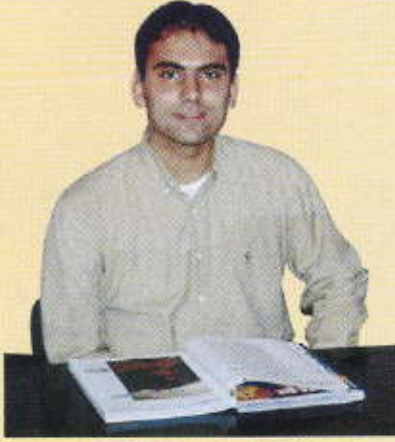

Ufuk Yamankılıçoglu
uyaman@chip.com.tr

“Bilgisayarda yapılan simülasyonlar geleceğe ışık tutuyor. Birçok alanda bilgisayarlar araştırma platformu olarak kullanılıyor ve geleceğimizi bilgisayardaki bu araştırmalar şekillendirecek.”

”

Bilgisayar Kültürü

Geçtiğimiz ay başladığımız TOP10 testleri sizlerden büyük ilgi gördü, bu ay da güncellenmiş listeleri ve yeni eklenen yazıcılar kategorisiyle CHIP TOP10 en önemli satın alma danışmanınız olmaya devam edecek.

Windows'la problem yaşamayan ve Windows'u tekrar kurmak zorunda kalmayan bilgisayar kullanıcısı herhalde yoktur. Bu ayki kapak konumuzda Windows'u ve diğer tüm uygulamaları tekrar kurma zahmetine katlanmadan çöken sisteminizi nasıl tamir edebileceğinizi açıklıyoruz. En küçük bir problemde bile sistemi komple yeniden kuran birçok kullanıcı mevcut, ancak çoğu durumda bu problemleri küçük bir ayarla düzeltmek mümkün. Sürekli söylediğimiz gibi önemli verilerinizi yedeklemek, her zaman en etkili olan çözümdür.

Bilgisayarda yapılan simülasyonlar geleceğe ışık tutuyor. Birçok alanda bilgisayarlar araştırma platformu olarak kullanılıyor ve elde edilen sonuçlar en iyi şekilde değerlendiriliyor. Normalde yapılması imkansız olan deneyler süper bilgisayarlarda gerçekleştirilebiliyor. Bilinmeyen sınırları kalkıyor ve insan aklının yetmediği olaylar açıklığa kavuşuyor. Evrenin sırları da yakın bir gelecekte bu süper bilgisayarlarda yapılan simülasyonlar sayesinde açıklığa kavuşacak. Birçok bilimadamı dünyanın dört bir tarafında, kısmen ortaklaşa projelerle elde edilen araştırma sonuçlarını merakla bekliyorlar.

Simülasyonların oldukça önemli bir avantajı var: Bilimadamları parametreleri sürekli olarak değiştirip tüm sistem üzerindeki etkilerini görebiliyorlar. Bilgisayarlarda bugün simüle edilen şeyler gelecekteki yaşamlarımızı belirleyecek. Bilgisayarların hesaplama performansları sürekli arttığı için gelecekteki simülasyon günümüzde olduğundan çok daha etkili olacak. Gelişmiş dünya ülkelerinin bilim üreten üniversitelerindeki eğitim şimdiden buna göre ayarlanmış durumda, "Artık kimyacılar değil, bilgisayar mühendisleri yetiştiriyoruz." deniliyor.

Türk Üniversitelerinin en küçük bir fikir dahi üretemeyen içler acısı durumundan ise bahsetmeye gerek yok. Bilim ve fikir üretip, sonuçlar çıkartabilecek yetiye sahip beyinler yetiştirmeden "her okula bir bilgisayar laboratuvarı" ile bilgi çağına ayak uydurulabileceğini düşünen ve devekuşu gibi başlarını kuma gömen yöneticiler olduğu sürece bilim üreten değil, bilgi okyanusunda boğulmuş bir toplum olarak kalmaya devam edeceğiz. Süper bilgisayarlarla yapılan araştırmaları ve bilgisayar simülasyonlarının kullanım alanlarını merak ediyorsanız 244. sayfadaki yazımızı okuyabilirsiniz.

"Eli klavye ve fare tutan" herkes artık bir Web sayfası hazırlayabiliyor, ancak son zamanlarda sayfalarını pornografik materyaller ve "Warez" denilen korsan kopya programlarla doldurmanın bir marifet olduğunu düşünenlerden bir sürü Mail alıyoruz, "Sayfamızı inceleyip derginizde tanıttırmısınız?" diyorlar. İşin daha da vahim olan boyutu bu tür site ve düşüncülerin çeşitli medya kuruluşları tarafından tanıtılıp teşvik edilmesi. Uzun lafın kısası İnternet'i ve bilgi çağını da yüzümüze gözümüze bulaştırdık.

Siz yine de bilgisayar kültürüne kayıtsız kalmayın...

CHIP Temmuz CD'si

CHIP CD'si yine dopdolu. Adını duymadığınız Alternatif Programlar ve birbirinden güzel uygulamalar. McAfee Office, Basic Kit For Windows, Windows Faks Araçları ve daha niceleri.

Chip CD-Rom'u Temmuz sürümü ile birlikte, kullanıcılarına daha kapsamlı bir içerik sunmak amacıyla göz önünde bulundurarak, bir ilke daha imza atıyor.

Basic Kit For Windows; anlamı göz önünde bulundurulduğunda Chip okuyucularının bugüne kadar talep ettikleri uygulamalar ile beraberinde, zamanla Windows'un bir parçası haline gelmiş çeşitli programları kapsayan oldukça gerekli bir bölüm. Basic Kit For Windows genel olarak resim görüntüleyiciler, Media Player ve Real Player gibi ses ve hareketli görüntü araçları, Antivirus programları, dosya yönetimi ve sıkıştırma uygulamaları ile birlikte, profesyonel Internet araçlarını içeriyor. Bu bölüme Menü içerisinde bulunan Logo'suna tıklayarak ulaşabilirsiniz.

Bu ay Chip CD'sinin ikinci büyük bombası ise McAfee OFFICE Programları. Bildiğiniz gibi uzunca bir süredir sadece 'Virus Scan' uygulamasıyla dikkat çeken McAfee, aslında profesyonel yardımcı araçlarından oluşan bir set sunuyor. McAfee'nin programları şunlar:

Nuts&Bolts: Sistem bilgileri veren ve

ARAÇLAR
INTERNET
SHAREWARE
WIN-FAKS
DEMOLAR
CHIP CLUB

CHIP temmuz

Merhaba,

Bildiğiniz gibi, editörden gelen köşen bülteni üzerine alışık olabilirsiniz. Macromedia Flash'ın CD-Rom'ları ile birlikte, geçtiğimiz Mayıs ayında, editörden son verime bulduğunuz, Chip CD-Rom'unun Temmuz ayı bültenine geldik.

Bu ay CHIP CD-Rom'unda, Etkileşimli Puzl programına yer verdik. Ayrıca, Internet bağlantısı için profesyonel uygulamaları ve Araçlar bölümümüzde mühim bir MP3 programını bulabilirsiniz. Bunun dışında, faks bulutlarına yönelik BAKS2000 bölümünde bir bulutlu, için gerekli temel uygulamalar mevcut.

Basic Kit

McAfee Office

ALTERNATİF

sistem güvenliğini artırabilen bu program ile Windows işletim sisteminizde meydana gelebilecek sorunlar daha başlamadan giderilebilir.

First Aid: Windows işletim sisteminiz için tüm koruma işlemlerini üstlenen, güvenebileceğiniz bir yardımcı uygulama.

ToolBox 2000: Sisteminizle ilgili bilgilere anında ulaşabileceğiniz özel uygulamalar bütünü ile Register kayıtlarınızı ve organizasyonunu rahat-

lıkla yapabileceksiniz.

Virus Scan: Bilinen tüm virüsleri tanıyabilen 'McAfee Virus Scan', istediğiniz doğrultusunda uygulamalarınız çalışırken haberiniz olmadan etkili bir temizlik uygulayabilir.

Oil Change: Oil Change genel sistem kullanımındaki denetlemeleri yapabilen özel bir uygulama. Kullanıcı olarak karşılaşabileceğiniz bir çok soruya yanıt verebilir.

Undelete: Yüklediğiniz ve daha sonra

CHIP CD'nin Kullanımı Hakkında

Chip CD, Autorun özelliği sayesinde otomatik olarak çalışacaktır. Eğer Autorun özelliği kapalıysa, CD'yi taktığınızda arayüz çalışmaz. Masaüstündeki "Bilgisayarı" (My Computer) simgesine çift tıkladıktan sonra, ekrana gelen CD ikonuna da çift tıklayın ve açılan pencerede chip.exe (ya da chip) isimli dosyayı yine çift tıklayarak çalıştırın. Açılacak pencere, Chip arabirimine girmek için gerekli programların olup olmadığını kontrol eder. Görebileceğiniz iki Browser isminin (Netscape ve Internet Explorer) sol tarafında bulunan yeşil ve kırmızı renkli simgeler işletim sisteminizde hangi

programın kurulu vaziyette olduğunu gösterir. Browser'lerden biri kuruluyorsa, isminin yanında yeşil, değilse kırmızı ışık yanar. Eğer her iki Browser'a da sahip değilseniz, buradan seçebileceğiniz herhangi birini ismini tıklayarak yükleyebilirsiniz.

Html Chip CD'lerinin genel tasarımı Macromedia arabirimlerinden farklılığı "Ana Menü" nün diğer menülerin içinde de yer alması. Böylece anlaşılabilir, bizi bir kullanım sizleri bekliyor. Bununla birlikte, Internet bağlantınızın olması koşuluyla Chip Web sayfalarına arabirimimizden hiç çıkmadan rahatlıkla ulaşabileceksiniz.

sildiğiniz programların Register ayarlarınızda halen yer alması sisteminizin başlıca düşmanlarından biridir. Bu tür sorunlarla daha fazla karşılaşmamanız için Undelete size yeni olanaklar sunuyor.

CHIP CD'sinde Alternatif Programlar

Temmuz ayı CD'si CHIP okuyucuları için tam bir alternatif program arşivi. İşte bu ayın Ana Başlıkları. WIN-FAKS: İki hafta gibi kısa bir süre içerisinde Windows Faks programları ile ilgili yaklaşık 200 Mail'e ulaşan istekleriniz doğrultusunda, CHIP CD içerisine Win Faks adı altında

faks çekebilme yeteneğine sahip fax-mail programlarından oluşan bir bölüm eklemeye karar verdik.

ARAÇLAR: Araçlar bölümü genel olarak basit sistem uygulamalarını ve Windows altında kullanılabileceğiniz, bilgisayar başında geçirdiğiniz zamanı kolaylaştıran çeşitli programları içerir. Ancak bu ay CHIP bir değişiklik yaparak MP3 ÖZEL bölümünü sizler için oluşturdu.

INTERNET: Alternatif programlar kategorisine giren birbirinden mükemmel Internet araçlarını bu bölümde bulabilirsiniz. İsimlerinden fazla bahsedilmeyen ancak kalitesi şüphe götürmeyecek uygulamalar Internet

bölümünde.

SHAREWARE: CHIP dergisi içerisinde açıklamalarına yer verilen programlardan bazılarını bulabileceğiniz bölüm.

DEMOLAR: Demolar bölümünde her ay yurt içi firmalardan CHIP dergisi editörlerine gelen mükemmel programlar yer alıyor.

Linux için Tam Sürüm Star Office 5.0

Linux için Star Office 5.0'i kurarken ihtiyaç duyacağınız şifreyi, salı ve perşembe günleri 16.00-18.00 saatleri arasında CHIP CD hattını (0212 297 35 07) arayarak öğrenebilirsiniz. ☐

Türk Nokta Net ile Internet'e Kolay Başlangıç!

Türk Nokta Net'i (212) 220 88 67 numaralı telefondan arayın. Kredi kartı numaranızı bildirerek 5 saatlik ücretsiz kullanıminizi başlatın. CD'deki MS Internet Explorer 4.01 yazılımını bilgisayarınıza yükledikten sonra Internet ile tanışmaya hazırsınız.

Elektronik Postanızı Cep Telefonunuzda

Arnk bilgisayarınızın başında beklemek zorunda değilsiniz.

Cep.Net ile e-postanızın cep telefonunuzdan alabilir veya Internet'ten cep telefonu abonelerine SMS mesajı yollayabilirsiniz. V.I.P. listenizi oluşturarak önemli kişilerin mesajlarını cep telefonunuzdan her an alabilirsiniz.

Kesintisiz Destek

Internet kullanımınız esnasında karşılaştığınız problemlerin çözümü için haftanın 7 günü 24 saat destek hizmeti sunan Türk Nokta Net Destek Hattını aramanız yeterli. Ücretli telefon ücreti bile ödemeniz.

Web Sayfanızı Hazırlayan, Yayınlayan

Kendi Web sayfaınızı Türk Nokta Net'te hazırlamak ve yayımlamak son derece basit, size ulaşması da çok kolay. Kolay harlanabilir Web adresiniz ile Internet'te size ulaşmamak neredeyse imkansız.

Siz de Tartışın

Özel ilgi alanlarınıza yönelik haber gruplarına katılmak, dünyanın dört bir yanındaki kullanıcılar ile tartışabilirsiniz.

Keyifli Sohbetler

Özellikle sohbet etmek artık çok kolay! "Kahve Bahane", Internet'te özellikle canlı sohbetlerin yapıldığı Türkiye'nin ilk sohbet odası. Sadece Türk Nokta Net kullanıcılarının faydalanabildiği sohbet odaları ile düşüncelerinizi özgürce dile getirebilir, arkadaşlıklar kurabilir, yeni sosyal grubunuza ulaşabilirsiniz.

Başlarken

Bilgisayarınız, kurulum sırasında işletim sisteminize ait (Windows 95, Windows NT, Windows 3.x) program CD'sini veya disketlerini isteyebilir. Kurulumu başlamanın önce, aşağıdaki sistem gereksinimlerine sahip olup olmadığınızı kontrol ediniz.

Sistem Gereksinimleri

- CD-ROM sürücü, modem (min. 14.400 bps) ve telefon hattı.
- Windows 95 ve Windows NT 4.0 için: 486/33 veya daha üstü PC, 8/24 MB RAM (Windows 95/Windows NT 4.0), 56 MB boş disk alanı.
- Windows 3.x için: 486 veya daha üstü PC, 12 MB RAM, 34 MB boş disk alanı.

Kurulum

● CHIP CD'sini bilgisayarınızın CD sürücüsüne takın. Açılan pencerede Türk.Net simgesini tıklayın. Yeni pencerede işletim sisteminize uygun (Windows 3.x / Windows NT 3.51 / Türkçe veya İngilizce Windows 95) düğmeye tıklayın.

Abonelik anlaşmasını kabul ediyorsanız, "Evet, Kabul Ediyorum" düğmesini tıklayın. Yeni pencerede "Türk Nokta Net Internet Explorer Kurulumu" düğmesini tıklayın.

Kurulum işlemi başlayacak ve önceden yüklenmiş sisteminize Çevirmeli Ağ TCP / IP protokollerini ve Internet Explorer otomatik olarak kaydedilecek. Internet Explorer yeni yapılandırılması ile açılan bilgisayarınızda Türk Nokta Net bağlantı ayarları için Internet Explorer simgesine ve açılan pencerede "Devam" a tıklayarak kurulumu tamamlayın. Bu aşamada sizden kullanıcı ismi ve şifre istenecek. Türk Nokta Net'e önceden telefon ederek kredi kartınız ile açtığınız hesaba aldığınız kullanıcı ismini ve şifreyi gir-

Kullanım Seçenekleri		
NetSurl Standart	1 ay sınırsız	19.95 \$ + KDV
Net Standart 3	3 ay sınırsız	59.95 \$ + KDV
Net Standart 6	6 ay sınırsız	119.95 \$ + KDV
Net Standart 12	12 ay sınırsız	199.95 \$ + KDV

Not: Belirtilen tüm kullanım seçenekleri Internet kullanım hakkını içerir.

rebilirsiniz. (212) 220 88 67

Açıklamalar

- CHIP CD'sindeki Türk Nokta Net erişim kiti ile yaptığınız bağlantının ilk 5 saati ücretsizdir. Bir ay ya da 5 saatlik kullanım süresi içerisinde Türk Nokta Net'i arayıp kullanım seçeneği bildirmenizi yapmadıysanız, tercihli NetSurl Standart olarak kabul edilecek ve aylık kullanım ücreti olan 19.95 \$ + KDV kredi kartınızdan tahsil edilecektir.
- Türk Nokta Net kullanıcılığınızı başlatması ile geçerli ve kullanımda olan Türk Nokta Net Dial-Up Erişimi Abonelik Sözleşmesini ve burada belirtmediğinden kasıtlı ya da benzeri bir başka nedenle her hangi bir konuda Türk Nokta Net ve/veya CHIP dergisinden hak talep etmeyeceğinizi peşinen kabul etmiş sayılacaksınız.
- Türk Nokta Net ürün ve hizmetleri ile ilgili önceden haber vermeksizin değişiklik yapma hakkını saklı tutar.
- Açı geçiren ürünler ilgili şirketlerin tescilli markalarıdır.

Online Mutfak

Mutfaktaki buzdolabı pizza servisine bağlıyor, mikrodalga fırın ise Online bankaya. Geleceğin mutfaklarında yemek pişirmek ve dedikodu yapmak demode olacak.

Insan televizyonun karşısına oturduğunda ilk yapmak istediği şey, doğal olarak televizyon seyretmektir. Zaten bilgisayar endüstrisinin ilerleyememesinin başlıca sebeplerinden biri de budur. PC binbir güçlükle oturma odasına sokulma-

üyelerinin görevlerini koordine etmeli ve mutfaktaki diğer cihazların kontrolünü de üstlenmeli.

NCR, işi biraz daha ileri götürmüş ve "Neden mikrodalga fırın ile bilgisayarı birbirine bağlayarak Internet erişimi sağlamayalım?" sorusuna cevap aramaya başlamış. Buradaki çıkış noktası ise, mutfagın evdeki ufak tefek işlerin halledildiği yer olarak kullanılması.

NCR'ın mikrodalga fırın & Internet & e-mail üçlemesini uygulamaya koyduğu projenin adı ise "Microwave Banking". Mikrodalganın kapısına düz bir ekran yerleştiriliyor. Arka tarafında ise bir bilgisayar mevcut. Kullanıcı, bir

menü yardımıyla fatura ödeyebilir, hesap bakiyesini öğrenebilir, Online alışveriş yapabilir, Internet'te surf yapabilir, e-mail alabilir veya gönderebilir. Kullanıcı ve sistem arasındaki iletişim ise, dokunmatik ekranda bulunan bir klavye ile sağlanıyor. Ayrıca sözlü iletişim de mümkün.

Londra'daki NCR Knowledge Labs'deki araştırmacıların, geleceğin teknolojisine dair haberleri bunlarla da bitmiyor. Örneğin boş ürün paketlerindeki barkodu okutarak, Internet üzerinden sipariş vermek mümkün olacak. Ayrıca verilerin modem ile

değil, normal elektrik hatları üzerinden iletilmesi de bir başka alternatif olabilir.

Bilgisayarlarımızın ocak ile bulaşıkçılar arasında kendilerine yer açıp açamayacaklarını ise en geç bir kaç yıl içinde göreceğiz herhalde. ■

Sipariş: Mutfak aletleri, Internet bağlantısı üzerinden sipariş verebilecek, bankaya bağlanabilecek ve surf yapılabilecek.

sına rağmen, bu mekândaki en önemli nesne hâlâ televizyondur. Şimdi ise bilgisayar guruları mutfagı keşfettiler. Bilgisayar teknolojisinin yeni evi, ocağın sağ tarafı, buzdolabının yanı. Örneğin, Intel buzdolabını zeki iletişim merkezi olarak yeniden inşa etmeyi hedefliyor. Bu plana göre, buzdolabı aile

Trend Haberleri

Yazıcı Üzerinden Faks

Artık Internet her yerde: Önümüzdeki yıldan itibaren, kendi Internet adresine sahip yazıcıları kullanabilecekler. Bu sayede, Internet kullanıcıları dokümanlarını ağa bağlı herhangi bir yazıcıya gönderebilecekler. Bu yazıcı ağ üzerinde bağımsız olabileceği gibi, bir kullanıcıya ait de olabilir. Şu günlerde yazıcı üreticilerinden oluşan bir konsorsiyum, Internet Printing protokolünü oluşturmak için çalışıyor (<http://ftp.pwg.org/pub/pwg/ipp/chapter/FAQ.txt>). Yakın gelecekte alıcının faks numarası yerine, yazıcının Internet adresini kullanmamız gerekebilir.

Klavyesiz ve Faresiz Bilgisayar

"Smartkom", Alman bilimadamları tarafından Saarbrücken/Kaiserslautern'deki Yapay Zeka Araştırma Merkezi'nde geliştirilen yeni ve küçük bir bilgisayarın adı. Bu bilgisayarın ne klavyesi ne de bir faresi var. Yegane iletişim cihazı bir mikrofondur. Bilgisayar konuşmaları, el ha-

reketlerini ve dokunuşları anlamak üzere programlanmış. Kullanıcı, eğer isterse, taşınabilir mikrofona üzerinden bilgisayarına bağlanabilir, Internet erişimi kurup güncel televizyon ve sinema filmleri ile ilgili bilgi alabilir. Ancak ilk prototipin hazır olması için en az iki yıl daha gerekiyor.

Rambus DRAM'lar Geliyor

Samsung, RambusDRAM'ların seri üretimine başladı. Bu yeni bellekler, önümüzdeki yıl içerisinde, halen kullanılan SDRAM'ların yerini alacak. Şu anda Rambus-DRAM'lar, 71 ve 144 MB olarak üretiliyor.

Gates, mp3 Kopyalamayı Önlemek İstiyor

Microsoft, mp3 bombasına sonunda tepki gösterdi ve müzik endüstrisini kopya mp3 furyasına karşı koruyacak bir dosya formatı önerdi. Yeni MS Audio 4.0, Windows Media Player'a ek olarak planlanıyor ve müzik parçalarının yetkisiz kopyalanmasının önüne geçmeyi amaçlıyor.

RoMarket Açılıyor!

Epson, Gateway, Symbol, Eizo, Fuji, Likom gibi ürünlerin Türkiye distribütörü Romar A.Ş., elekt-

Kısa bir süre sonra ise başta yazıcılar olmak üzere diğer ürünlerin de satışa devreye girecek. Bu sayede, Türkiye'nin neresinde olursa olsun tüm Epson kullanıcılarının, Romar'ın web sitesinde yayınlanmakta olan bayileri aracılığı ya da RoMarket kanalı

ronik ticaret konusunda faaliyet gösterecek olan, "Elektronik Alış-Veriş Merkezi" olarak isimlendirilen RoMarket'i açtı.

Romar, RoMarket'te ilk etapta, Epson yazıcılar için gereken tüm Tüketim Malzemelerini satışa sunuyor.

Suç ve Ceza

BSA Türkiye, yöneticileri yasal takipler konusunda bilinçlendirme çalışmalarına hız verdi. BSA Türkiye yetkilileri, kopya yazılım kullanımının geçen sene ülke ekonomisinde 400 milyon dolar ücret, yaklaşık 200 milyon dolar vergi geliri ve 20 binden fazla iş kaybına neden olduğunu belirtiyorlar.

Yeni kampanyanın hedefi, Türkiye'de lisanssız yazılım kullanımının yol açtığı bu büyük kaybın yasal uygulamalarla önüne geçilebileceğine dikkatleri çekmek.

Suçun ve

ile tüketim malzemelerine en kolay ve yaygın şekilde ulaşımını sağlanacak.

Epson tüketim malzemesi (kartuş, kağıt v.b.) ihtiyacı olan Epson yazıcı kullanıcıları için, bayilere ve RoMarket'e ulaşım adresi: "www.romar.com.tr"

cezanın akıllarda daha netleşmesi, bilmeyen yöneticilerin öğrenmelerini sağlamak için yeni ilanlardan birinde geçen yılki korsanlarla ilgili haber kupürleri kullanılmış. Diğer ilanda ise, hangi suçun hangi cezai yaptırımını getireceği yansıtılıyor.

BSA ve korsan yazılımlar hakkında bilgiyi ayrıca "www.bsa.org.tr" web adresinden de alabilirsiniz.

Güncel Virüs Uyarıları

● Hack'a'Tack: PC'de Hortlak

CD-ROM sürücü hayali bir el tarafından açılırsa, Hacker'lardan biri iş başında olabilir. Netbus'a benzeyen bir Trojan olan Hack'a'Tack tarafından yapılanlar ne yazık ki sadece böyle masum şakalar değil; Klavye ile yazılan herşeyin Internet üzerinden okunması, şifrelerin öğrenilmesi ve dosyaların aktarılması mümkün.

Temizlenmesi: Yazı işlerinin dergiyi kapattığı tarihe kadar Hack'a'Tack'i tanıyan bir antivirüs programı yoktu. [Ctrl] + [Alt] + [Del] tuşlarına bastıktan sonra Expl32 isimli uygulamayı kapatın ve Windows dizininde bulunan 241.397 Byte büyüklüğündeki EXPL32.EXE isimli dosyayı silin.

● W97M/Class.Q: Çıldırtan Mesajlar

Oldukça yaygın olan W97M/Class.Q virüsü aktif olduğunda ilk olarak aktif makro biçimine bulaşıyor, daha sonra Office 97'nin makro virüs korumasını kapatıyor ve böylece önündeki engeli kaldırmış oluyor. Virüs her ayın 14'ünde ekrana "WoodinES Loves You / Class.Poppy" mesajını getiriyor. Tanıma: Class.Q güncel virüs tarama programlarıyla bulunabilir ve temizlenebilir.

● Bu Virüse Dikkat: I-Worm.ExploreZip

Yeni bir Melissa vakası ile karşı karşıyayız. I-Worm.ExploreZip bir PC'ye bulaştığında, bu PC ile alınmış tüm Mail'lere cevap yazıyor. Cevap Mail'inde Worm'un bir kopyası ve şu mesaj bulunuyor:

Hi 'alıcının ismi'!

I received your email and I shall send you a reply ASAP.

Till then, take a look at the attached zipped docs. Sincerely

Mail ile gönderilen dosyanın ismi "ZIPPED FILES.EXE". Bu dosya çalıştırıldığında virüs sisteme bulaşıyor. Mail'in bilinen bir kaynaktan gelmesi ve dosyanın oldukça tanıdık bir simgeye (Winzip simgesi) sahip olması, Attachment'in kullanıcılar tarafından şüphelenmeden çalıştırılmasına yol açıyor.

I-Worm.ExploreZip bir yandan yayılırken, bir yandan da lokal ve ağ üzerindeki tüm sabit diskleri tarayıp, .h, .c, .cpp, .asm, .doc, .xls, .ppt uzantılı dosyaları buluyor ve bunları kullanılamaz hale getiriyor.

● Corel Draw Dosyaları İçin İlk Virüs

Artık Corel Draw dosyaları da virüs konusunda pek güvenli değil. CHIP, makro dili 'Corel Script' ile yazılmış bir makro virüsüne rastladı. Bu makro dili Corel Draw'ın 6. sürümünden beri pakette yer alıyor. Yeni makro virüsü 'Galadriel' aktif dizinde ve bir alt dizinde yer alan ".CSC" uzantılı dosyalara bulaşıyor. Virüs henüz pek yaygın değil.

Tanıma: Virüslü bir CSC dosyasının ilk satırında şu ifade bulunuyor: REM VIRUS GaLaDRiEL FOR COREL SCRIPT bY zAxOn/DDT. Virüsü temizlemek için, virüse ait tüm satırları "sonuna" kadar silin (REM END OF VIRUS GaLaDRiEL bY zAxOn/DDT).

AutoCAD ile 3D Studio Birlikteliği

AutoCAD 2000 ile 3D Studio VIZ yazılımları arasında veri paylaşımındaki sorunların giderilmesi için hazırlanan 3D Studio VIZ R2.01 yenileme sürümü tamamlandı. Bu yenileme sürümü sayesinde AutoCAD

günümüz projenizi 3D Studio VIZ R2'nin "DWG Link" özelliğini kullanarak VIZ sahnenize bağlayabilirsiniz. Bundan sonra 2 boyutlu olarak çizdiğiniz cepheyi yükseltip malzemelerini atayarak kolayca 3 boyuta

2000 ile hazırlanan proje çizimleri 3 boyutlu görselleştirme için hiçbir veri kaybı olmaksızın 3D Studio VIZ'de kullanılabilir ve canlı bağlantı sağlanıyor.

Tüm lisanslı 3D Studio VIZ R2 kullanıcılarının, Sayısal Grafik'in web sayfasından alabileceği bu yenileme, 3D Studio VIZ R2'nin, 400'den fazla yenilik içeren yeni nesil tasarım yazılımı AutoCAD 2000 ile tam uyumlu olarak çalışmasını sağlıyor.

3D Studio VIZ R2 ile gelen "DWG Link" özelliği sayesinde AutoCAD 2000'de çizmekte olduğunuz projelerinizi herhangi bir VIZ dosyanıza bağlayabilirsiniz. Bu bağlantı sayesinde AutoCAD 2000 içerisinde yaptığınız tüm değişiklikler VIZ tarafından anında farkedilip, VIZ sahnesi güncelleştiriliyor. Örneğin; cephe paftasını AutoCAD ile çizmekte oldu-

ğunuz projenizi 3D Studio VIZ R2'nin "DWG Link" özelliğini kullanarak VIZ sahnenize bağlayabilirsiniz. Bundan sonra 2 boyutlu olarak çizdiğiniz cepheyi yükseltip malzemelerini atayarak kolayca 3 boyuta

çıkartabilirsiniz. Bu işlemleri yaptıktan sonra AutoCAD'e dönüp cephe çiziminizde bir değişiklik yaptığınızda VIZ bu değişikliği farkederek düzeltmeleri otomatik olarak yapıyor. 3D Studio VIZ R2'nin birden fazla ".dwg" dosyasının sahneye bağlanmasına olanak veren yapısı, farklı kişilerin üzerinde çalıştıkları AutoCAD çizimlerini bir 3D Studio VIZ sahnesinde 3 boyutlu olarak düzenlemeyi sağlıyor. 3D Studio ürün ailesinin arayüz düzenlemesinden faydalanarak geliştirilen AutoCAD 2000 arayüzü, kullanıcıların her iki yazılımı da kolayca kullanmasını ve öğrenmesini sağlıyor.

3D Studio VIZ R2.01 yenileme sürümünü "www.sayisalgrafik.com.tr" adresindeki Destek/Eğitim bölümünden alabilirsiniz. Ayrıntılı bilgi için Sayısal Grafik'in telefonu (212) 293 04 23...

21.yy'da E-Ticaret

Epsilon Danışmanlık'ın düzenlediği "21. Yüzyıla Girerken Elektronik Ticaret ve Çağdaş Bilişim Çözümleri/Uygulamaları" başlığı altındaki seminerler dizisinin ikincisi Lütfi Kırdar Kongre Merkezinde gerçekleştirildi. ISS'lerden de katılımcıların olduğu toplantıda

Vogel Türkiye Genel Müdürü Hermann Paul bir konuşma yaptı. Avrupa'da e-ticaret gelirlerinin diğer kıtalara kıyasla çok daha çabuk büyüdüğünü açıklayan Paul, ABD'de yetişkin nüfusun yüzde 41'inin,

Türkiye'de yüzde 0.5'inin, Almanya'da ise yüzde 16'sının Internet kullandığını belirtti.

Yayın dünyasının e-ticarete yapacağı katkıyı ise Hermann Paul şöyle özetledi: "Okuyucuları ve potansiyel Internet kullanıcılarını e-ticaret terimleri ve yaşanan gelişmeler hakkında bilgilendirmek..."

Gözlerinizi Kaçırmayın!

Akbank, şifre unutmama, şifre kaybetme, şifrenin çalınması gibi güvenlik sorunlarını tamamen ortadan kaldıran bir yöntem olan "Göz Tanıma Sistemi"ni Akbank Etiler Şubesi'ndeki AkMatik cihazında uygulamaya başladı.

Tüm dünya içinde çok yeni olan bu yöntem, ATM cihazlarında şifreyi ortadan kaldırıyor ve hesap sahibini göz bilgilerinden tanıyor. Göz Tanıma Sistemi ABD kökenli Sensar firmasının ürünü. Sistem Sensar'ın ürettiği IrisScan markalı göz bilgilerini tanımlayan ürünün, NCR'in

ürettiği ATM makinesine entegre edilmesiyle çalışıyor.

Yeni uygulamadan Ak-

kart Extra sahibi olan herkes yararlanabiliyor. Sistemden yararlanmak için, Akbank Etiler Şubesi'ne gitmeniz ve göz bilgilerinizin kaydı için bir yetkiliyle görüşmeniz gerekiyor. Kayıt işlemi, şubedeki özel bir bilgisayara birkaç saniye bakılması yoluyla gerçekleştiriliyor.

Primergy 870 versus Anand

"Frankfurt Chess Classic 99"un bu yılki dünyanın en iyi satranç oyuncuları zirve toplantısı yine insan ile makina arasındaki he-

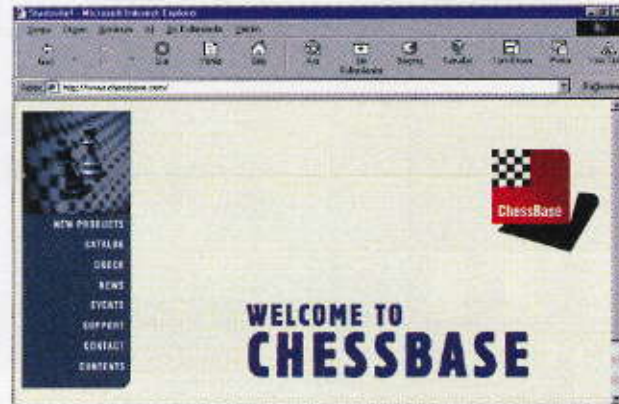
yecan verici çarpışmaya tanık olacak. Dünyanın en hızlı satranç oyuncusu ve dünya satranç sıralamasında 2. olan Viswanathan Anand, bilgisayar satranç programı Fritz ile donatılmış Siemens'in NT Sunucusu Primergy 870 ile yarışacak. Bu hızlı satranç macı dört oyundan oluşacak ve web'de canlı olarak yayınlanacak.

Fritz, Primergy üzerinden, hızlı satranç uzmanı Anand ile ilk kez geçen yıl karşılaşmıştı. Anand galip gelmişti. Ama bu yıl, Primergy üzerinde Fritz'in çok daha güçlü işlemcileri ve RAM'i bulunuyor. ChessBase'in "Fritz" yazılımı, 1995'de son satranç

dünya şampiyonasında Deep Blue'yu yenmişti. Son dünya şampiyonu Garri Kasparov analizlerini kontrol etmek için düzenli olarak Fritz'i kullanıyor.

Anand ile karşılaşacak olan Primergy 870, o sırada mevcut bulunacak dört adet en hızlı Pentium III-Xeon işlemciyi içerecek. Aritmetik fonksiyonların, bir çok işlemci arasında bölüştürülmesi Fritz'in daha çok hızlanmasını sağlıyor. 29 Haziran-4 Temmuz 1999'de gerçekleştirilecek olan Geleneksel Frankfurt Chess Classic'de, uluslararası satranç dünyasının tanınan tüm simaları, dünyanın en hızlı satranç oyuncusu yarışmasında hazır bulunacak. 1996'dan bu yana birebir karşılaşmaktan kaçınan en önemli iki rakip Kasparov ile Karpow arasındaki maç büyük bir heyecanla bekleniyor.

Karşılaşmaları; 3 Temmuz Cumartesi saat 20.00'de ve 4 Temmuz Pazar günü saat 13.30'da, Internet'ten canlı olarak "http://lostcity.nl/chess/chessclassic.html" adresinden izleyebilirsiniz.

Linux Grubu Kuruldu

TRUUG (Türkiye Açık Sistem Kullanıcıları Derneği) bünyesinde Linux Grubu kuruldu.

Linux Grubu'nun amacı, Linux'un faydalarını anlatmak, dağıtmak, yaygınlaştırmak, gönüllü eğitim ve teknik destek vermek, kurs

ve seminerler düzenlemek, kullanıcı sorunlarını çözmeye yardımcı olmak ve bilgi aktarımını sağlamak...

Linux Grubu'nun bir de projesi var. Proje genel hatlarıyla, 2000 yılı problemlerinden dolayı pek çok kullanıcının işletim siste-

minin ve yazılımlarının yavaş çalışması veya çalışmaması nedeni ile 386 ve 486 PC'lerini çöpe atacağı öngörüsünden yola çıkarak, bu bilgisayarları toplayıp Linux işletim sistemi ile okullara kurulması olarak belirtiliyor. İlk etapta pilot okullara sağlanacak olan bu avantaj, kampanyanın desteklenmesi ölçüsünde yaygınlaştırılarak öğrencilerin Linux işletim sistemli bilgisayarlarla tanışması sağlanacak.

Proje hakkında daha fazla bilgi edinmek için, "info@truug.org.tr" e-mail adresine ya da (212) 288 08 90 no'lu telefona başvurabilirsiniz.

Yaz Fırtınası

Epson ürünleri Türkiye Distribütörü Romar, piyasalardaki durgunluktan yakından bayi teşkilatına destek amacıyla yaz aylarındaki satış azlığını telafi etmelerini sağlamak üzere, özellikle küçük ofis

nal çıktı görme" talepleri-ne, "görmek inanmaktır"

ve ev ortamları için uygun, en popüler modellerinden Epson Stylus 440, Stylus 640 Ink Jet ve EPL-5700 lazer yazıcılar için son derece cazip koşullarla yeni bir kampanya başlattı. Yaz ayları boyunca sürecektir kampanya süresince, kullanıcıların yazıcıları almadan önce karar vermelerinde en etkin yol olan "orij-

sloganıyla çeşitli etkinlikler aracılığı ile olanak sağlanacak.

İstanbul'da Ak Merkez, Ankara'da Karum ve İzmir'de EGS Park'da gerçekleştirilecek olan, uygulamalı Stand Show'larda ziyaretçilerin Epson Dijital Camera'lar ile fotoğrafları çekilecek ve anında basılarak kendilerine verilecek.

Network'lerde Kabloya Son!

Netstore Bilgisayar'ın yeni ürünü AirEZY 2400 BRG ailesi, network'lerde çok uzak mesafelerde bile kablo gerektirmeyen, güvenilir ve kesintisiz bir iletişim imkanı sağlıyor.

Bir çeşit geliştirilmiş telsiz ethernet sistemi olan kablosuz network sistemi, iki ya da daha fazla bilgisayar arasında yüksek hızda kesintisiz ve güvenli bir bağlantı kurmaya yarıyor.

Şu anki telefon hatlarından yapılan bağlantılardan yaklaşık olarak 80 ila 245 kez daha hızlı çalışan bu

sistem daha gelişmiş ekipmanlar kullanılarak -üst seviyedeki kablosuz network vericileri- telefon hatlarından 2945 kez daha hızlı aktarım yapıyor.

Kablosuz network sistemiyle, en az 25 ila 50 km. arası direkt mesafede 2, 11, 33 Mbit arası bağlantı kurulabilmesi mümkün.

Mikrodalga sistemini kullanan kablosuz ethernet modülleri arasında yapılan veri, ses, görüntü transferlerinde gönderilen veriler özel bir iletişim şifreleme protokolüne göre

paketleniyor ve her saniyede yaklaşık bin defa şifreler otomatik olarak değiştiriliyor. Bu nedenle askeri ya da istihbarat birimleri gibi yüksek seviyede gizlilik gerektiren uygulamalarda sistem hali hazırda kullanılıyor. Bu sistemle, aynı sisteme sahip olan

bir başka kuruluş dahi kendi sistemi haricinde başka kablosuz ethernet iletişimlerini hiçbir şekilde dinleyemiyor. Kablosuz network sistemi için daha ayrıntılı bilgi edinmek isteyenler Netstore'un (312) 446 11 95 no'lu telefonunu arayabilirler.

Ses Kartına Taze Kan

Bilgisayarlarında Creative SB Live ses kartı olanlara duyurulur. Bir ses kartınız daha oluyor!

Creative mühendislerinin geliştirdiği LiveWare 2.0 programını bilgisayarınıza yüklediğinizde neredeyse yeni bir ses kartınız oluyor. SB Live ve Live Value ses kartınıza yeni özellikler ekleyen bu program ile bilgisayarınız, oyunlarınızda kullanabileceğiniz geliştirilmiş 3D ses motoru, 32 hızlandırılmış 3D ses kanalı, 80 adet çevresel ses eklentisi özellikleri kazanmış oluyor.

Müzik yaratıcıları için Vienna SoundFont Studio, 1024 yeni ses örneği, binden fazla yeni MIDI enstrümanı, bilgisayarında kayıt yapmayı sevenlere yeni "Creative Recorder" ve "MiniDisk Center", MP3

dosyalarını ve yeni çıkan ses formatlarını destekleyen yeni "Play Center" ve midi dosyalarının çalıştırılmasında otomatik SoundFont desteği, Creative Soft DVD ile uyumlu olarak AC-3 digital ses çıkışını I/O kartından çıkartarak DolbyDigital Hoparlör sistemlerine

bağlanabilme olanağı, ön-arka hoparlörler için ses ayar kontrolü ve

Creative Surround Mixer, LiveWare 2.0'in size kazandırdığı diğer imkanlar.

LiveWare 2.0'i, Creative Türkiye distribütörü Empa web sitesinden ya da Creative web sitesinden ücretsiz olarak indirebilirsiniz. Adresleri; "ftp://ftp.empa.com.tr/ Computer/ CREATIVE/SBLive/LiveWare20/" ve "http://www.sblive.com/liveware/...

Creative'den Roadshow

Creative Labs, düzenlediği Roadshow'un Türkiye ayağında yeni ürünlerini tanıttı. Biz de şirketin Asya Pasifik Grubu Satış Müdürü

PC DVD'lerinin daha fazla satılmamasının bir nedeninin de filmlerin Türkçe isimlerinin bulunmamasında yattığını belirtti. Yine de, Türk multimedia pazarının giderek büyüdüğünü açıklayan Andrew Oh, Creative olarak kendilerinin hedefini ise, son kullanıcıya ulaşmak olduğunu söyledi.

rü Andrew Oh ile bir görüşme yaptık.

Türk multimedia pazarının henüz yerine oturmamış durumda olduğunu belirten Andrew Oh, "Türkiye'nin bu konuda katetmesi gereken epey bir yol var" dedi. Benzeri oturamışlığın bir diğer yansımasının da film isimlerinde görüldüğünü, Türkiye'de

ettigini sözlerine ekledi. Andrew Oh, Sound Blaster Live ses kartının satışları hakkında ise şunları söyledi: "Sound Blaster Live dünyada en çok satan ses kartı durumunda. Türkiye'de de aynı durum geçerli. Yakın gelecekte etrafınızda çok daha fazla Sound Blaster Live görmeye başlayacaksınız."

Borsa Canavarı Olmak İçin

IMKB yatırımcılarının ihtiyaç duydukları her türlü veriye ulaşmasını sağlayan borsa bilgi servisi TradecNET www.tradecnet.com Internet adresinde hizmete

bilme, yabancı işlemlerini detaylı analiz edebilme, günlük verileri Internet'ten teknik analiz programlarına transfer edebilme imkanlarına kavuşuyorlar.

açıldı.

Servise abone olanlar, e-mail ile alarm ve yorum servisleri, Internet üzerinde araştırma yapabilme, Interaktif grafik oluşturma

IMKB'de işlem gören bütün şirketler hakkında haberler, analizler, yorumlar, grafikler, tablolar ve daha pek çok bilgi her gün bu sitede günde iki kez yenileniyor.

TradecNET'in e-mail servisleri de mevcut. Bu servisler...

● Hisse Dedektifi, hisse se-

nedi alım satım kararlarının kolaylaşp, başarının artışına hizmet ediyor. Hisse Dedektifi, abone web sitesinde dolaştıkça ilgilendiği senetleri belirleyip, daha sonra her akşam bu senetlerde oluşan yeni AL veya SAT pozisyonlarını aboneye e-mail ile bildiriyor.

● E-mail ile Yorum Servisi, abone olan veya olmayan herkesin yararlanabileceği günlük yorum servisi. Ücretsiz olan bu servisin adresi "www.tradecnet-free.com".

● E-mail ile Alarm Servisi, çok özel bir uygulama. Her türlü teknik, temel ve sektörel verilerden oluşan

25 değişik kriterden kendi istediğinize uygun olanları seçerek işleme başlıyorsunuz. Bilgisayar bu kriterlere uyan senetleri hemen size listeliyor.

Sitenin içeriğinde ise, IMKB'de Bugün, Day Trader, Borsa Doktoru, Seans Odası, Dış Piyasalar, World Chart, IMKB Veri Transferi, Haberler, Grafikler, Teknik & Sektörel Analiz, Temel Analiz, Portföy Yönetimi, Yatırımcı Okulu bölümleri var.

TradecNET hakkında daha ayrıntılı bilgi için "bilgi@tradecnet.com" e-mail adresine ya da (212) 230 48 70 no'lu telefona başvurabilirsiniz.

ÖSS Adaylarına Tercih Hizmeti

D&R Tercih Günleri, ÖSS adaylarına uzmanlar aracılığıyla tercih yapabilme fırsatı sunuyor. ÖSS adaylarının alacakları puanla nereye kazanabilecekleri, bu yeni sistemde tercih yaparken nelere dikkat etmeleri gerekecekleri, yeni sınav sisteminin puanları nasıl etkileyeceği, vb. sorulara uzmanlar cevap veriyor.

D&R'in 2-18 Temmuz tarihleri arasında East and West Interactive ve ES Eğitim Danışmanlık işbirliğiyle İstanbul, İzmir, Ankara ve Adana'da düzenleyeceği Tercih Günleri'nde uzmanlar başvuranların tercihlerini yapıyor. Uzmanlar tarafından hazırlanmış "Tercih Robotu"yla tercihler bilgisayar teknolojisi desteğiyle kontrol

edilebilecek. Program şöyle:

- İstanbul
2-3-4 Temmuz, D&R Erenköy
9-10 Temmuz, D&R Nişantaşı
11 Temmuz, D&R Etiler/İstanbul
16-17-18 Temmuz, D&R Profilo Alışveriş Merkezi
- Ankara
3-4 Temmuz, D&R Bilkent
- İzmir
9 Temmuz, D&R Alsancak
10-11 Temmuz, D&R EĞS Park
- Adana
17-18 Temmuz, D&R Adana

ÖSS ve tercih rehberi İlk Adım Üniversite '99 CD'si sahiplerinden ücret istenmeyecek.

Herkese Fallout

Aylık Multimedia ve Oyun Dergisi Level, Temmuz sayısında okurlarına 1997 yılının en gözde role-playing oyunlarından Fallout'un tam sürümünü veriyor.

Fallout 1, 1999'un hit oyunu Baldur's Gate'in yapımcıları tarafından hazırlanan mütevazı bir sistemde bile gayet iyi çalışan izometrik grafikleriyle oyuncuları atmosferine bağlayan ve bitirmeden rahat edilmeyen bir oyun. Oyun, insanlığın kendisinin yarattığı en büyük kabusu nükleer savaşı işliyor.

Görüntüde Seçenekler

Gen-pa, Sony'nin üç yeni monitörünü piyasaya sundu.

● Biri önde diğeri arkada konumlandırılmış çift VGA girişi sayesinde notebook'lara kolaylıkla bağlanabilen Sony 420 GS, yeni Grafik Görüntü Geliştirme teknolojisi sayesinde, parlak, canlı, net ve doğal resim imkanı veriyor. 0,25 mm ızgara aralığına sahip 420 GS, Sony'nin geliştirdiği EFEAL (Extended Field Elliptical Aperture Lens) ve MALS (Multi Astigmatism Lens System) teknolojileri ile geliştirilmiş. 1600x1200 maksimum çözünürlük, 75 Hz parlaklık, Dijital Dinamik

Yakınsama özelliği ve yatay dikey yakınsamayı manuel tespit etme fonksiyonlu Sony 420 GS, TCO'95 uyumlu, Multi-language

On Screen Display fonksiyonlu. "Power off" modunda 0 Watt enerji tüketiyor.

● 21"lik Sony 520 GS, profesyonel grafik uygulama-

ları, Cad/Cam ve mimari çizimler için ideal. Yeni tasarlanmış tüpüyle sanal görüntülerin biçimsel bozulmalarını ve yansımalarını engelleyen Sony 520 GS, tüm diğer standart Sony monitör özelliklerinin yanı sıra, otomatik biçimlendirme ve merkezileştirme fonksiyonuyla görüntünün biçim ve konum-

landırmasını anlık ve otomatik olarak düzenliyor.

● Sony'nin dünyanın ilk TCO'99 özelliği taşıyan 19" düz kare trinitron monitörü F400, gelişmiş FD

trinitron teknolojisiyle, özellikle ekran karşısında saatler geçiren profesyonellere uygun. Yüksek çözünürlük ve görüntü tazeleme özelliğine sahip F400, 107 kHz'lik yatay frekansıyla mümkün olabilecek en yüksek frekansı içeriyor. Multimedia ortamlarına da rahatlıkla adapte olabilen Sony F400; modem, mouse, joystick, gibi çevre birimlerine kolaylıkla bağlanabiliyor.

Bilgi için

Gen-pa Bilgi İşlem

Tel: (212) 288 10 78

Fiyatı: 420 GS: 760 \$

520 GS: 1175 \$

F400: 1185 \$

Hareket Özgürlüğü İçin

Siemens, profesyoneller ve ilk kullanıcılar için yeni bir dizüstü bilgisayar üretti: Scenic Mobile 360!

Scenic Mobile C modelinde, Windows 98 işletim sistemi standart olarak mevcutken, Scenic Mobile P modeli Windows 98 veya Windows NT 4.0 ile satışa sunuluyor.

Scenic Mobile 360 C, 300 Mhz hızında ve 128 K-byte ön bellekli, enerji tasarrufu sağlayan mobil Intel Celeron işlemci ile donatılmış. Scenic Mobile 360 P ise, 333 Mhz hızında ve 256 K-byte ön bellekli Pentium II işlemci ile donatılmış. Bu yeni cihazlar, hareket halindeyken dahi

iletişime olanak veriyorlar, çünkü cihazlar 19 ülkede kullanımı onaylanmış entegre 56 K-byte V.90 modem ile donatılmış.

Scenic Mobile 360'da, 4-Gbyte ATA 3 hard diskine ek olarak, 24 hızlı CD-Rom sürücüsü ve 3.5 inçlik disket sürücüsü, 3D stereo ses ve 128 bit bellek veriyolu yüksek performanslı Silicon Motions grafik işlemcisi mevcut. On-

Now işlevselliği ise pilin oldukça uzun ömürlü olmasına imkan veriyor.

Bilgi için

Siemens Nixdorf

Tel: (212) 285 26 46

Fiyatı: 2650 \$ + KDV

Firmanız Hep Yanınızda

Üretim yapan tüm tekstil firmaları için hazırlanan, Windows 9x/NT ve Novell işletim sistemleri altında çalışan, çok kullanıcı üretim yönetim sistemi SentezXL, Sentez Yazılım tarafından piyasaya sürüldü.

Parametrik yapısı sayesinde, konfeksiyon firmalarının kendine özgü çalışma sistemlerine tam olarak uyum sağlayan SentezXL ile, dünyanın herhangi bir yerinden herhangi bir işletim sistemiyle, firmanızın veri tabanına erişerek, eş-zamanlı olarak durumu her an izleyebiliyorsunuz.

SentezXL, OLE desteği sayesinde MS-Office (Excel, Word vb.) gibi ofis uygulamaları ile tam entegrasyon kurabilirken, Remin-

der ile de operasyon/termin gecikmelerini otomatik olarak kullanıcıyı uyararak önüyor. Her türlü bilgi değişiklikleri ve rapor/form'ları MS Exchange ile dahili kullanıcılara veya MS Internet Mail ile harici birimlere e-posta olarak gönderiliyor.

Bilgi için

Sentez Yazılım

Tel: (212) 275 54 47

Fiyatı: 7000 \$ + KDV

Artan Bant Genişliği

Nortel Networks firmasının SoHo pazarı ve Küçük-orta ölçekli projelerde kullanılmak üzere tasarlanan Netgear ürünlerinden bir yenisi Türk tüketicisi ile buluşuyor. Neteks A.Ş. GA620 kodlu gigabit ethernet kartını stoklarına dahil ederek pazarlamaya başladı.

Gittikçe artan gigabit ethernet uygulamalarında sunucunun önündeki bant genişliğinin artması için ideal çözüm sunan Netgear GA620 gigabit ethernet kartı, full duplex çalışmayı destekleyerek 2000 Mbps'lik bant genişliği sunuyor. Cruise

Control özelliği sayesinde CPU'nun üzerindeki yükü hafifleten GA620'nin network giriş/çıkış kapasitesi, her bir saniyede 1 gigabit. Kurulması çok kolay olan ürün içinde Windows NT ve NetWare sürücülerini de bulunuyor.

Bilgi için:
Neteks İletişim
Ürünleri Dağıtım A.Ş.
Tel: (212) 212 97 50
Fiyatı: 544 \$ + KDV

Titreşimleri Hissedin

Ülkemizde özellikle fax/modemleriyle tanınan Zoltrix'in multimedia ürün grubundan yeni Sub Wofer'ı Türkiye'deki kullanıcıların beğenisine sunuldu.

Ürünün teknik özellikleri şöyle:

- 600W PMPO (Peak Music Power Output / Anlık maximum müzik çıkış gücü),
- 60W Nominal çıkış,
- 1 Subwoofer (5,75") ünitesi ve 2 adet satallite speaker (3"),
- Stereo (monitör kenarına asmak için aparatıyla birlikte),

- SRS 3D (SRS Surround 3D),

- Kulaklık çıkışı,
 - Ses, bas, tiz ayarlarının yanı sıra SRS ve Space kontrol düğmeleri...
- Yeni Zoltrix SubWofer'ın tamamı manyetik korumalı ve 2 yıl garantili.

Bilgi için
Turanlı Ltd.
Tel: (212) 216 05 20
Fiyatı: 65 \$ + KDV

Mayalar Türkiye'de

Armageddon, A Bug's Life, Contact, Men in Black, The Truman Show ve Titanic filmlerinin görsel efekt yaratımında kullanılan Maya'nın 3. ana sürümü Maya V2.0'in tanıtımı yapıldı.

3 boyutlu animasyon ve görsel efekt amaçlı bu ürün piyasadaki sinema, video, televizyon ve oyun dünyasındaki profesyonellere yönelik.

Hem Windows NT hem de Silicon Graphics IRIX işletim sistemlerinde kullanılabilen Maya V2.0, kullanıcıların istekleri gözönüne alınarak güncelleştirilmiş. Yeni versiyondaki Maya, Maya Complete ve Maya Unlimited adı altında iki paket seçeneği ola-

rak satılacak.

Maya Complete içeriğindeki Maya, NURBS ve poligonları modelleme, animasyon ve rendering işlemleri için gerekli çözümleri sunarken, Maya F/X'te, ünlü "Dynamation" parçacık sistemi ile

patlama, çarpışma, sıvı hareketi gibi efektler doğal ortamlarımız gibi yapılabiliyor. Maya Artisan, bir heykeltıraş gibi modeller şekillendiriyor. Invigator LE, Zaxwerk'in Invigator adlı programının basit versiyonu. Adobe Illustrator

dosyalarını import ederek text ve logo manipülasyonu yapıyor...

Maya Unlimited'in içeriğinde ise, Maya Base, Maya F/X, Invigator LE, Composer LE'den başka, Live, Cloth, Fur, Powermodeler, Batch Renderer mevcut. Maya Live, video ile Maya Unlimited'de Render edilmiş 3 boyutlu objelerin gerçekçi bir şekilde biraraya getirilmesini sağlıyor. Maya Cloth, çok çeşitli kumaş ve giyim simülasyonu, Maya Fur ise, saç kürk modelleme ve şekillendirme yapıyor.

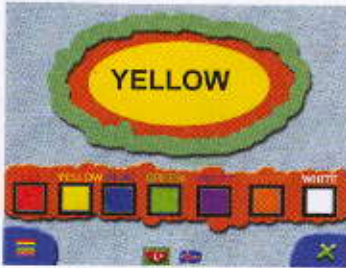

Bilgi için
Arttek
Tel: (216) 465 05 00
Fiyatı: 9000 \$ + KDV

Öğrenmenin Zevkli Yolu

ABT Bilgisayar, Interaktif çocuk eğitim programı BEP'i satışa sundu.

3-6 yaş arası çocukların okul öncesi eğitimlerine yardımcı olmak için hazırlanan program, çocukları hem eğitip hem de oyunlarla eğlendirmeyi hedefliyor. Altı ana bölümden oluşan program, bölümle-

rin içinde de dallara ayrılıyor. Birinci bölüm, çocukların konuşup gördüklerini anlatabilmeleri için hazırlanmış. Bu bölümün içinde bir de puzzle oyunu var. İkinci bölümde, sıkça kullanılan kelimeler, çizimlerle açıklanıyor. Meyvalar formunda mouse'la oynanan bu bölümün oy-

nunun amacı, başlıca meyva ve sebzenin yanı sıra mouse kullanımının da öğrenilmesi. Üçüncü bölüm, genel terimler ve zaman kavramları, dördüncü bölüm, alfabe ve sayılardan oluşuyor. Bu bölümde klavye ile oynanan basit oyunlar var. Beşinci bölüm, basit matematik işlemlerinden oluşurken, son bölümde resimlerle süslenmiş hikayeler yer alıyor.

Bütün bölümler Türkçe veya İngilizce olarak kullanılabilir. Bunun amacı ise, çocukların sık kullanılan kelimelerin İngilizce karşılıklarını da öğrenerek, yabancı dil gelişimini hızlandırmak.

Program Windows altında çalışıyor.

Bilgi için

ABT Bilgisayar
Programlama
Tel: (212) 284 56 28
Fiyatı: 30 \$ + KDV

Masalarınız Boş Kalsın!

Tellioglu Bilgisayar'ın distribütörlüğünü yaptığı Hansol monitörlerin yeni modelleri, masalarda daha az yer tutacak bir tasarımla pazara sunuldu.

Hansol'un yeni 910P 19" monitöründe kısa boyunlu tüp kullanılmış. Bu kısa boyunlu tüp de çok daha az hacimli yer kaplamaya neden oluyor.

Monitörün diğer özellikleri ise şöyle:

- Önden arkaya 16.3", 910P, 0.22 mm. nokta genişliği,
- 85 Hz tazeleme oranında 1280x1024 çözünürlükte titreşimsiz görüntü,
- 96 KHz yatay tarama çözünürlüğü,
- DDC1 ve DDC2B ile birlikte Windows 95 otomatik tanıma özelliği,
- 224 farklı ayarın hafızaya kaydedilip, rahat kullanım imkanı...

Yeni tak çahşır özelliğiyle Hansol monitörleri kolay kullanım, 26 mm'ye

kadar nokta genişliği, black matrix CRT (anti

static

ve AR coating ile) ve birden fazla dil seçme imkanı sağlıyor.

Hansol monitörler Microsoft WHQL PNP sertifikasyonu, MPRII ve Energy Star taşıyor. PC ve Mac uyumlu monitör, USB özelliği de sağlıyor. Hansol'un upgrade programları daha çabuk bir şekilde kullanıcıya web sitelerinden ulaştırılıyor.

Bilgi için

Tellioglu Bilgisayar
Tel: (212) 213 34 40
Fiyatı: 576 \$ + KDV

Değiştirilebilir Aküler

2M'den CE, TUV, UL, CUL, FCC standartlarına sahip yeni kesintisiz güç kaynakları... miniGuard, proGuard, powerGuard!

Yeni modellerden proGuard serisi, otomatik voltaj regülasyonu özelliğine sahip Line-interactive bir seri. Seri özellikler küçük iş istasyonları ve kişisel PC'ler için tasarlanmış. Otomatik voltaj regülasyonu (AVR) özelliği ile gerilim değişimleri ve yüksek gerilim durumlarında, aküyü kullanmadan ömrü

uzatırken, uzun süreli elektrik kesintilerinde aküden daha fazla yararlanıyor. Otomatik yedek akü gücü, uzun elektrik kesintilerinde veri kaybını önleyerek kullanıcının uygulamasını bitirmesini ve sistemin güvenle kapanmasını sağlarken, çok aşamalı ge-

rilim yükselmelerinde korumaya ve EMI/RFI filtrelemesi esnasında donanımın zarar görmesini önüyor. Ayrıca, bilgisayar başında bizzat değilken bile, tüm dosyaların kaydedilip Windows'dan çıkabilmesini sağlıyor...

Windows 95, 98 ve Novell işletim sistemine uygun RUPS II yazılımının ücretsiz olarak birlikte verildiği KGK?

ların diğer özellikleri arasında; Plug and Play, elektrik kesintisi, düşük gerilim ve yüksek gerilim durumlarında koruma, yüksek akım bastırma ve gürültü yalıtımı, akıllı akü yönetimi, kullanıcının değiştirebileceği tür aküler, gelişmiş uyarı göstergesi ve alarm fonksiyonları da mevcut.

Bilgi için

2M Dış Ticaret
Tel: (216) 410 61 46
Fiyatı: Belli değil

Grafikte Efsane!

Grafikerlere duyurulur. CorelDraw'ın yeni sürümü Türkiye'de.

Profesyonellerin ve amatörlerin logo dizaynı, gazete, el ilanı, broşür, paketleme dizaynı, web grafikleri gibi çalışmalarında ihtiyaç duydukları illüstrasyon, sayfa düzeni ve resimler hazırlamaya yönelik araçları sağlayan CorelDraw 9, vektörel illüstrasyon ve sayfa düzeni işlemleri için yaratıcı araçlar ve güvenilir çıkış olanakları sunuyor.

CorelDraw 9'un, kullanıcılardan gelen talepler doğrultusunda arayüzü daha esnek hale getirilmiş. Drop Shadow, Contour, Mesh Fill etkileşimli araçlarla, tüm işlemler ekran üzerinde, önceden görülebilmek için uygulanabiliyor. Kolonlu, üst ve dipnotlu, karakterler, kelimeler, paragraflar ve satırlar arasındaki boşluk kontrol edilebilirken, grafik kullanılabilecek metinler ile uzun dokümanlar hazırlanabiliyor. Her sayfanın boyut ve yönü diğer sayfalardan farklı olabiliyor. Çıkış renklerinin doğruluğunu garantilemek için CorelDRAW 9,

en çok tercih edilen ICC standartında renk kalibrasyon profillerini destekliyor. Yeni sürümle birlikte, kullanılan renk profil dosyaları çalışma dosyasıyla birlikte kaydedilebiliyor.

CorelDraw uygulamaları ve kutu içeriği ise şöyle:

- CorelDRAW 9 ve Corel Photo-Paint 9 temel uygulamaları,

- Microsoft Visual Basic for Applications 6, Bitstream Font Navigator 3.0, Canto Cumulus LE 4.0, CorelTrace, Corel Capture 9 yardımcı uygulamaları,

- 10 bin tanesi yeni toplam 25 bin profesyonel clipart grafik ve sembol, bin TrueType ve Type 1 yazı tipi, 2500 yüksek çözünürlüklü fotoğraftan oluşan kütüphane,

- Kullanım klavuzları,
- CorelDraw 9 renkli clipart katalogu,
- Corel Studio sampler CD-ROM'u...

CorelDraw 9 Windows 95, 98 ya da NT 4.0 işletim sistemlerinde çalışırken, en düşük sistem gereksinimi ise Pentium 133 işlemci, 32 MB (64 MB öneriliyor), sabit diskte 100 MB boş bölge, 2X CD-ROM, SVGA monitor...

CorelDraw 9 ile ilgili daha fazla bilgiyi, Corel grafik topluluğunun çalışmalarının yayınlandığı "www.designer.com" adresinden de izleyebilirsiniz.

Bilgi için

Eti Bilgisayar
Tel: (212) 212 98 02
Fiyatı: 795 \$ + KDV

Gerçek Boyutlu Hafiflik

Acer, 'ultra-taşınabilir' ürün ailesine ince ve hafif bir notebook olan TravelMate 330'u ekledi.

Sadece 1 inç (2.5 cm) kalınlığında ve 1.8 kg. ağırlığındaki TravelMate 330, Pentium II işlemcisine sahip, 12.1 inç görüntü paneline ve gerçek boyutta klavyeye sahip notebook'u Acer, düşünme, basma, kahve dökmesi gibi tüm kalite testlerinden de geçirmiş.

TravelMate 330, kullanıcıların sadece ihtiyaç halinde yanlarında taşıyabilecekleri CD-ROM ile disket sürücüyü birleştiren tek parça bir modül olan EasyLink Combo Drive'a ve EasyLink Combo Drive için Eide arabirimi ve di-

ğer tüm I/O portlara sahip. Bu özellik ile kullanıcılar, herhangi bir yarıya istasyonuna gerek duymu-

yorlar.

Düşük enerji tüketimli sistem tasarımı ve akıllı soğutma sistemi sayesinde TravelMate 330 ultra-taşınabilir serisi, 3 saati aşan pil destek süresine sahip.

Bilgi için

İhlas/Acer
Tel: (216) 317 96 50
Fiyat: 2.549 \$

En Hızlı Pentium

Intel Corporation, Internet işlemlerini daha zengin ses, video, animasyon ve 3 boyutta destekleyen Pentium III 550 MHz işlemcisini piyasaya sundu. Yeni Pentium III işlemcinin yüksek hızından, gelişmiş görüntü performansını artıran ve SIMD diye adlandırılan 70 yeni komutundan, 3 boyutlu görüntülerinden, akıcı sesden ve ses tanıma uygulamalarından özellikle In-

ternet kullananlar ve gelişmiş verilerle çalışanların yararlanabileceği düşünülüyor.

Yapılan testlerde, CPU hassas 3 boyutlu hesaplamalarda Pentium III 500 MHz işlemcinin, Pentium II 450 MHz işlemciye göre yüzde 108, multimedia performans değerlendirilmesinde ise, Pentium III 550 MHz işlemcinin, Pentium II 450 MHz'ye göre yüzde 53 daha hızlı olduğu tesbit edilmiş.

Bilgi için

Intel Türkiye
Tel: (212) 282 58 48
Fiyatı: Belli değil.

Kabiliyetli ThinkPad'ler

IBM'in yeni ThinkPad'leri Türkiye'de de satışa sunuldu.

Intel Mobile Pentium II 366 ya da 300PE MHz işlemciler, 56K V.90 modem, gelişmiş güç yönetim özellikleri ve ilave depolama kapasiteleriyle yeni IBM ThinkPad'ler, kullanıcılarına daha gelişmiş iletişim ve multimedia özellikleri sunuyorlar.

• ThinkPad 570'in en önemli özelliği, ortadan ikiye ayrılıp, ince (2.7 cm.) ve hafif (1.8 kg.) olan üst

parçasının tam bir notebok olarak kullanılabilmesi, alttaki parçası ile de CD, DVD ya da disket sürücüyü aynı kasa içerisinde barındıran "all-in-one" yapısına dönüşebilmesi.

• 770Z, işstasyonu düzeyinde notebook bilgisayar performansı arayan kullanıcılar için tasarlanmış. Yeni modellerde yer alan 14.1 inç XGA ya da 13.7 SXGA ekranlar, 1280x1024 çözünürlük ile grafik yoğun uygulamalar için.

• 600E, masaüstü sistem-

lerin gücünü yanında taşımak isteyenler için ideal.

• 390E, disket, CD-ROM, disk sürücüler ve entegre 56K V.90 modem ile kolay kullanımda iddialı.

Kullanıcılar, disk kapasitelerini ThinkPad 600E ve 390E modellerine ikinci bir 10 GB'lık disk, 770Z modeline 14 GB disk ilave ederek artırabiliyorlar. Yeni Sürücüler, bir arı-

za anında bir sunucuya ya da herhangi bir başka cihaza otomatik yedeklemeyi destekleyen SMART Reaction teknolojisine sahipler. Bir diğer yenilik, "ince" bir çözüm sunan 56 Watt AC adaptör.

Bilgi için

IBM

Tel: (212) 280 09 00

Fiyatı: Modele göre değişiyor.

Multimedia'da Yeni Keyif

Ölçsan, 3dfx'in yeni multimedia sistemi Voodoo3 3500'ü ürün yelpazesine kattı.

AGP ve PCI veri yollarına sahip bu 3D kart; hem grafik kartı, hem FM stereo radyolu, TV'li komple multimedia, hem de DVD kalitesinde MPEG-2 gö-

eden bir çözüm sunuyor.

183MHz'lik Voodoo3 3500'ün, AGP yapılandırması ile 8 milyon üçgen ve 366 Megatexel saniye performans sergilemesi bekleniyor. Kart 2046x1536 nokta çözünürlüğü destekliyor.

Kart MPEG-2 ve diğer formatlarda "video capture" yapabiliyor. Birlikte gelen programlar ile bu görüntüler düzenlenip, profesyonel efektlerle süslenip, DVD kalitesinde bir film haline getirilebiliyor. Daha sonra bu filmler stereo olarak geri oynatılabiliyor.

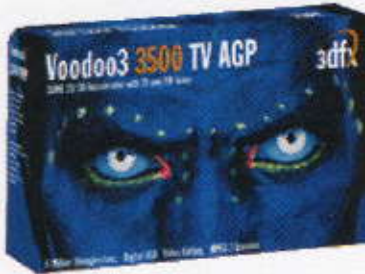
Voodoo3 3500 TV'de giriş ve çıkışlar ise, S-video giriş ve çıkış, composite giriş ve çıkış, sol ve sağ ses girişi sol ve sağ ses çıkışı olarak kart üzerinde.

Bilgi için

Ölçsan CAD Teknolojileri

Tel: (212) 280 97 61

Fiyatı: Belli değil.

rüntü yakalama ve oynatma kartı. 183 Mhz Voodoo3 işlemcisine sahip kart, özellikle yüksek 2 ve 3 boyut grafik performansı isteyen GLIDE ve Direct 3D oyunlar için ideal. Voodoo3 3500TV, iki üç ayrı kart kurmak, kullanmak ve en az iki veri yolu işgal etmektense, kullanıcılara sadece bir veriyolunu işgal

Arşiviniz Güvenli mi?

Bilgisayarınızdaki binlerce hatta milyonlarca dokümanın güvenli bir şekilde saklanması ve bunlara tekrar sağlıklı bir şekilde ulaşabilmesi için, Sertaş Servis, WINIDMS Data Management Systems'in arşiv programı Saperion'u getirdi.

Saperion ile kayıtlarınızı ister bilgisayarınızın kendi veritabanı üzerinde, isterseniz istediğiniz bir başka veritabanı üzerinde tutabiliyorsunuz. Kayıt sınırı disk kapasitesi ile sınırlı. Aynı anda birden fazla ortam üzerine yazabiliyorsunuz. Saperion, önce güvenlik mantığıyla dataları en yüksek güvenlik mekanizmaları ile korurken, bütün doküman tiplerini (taranan sayfalar, görüntüler, Cold verileri, uygulama dosyaları, video ve ses...) tek bir sistem üzerinde tutabiliyor.

Saperion ile aynı anda tanımladığımız filtreler ile kayıtlara erişip, bu kayıtlar

üzerinde verilen yetkiler dahilinde işlem yapabiliyorsunuz. Bu bilgileri ister veritabanına, isterseniz Saperion yazılımına aktararak Intranet ortamında veya MS-Exchange, cc-mail, MS-Mail ve MAPI-Mail sistemleri ile ilişkilendirilerek Internet ortamında güvenli bir şekilde kullanabiliyorsunuz.

Bilgi için

Sertaş Servis ve Ticaret

Tel: (212) 266 88 30

Fiyatı: Konfigürasyona göre değişiyor.

AutoCad 14

Herşeyiyle AutoCad

Bu kitap, içeriği kadar görünüşü ile de tam bir AutoCAD ansiklopedisi.

Başlangıçtan ileri düzeye kadar, mimarlardan inşaat, makine, elektrik ve harita mühendislerine, teknik ressamlardan iç mimarlara kadar çok geniş bir kitleye hitap eden bu kitap, aynı zamanda içerik ve ayrıntı açısından Türkiye'de yayınlanmış en kapsamlı kitap olmaya da aday. AutoCAD'de kulla-

nacağınız her komut kitapta tek tek basit örneklerle açıklanıyor. Konu içerisinde öğrenilen diğer komutların da kullanılması ile kullanıcı mesela bir makine parçasını veya ev projesini adım adım çiziyor ve örneğin sonunda komple bir AutoCAD çizimini de tamamlamış oluyor. Kitapta önce çizim mantığı ve yardımcı elemanlar anlatılıyor. Daha sonra çizimle ilgili temel komutlar ile çizilen elemanların düzenlenmesi ele alınıyor. Ancak okuyucu üzerinde bir temel oluşturduktan sonra, katmanlar, bloklar, ölçülendirme gibi daha ileri düzey konulara geçiliyor. Kitabın diğer bir özelliği ise, her AutoCAD komutunun başında Türkçe karşılığın da yer verilmesi. Böylece kullanıcı komutları ezberlemeden anlayarak öğrenmiş oluyor.

Ürün Bilgisi

AutoCad 14	
Bilgi için	: Seçkin Kitabevi
Tel	: (312) 435 30 30
Faks	: (312) 435 24 72
Fiyatı	: 9.500.000 TL

Visual Basic 5

Adım Adım Visual Basic

Visual Basic üzerine bir konuya ya da tümüne ulaşmak artık çok kolay.

Visual Basic 5.0 kullanan yazılım geliştiriciler için hazırlanmış bu kitap, hızlı ve kolay bir biçimde kendi kendine öğrenimi hedefliyor. Kendiniz için en uygun çalışma biçimini kendinizin belirleyeceği kitapta, tam olarak aradığınızı hemen bulabileceğiniz gibi, gerçek örnekler ile uygulama yapma şansınız da oluyor.

Bir kurs niteliğinde olan kitap ile isterseniz kursu tamamlamak için derslerin tümünü, isterseniz bazı becerileri öğrenmek için belirli dersleri çalışabiliyorsunuz. Birbirinden bağımsız dersler size bu imkanı veriyor.

Visual Basic'e giriş ile başlayan kitap, denetimler, menüler ve iletişim kutuları ile çalışmak gibi öncelikle görsel dersler ile devam ediyor. Değişkenler ve işlemler, karar yapıları, döngüler ve zamanlayıcıları, formları, yazıcıları, hata işleyicileri, modülleri ve yordamları kullanmak; resim ve özel efekt eklemek; koleksiyon, diziler, metin dosyaları ve veri tabanlarıyla çalışmak gibi daha karışık konular ile zorlaşarak sürüyor.

Ürün Bilgisi

Adım Adım Visual Basic 5	
Bilgi için	: Arkadaş Yayınevi
Tel	: (312) 434 46 24
Faks	: (312) 435 60 57
Fiyatı	: 5.500.000 TL

Amatörler için Tasarım

En Eğlenceli Yayıncılık

Kağıt baskı ve Web yayıncılığını öğrenmenin eğlenceli ve kolay yolu.

İster Web üzerinde olsun, ister kâğıt üzerinde, bu kitap yayıncılık konusunda herşeyi tasarımcı olmayanlara bile öğretebilecek nitelikte bir kitap. Profesyonel bir tasarım için gereken herşeyi bünyesinde barındıran kitapta kullanılan dil sayesinde editör, tasarımcı ve reklamcılar kolaylıkla Web sitesi, broşür, iş gazetesi, ilan ve daha birçok değişik dokümanı hazırlayabilirler.

Şimdiye kadar farklı dillerde 50 milyon baskı yapmış kitabın yazarı Roger C. Parker tasarım işinin incelikleri üzerinde dururken; "Düşünürseniz tasarlıyorsunuz" gerçeğini dile getiriyor. Masaüstü yayıncılık ve Web tasarım yazılımlarının en etkin biçimde kullanımı, hem kâğıt baskıda hem de Web üzerinde doğru yazılımın ve yazı tiplerinin seçilmesi, renklerin ve değişik tasarım etmenlerinin etkin biçimde kullanımı konularının yanında, daha sosyal boyutta hedef kitlelerinin ilgisinin çekilmesi, tutarlı, belirgin ve anlaşılabilir bir imajın yaratılması konularında da birçok ipucu içeriyor. Mutlaka kütüphanenizde bulunması gereken bir kitap.

Ürün Bilgisi

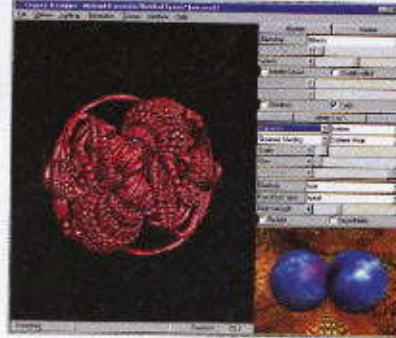
Amatörler için Web Tasarımı	
Bilgi için	: Dünya Yayıncılık
Tel	: (212) 629 08 08
Faks	: (212) 431 38 13
Fiyatı	: 4.500.000 TL

Organic Art Deluxe**PIII Destekli Sıradışı Sanat**

William Latham'ın ünlü ve güzel organik sanatını üstün bilgisayar teknolojisi ile birleştiren program.

Mindscape Entertainment, tarafından hazırlanan Organic Art Deluxe Intel'in Pentium III işlemcisinin yeni avantajlarından tam olarak yararlanabilecek biçimde tasarlanmış bir 3D illüstrasyon programı. Bunun yanında program normal Pentium ve Pentium II işlemcilerde de oldukça hızlı bir biçimde çalışabiliyor.

Organik 3D resimler yaratmak için hazırlanmış program William Latham'ın ünlü ve güzel organik sanatını üstün bilgisayar teknolojisi ile birleştiriyor. Basit fakat etkili kullanıcı arabirimini kullanarak profesyonel ya da yeni başlayan kullanıcılar ger-

çek zamanlı olarak değişime uğrayan ve ekranda hareket edebilen ilginç ve güzel grafik ekranlar yaratabiliyorlar. Organic Art Deluxe, Direct X ile ve 3D boyutlu hızlandırıcılar ile de tam

uyumluluk gösteriyor. Donanımsal 3D desteği ile 30 farklı sahne ve içinde Alpha Blending, Environment ve Face Mapping'in de yer aldığı bir çok efekt de yine program tarafından destekleniyor. Evolutionary Generator adı verilen özelliği kullanarak ise kullanıcılar neredeyse 400 milyon üzerinde farklı kombinasyona ulaşarak bir eşi daha olmayan grafikler ve PC'leri için ekran koruyucular yaratabilirler. Eğer Pentium III'ünüz varsa ve bunun gerçek gücünü görmek istiyorsanız aynı zamanda sıra dışı sanata da ilgi duyuyorsanız bu programı kaçırmayın.

Ürün Bilgisi**Organic Art Deluxe**

Bilgi için : Al İletişim
Tel : (212) 292 41 75
Faks : (212) 292 41 77
Fiyatı : Firmayı arayınız

COSMOPOLITAN Virtual Makeover**Sanal Ortamda Makyaj**

Sanal da olsa makyaj konulu bu program bayan kullanıcıları da bilgisayar başına bağlayabilecek.

Hangi saç modeli daha çok yakışır, hangi makyaj daha iyi gider, alacağım güneş gözlüğü nasıl olmalı gibi sorunları olan bayanlar için artık problemlerin sonu geliyor. Çünkü Mindscape ve Broderbund tarafından hazırlanan bu program sanal ortamda bilgisayar üzerinde çeşitli saç modellerinden makyaj çeşitlerine, aksesuarlardan kontakt lenslere

kadar bir çok güzellik malzemesinin kullanıcının kendi resmi üzerinde denenmesine olanak sağlıyor. Programı kullanan kişi kısa bir süre içinde hiç zahmet çekmeden bir sürü model deneme şansına ulaşırken, yaptıracığı bir modelin kendine yakışmama ihtimalini ortadan kaldırmış oluyor.

Programın içinde erkek mankenlerin de bulunduğu 10'a yakın hazır model bulunuyor. İster bunları kullanarak saç ve makyaj çeşitlerini deneyebileceğiniz gibi isterseniz bir tarayıcı ya da dijital kamera kullanarak kendi resminizi bilgisayara aktarabilir ve onun üzerinde de oynama yapabilirsiniz. Program içinde en geniş bölüm saç modellerinin bulunduğu bölüm. Burada yine içinde az da olsa

erkek saç modellerinin bulunduğu 100'ün üstünde farklı saç yer alıyor. Ayrıca her saç modeli için sarışın, kumral, kızıl ve siyah saç deneme şansınız da yer alıyor. Diğer bölümlerde de yine bayanların ihtiyaç duyacağı hemen hemen her makyaj malzemesi oldukça geniş renk seçenekleri ile yer alıyor. Tamamlayıcı unsur olarak sayısı çok fazla olmasa da şapka, gözlük ve kontakt lens gibi aksesuarlar da programa eklenmiş. Kullanımı oldukça kolay olan programda isterseniz hazırladığınız görüntülerin çıkışını da alabiliyorsunuz.

Özellikle modern kuaförler ve güzellik salonları başta olmak üzere sırf eğlenmek için bile alınabilecek kaliteli bir program. ☑

Ürün Bilgisi**Cosmopolitan Virtual Makeover**

Bilgi için : Al İletişim
Tel : (212) 292 41 75
Faks : (212) 292 41 77
Fiyatı : Firmayı arayınız

Chipucu Bölümü

Derginin ana bölümlerinden biri olan Chipucu kısmında, donanım ve yazılım ile ilgili eğitici bilgiler içeren yazılar bulabilirsiniz.

42

62

Merkez Masaüstü

Daha hızlı çalışabilmenizi sağlayacak masaüstü düzenlemeleri.

Windows Tamiri

Artık, Windows'unuz sürekli kilitlenmeye ve garip hatalar vermeye başladığında onu baştan kurmak zorunda değilsiniz.

70

Network Serisi Bölüm 4

E-Posta veya Chat ile bağlantı kurma, genel bilgileri kullanma ve merkezi klasörler üzerinde çalışma yöntemleri.

ve diğerleri

Ayın Shareware'leri

78

En yeni seçme Shareware'ler

Katalog

86

Biriktirin, saklayın arşiviniz olsun

Linux

94

Novell NetWare Yerine Linux

Windows'unuzu

Sistem dosyaları kaybolduğunda, garip hata mesajları çıktığında veya Registry birdenbire bozulursa ne yapmalı? Bu yazıda kendi kendinize çabucak nasıl yardım edebileceğinizi açıklıyoruz.

Aldığınız tüm önlemlere rağmen sizin de başınıza geldi: Windows sisteminiz artık açılmıyor. Meşhur "mavi ekran" da facia hakkında pek bir bilgi vermiyor. Şimdi ne yapmanız gerektiğini çok iyi bilmelisiniz, bu yazıyı sonuna kadar okursanız bu hiç de zor olmayacaktır. Bu tür Windows facialarında sistemi komple yeniden kurmanız gerekmez. Sisteminizi adım adım nasıl tamir edebileceğinizi bu yazıda açıklıyoruz.

Windows sadece sistem için vazgeçilemez olan dosyalardan biri bozulsa bile çoğunlukla çakılıp kahr. Bu kritik dosyaların hangileri olduğunu ikinci bölümde öğrenebilirsiniz, böylece bir sonraki sabitdisk temizliğinde işletim sisteminin çok önemli ya-

pıtaşlarını silmezsiniz.

Ayrıca hangi popüler Windows yardımcı programlarının gerçekten de Windows facialarında işe yaradığını da test ettik.

1. Bölüm: Windows 95/98 Tamiri

Birinci bölümde hata mesajlarında Windows 95/98 Registry'sini nasıl profesyonelce kontrol edeceğinizi ve gerektiğinde düzeltebileceğinizi öğreneceksiniz.

Açılış dosyalarımızın analizinde de sizlere yardımcı oluyoruz ve Windows açılırken gerçekleşen tüm işlemleri de açıklığa kavuşturuyoruz. Ayrıca en önemli sistem dosyalarını tanııp mükemmel ve vazgeçilmez bir kurtarma disketi için çok değerli

Chipucuları veriyoruz.

2. Bölüm: Windows NT 4 Tamiri

NT de mesela yeni bir donanım takıldığında çakılabilir. Registry'i nasıl düzeltebileceğinizi veya Boot disketi ile açıp nasıl tamir edebileceğinizi gösteriyoruz. Ayrıca "Blue Screen of Death" efsanesine yakından bakıyoruz.

3. Bölüm: Tamir Araçlarının Kullanımı

Norton Utilities veya Nuts & Bolts gibi popüler programlar gerçi Windows facialarında yardımcı olabiliyorlar, ancak tamamen de tehlikesiz değildir. Bu programların doğru kullanımını da gösteriyoruz.

1. Bölüm: Windows 95/98 Tamiri

Windows açılmıyorsa veya daha açılırken hata mesajları veriyorsa çoğunlukla Registry'deki bir hata buna neden oluyordur. Registry veri tabanı sisteminizin tüm donanım ve yazılım konfigürasyonunu kaydeder ve işletim sisteminin düzgün çalışması için hayati bir önem arz eder. Windows 95/98 bu veri tabanını Windows dizinindeki SYSTEM.DAT ve USER.DAT dosyalarında kaydeder. Her iki dosya da "Gizli" ve "Salt okunur" öz niteliklerine sahiptir, yani kullanıcı için bu dosyalar görünmezdir. Explorer'da bu tür dosyaları da görebilmek için "Görünüm / Klasör Seçenekle-

ri"nden gizli dosyaların da gösterilmesini sağlayın. Windows 95'te her başarılı açılıştan sonra yine Windows dizininde bu dosyaların "DA0" uzantılı güvenlik kopyaları oluşturulur.

Windows 98 de aynı şekilde "Sysbackup" gizli dizininde (Windows dizini altında), SYSTEM.DAT, USER.DAT, WIN.INI ve SYSTEM.INI sistem ve açılış dosyalarının 5 tane kadar kopyasını saklar. Her başarılı açılıştan sonra en eski sürümün üzerine yazılır. Bu önemli dosyalar topluca sıkışmış bir halde RB00x.CAB dosyasında bulunur, "x" karakteri 1'den 5'e kadar sayılar için

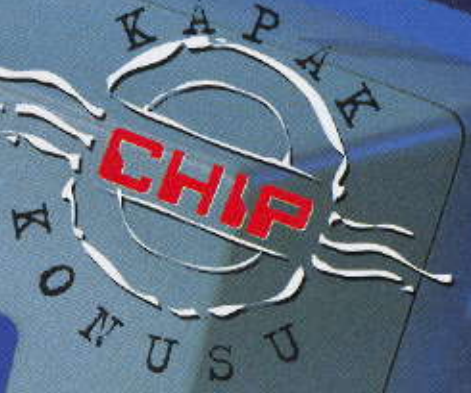
kullanılmıştır, en yeni güvenlik kopyasını tabii ki dosyanın yaratılma tarihinden tespit edebilirsiniz.

CHIPucu 1: Registry Kontrolü ve Tamiri

! Registry'nin bozuk olduğuna dair bir hata mesajı aldığınızda sakın sistemi yeniden başlatmayı denemeyin, zira Windows bir sonraki açılışta Registry'nin halen geçerli olan bir güvenlik kopyasının üzerine bozuk bir kopya yazabilir.

Bilgisayarınızı en iyisi Windows kurulumunda veya sonradan yarattığımız bir açılış disketinden (sistem

Tamir Edin

UYARI

Sistem kullanımda veya kararsız hale gelmiş. Bekleyip yeniden kullanıma girmesini bekleyebilir veya bilgisayarınızı yeniden başlatabilirsiniz.

- * Windows'a dönüp beklemek için bir tuşa basın.
- * Bilgisayarınızı yeniden başlatmak için CTRL+ALT+DEL tuşlarına basın. Çalışmakta olan tüm programlardaki kaydedilmemiş bilgileri kaybedeceksiniz.

Devam etmek için bir tuşa basın _

viewpoint

ve kurtarma disketi ile ilgili daha fazla bilgiyi 46. sayfada bulabilirsiniz) açın. Ekranınızda şimdi siyah artalan üzerinde MS-DOS komut istemi "A:\>" ile karşınıza çıkacaktır. "C:" ile Windows'un kurulu olduğu ilk sabitdiskinize geçin. Boot edebilir bir Windows açılış disketine sahip, bilgisayarınızı yeniden başlatın ve "Windows 95 başlıyor" yazısı ekranda belirmediğinde [F8] tuşuna basın. Şimdi karşınıza bir açılış menüsü çıkacaktır (MSDOS.SYS dosyasında "BootMenu=1" kaydı varsa zaten her açılışta karşınıza bu menü çıkacaktır). Buradaki seçeneklerden "Sadece güvenli kip komut istemi"ni seçin.

Bu karakter için	Bu tuşlara basın
[C]	C
[O]	O
[S]	S
[F]	F
[S]	S
[S]	S
[S]	S

"Windows başlangıç dosyalarınızı geçiyor" mesajından sonra ekranda C:\> ve MS-DOS komut istemi belircektir.

CHIPucu 2: Amerikan Klavye Problemi

! Türkçe klavye sürücüsü salt komut isteminde yüklenmediği için özel karakterler ve noktalama işaretleri başka tuşlara atanmış olacaktır.

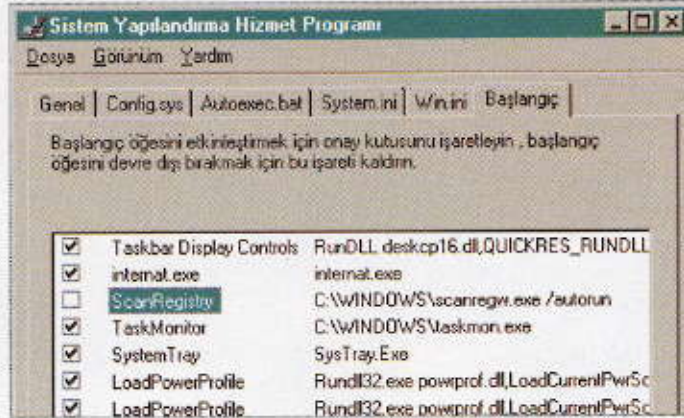
Yukarıdaki tabloda standart Amerikan klavye tuş yerleşimini görüyorsunuz, bu tabloyu iyi ezberleyin, ona çok sık ihtiyaç duyacaksınız.

"cd Windows" komutuyla Windows dizinine geçin (Windows'unun ...\\Windows klasöründe bulunduğunu varsayıyoruz). Registry dosyalarının "sistem" ve "gizli" dosya öz niteliklerini kaldırmak için şunları girin:

```
ATTRIB -S -H SYSTEM.DAT
ATTRIB -S -H USER.DAT
```

Sistem dosyalarını yeniden adlandırın:

```
REN SYSTEM.DAT SYSTEM.YED
REN USER.DAT USER.YED
```


Böylece Registry dosyaları YED (yedek) uzantısına sahip olur.

```
COPY SYSTEM.DAT SYSTEM.DAT
COPY USER.DAT USER.DAT
```

kopyalama komutları ile güvenlik kopyalarından, doğru DAT dosya uzantısı ile yeni dosyalara sahip olursunuz.

Daha sonra asıl dosya öz niteliklerini bu dosyalara verin:

```
ATTRIB +S +H SYSTEM.DAT
ATTRIB +S +H USER.DAT
```

ve bilgisayarınızı yeniden başlatın.

CHIPucu 3: Win 98'de Registry Tamiri

! Windows kurulum CD'sindeki gibi sıkıştırılmış CAB dosyaları ünlü Packer programı PKZIP gibi bir formata sahiptir ve yeni Winzip 7.0 da CAB formatını okuyup açabiliyor. Ancak bunun için Windows'un çalışması gerekiyor. DOS altında ise "C:\WINDOWS\COMMAND" dizininde bulunan EXTRACT.EXE ile bu arşiv dosyaları açılabilir.

Öncelikle Windows 95 için açıkladığımız gibi, sistem dosyalarının yeniden adlandırılmasına kadar olan adımları Windows 98 için de gerçekleştirin, daha sonra

```
CD\WINDOWS\SYSTEM32
```

komutuyla standart olarak Registry güvenlik kopyalarının bulunduğu dizine geçin.

```
DIR RB*.*
```

ile bu arşivleri listeleyin.

Tüm yedekler dosya tarihi (Amerikan formatında MM/DD/YY) ile bir-

İptal: MSCONFIG.EXE otomatik yedeklemeyi iptal edebilir.

likte gösterilir.

Windows'unuz hatalı bir yazılım kurulumu yüzünden çakıldıysa, daha eski bir kopyayı seçin. Dosyayı

```
COPY RBOOX.CAB REPAIR
```

(x güvenlik kopyasının numarası için kullanılmıştır) ile önce geçici bir dizine kopyalayın, bu dizini daha önce

```
CD\ (Root dizine geçmek için)
```

```
MD REPAIR
```

komutlarıyla yaratın. Şimdi

```
CD\REPAIR
```

ile bu dizine geçin ve güvenlik kopyasını

```
EXTRACT /E RBOOX.CAB
```

komutuyla açın.

DIR komutunun sadece WIN.INI ve SYSTEM.INI dosyalarını göstermesine şaşırmayın, zira sıkıştırılmış Registry dosyaları da aynı şekilde "gizli" dosyalardır. Bu dosya özelliklerini

```
ATTRIB -H -S *.DAT
```

ERU ile Hızlı Sistem Yedeklemesi

Hayati öneme sahip sistem dosyalarını önceden küçük yardımcı program ERU EXE ile yedekleyenler bozulan Registry'lerini "ERD.EXE" komutuyla tamir edebilirler. Bu programı Windows 95 CD'sinde ...\\OTHER\MISC\ERU dizininde bulabilirsiniz. Düzenli olarak yeni bir donanım veya yazılım kurulumundan önce bu programı çalıştırmanızı tavsiye ediyoruz. Bu program Windows 98 altında da sorunsuz çalışıyor.

ile kaldırın ve Registry dosyalarını Windows dizinine kopyalayın.

COPY *.DAT C:\WINDOWS

(Windows dizininin adını yazmaya dikkat edin).

C:\WINDOWS
ATTRIB +S +H USER.DAT
ATTRIB +S +H SYSTEM.DAT

komutlarıyla Windows dizinine geçip ilgili dosya öz niteliklerini tekrar kazandırdıktan sonra bilgisayarı- nızı yeniden başlatın.

Ayrıca: DOS altında Registry değişikliği "REGEDIT /RESTORE" komutuyla da yapılabilir, ancak bu durumda hangi Registry güvenlik kopyasının kullanılacağı sizin kontrolünüz altında değildir.

Windows 95/98 Açılış Dosyalarını Kontrol Etmek

Windows'unuz açılmıyorsa - özellikle de yeni bir donanım veya yazılım kurduktan sonra - Registry'nin yüklenmesinden önce değerlendirilen başlangıç dosyalarını analiz edin. Bu açılış dosyaları şu üç dosyadır: MSDOS.SYS (salt okunur ve

CHIP ucu 4: Aşırı Registry Yedeklerine Dikkat

Windows 98, otomatik olarak açılışta Registry'yi tarayıp yedekleyen Scanreg programını çalıştırır. Bazı durumlarda, hasarlı bir Registry olsa da, bu seçeneği iptal etmek mantıklı olacaktır, zira varolan sağlam ve çalışır bir Registry kopyasının üzerine yazılabilir. Bunun için işletim sistemiyle gelen ve Microsoft tarafından belgelenmeyen MSCONFIG.EXE (Sistem Yapılandırma Hizmet Programı) aracını "Başlat / Çalıştır" ile çalıştırın ve "Başlangıç" bölümündeki (resimde de gördüğünüz gibi) ScanRegistry kaydını iptal edin.

gizli), CONFIG.SYS ve AUTO-EXEC.BAT.

MSDOS.SYS "Paths" ve "Options" bölümlerine ayrılmıştır. "Paths" alanında mesela

WinDir=C:\WIN98

kayıtlı bulunur.

Normalde WinDir'in işaret ettiği Windows dizini yolu (Path) WinBootDir ile aynıdır. Sıkıştırılmış sabit-disk sürücülerinde ya da Windows'un ancak bir aygıt sürücüsü ile etkinleştirildiği bir sabitdiskte bulunduğu sistemlerde WinDir başka bir yola işaret edebilir.

WinBootDir=C:\WIN98

Bu kayıt Boot-Windows dizinini ifade eder.

HostWinBootDir=C

ise Boot sürücüsünü gösterir.

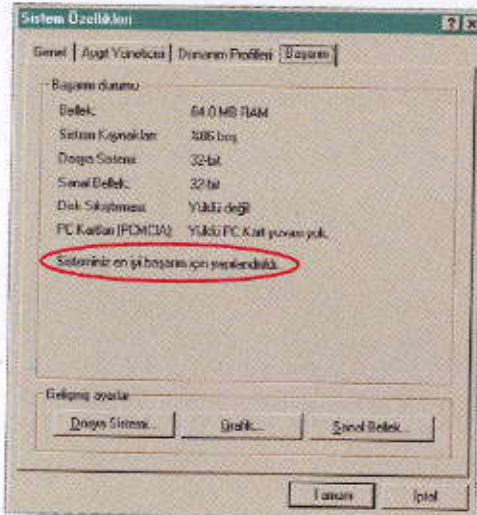
"Options" bölümünde tüm seçenekler "0" ile iptal edilip "1" ile de etkinleştirilebilir. Burada mesela

BootMenu=1

kayıtlı bulunur.

"1" değeri Boot menüsünün her açılışta gösterileceğini ifade eder.

BootMulti=1

Bu pencerede bu ifadeyi göremiyorsanız, miadı dolmuş bir sürücü Windows'un çok daha yavaş olan uyumluluk kipinde çalışmasına neden olur.

İnternet'i kullananlara,
İnternet'e bağlanmak
İsteyenlere...

PARANIZI SOKAĞA ATMAYIN! İNTERNET'İ PAYLAŞIN...

Aylık sınırsız İnternet erişiminizi i.SHARE ile 4\$'a getirin*

- KURULUŞU OYUN PROGRAMI YÜKLEMEDEN KOLAY.
- FIREWALL (GÜVENLİK DUVARI) ÖZELLİĞİ İLE İNTERNET'E GÜVENLİ ERİŞİM.
- İNTERNET'E ERİŞİRKEN GÜVENSİZ, KURULUŞU ZOR HARDWARE PAYLAŞIMI YERİNE; GÜVENLİ, KURULUŞU KOLAY i.SHARE'İ SEÇİN.**
- ETHERNET, FAST ETHERNET VE GIGABIT ETHERNET AĞLARI İLE TAM UYUMLU.
- TELEFONDA ÜCRETSİZ KURULUŞ DESTEĞİ.
- BU AYKİ CHIP CD'SİNDE 45 GÜNLÜK BEDAVA DENEME SÜRÜMÜ.

* 10 kullanıcı i.SHARE 3.0 paketi alınması durumunda.

** PC'lere TCP/IP protokolünün yüklenmesi gerekmez.

Daha fazla bilgi için:

Com-NET
İTİFAK MÜDŞAKAR
ALTYAPI YENİLEME İÇ. LTD. ŞTİ.

Adres: Doguş Group İş Merkezi, Gürsel Mahallesi
Erzincan Sk. No: 2 - Kağıthane/İSTANBUL
Tel: (0212) 222 88 83 (pbx)
Fax: (0212) 222 88 95-96
http: www.com-net.com.tr
e-mail: info@com-net.com.tr

eski bir MS-DOS sürümünün (eğer varsa) çalıştırılabileceğini ifade eder.

BootGUI=1

Asıl Windows'un yüklenmesini sağlar, bu değer "0" olursa sadece komut istemine kadar Boot edilir.

AutoScan=1

sistem çıktıktan sonraki açılışlarda Scandisk'in otomatik olarak açılması sağlar.

Windows 98'in aslında hiç ihtiyaç duymadığı CONFIG.SYS ve AUTOEXEC.BAT dosyalarında

DEVICE=XYZ.SYS

gibi şüpheli komut satırlarını bulmalı ve bunların başlarına REM ifadesini ekleyerek bunları iptal etmelisiniz. Bu Device kayıtları ses kartı veya CD-ROM sürücüsü için DOS aygıt sürücülerini yükler ve Windows'un bunlara ihtiyacı yoktur. Bu sürücüler yüklenirse, Windows daha yavaş olan DOS uyumluluk kipinde çalışır.

Hangi kipte çalıştığınızı "Bilgisayarı / Özellikler / Başarım" bölümündeki "Sisteminiz en iyi başarım için yapılandırıldı" kaydından öğrenebilirsiniz.

AUTOEXEC.BAT dosyası daha önce de belirttiğimiz gibi Windows 95/98 altında tamamen gereksiz olabilir.

Windows 95/98 tarafından standart olarak oluşturulan AUTOEXEC.BAT dosyasında sadece

```
mode con codepage prepare=((857)
C:\WINDOWS\COMMAND\ega2.cpi)
mode con codepage select=857
keybtr,,C:\WINDOWS\COMMAND\
keybrd2.sys/id:179
```

satırları bulunur.

AUTOEXEC.BAT dosyasından ne oldukları bilinmeyen EXE veya COM dosyalarını yükleyen tüm satırları silin. CD-ROM sürücüsü MSCDEX.EXE de Windows altında kullanılmaz

ve başına REM koyarak bu kaydın çalıştırılmasını engelleyebilirsiniz.

CHIPucu 5: Windows Logosu Görünmezse

Bilgisayar açılırken "Windows 9x baslıyor" mesajı bile ekranda görünmezse, büyük ihtimalle başlangıç dosyalarınız hasar görmüş veya silinmiştir. Böyle bir durumda bilgisayarınızı bir açılış disketinden açın ve "SYS C:" komutuyla diskinize yeni bir açılış sistemi yükleyin. Artık bilgisayarınız en azından Windows logolarına kadar Boot edebilmelidir.

Aynı şeyler WIN.COM dosyası için de geçerlidir. Windows dizinindeki bu dosya hasar gördüğünde hiçbir şey çalışmaz, sadece DOS kipinde çalışabilirsiniz. Böyle bir durumda ne yapmanız gerektiğini bir sonraki CHIPucunda ayrıntılı bir şekilde açıklayacağız.

Acil Durumlarda Vazgeçilmez: Mükemmel Açılış Disketi

Sistem dosyalarınızla açılış problemleri yaşıyorsanız, sabitdisk yerine disketten Boot edebilmek için mutlaka elinizin altında bir Windows açılış disketi hazır bulunmalıdır. Sistemi açtıktan sonra sabitdiskteki bozuk veya eksik dosyaları disketkilerle veya Windows CD'sindeki orijinalleriyle değiştirebilirsiniz.

Windows 95 ve 98'de açılış disketini Denetim Masası yardımıyla oluşturabilirsiniz. Burada "Program Ekle/Kaldır" modülüne tıklayın daha sonra "Başlangıç Disketi" kartına geçin ve "Disket Oluştur"

düğmesiyle işlemi başlatın.

CD-ROM Sürücülü Win 95 Kurtarma Disketi

Windows 98'in aksine, Windows 95 Boot disketi CD-ROM sürücüsüne DOS altında erişilebilir için gerekli sürücülere sahip değildir. Bu yüzden CD sürücünüzün .SYS uzantılı Driver dosyalarını üreticinin birlikte verdiği sürücü disketinden kurtarma disketinize kopyalayın. Ayrıca Windows\Command dizininde veya sürücü disketindeki MSCDEX.EXE dosyasına da ihtiyacınız olacak. Daha sonra kurtarma disketindeki CONFIG.SYS dosyasını Notepad gibi bir editörle düzenleyin ve şu

En önemli yardımcınız: Kurtarma disketini Control Panel'den oluşturabilirsiniz, bunun için Windows 95/98 CD'sine ihtiyacımız olacak.

satırı ekleyin:

```
DEVICE=DRIVER.SYS /D:CDROM
DRIVER.SYS yerine sürücünüzün adını
girin..
Şimdi de disketteki AUTOEXEC.BAT
dosyasını açın ve en sona şu komut
satırını girin:
MSCDEX.EXE /D:CDROM
```

FAT32 Destekli Açılış Disketi Yaratmak

2 GB üzerindeki sabitdisklere FAT32 dosya sistemini kurmak ve bunlara DOS altında erişilebilir için Windows 98 CD'sindeki özel bir araca ihtiyacınız var, bu program \TOOLS\MTSUTIL\FAT32-2EBD dizininde bulunur. Programı DOS altından veya Windows'tan "FAT32-2EBD.EXE" girerek çalıştırın. DOS penceresindeki kısmen anlaşılabilir karakterler gözünüzü korkutmasın. Program açıldıktan sonra önce [Y], sonra da [Enter] tuşuna basın.

FAT32 kurtarma disketi FAT32 erişiminin dışında, CD-ROM sürücüsü veya sistem araçları gibi ekstralara sunmuyor. Ancak bunları yukarıda açıkladığımız gibi mantıklı bir şekilde tamamlayabilirsiniz.

Sistem Dosyaları Kaybolursa Ne Olur?

Windows yüklenemez - aman ne güzel: "Daha dün hiçbir sorun yoktu, bugün Windows belleğe bile sığmıyor, en azından hata mesajı öyle diyor". Bu ve benzeri hata mesajlarında ne yapmanız gerektiğini bu bölümde öğrenebilirsiniz.

CHIPucu 6: WIN.COM Yoksa veya Bozuksa

Farz edelim bir yerden bilgisayarınıza virüs bulaştırdınız ve virüs WIN.COM dosyasını bozdu, böyle bir durumda "WIN.COM dosyası bulunamıyor, Windows yüklenemiyor" gibisinden bir hata mesajıyla karşılaşsınız.

Diğer olası hata mesajları da "Win.com dosyası bulunamıyor veya bozuk", "Programın yüklenmesi için yeterli bellek yok" veya "EXE dosyasında hata" gibidir. Tüm bu durumlarda sisteminizdeki bir şey Windows'un açılmasını sağlayan dosyanıza hasar vermiş veya manipüle etmiş demektir. Bunun nedeni ister bir virüs, ister sizinle dalga geçmek isteyen bir arkadaşınız olsun, paniklemeniz için hiçbir neden yok, dosyayı yanlışlıkla silmiş olsanız bile.

Çözüm: Tüm bu durumlarda bilgisayar en azından komut satırına kadar Boot edebilir. WIN.COM dosyasının Windows dizininde bulunup bulunmadığını kontrol edin. Dosyayı bu dizinde bulamazsanız ya da farklı bir

dosya boyutuna sahipse Windows CD'sinden orijinalini tekrar kopyalayabilirsiniz. Nasıl mı? İşte böyle:

WIN.COM için düzgün dosya boyutları şöyledir:

- Windows 95 altında 22.679 Byte veya 24503 (OSR2) Byte ve
- Windows 98 altında Türkçe sürüm için 25111 Byte, İngilizce sürüm için de 24791 Byte'dır.

Bu dosya boyutları sizin WIN.COM dosyanızla uyumuyorsa, dosyanın orijinal sürümüne ihtiyacınız var demektir. Windows CD'sinden WIN.COM dosyasının kopyalanması ise pek de kolay değil, zira bu dosya sıkıştırılmış bir halde CD'de bulunuyor. Farklı bir adla kaydedilmiş orijinal WIN.COM dosyasını şu şekilde bulabilirsiniz:

- Windows 95: Üçüncü Windows 95 disketindeki veya Windows 95 CD'sindeki WIN95_03.CAB dosyasındaki WIN.CNF dosyası.
- Windows 98: Windows 98 CD'sinde WIN98_28.CAB dosyasındaki WIN.CNF dosyası.

Windows 98'de Explorer'da arşiv içeriğini listelemek için arşive çift tıklamak yeterli. Ancak arşivi bu şekilde açamıyorsanız, Windows kurulum CD'sindeki WIN95 veya WIN98 dizinindeki EXTRACT.EXE'yi kullanmanız gerekir. CAB dosyalarından WIN.CNF dosyasını Windows dizinine kopyalamak için şu komutu gir-

melisiniz:

```
EXTRACT /A<CAB dosyasının yolu  
(path)> WIN.CNF /L C:\WINDOWS
```

Extract işleminden sonra Windows dizinine geçin ve dosyanın adını "REN WIN.CNF WIN.COM" ile değiştirin. Eğer bozuk bir WIN.COM dosyası zaten Windows dizininde mevcutsa, önceden bu dosyayı silin. Daha sonra bilgisayarınızı yeniden başlatın.

CHIPucu 7: Eksik MSDOS.SYS ve IO.SYS

Windows grev yapıyorsa bunun nedeni Root (kök) dizininde bulunan MSDOS.SYS ve IO.SYS açılış dosyaları da olabilir. IO.SYS dosyası DOS zamanlarından kalma MSDOS.SYS, AUTOEXEC.BAT ve CONFIG.SYS dosyaları kombinasyonunun bir parçasıdır ve sistemin donanım ile iletişim kurabilmesi için gerekli tüm bilgileri içerir. Ayrıca AUTOEXEC.BAT ve CONFIG.SYS açılış dosyaları için bazı parametreler verir.

Yazma korumasına rağmen bu dosyalardan birini temizlik sırasında yanlışlıkla sildiyseniz, bir kurtarma disketi sayesinde bu dosyayı geri yükleyebilirsiniz.

Çözüm: Her iki dosya da Boot (açılış, sistem) disketinde bulunur. Eğer sisteminiz tamamen illas etmişse, bu dosyaları yine "SYS C:" komutuyla diskinize geri yükleyebilirsiniz. MSDOS.SYS dosyası EDIT gibi bir editörle düzenlenebilir. Böylece açılış menüsü ve işlemi için değişik seçenekler belirleyebilirsiniz. "WinDir=" kaydı Windows dizinini belirler.

Bu kayıt mevcut olmadığında Windows, Registry veri tabanını bulamaz ve sadece "Güvenli Kip"te açılır.

CHIPucu 8: Şifre Dosyası Silinirse Ne Yapmalı?

Windows, PWL uzantılı dosyalar da sisteme giriş için gerekli şifrelerinizi kaydeder. Bu dosya silinirse bu-

Windows Açılışında Neler Oluyor?

Windows'un açılış işlemi birçok adıma ayrılmıştır. Öncelikle IO.SYS dosyası yüklenir, bu dosya çeşitli Initialise işlemlerini gerçekleştirir ve temel dosyaları yükler. Son olarak da - bilgisayar çalışabilir durumda - WIN.COM dosyası IO.SYS tarafından yüklenir ve çalıştırılır.

Bu dosya asıl Windows'un yükleme programı gibi bir şeydir. Temel hizmetler IO.SYS tarafından kullanıma sunulduktan sonra, WIN.COM grafiksel kullanıcı ara-

yüzü için gerekli bileşenlerin yüklenmesiyle ilgilenir.

WIN.COM çalışmazsa, bilgisayarınız sadece MS-DOS komutlarını girebileceğiniz bir komut satırında açılır.

WIN.COM'un başka bir dosya ile değiştirilmesi de komple Windows açılışını beklemek istemeyenlerin sıkça başvurdukları bir hiledir. Windows'u sonradan WINDOWS dizinindeki WIN.COM dosyasını değiştirilerek kendiniz de açabilirsiniz.

nun Windows üzerinde pek bir etkisi olmaz. Bunun nedeni Windows 9x'in şifre mekanizmasıdır. Bu şifrenin öncelikli amacı kullanıcının kişiselleştirilmiş ayarlarını kullanıma sunmaktır, gerçek bir güvenlik mekanizması söz konusu değildir.

Çözüm: Şifre dosyası kaybolduysa, bir sonraki açılışta kendinizi sisteme yeniden tanıttın (Adınızı ve şifrenizi girin). Windows bir PWL dosyası bulamadığı için verilerinizin kayıtlı olduğu yeni bir dosya oluşturacaktır.

CHIPucu 9: Eksik COMMAND.COM Dosyası

COMMAND.COM dosyası özel bir durumdur, bu dosya Windows'un

Command Interpreter'ını (komut yorumcusu) içerir, yani komut satırı penceresinden girdiğiniz komutları alıp çalıştırır. Başka bir deyişle "DIR" ve "DELETE" gibi komutlar girdiğinizde bu dosyaya başvurulur.

Çözüm: Prensipte bu dosyanın kaybı dramatik sonuçlara neden olmaz. Ancak bu dosya olmadan sistemi açamaz, "DIR" ve "COPY" gibi komutları çalıştıramazsınız. Yani DOS modunda, mesela bir sürücü problemini çözmek istiyorsanız, çalışır bir COMMAND.COM dosyasına ihtiyacınız olacaktır. Bu dosyayı acil durumlarda kurtarma disketinden kopyalayabilirsiniz. "SYS C:" komutuyla dosyayı disketten transfer edebilirsiniz.

File Edit Search

```
[Paths]
WinDir=C:\WINDOWS
WinBootDir=C:\WINDOWS
HostWinBootDrv=C
```

```
[Options]
BootMulti=0
BootGUI=1
DoubleBuffer=1
AutoScan=1
WinVer=4.10.1998
```

Açılış yardımcısı: MSDOS.SYS dosyası MS-DOS altında EDIT.COM gibi bir editörle açılıp düzenlenebilir - bilinçli hata düzeltme için.

Windows 98'deki Sistem Dosya Formatları

Microsoft işletim sistemi Windows 98 birçok sistem dosyasına sahip, bunların hasar görmesi veya yanlışlıkla silinmesi stabil olmayan sistemlere ve kilitlenmelere neden olur. Bilinen WIN.INI, SYSTEM.INI ve MSDOS.SYS gibi konfigürasyon dosyalarının yanı sıra, başka sistem dosyaları da mevcuttur. CHIP, Windows 98 sistem dosyalarının uzantılarını listeliyor ve hangi fonksiyonlara sahip olduklarını açıklıyor.

- **BIN:** BIN uzantısı ikili ("Binary") dosya anlamına gelir. Mesela DBLSPACE.BIN veya DRVSPACE.BIN gibi dosyalar sıkıştırılmış sürücülere erişimi sağlayan sistemin parçalarıdır.

- **CAB:** CAB (Cabinet) dosyaları Windows 98 kurulum dosyalarını sı-

kıştırılmış olarak içerirler. Arşivin içerisindeki bir dizinin dosyasına erişebilmek için önce CAB dosyasını açmanız (Extract) gerekir. Her sistem açılışında, Windows, güncel kayıt bilgisini \SYSBCKUP dizininde CAB dosyası olarak kaydedip yedekler.

Windows 98 şu CAB dosyalarını tanır (fonksiyonlarına göre gruplanmışlardır):

BASEx.CAB ilk açılış konfigürasyonu için gereklidir.

"x" karakteri BASE4.CAB ve BASE5.CAB için kullanılmıştır. Mesela BASE4.CAB arşivi DRVSPACE.BIN ve EBD.CAB'e sahiptir.

EBD.CAB değişik hizmet programlarına sahiptir, mesela ATTRIB.EXE, FORMAT.COM, CHKDSK.EXE, EDIT.COM, SCANDISK.EXE ve UNINSTALL.EXE. Windows bu Ca-

binet dosyalarının içeriğine bir başlangıç disketi yaratabilmek için ihtiyaç duyar.

CATALOG3.CAB sürücülerin gerçeklik onaylaması için gereklidir (Fare, monitör, yazıcı, modem, ses kartı, PCMCIA kartları gibi).

CHL99.CAB Offline modunda Web sayfaları için kanal cubuğunu içerir.

DRIVERx.CAB'de Windows 98 sürücülerini içerir, bunlar sadece açılış konfigürasyonu için ihtiyaç duyulduğunda sabitdiske kopyalanırlar. Dosya adındaki "x" DRIVER11.CAB'den DRIVER21.CAB'e kadar olan Cabinet dosyaları için kullanılmıştır.

MINI.CAB, MS-DOS'dan kurulum için bir Mini-Windows'a sahiptir.

NETx.CAB (NET6.CAB'den NET10.CAB'e kadar) Network kartları sürücülerini içeren dosyalar içerir.

Bu CAB dosyaları opsiyoneldir: Sadece ağ kurulumu sırasında sabitdiske kopyalanırlar.

PRECOPYx.CAB (PRECOPY1.CAB ve PRECOPY2.CAB) kurulum ve INF dosyalarını içerirler.

WIN98x.CAB WIN98_22.CAB'den WIN98_69'a kadar olan dosyalar için

Windows'un kalbi: DAT uzantılı bu ilk sistem dosyasını asla silmemelisiniz. Bu dosyalarda Windows'un Registry veri tabanı kayıtlıdır.

kullanılmıştır. Bu Cabinet arşivleri Windows 98 dosyalarını içerirler.

Sistem dosyaları bozulduğunda Windows 98 kurulum CD'sine sahip değilseniz, ne yapmanız gerektiğini daha önce açıklamıştık.

DAT: USER.DAT (kişisel bilgiler) ve SYSTEM.DAT (donanım ve PC'ye özgü bilgiler) Windows'un Registry veri tabanıdır. Bunlar standart olarak "WINDOWS" dizinine kaydedilir. Bu dosyalar bozulduğunda, Windows Boot sırasında her açılıştan sonra yaratılan güvenlik kopyalarına başvurur. Herhangi bir yedek kopya yoksa işletim sistemi açılmaz.

den adlandırır ve dosyada bazı değişiklikler gerçekleştirilir; mesela Win komutu ve SHARE.EXE silinir. Ayrıca Windows 95 ve 98 AUTO-EXEC.BAT (Batch dosyası) dosyasına ihtiyaç duymazlar, ancak uyumluluk problemleri yüzünden halen kullanılabilirler.

• **DRV:** Donanım ve yazılım bileşenleri için sürücüler DRV (Driver) uzantısına sahiptir. Aygıtların sorunsuz olarak çalışabilmesi için mutlaka güncel sürücülere ihtiyacınız vardır.

• **EXE:** Çalıştırılabilir programlar EXE uzantısına sahiptir, bu dosyaları programların ne işe yaradıklarını ve

sağlar ve tüm vektörel fontlarda olduğu gibi her büyüklüğe ve sayfa oranına ölçeklenebilir.

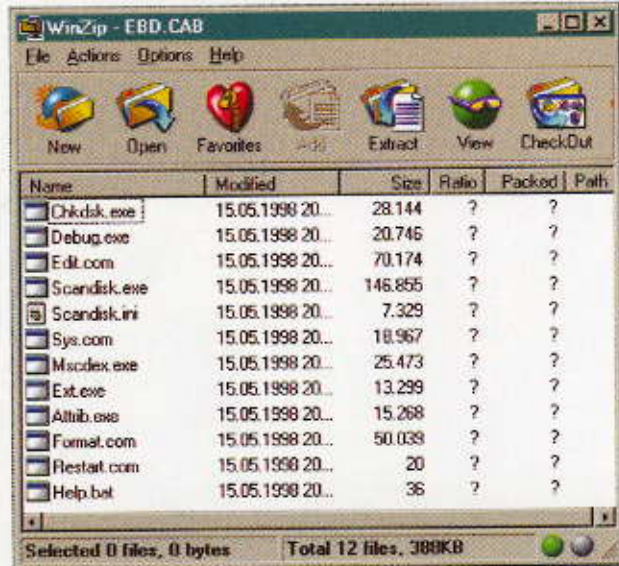
• **INI:** Windows programları için INI dosyalarında kullanıcıya özgü ayarlar saklanır, bunlar program açılışında değerlendirilir.

Windows 98 işletim sistemi Windows dizininde eski Windows sürümleriyle uyumluluk sağlayabilmek için SYSTEM.INI, WIN.INI ve WINFILE.INI dosyalarına sahiptir. Windows 98'de Registry (sistem kayıtları) veri tabanı eski Windows sürümlerinin temel fonksiyonlarını yerine getirir. Windows 3.x programlarının (16 Bit Windows programları) WIN.INI ve SYSTEM.INI'deki kayıtları Windows 98'in Registry veri tabanı tarafından güncellenmez, zira 16 bitlik Windows programları bunu kullanmazlar.

Windows 98, güncelleme olarak Windows 3.x'le aynı dizin üzerine kurulursa, Windows 98 WIN.INI ayarları [Desktop], [Windows] ve [Sounds] bölümlerini Registry veri tabanına kopyalar. Aynı şekilde bazı SYSTEM.INI kayıtları da Registry'ye kopyalanır. Ancak Windows 3.x uyumluluğunu sağlamak için bazı INI kayıtları ilgili INI dosyalarında kalır.

• **INF:** INF dosyaları aygıt bilgi dosyalarıdır. Bunlar Windows 98 Setup'ına bir donanım ve ağ bileşeninin konfigürasyon parametreleri ve sürücüsü gibi bilgileri sunarlar. Genelde donanım üreticileri INF dosyalarını aygıtla beraber bir disket veya CD üzerinde sağlarlar.

Bir INF dosyası, kurulum rutini donanım algılama sihirbazının bir aygıtın kaynak ihtiyacını ve yükleyecek yazılımı belirleyen bölümlere ayrılmıştır. Her aygıt sınıfı kendi bölümünde tanımlanmıştır, bu bölüm de genelde INF dosyasının ID'sini içeren basit bir Header ile desteklenen aygıt sınıfından ibarettir, bunları da Manufacturer bölümü takip eder. Bu bölümde üreticiler ve ürettikleri ürünlere listelenmiştir. Install bölümünde

CAB'e bakış: Windows, sıkıştırılmış EBD.CAB dosyasının içeriğini açılış disketini oluşturmak için kullanır. Bunun içinde DOS modu için CD-ROM sürücüsü de bulunur.

• **DLL:** "Dynamic Link Library" demek olan DLL'ler, uygulamaların fonksiyon çağrılarıyla erişebildikleri rutinlere sahiptir. Yeni kurulmuş bir uygulama çalışmazsa, bunun nedeni şu olabilir: Bazı kurulum rutinleri sistem dosyalarının sürüm numaralarını kontrol etmemiş ve işletim sisteminin daha yeni olan DLL'lerinin üzerine eskilerini yazmıştır. Windows 98 bir sonraki açılışta orijinal DLL dosyalarını, eğer güncelleştirilmelerini onaylarsanız, tekrar geri yükler. Yeni program çalışmamakta direnirse, programı güncellemeniz gerekebilir.

• **DOS:** Windows 95/98, MS-DOS üzerine kurulursa, kurulum rutini DOS dosyalarını bu uzantıyla yeni-

bunlara ihtiyacınız olmadığını biliyorsanız söylebilirsiniz. Mesela SFC.EXE dosyası ardında System File Checker (Sistem Dosyası Denetleyicisi) programı gizlidir. Bu program hasarlı, eksik veya değişmiş sistem dosyalarını tespit etmeyi sağlar. DEFALT.SFC dosyasındaki standart bir değer yardımıyla Sistem Dosyası Denetleyicisi kontrolü yapar ve gerektiğinde Windows 98 CD'sinden orijinal dosyaların tekrar yüklenmesini sağlar.

• **FON:** Tram ve vektörel yazı tipleri (Font) FON dosya uzantısına sahiptir. Windows 98 MODERN.FON vektör yazı tipini gizli dosya olarak \WINDOWS\FONTS dizinine kaydeder. Bu dosya geriye uyumluluk

aygıt sürücüsü ve aygıtın fiziksel özellikleri açıklanmıştır. Ek olarak burada tüm kurulum açıklamaları bulunur.

ClassInstall bölümü aygıt için yeni bir sınıf tanımlar ve Strings bölümü de INF dosyasında kullanılan yerleştirilmiş tüm karakter dizelerini belirtir.

Windows 98 bu bağlamda Windows 98 altında da çalışabilmeleri için özel parametrelere ihtiyaç duyan Win16 temelli uygulamalar için, MS-DOS ve Windows 3.x programları gibi, APPS.INF dosyasını sunar. Bu dosyada her uygulama için özel para-

ler ekranda yazıcı çıktısındaki gibi görünürler ve kayıpsız olarak ölçeklenip çevrilebilirler.

Windows 98, TTFCACHE adında gizli bir dosyaya sahiptir. Bu dosya True Type'lar için FONT verileri içerir ve böylece Windows 3.1 ile geriye uyumluluk sağlar.

Hasar görmüş True Type Font'ları Windows 98 kullanıma sunmaz, bunları Denetim Masası - Yazı Tiple-ri ile tekrar yüklemeniz gerekir.

● VXD: Windows 98 ve 95 altında sanal aygıt sürücüler VXD uzantısına sahiptir. "x" aygıt türü (Virtual x Device) için kullanılmıştır. Yani görüntü aygıtları için sanal aygıt sürücüler VDD (Virtual Display Device) ve yazıcı için de VPD (Printer Device) olarak isimlendirilir.

Sanal bir aygıt sürücüsü 32 bitlik bir sürücüdür, bunlar sistem kaynaklarını ve donanım bileşenlerini yönetirler.

2. Bölüm: Çökmüş Windows NT'yi Tamir Etmek

Windows NT çalışırken Windows 95/98'den daha hızlı ve stabil görünse de sistem mükemmel değildir. Özellikle de NT sisteminin kaldıramadığı yeni bir donanım veya sürücü kuruyorsanız, Windows NT de çökebilir. En kötü ihtimalle bilgisayar açılırken anlaşılabilir mesajlarıyla meşhur Blue Screen karşınıza çıkabilir. Böyle bir durumda en azından NT kurtarma disketlerine ve bir DOS açılış disketine ihtiyacınız vardır.

CHIPucu 10: Windows'un Sonu: Mavi Ekran

Windows NT de BSOD'dan (Blue Screen of Death) nasibini alır. Bu ekran normalde gerçekten de stabil olan Windows NT sisteminin altından kalkamadığı ağır çakılmalarda ortaya çıkar. Bu çakılmaların sorumlusu yanlış veya hatalı donanım sürücüler veya arızalı donanımlardır. Microsoft, NT'nin 4 sürümü ile birlikte ekran kartı ve yazıcı sürücülerini de User modundan alıp donanıma yakın Kernel modunda (Ring 0) çalıştırdığı için, bunlar da sistem kilitlenmesiyle beraber mavi ekrana neden olabilirler. NT'deki BSOD aslında komple bir çakılma değildir, sadece bir hatadan sonra başka zararlar vermemek için sistemin bilinçli olarak durdurulması söz konusudur. Bu

kilitlenme esnasında ekranda şunun gibi bilgiler çıkar:

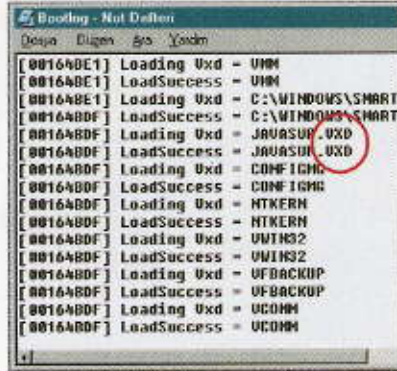
Bölüm 1: Debug Port Status Indicators
DSR CTS SNO

Bölüm 2: BugCheck Information
*** STOP: 0x000000A
(0x00000002, 0x00000000, 0xDB30442D)
IRQL_NOT_LESS_OR_EQUAL *** Address
db30442d has base at db300000 -
matrxmil.sys
CPUID: GenuineIntel 5.2.4 irql:1f SYSVER
0xF0000565

Bölüm 3: Driver Information
Dll Base DateStamp Name Dll Base
DateStamp - Name
80100000 2cd348a4 -
ntoskrnl.exe 80400000
2cd348b2 - hal.dll
80010000 2cd348b5 - ncr810.sys
80013000 2cda574d - SCSI-
PORT.SYS
etc...

Bölüm 4: Kernel Build and Stack Dump
Address dword dump Build [1381] -Name
xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
xxx xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx -
matrxmil.sys
xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
xxxx xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
- ntoskrnl.exe
xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
xxx xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx - nlo
skrnl.exe
etc...

Bölüm 5: Debug Port Information
Restart and set the recovery options in
the system control panel
or the /CRASHDEBUG system: start option
if this message reappears,
contact your system administrator or
technical support group

BOOTLOG.TXT dosyasında başarıyla yüklenmiş tüm sürücüler "LoadSuccess" ifadesiyle belirtilir.

metreler tanımlanır.

● OCX: Bu dosyalar programların baş vurabilecekleri yazılım bileşenlerini içerirler, mesela bir takvim veya tablolaştırma bileşeni.

● SYS: SYS (System) uzantılı dosyalardan bazıları da sistemin ana dizininde bulunan MSDOS.SYS ve IO.SYS başlangıç dosyalarıdır. Bunların yokluğunda Windows da iflas eder.

IO.SYS gerçek kip (Real Mode) işletim sistemi dosyasıdır; bu dosya MS-DOS'un sistem dosyalarının yerini alır. Windows 98, MS-DOS'un IO.SYS ve MSDOS.SYS'ni DOS uzantılı olarak değiştirir.

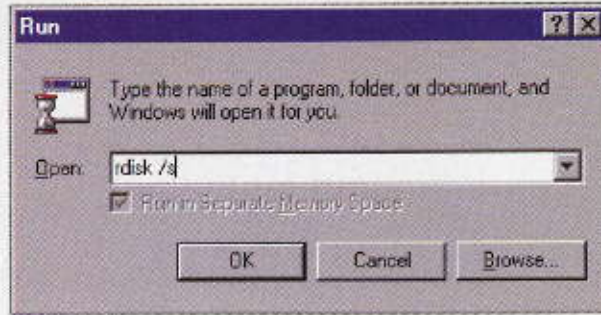
● TTF: True Type Font'lar TTF uzantısına sahiptir. Bir True Type yazı tipi her karakterin hattını tanımlayan matematiksel model olarak kaydedilir. Bunun avantajı şudur: Karakter-

Bu ifadelerden en fazla bilgiyi herhalde sadece Assembler ve C programcıları çıkarabilir. Ancak normal bir kullanıcı da bu satırlardan bazı ipuçları elde edebilir: 2. paragraf hangi modülün söz konusu hataya yol açmış olabileceğini gösterir. 3. paragraf ise yüklenen donanım sürücülerinin genel listesini içerir. 4. paragraftaki sürücü adı çoğunlukla hangi aygıtın söz konusu olduğunu açıkça belirtir. Örnekte (üstteki resim) çokmenin sorumlusu Matrox ekran sürücüsüdür. Ancak bu sürücü böyle bir durumda mutlaka hatalı olmak zorunda değil, sürücü yanlışlıkla silindiğinde ya da sabitdiskin dosya sisteminde bir hasar meydana geldiğinde ve NT bu yüzden sürücü dosyasına erişemediği zaman da böyle bir hata ortaya çıkabilir.

5. paragrafta ise son olarak kesin tavsiyelerde bulunulur. Ancak Control Panel'de (Denetim Masası) bazı seçenekleri etkinleştirmek için çalışabilir bir NT'ye ihtiyaç vardır. NT kitapçığında bahsi geçmeyen /CRASHDEBUG veya /DEBUG seçenekleri NT'yi entegre edilmiş Debugger'da çalıştırır ve bu yüzden sadece sistem yöneticileri ve programcılar için yardımcı olabilir.

Bu yüzden, Debugger modunu etkinleştirirken bunun gerçekten de işinize yarayacağından emin olun ve bunun için şu adımları izleyin:

Bilgisayarı bir DOS sistem diskinde açın.

NT Boot partiyonu NTFS formatındaysa, bu partiyona ancak aynı formattaki ikinci bir acil durum sisteminden erişebilirsiniz (bakınız CHIPucu 13), ya da DOS için NTFS sürücüsü yüklemeniz gerekir (bakınız CHIPucu 15).

NT Boot sabitdiskinde BOOT.INI dosyası bulunur.

ATTRIB -r -s C:\BOOT.INI komutuyla dosyanın "Hidden" ve "Read only" özelliklerini kaldırın.

Herhangi bir DOS editörüyle BOOT.INI dosyasını yükleyin ve şu komut satırlarını değiştirin:

```
[operating systems]
multi(0)disk(0)partition(0)\WINNT
="Windows NT" /debug /debugport=
com2 /baudrate=9600
```

veya

```
[operating systems]
multi(0)disk(0)partition(0)\WINNT=
"Windows NT" /crashdebug /debug-
port=com2 /baudrate=9600
```

Debug parametrelerinden sonraki ek veriler Debug bilgilerinin seri arabiriminden başka bir bilgisayara gönderilmesini sağlar. Ancak evinizdeki

Registry'nin yedeklenmesi: Bu komutla NT 4'te Registry'yi sabitdiske yedeklemek mümkün. Bu yedeği kurtarma disketleri ile geri yükleyebilirsiniz.

PC'nizde böyle bir problem yaşıyorsanız, bu ek parametreler elbette pek bir işinize yaramayacaktır. Bluescreen'den sonra ne yapmanız gerektiğini yazının devamındaki CHIPuçların- dan öğrenebilirsiniz.

Ancak yanlış umutlar uyandırmak da istemeyiz: NT uyumsuz bir donanım çökmesine neden oluyorsa, NT'yi kurtarabilmek için bu donanımı çıkarmanız gerekir, Debug (hata düzeltme) ile problemi çözemezsiniz. Zira NT bu konularda çok acımasızdır.

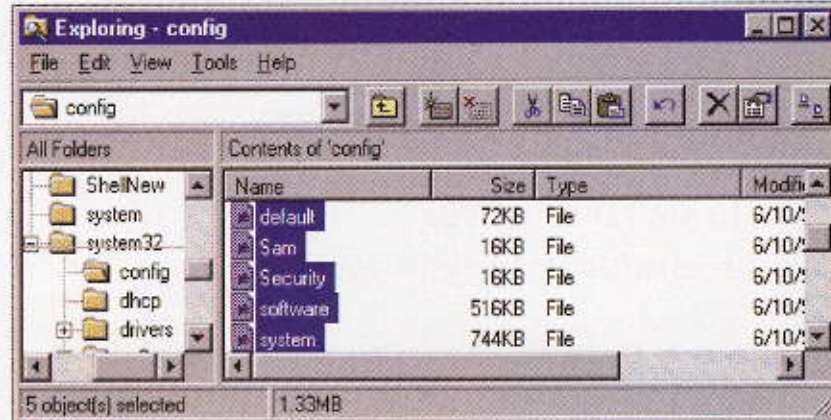
CHIPucu 11: NT Registry Arızalarında Boşluk Tuşu

Debug bilgileri veya mavi ekrandaki açıklamalardan ancak uzmanlar bazı sonuçlar çıkarabileceği için sisteminiz çakıldıktan sonra bilgisayarı yeniden başlatmaktan başka çareniz yok. NT çökmelerden sonraki açılışlarda en son düzgün olarak çalışan donanım konfigürasyonunu yüklemek için boşluk tuşuna (Spacebar) basmanızı ister.

NT böylece en son başarılı açılıştan sonra oluşturduğu Registry güvenlik kopyalarını kullanır. Sistem kilitlemenizin sorumlusu gerçekten de Registry veri tabanındaki bir hataysa, NT daha sonra düzgün bir şekilde açılmalıdır.

CHIPucu 12: NT Registry Yedeklemesi ve Yükleme

NT Registry'si "WINNTSYSTEM32\CONFIG" dizininde "System", "Security", "Software", "SAM (Security Account Manager)" ve "Default" (dosya uzantıları yoktur) dosyalarında kaydedilmiştir. NT çalışırken bu dosya-

NT'nin kalbi: Bu dosyalar NT'nin Registry veri tabanını oluşturur.

lar kilitlenmiştir. Bunları yedekleyebilmek (düzenli aralıklarla veya başanlı bir donanım veya yazılım kurulumundan ve güncellemesinden sonra bunu mutlaka yapmalısınız) veya geri yükleyebilmek için bu yüzden ya sistemi disketten açmalı, ya da ikinci bir "NT acil durum sistemi"ni kullanmalısınız (CHIPucu 13).

Windows 95 altında Registry'nin yedeklenmesi için küçük ERU programı oldukça tutuluyordu. Windows NT 4.0'da ise bunun için RDISK kullanılıyor. Bu programla bir kurtarma disketi seti de oluşturabiliyorsunuz. Bu disketlerin yardımıyla acil durumlarda hasar görmüş bir sistemi tamir edebilirsiniz.

Güncel ve işler haldeki Registry'yi yedekleyebilmek için bu programı "Start / Run / rdisk/s" parametresiyle çalıştırın. Registry şimdi sabitdiskinize yedeklenecektir.

CHIPucu 13: Tamir için Acil Durum Sistemi

Windows NT Boot partisiyonu NTFS dosya sistemi ile formatlanmışsa, Registry'nin yedeklenmesi veya sabitdiskin kontrolü için DOS kurtarma disketleri pek işinize yaramayacaktır.

Boş sabitdisk alanınız elveriyorsa, NT çalışma sisteminizin yanı sıra, sadece en gerekli seçenekleriyle ikinci bir mini NT sistemi kurun ve bu sistemden tamir denemelerinizi yapın, Registry'nin yeniden yüklenmesi gibi. İkinci NT sisteminin kurarken Windows dizini için sadece başka bir Path (dizin yolu) tanımlamanız yeterlidir; yeni NT'nizde kurulumdan sonra Boot menüsündeki yerini alacaktır.

CHIPucu 14: Boot Diskte NTFS Yerine FAT

Windows NT, DOS'un FAT dosya sisteminin yanı sıra, kendi dosya sistemi olan NTFS'yi de sunar. Gerçi bu dosya sistemi çok daha gelişmiş özelliklere sahiptir, ancak DOS altında okunamaz. NT sistemi çökerse, yap-

bileceğiniz tek şey, disketten Boot edip sisteme erişmeye çalışmaktır. NTFS dosya sisteminin kurmamakla pek bir şey kaybetmeyeceğinizi düşünüyorsanız, NT'yi en iyisi FAT dosya formatında kurun, böylece acil durumlarda sistemi kurtarmak çok daha kolay olacaktır.

CHIPucu 15: NTFS Disklerine DOS'tan Erişim

Çöken NT sisteminizin sistem partisiyonu NTFS ile formatlanmışsa, hemen paniğe kapılmaya gerek yok. Üçüncü üreticilerin NTFS partisiyonlarının DOS altından da oku-

nabilmelerini sağlayan programları mevcut. NTFSDOS programını daha önceki CD'lerimizde vermiştik, bu programı ayrıca www.ntinternals.com adresinden Download edebilirsiniz.

Ayrıca çoğu Internet sunucusundan (www.shareware.com, www.download.com gibi) NTFSMNT.COM programı Download edilebilir. Bu programla Shareware sürümünde NTFS partisiyonlarına DOS'tan da erişilebilir ve tamir edebilirsiniz (Yazma seçeneği sadece yaklaşık 30\$ civarındaki Register edilmiş tam sürümünde mevcut).

3. Bölüm: Tamir Programı da Doğru Kullanılmalı

Pratikte tüm Windows araçları sistem tamiri için çalışır durumdaki bir Windows'a ihtiyaç duyarlar. Bu tip araçlar çoğunlukla sistemin ileride tamirini kolaylaştırmayı veya sistem çökmelerini önlemeyi sağlarlar. Bu tamir araçlarından en önemlileri Norton Utilities (Symantec) ve rakibi Nuts & Bolts'tur (Network Associates). Bu programları daha önceki CD'lerimizde sıkça vermiştik.

Bu iki büyük programın Windows sisteminin bakımı, gözetimi ve küçük hasarlarda tamiri için sunduğu özellikler dikkate değer. Ancak Registry kontrolü veya sabitdisk yardımcı araçları gibi sisteme yakın programları kullanırken çok dikkatli olun. Mesela Nuts & Bolts'un 98 sürümü Windows 98 uyumlu olarak pazara sunuldu, ancak önce FAT32'de problem çıkardı, daha sonra da Registry kontrolünde iflas etti. Nuts & Bolts'un dahili 2 sürümü bile stabil bir Windows 98 sağlayamıyor. Testimizde Registry optimizasyonundan sonra sistemi yeniden başlatırken Windows Registry'de bir hata olduğunu söyledi ve bu hatayı kendisi düzeltti.

CHIPucu 16: Araçlar, Tamirciden Çok Önleyici

Sisteminiz tamamen ıllas ettiyse Windows tabanlı modüller hiçbir işi-

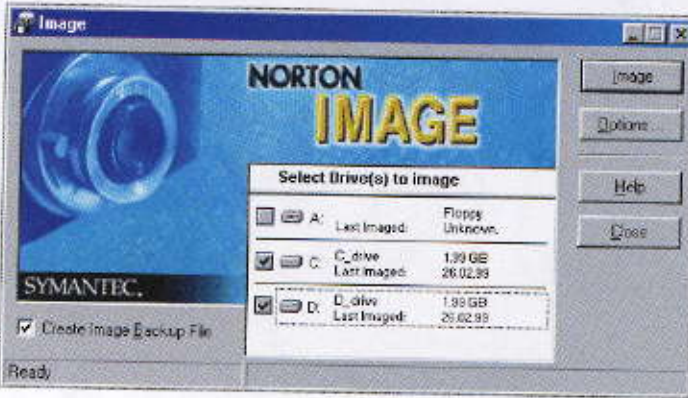
Norton Utilities 4.0 Yenilikleri

Windows araçlarının klasiğinin en son sürümü CD'den direkt kurmadan da sabitdisk ve Windows problemlerinin düzeltilmesi için önemli yardımcı programlar sunuyor. Windows'unu açamayanlar Boot edebilir kurulum CD'siyle Registry'yi ve sabitdiski DOS altından da tamir edebiliyorlar.

Norton Utilities 4'teki Yeni Modüller:

- Modem ve iletişim analizi
- Dizin ve dosyaların nihai silinmesi (WipeInfo)
- Registry Doctor ile Registry kontrolü
- Tek fare tıklaması ile komple sistem kontrolü

Bilgi : www.symantec.com
Fiyatı : 60\$

Önemli araç: Sabitdisk bilgilerini düzenli olarak Image ile yedekleyenlerin sabitdisk problemlerinde başları fazla ağrımaz.

nize yaramayacaktır. Gerçi hem Norton Utilities 3.x hem de Nuts & Bolts 98, sabitdisk ve dosya sisteminin tamiri için DOS araçları sunuyorlar, ancak bunları sadece daha önce bir kurtarma disketi seti oluşturduysanız kullanabiliyorsunuz. Norton Utilities'in yeni 4.0 sürümü burada güzel bir istisna oluşturuyor ve daha gelişmiş fonksiyonlar sunuyor (yandaki kutuya bakınız).

CHIPucu 17: Image: Dosya Sisteminin Kopyası

Hem Norton Utilities hem de Nuts & Bolts, sabitdisklerin sistem alanlarını, yani Boot sektörü, FAT ve dizin alanlarını, sistem açılışında otomatik olarak yedekleyen bir Image modülüne sahiptir. Sabitdisk bir çökme-den sonra hasar gördüyse (bunu kayıp dosyalar ve ne oldukları anlaşılmayan dizin kayıtlardan vs. anlayabilirsiniz), Norton Disk Doctor gibi bir program işinize yarayacaktır, ancak Windows dizini de bu çökmeden nasibini aldıysa, Disk Doctor da pek bir işe yaramaz.

CHIPucu 18: Dikkat, Norton da Hata Yapar!

Norton Utilities 3/4 ve Nuts & Bolts 98 V2 gerçi tek bir düğmeye tıklayarak tüm Windows sisteminin kontrol edilmesini sağlayabiliyor, ancak örneğin test sistemimizde WIN.COM dosyasının olmadığını haber veremiyorlar.

Nuts & Bolts'un "temizleme fonksiyonlarını" da "hafife almayın": Windows 98 yüklü test sistemimizde

sistem kısayollarını silmeyi önerdi. Program A: disket sürücüsüne olan kısayolu, geçersiz bir kısayol bulunduğunu zannettiği için silmek istedi. Linklerin (kısayolların) kontrolünde disket sürücüsünde disket olmadığı zaman program bir hata veriyor ve "Gönder (Send To)" menüsünden disket sürücüsü kaydını siliyor.

Norton Utilities de hiçbir şekilde hatasız olmadığı için, özellikle Zip Rescue güvenlik hizmetini veya Registry optimizasyonunu kullanmadan önce Internet'te bir güncelleme olup olmadığını kontrol edin ("Live Update" ile otomatik olarak gerçekleştiriyor). 3 sürümünün halen en azından 7 tane ara güncellemesi bulunuyor.

! Norton Disk Doctor ve Nuts & Bolts'un Disk Minder'ı sabitdiske erişim hatası verebiliyor. Çözüm olarak Boot sektörünün değiştirilmesi tavsiye edilebilir. Gerçekten de sabitdisk erişiminde problemler yaşıyorsanız, bu değişikliğe onay verin. Ayrıca mutlaka bir Undo disketi oluşturun. Her iki program paketinin de hem Windows 95/98 hem de NT 4 veya 5 kurulu sabitdisklerin açılış alanlarıyla problemleri olduğu dikkati çekiyor. Test bilgisayarımızda bununla ilgili olarak bildirilen (yanlış) hatanın tamir edilmesine izin verdik ve yeni bir Boot sektör oluşturulmasını sağladık, ancak bir sonraki açılışta her iki program da yine aynı hatayı verdi...

Ufuk Yamankılıçoğlu
uyaman@chip.com.tr

İster video kasete, ister CD üzerine kaydedin...

VIDEO CD HAZIRLAMAK ARTIK ÇOK KOLAY!

Herhangi bir video kasetini (veya herhangi bir video kaynağındaki görüntüde olabilir) en seri şekilde Video CD olarak hazırlayabilirsiniz.

İstedığınız şekilde görüntü üzerinde oynama yapabilir, bilgisayar grafik ve animasyonları ekleyebilir, alt yazılar yazabilir veya özel video efektleri ile süsleyebilirsiniz.

1 CD üzerine yaklaşık olarak 72 dakika TV kalitesinde video, 500 dakika CD kalitesinde audio veya 20.000 kare dijital fotoğraf (1600x1200 çözünürlük desteği) kaydı yapabilirsiniz.

Filminizi PC üzerindeki CD-ROM veya Video CD/DVD player ile tam ekran izleyebilirsiniz.

En kolay yoldan çoğaltarak tanıdıklarınıza veya müşterilerinize gönderebilirsiniz.

MEGAVİZYON

Digital Video & Multimedia

Tel: 0 212 641 33 19 pbx İSTANBUL

http://www.megavizyon.com.tr

Outlook kullanarak hazırlanan notlar, yapışkanlı kâğıtlardan daha sağlıklı ve daha kullanışlı.

Tarih devamlı olarak kontrol edilir ve ay başlarından artalan olarak kullanılan takvim resmi otomatik olarak değiştirilir.

Eğer Windows 98 veya Internet Explorer yüklü ise, kendiniz araç çubukları oluşturabilirsiniz.

Merkez Masaüstü

Windows masaüstü, programlar ve klasörler için göz önünde bulunan bir alan olmaktan çok ötedir. Zekice düzenlenmiş bir masaüstü ile her türlü işlemi hızlı bir şekilde yapabilirsiniz.

Önemli bilgilerin anında iş arkadaşlarınızın ekranında belirmesi, bir el hareketi ile disket üzerine kaydetmek, iş sonunda önemli dosyalarınızın bir fare tıklaması sonucu kaydedilmesi. Bunlar masaüstünü kullanarak hızlı bir şekilde gerçekleştirebileceğiniz işlemlerden sadece birkaçı. Sadece birkaç değişiklik sonucu, masaüstünüz sizin en önemli yardımcınız olacak.

Dosya Göndermek: Ağ İçerisinde Hızlı Posta

Eğer ağ üzerinde bir iş arkadaşınıza sıklıkla dosya gönderiyorsanız, aslında ona istediğiniz dosyayı eklediğiniz E-Posta gönderiyorsunuz demektir. Bu işlem oldukça sağlıklı ilerler, ama yine de daha hızlı bir yol mevcut. Bunun için, dosyayı iş arkadaşınızın masaüstü klasörünü (Normalde ÇALIŞMA GRUBU/BİLGİSA-

YAR/KAYNAK/WINDOWS/DESKTOP yolu geçerlidir) gösteren bir kısayol üzerine taşıyabilirsiniz. Bunun sonunda kısayol yeni bir dosya olarak ekrana gelecek ve çift tıklama sonucu açılacaktır. Fakat bu işlemlerin gerçekleştirilebilmesi için dosya alacak kişinin, masaüstü klasörünü paylaşma açmış olması gerekir.

Bu kısayolu oluşturmak için Ağ Komşuları penceresini açın, dosya göndermek istediğiniz bilgisayarın simgesine iki kere tıklayın ve Windows klasörü içeriğini görüntüleyin. Burada bulunan DESKTOP klasörüne farenin sağ tuşu ile tıklayın ve kendi masaüstünüze taşıyın.

Tuşu bırakınca açılan nesne menüsünden Burada Kısayol Oluştur komutunu çalıştırın. Kısayol simgesi seçili iken [F2] tuşuna basın ve yenisinden isimlendirin (örneğin Ufuk'un Masaüstü).

Faks ve Yazıcı: Her Biçimdeki Çıkışlar

Masaüstü, bilgisayarın çıkış merkezi olmasına rağmen, buradan yazıcı çıktısı almak veya faks göndermek mümkün değil. Bu işlemler için de masaüstüne yazıcı veya faks modemi tanımlayan yeni kısayollar oluşturmalısınız. Bundan sonra yapmanız gereken tek şey, istediğiniz dosyayı ilgili kısayol üzerine taşımak.

Kısayol oluşturmak için Bilgisayarın simgesine ve açılan pencere içerisinde bulunan Yazıcılar simgesine iki kere tıklayın. Buradan istediğiniz yazıcıyı seçtikten sonra [CTRL] ve [SHIFT] tuşları basılı iken, masaüstüne taşıyın. Windows versiyonu veya ayarlarına bağlı olarak bu işlem sonunda açılan menüden Burada Kısayol Oluştur komutunu çalıştırmanız.

Şayet bir yazıcıyı çeşitli baskı kalite-

leri, kâğıt türleri veya farklı ayarlarda (yatay veya dikey baskı) kullanıyorsanız, aynı yazıcıyı sisteme birden fazla kurabilirsiniz. Bunun için Yazıcı Ekle (Bilgisayarım/Yazıcılar) komutunu çalıştırın ve yeni bir yazıcı kurarken istediğiniz ayarları girin. Yazıcıyı kurduktan sonra, özelliklerini açıklayıcı bir isim (Mesela HP DeskJet Yatay) verin.

Biçilendirmek: Disket Biçimlendirmek

Microsoft disketlerle ilgili en sık kullanılan komutlar olan Biçimlendir ve Disket Kopyala komutlarını sadece A: sürücüsüne ait nesne menüsü üzerine yerleştirmiş. Ama iki tane Windows Script'i sayesinde bu işlemleri masaüstünden rahatlıkla gerçekleştirebilirsiniz. Uygulama 1 ve 2'deki komutları kullanarak "Windows Script'i Oluşturmak" kutusu içerisinde anlatıldığı gibi bir Script oluşturun. WshShell.Run komutu ile başlayan satırdaki virgülden sonra boşluk bırakılmadığına dikkat edin.

Oluşturduğunuz Script'leri DISKCOPY.VBS ve DISKFORMAT.VBS adları altında Windows klasörü içerisinde kaydedin. Masaüstüne bu dosyalara ait kısayollar oluşturmak için istediğiniz dosyayı [CTRL] ve [SHIFT] tuşları basılı iken masaüstüne taşıyın.

Çevirmeli Ağ Bağlantısı: Tek Tıklama ile FTP

Özellikle FTP ve E-Posta programları genellikle kendi başlarına, otoma-

Dim WshShell

```
Set WshShell = Wscript.CreateObject("Wscript.Shell")
WshShell.Run "RunDll32.exe msui.dll,RnaDial Bağlantım"
WshShell.Run "C:\Program\1\FTP\FTP.exe"
```

FTP.vbs Script'ini kullanarak otomatik olarak bir Çevirmeli Ağ bağlantısı oluşturulabilir ve daha sonra FTP programı çalıştırılabilir.

tik olarak, Internet bağlantısı oluşturamazlar. Bu nedenle kullanıcı, veri transferinin sağlanabilmesi için çevirmeli ağ bağlantısını tek başına oluşturmak zorunda kalır. Uygulama 3'de gösterilen FTP.vbs Script'i kullanılarak bu sorun aşılabılır. Bu Script istenen çevirmeli bağlantıyı oluşturduktan sonra, ilgili olan uygulamayı da çalıştıracaktır. Bu Script için masaüstünde bir kısayol oluşturduktan sonra, sadece iki kere tıklayarak işlemlerinizi yerine getirebilirsiniz.

Bu Script'in sağlıklı olarak çalışabilmesi için WshShell.Run ile başlayan ilk satırdaki Bağlantım ismini, çalıştırılmasını istediğiniz kendi bağlantının ismi ile değiştirin. WshShell.Run ile başlayan ikinci satırdaki "C:\Program Files\FTP\FTP.exe" yolu yerine de kendi FTP veya E-Posta programınızın yerini tanımlamalısınız.

Windows Çevirmeli Ağ bağlantısı gerçekleştikten sonra, ekrana gelen ucbirim ekranına kullanıcı ismi ve şifre girilecek şekilde düzenlenmiştir. Ama bağlantının bu son adımını otomatik hale getirebilmek için Bilgisayarım ve Çevirmeli Ağ klasörlerine iki kere tıklayın. Bağlantılar menüsü içe-

risinde bulunan Ayarlar komutunu çalıştırın ve ekrana gelen pencerede bulunan "Çevirmeden önce bilgi iste" ve "Bağlandıktan sonra onay iletişim kutusu göster" seçeneklerindeki işaretleri kaldırın.

Son olarak Script dosyasını masaüstünde bir kısayol oluşturmak için, [CTRL] ve [SHIFT] tuşları basılı iken masaüstüne taşıyın.

Güvenlik: Ekran Koruyucu

Eğer bilgisayarınızın karşısından kısa bir süre için kalkarsanız ve bilgisayar ekran ve şifre korumalı bırakmak istemiyorsanız, masaüstüne ekran koruyucuyu iki kere tıklayarak çalıştırabileceğiniz bir kısayol oluşturabilirsiniz. Ekran koruyucusu program dosyaları SCR uzantılıdır ve Windows klasörü veya bu klasör içerisindeki System klasöründe bulunurlar.

İstediğiniz ekran koruyucu dosyasını [CTRL] ve [SHIFT] tuşları basılı iken masaüstüne taşıyın ve Burada Kısayol Oluştur komutunu çalıştırın.

Eğer oluşturduğunuz bu yeni klasörün simgesini değiştirmek isterseniz, üzerine farenin sağ tuşuyla tıklayın ve açılan nesne menüsü üzerinden Özellikler komutunu çalıştırın. Açılan pencere üzerinde bulunan Simge Değiştir düğmesine tıklayın ve istediğiniz bir simgeyi uygulayın. Dosyanın ismini de değiştirmek için, seçili iken [F2] tuşuna basın ve yeni bir isim girin.

Notlar: Outlook Notları

Öğlen yemeginizi yemek üzere kantine doğru giderken, bir anda yemekten hemen sonra Y şirketinden X Bey ▶

Uygulama 1: DiskCopy.vbs

Dim WshShell

```
Set WshShell = Wscript.CreateObject("Wscript.Shell")
WshShell.Run "RunDll32.exe diskcopy, DiskCopyRunDll"
```

DiskCopy.vbs Script'i disket kopyala penceresine direkt olarak ulaşımı mümkün kılar.

Uygulama 2: DiskFormat.vbs

Dim WshShell

```
Set WshShell = Wscript.CreateObject("Wscript.Shell")
WshShell.Run "RunDll32.exe shell32.SHFormatDrive"
```

DiskFormat.vbs Script'i disket biçimlendir penceresine direkt olarak ulaşımı sağlar.

ile telefon konuşması yapmanız gerektiği aklınıza geldi. Hemen Outlook programını çalıştırdınız ve konuşmanız gereken kişinin telefon numarasını Contacts klasörü içerisinde buldunuz. Gereken bilgileri yapışkanlı bir kâğıt üzerine geçirdiniz ve bunu da monitörünüzün ekranına yapıştırdınız. Bu arada tabii ki yemeğiniz soğudu ve iştahınız kaçtı. Bunu önlemek için aşağıdaki gibi bir fikir aklınıza geldi: Telefonla görüşmeniz gereken kişi ile ilgili bilgileri Contacts klasörü içerisinde Outlook çubuğu üzerinde bulunan Notes klasörü üzerine taşıyın. Bunlar zaten mevcut. Bunun sonunda otomatik olarak ekranınızda gerekli bilgileri içeren sarı bir not sayfası meydana gelir. Fakat bu sefer Windows masaüstü üzerinde.

Bu not kâğıdı Outlook'u kapatsanız dahi ekranda kalacaktır. Ancak telefon görüşmesini gerçekleştirdikten ve işinizi sona erdirdikten sonra, not kâğıdını üzerinde bulunan Kapat düğmesine tıklayarak kapatabilirsiniz. Burada uygulanan işlemlerin aynı Tasks klasörü için de geçerlidir.

Araç Çubukları: Dosyalara Sürekli Ulaşım

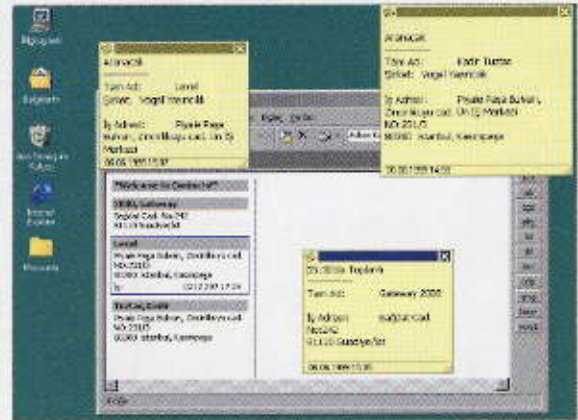
Internet Explorer 4.0 Windows masaüstüne dört tane daha araç çubuğu ekler. Ama bunlardan sadece Hızlı Başlatma çubuğu Başlat düğmesi yanında görünür haldedir. Internet adresleri girilebilen Adres, Bookmark'a ulaşabilen Bağlantılar ve masaüstü elemanlarına ulaşılabilen Masaüstü olmak üzere geri kalan üç çubuğu Gö-

rev çubuğuna ait nesne menüsünü kullanarak çalıştırabilirsiniz. Eğer isterseniz siz de sadece Sürük&Bırak yardımıyla kendi araç çubuklarınızı oluşturabilirsiniz.

Bu çubuklar haricinde, Bilgisayarım içeriğini görüntüleyen bir araç çubuğu oldukça kullanışlı olabilir. Bu çubuğu oluşturabilmek için Bilgisayarım simgesini farenin sol düğmesini kullanarak ekranın boş bir kenarına taşıyın. Oldukça fazla yer kaplayan çubuk ismini kapatmak için farenin sağ düğmesini kullanarak çubuğa tıklayın ve nesne menüsü üzerindeki Başlığı Göster komutundaki işareti kaldırın. Otomatik Gizle seçeneğini kullanarak çubuğun sadece, fare imleci üzerine taşındığı zaman görünür olmasını sağlayabilirsiniz. Burada uygulanan işlemlerin tümü diğer klasörler için de geçerlidir.

Dosya Göndermek: Gönder Menüsü Komutları

Gezgin penceresi üzerinde farenin sağ tuşunu kullanarak dosya ve klasörlere ait nesne menüleri üzerindeki Gönder komutuna gözetin. Bu komut genelde kaydetmek veya E-Posta ile göndermek için kullanılır. Bu komuta ait seçeneklerin tümü Windows klasörü altında bulunan SENDTO klasöründe tutulur. Buradan isterseniz yeni

Eğer kişileri veya görevleri Not simgesi üzerine taşıyacak olursanız, Outlook otomatik olarak not kâğıtları oluşturacaktır.

klasör veya programlar ekleyebilir ve bu menünün işlevini geliştirebilirsiniz.

Örneğin SENDTO klasörü altında içerisinde çıkış aygıtları olan faksmodem veya yazıcıya ait kısayolların bulunduğu bir klasör oluşturabilirsiniz. Söz konusu kısayolu oluşturmak için Bilgisayarım ve içerisinde bulunan Yazıcılar klasörüne iki kere tıklayın. Buradan istediğiniz aygıtı [CTRL] ve [SHIFT] tuşları basılı iken oluşturduğunuz altı klasör içerisine taşıyın.

Bunun haricinde SENDTO klasörüne içerisinde Belgelerim gibi sık kullanılan ve önemli kaydetme alanlarına ait kısayolların bulunduğu bir KAYDET klasörü oluşturabilirsiniz.

Ayarları Kaydetmek: Hep Doğru Düzenlenmiş

Windows 95/98 veya Windows NT fark etmez; tüm bu işletim sistemlerini kullananlar, güncel masaüstü ayarlarının kapanırken kaydedilmesi gibi bazen zarar verebilen bir lükse sahiptir. Oldukça hareketli geçen bir gün sonunda, binbir zahmetle düzenlediğiniz masaüstü ayarlarınızı kaydedebilirsiniz.

Herhalde birçok kişi için aynen Windows 3.1'de olduğu gibi masaüstü ayarlarının ilgili menü üzerinden kaydedilmesinin tamamen kullanıcıya ait olması çok daha faydalı olabilirdi. Active Desktop'ın kaydetme yapısı daha farklı olduğu için, Internet Explo-

Active Desktop araç çubukları, masaüstündeki kullanılabilir alanları daraltır. Ama sayısız Windows nesnesine erişimi hızlandırır.

rer 4.0 bulunmayan Windows 95 işletim sisteminin Kayıt Düzenleyicisi içerisinde yapılacak küçük bir değişiklik ile otomatik kaydetme özelliği kaldırılabilir.

İlk olarak masaüstü simgelerini istediğiniz şekilde düzenleyin ve bilgisayarınızı tekrar başlatın. Başlat düğmesine tıklayın ve Çalıştır komutunu çalıştırın.

Ekrana gelen pencerede Aç kutusuna Regedit yazın ve Tamam düğmesine tıklayarak Kayıt Düzenleyicisi'ni açın. "HKEY_CURRENT_USER/Software/Microsoft/Windows/CurrentVersion/Policies/Explorer" anahtarını aktif hale getirin. Pencerenin sağında bulunan NoSaveSettings iki kere tıklayın. Dört kere [DEL] tuşuna basın ve daha sonra 0,1 ve altı tane de 0 rakamını girin.

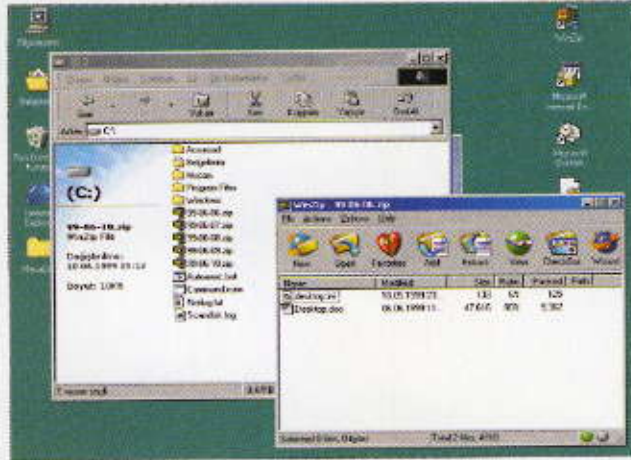
Kayıt Düzenleyicisi'ni kapattıktan sonra masaüstü simgelerini istediğinize göre taşıyabilir ve yerlerini değiştirebilirsiniz. Windows'un bir dahaki açılışında ayarlarınızın sabit kaldığını göreceksiniz.

Takvim: Artalanda Aylık Takvim

Üzerinde aylık takvim bulunan bir artalan, güzel görünmenin yanında, kullanıcıya oldukça faydalı bilgiler de verecektir. Bunun için yılın her ayını artalan olarak görmek isteyenler bu resmi her ay değiştirmek zorunda kalamazlar.

Ama bir Windows Script'i kullanarak bu aylık artalan değiştirme işlemi otomatik hale getirilebilir. Bu çözümü uygulayabilmek için "CABELGELE-RIM" klasörü içerisinde BMP biçiminde 12 tane takvim resmine ihtiyacınız olacak. Her dosya ismi ay numarası ve bir alt çizgi ile birleştirilmiş dört rakamlı seneden oluşmalı. Mesela Ekim ayı için 10_1999.BMP veya Şubat ayı için de 2_2000.BMP.

Artalan resmini otomatik olarak güncelleyecek olan Windows Script'inin ismi ChangeWallpaper.vbs (Uygulama 4'e Bakın). Script kaynak kodunda satır sonunda bulunan alt

çizgiye dikkat edin. Siz kaynak kodu girerken bu alt çizgi yerine boşluk bırakmalısınız.

Oluşturulan bu Script, sistemin her açılışında "CABELGELERİM" klasörü içerisinde bulunduğunuz ay ile ilgili bir resim bulunup bulunmadığını kontrol eder. Eğer ilgili resim o an için yüklü değilse, Script artalan resmini o an için hazır olarak bulunan başka biri ile değiştirecektir.

Görüntünün güncellenebilmesi için bilgisayar yeniden başlatılmalı. Tabii ki bu Script kullanıcı tarafından istendiği zaman da çalıştırılabilir. Bunun için Script dosyasını [CTRL] [SHIFT]

Kısa bir Windows Script'i ile masaüstü otomatik olarak çalışan bir yedekleme programına dönüşür ve seçili olan klasörlerin içeriklerini her gün yeni bir Zip dosyası biçiminde saklar.

tuşları basılı iken masaüstüne taşıyın ve Burada Kısayol Oluştur komutunu çalıştırın.

Yedekleme: Her Gün Yedek Almak

Dokümanlarınızın yedeklerini almak istiyorsunuz. Ama bu işlem oldukça basit olmalı, fazla yer kaplamamalı ve belirli günlerin istediğiniz zamanlarında bu işlem otomatik olarak yapılmalı. Bunun için standart bir sıkıştırma aracı olan Winzip haricinde bir tane de Windows Script'ine (Uygulama 5) ihtiyacınız olacak.

Bu Script klasörünüzde bulunan

Uygulama 4: ChangeWallpaper.vbs

```
Dim WshShell
```

```
Set WshShell = Wscript.CreateObject("Wscript.Shell")
```

```
WshShell.Run "Control.exe sysdm.cpl,system,1"
```

ChangeWallpaper.vbs Script'i her ay yeni bir takvim resmini otomatik olarak artalan atayacaktır.

Uygulama 5: SaveDocument.vbs

```
Dim WshShell, Dig1, Dig2, Dig3, SourceDir, TargetFile
```

```
Set WshShell = Wscript.CreateObject("WScript.Shell")
```

```
SourceDir = "C:\Belgeler\1" 'C:\Belgelerim
```

```
Dig1 = Right(Date, 2) 'Sene
```

```
Dig2 = Mid(Date, 4, 2) 'Ay
```

```
Dig3=Left(Date, 2) 'Gün
```

```
TargetFile = "C:\\" & Dig1 & "\" & Dig2 & "\" & Dig3 & ".zip"
```

```
WshShell.Run "G:\Program\1\Winzip\W\inzip32.exe -min -a " & TargetFile & " " & SourceDir & "\*. *", 2
```

SaveDocuments.vbs Script'i bir klasörün içeriğini Winzip sıkıştırma programını kullanarak yeni oluşturulan bir arşiv dosyası içerisinde saklar.

Şimdi Hep Beraber

Network serisinin son bölümünde ağ içerisinde E-Posta veya Chat ile bağlantı kurmayı, genel bilgileri kullanmayı ve merkezi klasörler üzerinde çalışmayı göreceksiniz.

Network serisinin dördüncü ve bu son bölümünde yerel ağ içerisinde takım çalışmasını göreceksiniz. Ağ sadece yabancı klasörlere ulaşmak, yazıcılara veya başka kaynaklara ulaşmak için değil, aynı zamanda bağlantı kurmak için de kullanılabilir. Eğer bir çalışma masası boşsa telefon bir işe yara-

mayacaktır. Mesaj ve Chat programları iletiler göndermek ve çağrıları cevaplamak için kullanılabilir. Bir E-Posta sistemi ile ağ üzerinde çok daha fazlasını yapabilirsiniz.

Önemli noktalardan biri de MS Outlook 98 ile Exchange Server kullanmadan Peer to Peer ağ içerisinde merkezi klasörlere nasıl ulaşabilece-

ğinizdir. Yazının sonunda bu konu ile ilgili daha ayrıntılı bilgi bulabilirsiniz.

Winpopup ile Kısa İletiler Oluşturmak

Basit, ama Novell Netware ağ desteği ile oldukça kullanışlı olabilen Winpopup aracı ile ağ komşularınıza iletiler gönderebilirsiniz.

Netware, bir DOS komutu olan ve kısa metin iletilerini bir veya daha fazla çalışma alanına göndermek için komut satırı üzerinden kullanılan "Send" komutunu tanıyor. Bu iletiyi alan PC'lerde çalışan uygulama durduruluyor ve ekranın en alt satırında ileti ekrana geliyor.

Winpopup, Windows sistemlerinin Netware'den gönderilen iletileri alabilmesi ve Netware sistemlerine ileti gönderebilmesi için geliştirilmiş bir uygulamadır.

Winpopup'u tabii ki Netware olmayan sistemlerde de ağ komşularınıza kısa iletiler göndermek için kullanabilirsiniz. Bunun için gerekli olan tek şey, Winpopup'un sadece ileti gönderilen PC'de değil, aynı zamanda alıcı bilgisayar üzerinde de çalışıyor olmasıdır.

Bu nedenle en sağlıklı yöntem Başlangıç klasörü içerisine C:\Windows\Winpopup.exe dosyasını gösteren bir kısayol oluşturmaktır. Eğer isterseniz programı gezgin penceresinden kendiniz de çalıştırabilirsiniz. Kullanımı oldukça basit: Bir ileti göndermek için pencerenin en soldaki zarf simgesine tıklayın. Oluşturacağınız iletinin bir kullanıcı/bilgisayar veya çalışma grubuna gönderilip gönderilmeyeceğini seçin ve ismini kendiniz yazın. Maalesef tüm kullanıcıların bulunduğu bir liste mevcut değil. Ama her seferinde masaüstündeki Ağ Komşuları penceresinden isimlere bakabilirsiniz.

Tamam düğmesine tıkladıktan sonra ekrana gelen gereksiz uyarı sonrasında oluşturduğunuz ileti gönderilir. Bu uyarı, ileti sadece isim doğru olduğu ve alıcı bilgisayarda Winpopup çalıştığı sürece alıcıya gidebileceğinden oturu anlamsızdır. Bunun yerine iletinin yerine ulaşmış olup olmadığını kontrol eden bir uyarı maalesef mevcut değil.

Winpopup'a Alternatif Programlar

Winpopup kullanılması çok kolay bir uygulama, ama bunun yanında birçok eksikliği var. Bunlardan en önemlisi, her ileti için adres satırındaki bilgisayar isminin yazılması mecburiyeti. Bir başka eksik ise, iletii alacak bilgisayarda Winpopup'un kapalı olması durumunda gönderilen iletinin kaybolması.

Tüm bu eksiklerine karşılık Freeware ve Shareware pazarında birçok gelişmiş alternatifi bulunması oldukça sevindirici. Aşağıdaki liste içerisinde PC'den PC'ye bağlantı için kullanabilecek programlar arasından seçilenleri görebilirsiniz.

Ruthere: İngilizce bir kelime oyunu: Are You There? (Orada mısın). Windows uygulamasına göre en önemli artısı: Ağ adresleri ve isimlerini girme işlemini gereksiz hale getiren bir (kendi düzenleyebileceği-

Shareware ve Freeware olarak Winpopup'un kendisinden daha iyi alternatifleri mevcut. Oldukça kullanışlı olan Chat programı Real Popup ve video konferans uygulaması United Frequencies bunlardan sadece birkaçı.

niz) ağ kullanıcı listesi bulundurması. Bunun haricinde hangi PC üzerinde Ruthere'in çalıştığını, yani kimin ileti alabileceğini görebilirsiniz.

Tray Popup: Winpopup ile aynı arayüzü kullanıyor. Fakat ona ek olarak ağ adreslerini girme işlemini ortadan kaldıran bir adres gözetici bulunuyor. Bunun haricinde program Görev çubuğu yerine Sistem çubuğu üzerinde simge olarak bulunuyor.

Real Popup: Bu Winpopup uygulaması bünyesinde birçok ek fonksiyon ve seçenek bulunduruyor. Real Popup içerisinde Ağ gözeticisi üzerinde aktif olan tüm ağ komşularını görebilir ve bunlar içerisinde Real

Popup kullananları ayırabilirsiniz.

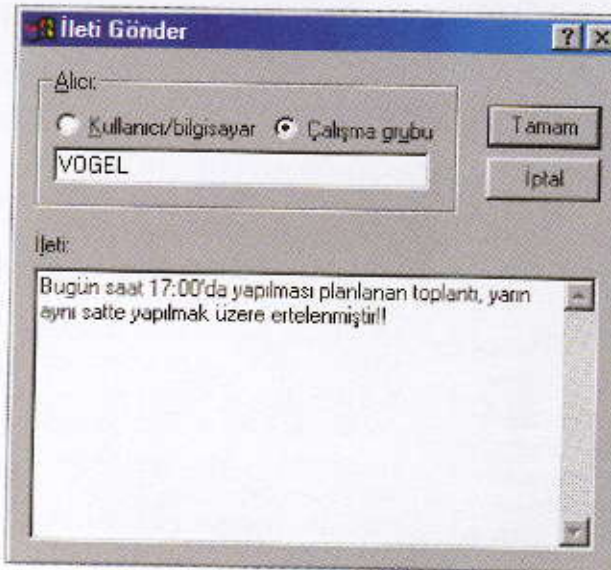
Chat Master: Winpopup fonksiyonları yanında, Chat Master ile birden fazla kullanıcı arasında konferans ortamı oluşturulabilir. Tüm kullanıcıların TCP/IP protokolünü kullanıyor olması gerekli. Kullanışlı ve oldukça küçük.

United Frequencies: İlk başta sadece Winpopup'a alternatif olarak oluşturulmuş. Daha sonra yerel ağlar için Chat programı olarak birden fazla kullanıcı ile konferansa izin veren bir uygulama haline almış. United Frequencies, Freeware olmayan ve sadece 30 günlük kullanım süresi olan tek uygulama.

Komple Bir E-Posta Sistemi Kurmak

Windows 98 her türlü konforu ile eksiksiz bir E-Posta merkezi sunuyor. Maalesef Outlook 97/98 kurulumu ile beraber Mail-Server modülü sistemden uzaklaştırılıyor ve Outlook'a tenezzül etmeyenlerin E-Posta almak veya göndermek için ellerinde bir uygulama kalmıyor. Bu nedenle Microsoft eski Workgroup Postoffice ile Exchange Client'si komple kaldırmamış ve sadece Windows 98 CD'si içerisine gizlemiş.

Yazının devamında Windows NT ve Exchange Server gibi pahalı Back Office çözümlerine gerek kalmadan, yerel ağ için komple bir E-Posta sistemi kurmayı göreceksiniz. Windows Postane için gereken ilk şey ağ üzerindeki bir faks/modemin genel kullanıma açık olması. Eğer serinin

Winpopup yerel ağ içerisinde ileti gönderebilen basit bir iletişim programı. Bunun için programın tüm PC'ler üzerinde çalışır durumda olması gerekli.

3. bölümünde gerekli düzenlemeleri yaptıysanız, buradaki ilk iki adımı geçebilirsiniz. 3. bölümü okumayanlar için burada Postane kurulumuna kısaca değindik.

Windows Exchange İstemcisi Kurulumu

Ağ içerisinde Postane olarak kullanılacak bilgisayarı açın. Normalde bu bilgisayarın devamlı çalışması, yani açık olması gerekmektedir. Şayet kuruluysa Outlook'u kaldırın. Eğer gerekirse kaldırma sırasında önemli dosyaların tümünü yedekleyin.

Windows 98 CD'si üzerinde "Tools\Oldwin95\Message" klasörü içerisinde bulunan WMS.EXE dosyasını çalıştırın. Sistem dosyaları kopyalandıktan sonra iki kere İleri tıklayın ve bundan böyle Postane olarak kullanılacak dizini belirtin. Posta sunucusu üzerinde bulunan veya oluşturabileceğiniz (C:\MAIL gibi) bir klasör seçin. Bunun üzerine ekrana gelen uyarıyı İleri düğmesine tıklayarak geçin. Sonraki pencere üzerinde posta hesabınızın posta kutusunu ve parolasını girin. Daha sonraki adımda gelen kutusunun başlangıç grubuna eklenip otomatik olarak çalıştırılmasını sağlayabilirsiniz.

Postane Kurulumu: Posta Sunucusu

Bu adım sadece ileride Mail Server olarak kullanılacak bilgisayarlarda uygulanmalı. Gezgin penceresi içerisinden yerel sabitdisk üzerine WMS kurulumu sırasında girdiğiniz klasör ile aynı isimli bir klasör (C:\MAIL gibi) oluşturun.

Denetim Masası içerisine yeni eklenen Microsoft Mail Postanesi simgesine iki kere tıklayın. Açılan pencere üzerindeki "Yeni bir çalışma postanesi yarat" seçeneğini işaretleyin ve İleri düğmesine tıklayın. Sonraki pencere üzerinde az önce oluşturduğunuz klasörü (C:\MAIL) gösterin.

İki kere İleri düğmesine tıklayın. Wgpo0000 isimli alt klasör ile ilgili olarak ekrana gelen form içerisine yönetici hesabı ile ilgili giriş bilgilerini girin. En azından Ad, Posta Kutusu ve Parola bilgilerini girmelisiniz. Diğerleri sadece ekstra bilgi edinmek içindir. Tamam düğmesine tıkladıktan sonra gönderim ve alım için postane kullanıma hazır hale gelecektir.

Ama şimdi postane klasörü

Ayarlar üzerinde yapılan birkaç küçük değişiklik ile Internet Chat ve video konferans programı Netmeeting'i (Internet Explorer 4.x Bileşeni) yerel ağ üzerinde de kullanabilirsiniz.

Outlook 98'in yenilenmiş kurulum şihirbazı Windows CD'si üzerindeki Windows Messaging Service kurulduktan sonra, Microsoft Mail hizmetinin kurulmasını sağlar. Tabii ki bu hizmet daha sonra da kurulup ayarlanabilir.

olan C:\Mail\wgpo000 klasörünü diğer ağ komşularının paylaşımına açmalısınız. Bunun için Windows Gezgin penceresinde farenin sağ tuşu ile klasör üzerine tıklayın ve Paylaşım komutunu çalıştırın. Paylaşım Adı seçeneğini işaretleyin, isim olarak Mail verin ve Erişim Türü için de Tam seçeneğini işaretleyin. Posta kutuları parola korumalı oldukları için, burada bir daha parola girmenize gerek olmaz.

Kullanıcı Oluşturmak ve Düzenlemek

Eğer Mail Server, yani üzerinde Postane klasörünü bulunduran PC ağ içerisindeyse, Denetim Masası/Microsoft Mail Postanesi simgesine iki kere tıklayın. Bu sefer "Varolan bir çalışma grubu postanesini yönet" seçeneğini işaretleyin. Yönetici hesabı ile ilgili olarak sorulan isim ve parolayı adım 2'de girdiğiniz bilgiler doğrultusunda cevaplayın.

Ekrana gelen Postane Yöneticisi penceresinde yetkili olan Mail kullanıcılarının bir listesi ekrana gelir. Şu anda sizde sadece bir kişi, yani yönetici mevcut. Kullanıcı Ekle düğmesine tıklayarak yeni kullanıcılar ekleyebilirsiniz. Burada da ekrana gelen formda sadece Ad, Posta Kutusu ve Parola bilgilerini girmek zorundasınız. İleride E-Posta kullanması gereken tüm ağ kullanıcıları için bir hesap oluşturun.

Burada girilen kullanıcı ismi ve parola bilgileri Windows'un açılışı

veya bilgisayarın ağ içerisindeki tanımlaması ile ilgili değildir. Buradaki bilgiler sadece posta kutularına erişim sırasında kullanılacak verilerdir.

Outlook 98 ile Posta İstemcisi Kurmak

Posta istemcisi kurulumu aynı 1. adımda olduğu gibi, sunucu kurulumu ile aynı şekildedir. WMS.EXE tüm bilgisayarlar üzerine (Aynı şekilde Outlook kaldırıldıktan sonra) kurulmak zorunda. Postane yeri ile ilgili soruyu Postane bilgisayarı üzerinde paylaşma açılan klasörü göstererek cevaplayın. Gelen Kutusu (Exchange İstemcisi) açıldığında zaman her bilgisayar için farklı olan (3. adımda girilen) kullanıcı isminizi ve parolanızı girin.

Eğer Outlook 98'i posta istemcisi olarak kullanmak istiyorsanız, tüm bu işlemlerden sonra tekrar kurun. Bunun için Şirket veya Çalışma Grubu kurulum şeklini seçmelisiniz. Yalnızca Internet biçimindeki kurulumda Outlook bir çalışma grubu postanesine ulaşamayacaktır.

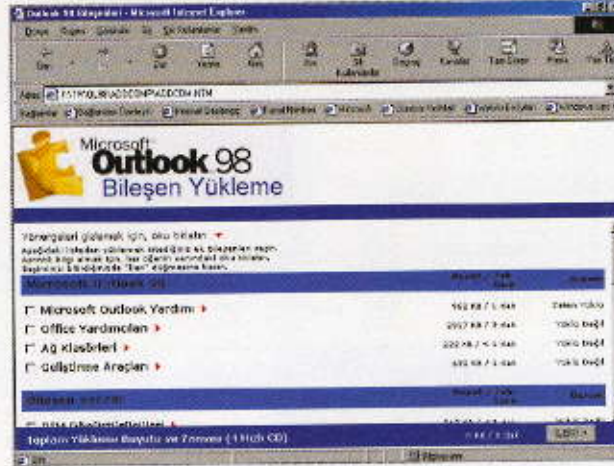
Outlook kurulum sırasında varolan Windows Messaging Service'i tanıyacak ve Microsoft Mail işlevini sunacaktır. Bu seçildikten sonra tekrar Postane'nin ağ üzerindeki konumunu girmelisiniz. Bu ayara daha sonra Araçlar/Hizmetler komutu üzerinden de ulaşabilirsiniz.

Bundan sonra ağ üzerinden (Postane olarak kullanılan bilgisayar açık ve Exchange çalıştığı sürece) istediğiniz kadar ileti alabilir veya gönderebilirsiniz.

Yerel Ağ Üzerinde Netmeeting

Microsoft Netmeeting, Internet Explorer 4.x ile beraber gelen Chat ve video konferans programı Internet bağlantısı olmadan ağ üzerinde de kullanılabilir.

Bunun için gereken tek şey TCP/IP protokolünü kullanan bir yerel ağ (LAN). Eğer Netmeeting bilgisayarımıza (aynı şekilde ağ üzerindeki tüm

bilgisayarlar) yüklü ise, programı aşağıdaki şekilde yerel ağ (LAN) kullanımı için hazırlayın. Araçlar/Seçenekler altından Ağ Band Genişliği olarak Yerel Ağ seçin. İletişim Kuralları kartı üzerinde Network (TCP/IP) seçeneğini işaretleyin. Çağrı Yapma kartı üzerinde bulunan "NetMeeting başladığında izin sunucusunda oturum aç" seçeneğindeki işareti kaldırın.

Eğer NetMeeting'i ilk defa çalıştırıyor veya kuruyorsanız, söz konusu olan ayarları uygun kurulum pencere-leri üzerinden de yapabilirsiniz. İlk olarak "NetMeeting başladığında izin sunucusunda oturum aç" seçeneğini seçin. Kullanıcı bilgileri penceresini posta adresi girmeden geçemezsiniz. Bu nedenle buraya gerçek olmayan bir adres girebilirsiniz. Bağlantı şekli olarak Yerel Ağ bağlantısını seçin. Diğer kullanıcıların IP adreslerini Çağrı/Hızlı Çevir Oluştur üzerinden Netmeeting telefon dizini içerisine girin. Eğer HOSTS dosyasını yüklediyseniz, açık metin isimlerini de kul-

lanabilirsiniz. Ağ klasörlerinin genel kullanıma açılabilmesi için söz konusu modül yüklenmiş olmalı. Bunun haricinde hepsi sadece Outlook'un Şirket veya Çalışma Grubu versiyonunda çalışır.

Ağ Klasörü sihirbazı hangi ağ kullanıcısının paylaşma açılan Outlook klasörleri üzerinde hangi haklara sahip olacağını tanımlama konusunda yardımcı olur.

lanabilirsiniz.

Bu andan itibaren Netmeeting açık olduğu sürece diğer kullanıcılara çağrı gönderebilirsiniz. Çizimlerinize için Beyaz Tahta'yı kullanabilir, gerekli donanımına sahip olduğunuz sürece sesli ve görüntülü konferans yapabilirsiniz. Yerel Ağ üzerinden yapılan video konferans Internet üzerinden yapılanla kıyaslanamayacak kadar hızlıdır.

Bana İsmi Söyle? Seni Tanıyayım

Hem yazının başında tanıtılan Winpopup türü programlarda (tabii ki Winpopup'un kendisinde) hem de Netmeeting'de ve birçok ağ uygulamasında ağ içerisinde bir bilgisayar ismi tanımlanmalı. Windows bunun için çeşitli yöntemler kullanır. Mesela bir ağ adresini (TCP/IP ağlarda IP Adresleri) gösteren (Açık metin) isimler kullanılabilir. Standart olarak en basit olan TCP/IP kullanılır. Belli bir bilgisayarı (Mesela Ufuk-PC) hedef alan

bir veri paketi aynı anda ağı bağlı olan tüm PC'lere gönderilir. Bu işlem Broadcasting olarak adlandırılır. Veri paketini basitçe açıklamak gerekirse, "İsmi'nin Ufuk mu?" sorusu ile başlar. Bir tanesi (Ufuk'un bilgisayarı) hariç, diğer tüm PC'ler gönderilen paketlerin geri kalanını reddederler.

Bu oldukça kolay olmasına rağmen, zahmetli ve ağı meşgul eden bir yöntem. Özellikle büyük ağlar içerisinde Broadcasting yüzünden ağı içerisinde gereksiz çok fazla transfer gerçekleşiyor. Bu nedenle büyük ağlar içerisinde IPX/SPX protokolü kullanılmaz. Çünkü bu protokolle Broadcasting TCP/IP'ye kıyasla çok daha fazladır.

TCP/IP için en iyi çözüm bir DNS veya WINS Server ile isim çözümlemesidir. Her ikisi de bir ağı sunucusu üzerinde bulunan isim veri tabanlarıdır. WINS sadece Windows PC'lerde çalışırken, DNS (Domain Name Service) platformdan bağımsızdır ve Internet üzerinde de kullanılabilir.

Peer to Peer ağlarda DNS veya WINS Server kullanmak anlamlı değildir. Zaten sadece Windows 95/98 kullanıyorsa çalışmazlar. Ama Peer to Peer ağlar için işinizi görebilecek küçük bir versiyon mevcut: Windows Not Defteri'ni kullanarak bir metin dosyası oluşturun. Bu dosyada ağı içerisindeki her bilgisayar için TAB tuşu ile ayrılmış IP adresi, açık metin ismi bulunan birer satır ayırın. Mesela:

172.16.5.1	Ufuk-PC
172.16.5.2	Mahmut-PC

İsterseniz dosya içerisinde "#" işareti ile başlayan açıklama satırları ekleyebilirsiniz.

Bu dosya ağı içerisinde bulunan tüm bilgisayarlarda Windows klasörü altında HOSTS isminde (Dosya uzantısı olmadan) bulunmalı. Mesela burada HOSTS.SAM adında bir örnek dosya bulunur. SAM burada Sample, yani örnek anlamına gelir. Girilen isimleri kullanarak her bilgisayar Winpopup veya farklı iletişim programları ile bağlantı kurabilir. İsimler gerçek NETBIOS (her PC için Denetim Masası/Ag/Tanımlama altından verilen)

isimleri ile aynı olmamalı. Eğer aynı tanımlamalar kullanılacak olursa, karışıklık meydana gelebilir.

Outlook'la Ortak Ağ Klasörü

Normal dosya klasörlerine karşılık Outlook klasörleri notlar, adresler veya E-Posta gibi çeşitli nesneler barındırabilirler. Klasörleri Windows ağına kendi paylaşım fonksiyonu ile genel kullanıma açabilirsiniz.

Açık Outlook klasörleri Exchange Server yüklü bir NT sistemi ister. Halbuki bu tamamen doğru değil. Birkaç düzenleme ile Windows postanesi de Outlook klasörlerinin merkezi kullanımını için ayarlanabilir. Bu işlem, ağı içerisinde ulaşımı herkese açık olmayan ve üzerine iletiler haricinde farklı nesneler de yerleştirilebilen bir grup kara tahta yerleştirmek olarak düşünülebilir. Ağ klasörlerini kullanabilmek için: Outlook 98 Şirket veya Çalışma Grubu versiyonu kurulmuş olmalı. Internet modunda Outlook klasörlerine ulaşım sadece Internet üzerinden gerçekleştirilebilir.

İlk olarak devamlı açık olan bir bilgisayar üzerine bir Postane kurun (Komple bir E-Posta Sistemi başlığına göz atın). Daha sonra tüm bilgisayarlarda Denetim Masası/Program Ekle/Kaldır simgesini çalıştırın. Kurulu olan programlar listesinde Microsoft Outlook 98 üzerine iki kere tıklayın. Açılan pencerede Yeni Bileşen Yükle seçeneğini işaretleyin ve Outlook 98 CD'sini yerleştirin. Bunun sonunda Outlook kurulumu HTML biçiminde açılacaktır.

Kurulabilir bileşenlerin listesinde Ağ Klasörleri seçeneği bulunur. Eğer kurulu değilse, bu seçeneği işaretleyin. İleri düğmesine tıklayın. Ekrana gelen pencere üzerinde Şimdi Yükle düğmesine tıklayarak kurulumu başlatın. Gerekli olan tüm dosyalar kopyalandıktan sonra Windows yeniden başlatılacaktır. Ağ klasörünü diğer tüm bilgisayarlara da tek tek kurun.

Varolan veya yeni oluşturduğunuz bir klasörü paylaşım açmak için,

Windows Ağında Multiplayer Oyunlar

Birçok kişi sadece ağı üzerinden oyun oynamak için küçük ağlar (LAN) kuruyorlar. Gerçekten bazı (Multiplayer) oyunlarda bir veya daha fazla insan rakibe karşı oynamak oldukça eğlenceli olabiliyor. Mesela Windows 95/98 içerisinde LAN üzerinden dört kullanıcıya kadar destekleyen Hearts isimli kart oyunu bulunur.

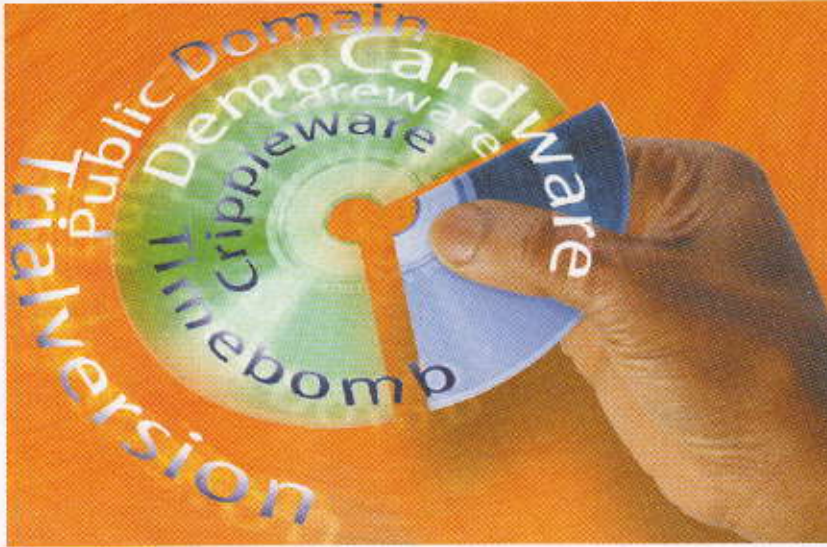
Multiplayer oyunlar için ağı konfigürasyonu konusunda dikkat etmeniz gereken noktalar, kullanılan programa göre değişir. DirectX tabanlı Windows oyunları ağı türünü, kullanılan protokolleri kendi tespit ediyor ve gerekli düzenlemeleri yapıyor. Bu durumda size herhangi bir iş düşmüyor.

Birçok program, DirectX'e rağmen belirli protokolleri (Mesela Unreal TCP/IP, Diablo IPX) kullanıyorlar. Bu durumda sadece ilgili komut yeterli oluyor. En azından donanım (Ethernet kartı, topoloji gibi) özel bir istek yok. Genellikle IPX ve/veya NETBIOS kullanan DOS oyunları, MS-DOS modunda değil de, bir DOS penceresi içerisinde çalıştırıldıklarında sorun çıkarmıyorlar. Aksi takdirde kart ve ağı protokolleri için özel sürücülere (IPX.COM gibi) ihtiyaç duyulacaktır.

Outlook penceresinde seçin ve Dosya/Paylaşım/Bu Klasör komutunu çalıştırın. Açılan Ağ Klasörü sihirbazını kullanarak hangi kullanıcının klasörü üzerinde hangi haklara sahip olacağını belirleyin. Tanımlama işlemi sona erdikten sonra özel bir form içeren ve üzerinde aboneliğin kabul edildiğini bildiren Kabul Et düğmesi bulunan bir ileti tüm kullanıcılara gönderilir. Bu düğme üzerine tıklandıktan sonra klasörün otomatik olarak güncelleneceği abonelik başlatılır. Burada anlamlı olan (özel olarak oluşturulan) posta bileşenleri haricindeki nesneleri içeren klasörleri (adresler, notlar, ofis dokümanları) paylaşım açmaktır. Gelen kutusunun paylaşım açılması ise mümkün değil. ☐

Kadir Tuztaş

Ayın Shareware'leri

Fiyatları çok yüksek olan bazı yazılımlara sahip olmadığınız için, bilgisayarınızdan yeteri kadar performans alamıyorsanız Shareware'leri deneyin.

Bu ay sizler için incelediğimiz Shareware'lerde ağırlık Internet programlarında. Under Construction98 adlı HTML editörü, Webcam32 adlı Web kamerası programı ve Intermute adlı Web hızlandırıcı yazılım olmak üzere üç adet Internet yazılımının yanında, bir de Bakehead adında çok eğlenceli bir animasyon programı bulunuyor. CHIP bu ay bunların arasından Under Construction adlı programı en iyi Shareware olarak seçti. Bu program ile HTML bil-

meyen biri bile, en karışık, Java destekli HTML kodlamayı çok hızlı ve rahat bir biçimde gerçekleştirebiliyor.

Under Construction98 Görsel HTML Kodlayıcı

Kullanımı oldukça basit olan bu Web Editörü hiç HTML bilmeyen bir kişinin bile kolaylıkla Web sayfaları tasarlayabilmesi için hazırlanmış. Programı kullanırken çeşitli işlemler için size sürekli size yol gösterildiği gibi, yavaş yavaş HTML öğrenmeye de başlıyorsunuz.

Program içinde 30 Javascript, 20 Java Applet ve 200 Animated GIF bulunuyor. Tag-ışaretleme, Web sayfası asistanı, doküman çevirme, tablo sihirbazı, HTML araçları, FTP desteği, gerçek zamanlı ön izleme, şablonlar, WYSIWYG düzenleme, Spell Checking, Tag ipuçları, resim görüntüleme, Jscript düzenleyici, sürük-

bırak Link'ler, Netscape/IE Bookmark'larını kullanabilme, dahili Web Browser ve bunlara ek olarak HTML ve Style Sheet referansları da programın ön plana çıkan özellikleri arasında yer alıyor. Her özelliğin tek ekrandan yönetilmesi yüzünden, programın ana ekranında birçok kart yer alıyor. Bunlar genel görünüşü karışık gösterse de, biraz kullandıktan sonra, aslında kartlar kullanılarak yerli yerine yerleştirilmiş özelliklerin kullanımı kolaylaştırdığı anlaşıyor. Şimdi başlangıç olarak programın genel görünüşü ile hangi özelliğin program penceresinin neresinde yer aldığına bir bakalım.

Genel Görünüşe Kısa Bir Bakış

Programı ilk defa başlattığınız zaman karşınıza Task Manager başlığı altında bir ön yükleme sihirbazı gelecektir. Burada New kartından ister yeni bir HTML sayfası yaratmaya başlayabilir, ister var olan bir HTML sayfasını düzenlemek için açabilirsiniz. Ya da en alttaki son seçeneği seçerek Under Construction98 ve HTML hakkında daha detaylı yardıma da ulaşabilirsiniz. Burada yer alan Previous ▶

Varolan bir dokümanın açılması ya da yeni bir HTML dokümanın oluşturulması programa başlarken belirtiliyor.

kartından daha önce üzerinde çalıştığınız bir dokümana ulaşabilir, Templates kartından ise bazı hazır şablonları tekrar düzenlemek için açabilirsiniz. İlk seçeneği seçtiğiniz zaman program bir HTML sayfası için gerekli standart başlangıç kodlarını oluşturarak kullanıma açılacaktır. Belge bu durumda kaydedilse dahi bir HTML belgesi olarak tanımlanacaktır.

Program penceresinin üst bölümünde Menü çubuğunun hemen altında yer alan araç çubuğu Script, Font, görüntü, Link, tablo, ses, Frame gibi özellikleri sayfanıza eklemek için simgelerin yanında sayfa ayarları değiştirmeniz, ön izleme yapabilmeniz ve Internet'teki FTP, haber sunucu,

Herşeyi tek ekrana sığdırma çabası yüzünden bu çalışma alanı da 3 bölüme ayrılmış. En sağda yer alan bölümde daha önceden çeşitli çizim programlarından bildiğiniz yapıda renk seçme menüsü bulunuyor. Burada renk skalasından ya da RGB değerlerini girerek seçebileceğiniz ön plan ve arka plan rengini daha sonradan 1 ve 2 tuşlarına tıklayarak kod içine dahil edebiliyorsunuz.

Orta kısımda kodları yazabileceğiniz alan yer alıyor. Solda ise beş karttan oluşan ayrı bir grup daha bulunuyor. Alt bölümdeki diğer menülerde olduğu gibi, bu menünün amacı da doğrudan kod içine belirli parçaları kolayca yerleştirebilmek. Burada da

Link belirleme işlemi dört bölümden oluşan pencere yardımı ile görsel biçimde yapılabilir.

elektronik posta gibi servislerle ulaşabilmeniz için bir Internet simgesi de içeriyor. Bu araç çubuğu altında menüler arasında zaten yer alan seçeneklerden en çok kullanılanları hızlandırmak açısından ön plana çıkarıyor. Bunun da hemen altında yer alan 6 karttan oluşan diğer menü ise Linkler, tablolar, Fontlar, Javascript ve diğerleri bölümünde. SSI, ASP ve ActiveX gibi ekstra özellikler için daha detaylı ayarları içeriyor.

Karakterlerle ilgili ayarlar, kes, kopyala, yapıştır işlemleri ve kullanıma yönelik olan Zoom, dosya kaydetme ve açma gibi işlemler için araç çubuğu bu menülerden sonra yer alıyor. Bu kadar yoğun araç çubuklarının altında ise asıl çalışma alanı bulunuyor.

FTP'lere bağlantı, Script, Task ve çeşitli dosyaları ekleme gibi seçenekler bulunuyor. Bunun yanında Main kartı altında bulunan Tag Reference ile hem Tag'leri daha rahat koda ekleyebiliyor hem de bunların kullanımı ve alt seçenekleri hakkında detaylı bilgiye ulaşabiliyorsunuz. Program bir Web sayfası tasarlama programı olduğu için kullanımı doğrudan HTML kodlama yapmak anlamına gelecektir. Bu bölümden HTML öğretmenin mümkün olmayacağı için kullanım özellikleri olarak sadece belirli işlemlere bir göz atalım.

Kod İçerisine Link Ekleme Yolları

Bir Web sayfasının en can alıcı noktalarından biri de üzerinde barındırdığı

diğer sitelere ya da dosyalara bağlantıları, yani Link'lerdir. Under Construction programı içinde koda Link eklenmesi de birçok ayrı menüden mümkün olabiliyor. İlk yöntem en üstte yer alan siyah araç çubuğunda bulunan GotoLink tuşuna tıklamak.

Karşınıza dörde ayrılmış bir pencere gelecektir. Birinci pencereyi seçtiğiniz zaman sabitdiskinizdeki herhangi bir lokal dosyaya Link verebilirsiniz. Ancak bu özelliği eğer Web sayfanız kendi bilgisayarınız üzerinde yer alıyorsa kullanmalısınız. Aksi takdirde sayfanızı gönderdiğiniz Server'da dosya bulunamama problemi oluşacaktır. Eğer Web üzerinde bir sayfaya Link verecekseniz, ikinci seçeneği kullanmanız daha iyi olacaktır. Buradan Telnet, Gopher, WAIS, Newsgroup, e-mail ve www gibi servislerle bağlantılar tanımlayabiliyorsunuz.

Üçüncü seçenek Web sayfanız üzerinde belirlediğiniz bir hedefte bağlantılar yaratmanızı sağlayacaktır. Son seçenek ise, yine çeşitli servislerle bağlantılar oluşturur. Bunlardan herhangi birini seçtiğiniz zaman karşınıza gelecek olan diğer bir yeni pencerede ise gerekli parametrelerin belirtilmesi gerekiyor.

Sonuçta Link'iniz hazır oluyor. Bağlantı yapmak için bir diğer yöntem de bir alttaki araç çubuğundaki yeşil URL simgesi ve onun solundaki simgeden geçiyor. Sonuçta hepsi aynı menülere dönse de gruplandırma açısından farklı farklı yerlerde tekrar bulunabiliyor.

Ürün Bilgisi

Under Construction98

Tür : HTML Düzenleyiciler

Sürüm : 2.90

Sistem : Win 95/98/NT

Kayıt Tipi : Shareware(39.95\$)

Süresi : 30 gün

Download : www.gplanet.com/uc290eval.exe

Not: Install ve Uninstall seçenekleri mevcut

InterMute

Farklı Bir Web Hızlandırıcı

Bu program tür olarak bir Web hızlandırma aracı olarak geçiyor, ancak bu türdeki diğer programların aksine, ne Registry üzerinde ayarlar ile oynuyor, ne de en sık gezdiginiz sayfaları Cache olarak depoluyor. Çalışma prensibi tamamen farklı olan bu yazılım, başarısı tartışılabilir bu iki tür yöntemin yerine, aslında çok daha önemli bir şeyi yaparak Bandwidth canavarı olan çeşitli öğeleri engelliyor. Hemen hemen birçoğunuz mutlaka tek bir dosyaya ulaşmak için tüm bir sayfada yer alan reklamlar, hareketli resim dosyaları ve Java gibi öğelerin yüklenmesini beklemek zorunda kalmıştır. Doğrudan belli olmasa da aslında bu tür özellikler Internet bağlantı hızımızdan ve zamanımızdan oldukça almaktadır. Zaten hep daha fazla hız ihtiyacı duymamızın asıl sebebi de bu yoğun çoklu ortam trafiğinden farklı bir şey değildir. İşte Intermute adlı bu program bunu engellemek için reklamlar, hareketli resim dosyaları, Cookie'ler, Java, JavaScript, arka plan müziği ve daha birçok istenmeyen materyali bloke edecektir. Dolayısıyla Internet üzerinde hızımız artarken, güvenliğinizi de daha fazla olacaktır.

Kurarken Dikkat Edilmesi Gerekenler

Kurulum işlemi sırasında bir kurulum sihirbazı size eşlik edecektir.

Programın kurulum aşamasında Web üzerindeki hangi öğelerin engelleneceğini belirtmeniz gerekiyor. Bu özellik daha sonradan program içinden de değiştirilebilir.

Burada bazı adımlarda yapacağınız ayarlar çok önemlidir.

İlk olarak Initial Configuration penceresinde, engellemek istediğiniz öğeleri tek tek seçmeniz gerekiyor. Burada Pop-Up, pencereler, reklamlar ve arka plan müziğini engellemenin dezavantajı olmasa da, Cookies, Java ve JavaScript gibi bazı öğelere kısıtlama getirdiğiniz takdirde bunlara ihtiyaç duyan bazı Web sayfaları bilgisayarınızda görüntülenmeyebilir. Daha sonra program içinde ayarlardan bu kısıtlamaları değiştirebilirsiniz.

En önemli adım olan bu adımı geçtikten sonra, program bilgisayarınıza kurulacaktır. Sistemi tekrar başlattığınızda ise artık kullanıma geçebilirsiniz.

Kullanım Özellikleri ve Ayarlar Tray'de Saklı

Program tamamen otomatik olarak çalıştığı için herhangi bir kullanıcı arabirimi bulunmuyor. Sadece ayarlar için 7 karttan oluşan bir pencereye sahip. Buna da System Tray'deki simgesine çift tıklanarak ulaşabilirsiniz.

Eğer kurulum sırasında yaptığınız sınırlamaları değiştirmek istiyorsanız, bunu Ayarlar penceresindeki Filters kartını kullanarak yapabilirsiniz. Burada sınırlandırmayı tüm siteler için yapabileceğiniz gibi, Add tuşuna basarak yeni bir Domain ekleyip sadece onun için de yapabiliyor-

Engellenecek reklam siteleri ve kodlarına bu pencereden yenilerini ekleyebilirsiniz.

sunuz. Ad Database kartı ise reklam sitelerini ve programın reklam olarak tanıdığı kodları içerir. Yine Add tuşlarını kullanarak bunlara yenilerini ekleyebilirsiniz. Program listedeki Web sayfaları ile karşılaştığında reklam olduğunu anlayacak ve sayfa yüklenmeyecektir. Eğer bir Proxy Server kullanıyorsanız, bunu da Misc kartından belirtmeniz gerekiyor. Burada alt kısımda yer alan Product Updates'i işaretlemeniz durumunda ise, şirketin Web sitesinden programın veri tabanını sürekli güncelleyebilirsiniz.

Hangi Browser'ın bundan etkilenip etkilenmeyeceğini ise, aynı adı taşıyan Browser kartından belirleyebilirsiniz. Diğer iki kart ise kullanıcılara çeşitli istatistikler ile nelerin engellendiği hakkında bir Log sunuyor.

Ürün Bilgisi

InterMute

Tür	: Web Hızlandırma Araçları
Sürüm	: 1.3
Sistem	: Win 95/98/NT
Kayıt Tipi	: Shareware(19.95\$)
Süresi	: 14 gün
Download	: ftp://ftp.intermute.com/pub/IM-setup.exe
Not:	Install ve Uninstall seçenekleri mevcut

Bakehead Face Hoş Bir 3D Animator

Bu ay üçüncü olarak incelediğimiz Shareware, gerçekten çok ilginç bir teknige sahip ve aynı zamanda da eğlenceli. Bakehead Face özel teknigi sayesinde ekranda çaldığı WAV dosyalarını seslendiren bir 3D yüz oluşturuyor. Aynı zamanda sağa ve sola sürekli hareket halinde olan bu yüz, sesin tonuna göre ağız hareketlerini de uydurabiliyor. İki parçadan oluşan program setinde Face Player bu şekilde hazırlanmış farklı yüzleri kullanarak, gerçek zamanlı, sese uyumlu yüz animasyonları yaratabiliyor. Tek yapmanız gereken hazır bir yüzü yüklemek, bir ses dosyası seçmek ve çalmak. Headcase Face Editor ise sizin Player ile

Bu seçeneği işaretleyerek pencerenin sürekli diğer uygulamaların üzerinde kalmasını sağlayabilirsiniz.

çalışacak kendi yüz dosyalarınızı oluşturmanıza yarayan bir program. Bu program yardımı ile ister taranmış, ister el çizimi yüz resimlerini alıp üzerinde oynayarak programa hazır hale getirebiliyorsunuz. Yapmanız gereken ağız, göz, burun, çehre gibi belirli noktaları vektörel tabanlı programda belirlemek. Gerisini program halledecek ve kullanıma hazır bir yüz dosyası oluşturacaktır.

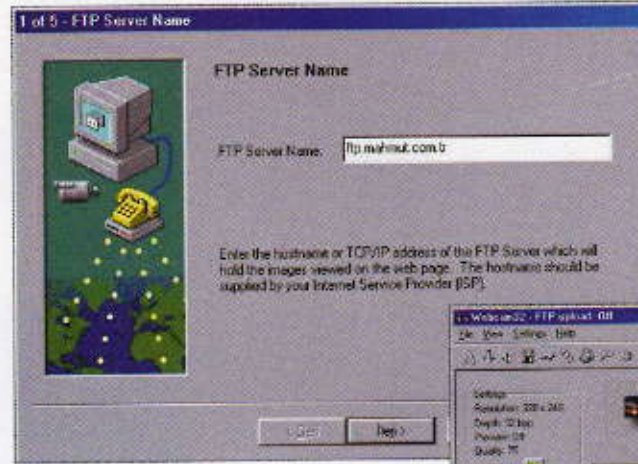
Ürün Bilgisi

Bakehead Face

Tür	: Video ve Animasyon Araçları
Sürüm	: 1.00
Sistem	: Win 95/98/NT
Kayıt Tipi	: Shareware(25.00\$)
Süresi	: Bilinmiyor
Download	: www.zantech-systems.com/headcase/bh100.zip
Not:	Install ve Uninstall seçenekleri mevcut

Webcam32 Internet'teki Gözünüz

Eğer Internet üzerinde canlı Web kameralarının nasıl çalıştığını ve hangi programın kullanıldığını merak ediyorsanız, işte size bu türde bir program. Webcam32, Windows 95 veya NT'de bir kameradan gelen görüntüleri tek tek alıp Web sayfası üzerinden yayınlatabiliyor. Hem

HTTP resim sunucusu hem de FTP Client olarak görev yapabilen Webcam32, CGI desteği ile de kendi türleri arasında oldukça esnek bir program. Programın AVI kaydedebilme, çevirmeli ağ ile bağlantı ve Progressive ve JPEG resimler üretebilme seçenekleri de bulunuyor.

Programı çalıştırdığımız zaman, öncelikle Setting menüsü altında yer alan Format, Display ve Source seçenekleri kullanılarak var olan kameranızın programa tanıtılması gerekiyor. Daha sonra eğer kendi bilgisayarınız üzerinden Webcam sunumu yapıyorsanız, yine aynı menüden "Local Save..." seçeneğini seçmeniz gerekiyor. Açılan pencereden klasör ve dosya adını girdikten sonra, artık yapmanız gereken sadece lokal kontrolleri ayarlamak.

Trigger başlığı altında resmin ne zaman yenileneceği belirtilebiliyor. İlk iki seçenek sırası ile ancak HTTP ve FTP üzerinden istek geldiği zaman resmin yenilenmesini sağlıyor. Son seçenek ise, belirli süre aralıklarında resmi yeniliyor.

Sol tarafta yer alan isim kısmı ise kaydedilecek dosyanın isimlendirilmesi için kullanılıyor. Burada yer alan ilk seçenek, her resme zamana göre bir isim verecektir. Diğer iki seçenek ise, eğer sıfır değeri içermiyorsa, aynı dosya isminin sonuna artan sayılar ekleyerek kayıt yapacaktır. Eğer hep aynı dosyanın değiştirilmesini istiyorsanız, bu değerleri sıfır bi-

Resimlerinin yollanacağı ftp adresini kurulum sırasında belirlemeniz gerekiyor.

rakmanız gerekir. Böylelikle Web sayfası içinden de sadece tek bir resim ismi belirleyerek kullanıcıların her sayfayı yenilemesinde farklı bir resim görmeleri sağlanabilir. Bu Webcam için en kolay yoldur. ☑

Ürün Bilgisi

Webcam32

Tür	: Video ve Animasyon Araçları
Sürüm	: 5.03
Sistem	: Win 95/98/NT
Kayıt Tipi	: Shareware(25.00\$)
Süresi	: Bilinmiyor
Download	: www.kolban.com/webcam32/webcam32.exe
Not:	Install ve Uninstall seçenekleri mevcut

İ N D E K S

Windows 95

- 61 Sistem: Windows 95b ile 3B Yazılar
- Masaüstü: Artalan Resminin Yerini Değiştirmek

Windows 98

- 62 Sistem: Scandisk'in Otomatik Çalışmasını Engellemek
- Masaüstü: Bilgisayarım Simgesini Araç Çubuğu Yapmak

Windows NT 4.0

- 63 Sistem: Donanım Profili ile Hafıza Tasarrufu
- Sistem: Açılış Menüsü Problemleri

Uygulamalar

- 64 Paint Shop Pro 5: Windows için Özel Program Simgeleri Oluşturmak
- Word 97: Word için Özel Düğmeler Oluşturmak
- 65 Word 97: Euro Simgesi Problemi
- Outlook 97: Görevler Tablosu Dizaynı
- Internet Explorer 4.0: Geliştiricilerin Sürprizi
- 66 Access 97: Varsayılan Alan Türlerini Değiştirmek
- Photoshop 4: Transparan GIF Resimleri Oluşturmak
- Excel 7.0 ve 97: Çalışma Sayfalarına Hızlı Erişim

İşinizi göreceksiniz
bir makro mu arıyorsunuz?
İşletim sisteminizin
derinliklerinde kayboldunuz
ve pratik çözümlere mi
ihtiyacınız var? O halde
doğru yerdesiniz. Chipucu
Kataloğu'nda PC'lerle birlikte
yaşamayı kolaylaştıran her
şey var.

Sistem: Windows 95b ile 3B Yazılar

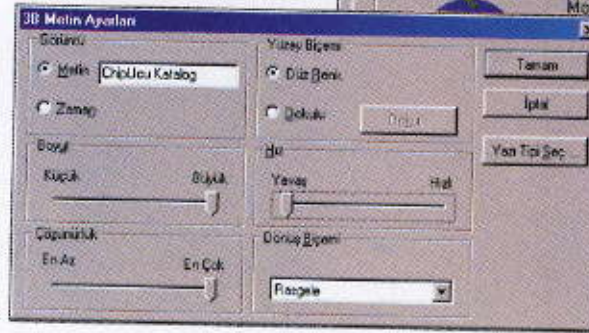
Mesela Web sayfası, bir tanıtım veya bir WordPad doküman içerisinde 3B yazılar kullanmak isterse-
niz, normalde bu işlem için özel programlar kul-
lanmanız gerekir. Ama bu şekilde kullanabileceğiniz bir program mevcut değil-
se, Windows'un kendi sis-
tem programları size yar-
dımçı olabilir.

Farenin sağ düğmesini kullanarak Windows 95 masaüstünde boş bir ala-
na tıklayın ve açılan nes-
ne menüsü üzerinden Özellikler komutunu ça-
lıştırın. Görüntü Özellik-
leri penceresi üzerindeki Ekran Koruyucusu kartı-
nı aktif hale getirin. Ek-
ran Koruyucusu seçim kutusu içerisinde 3B Metin seçin ve Ayarlar düğmesine tıklayın.

3B Metin Ayarları pen-
ceresi üzerinde bulunan Görüntü alanındaki Metin seçeneğini işaretleyin ve kutu içerisine görün-
mesini istediğiniz metni girin. Eğer yazının doku-
lu biçimde görünmesini

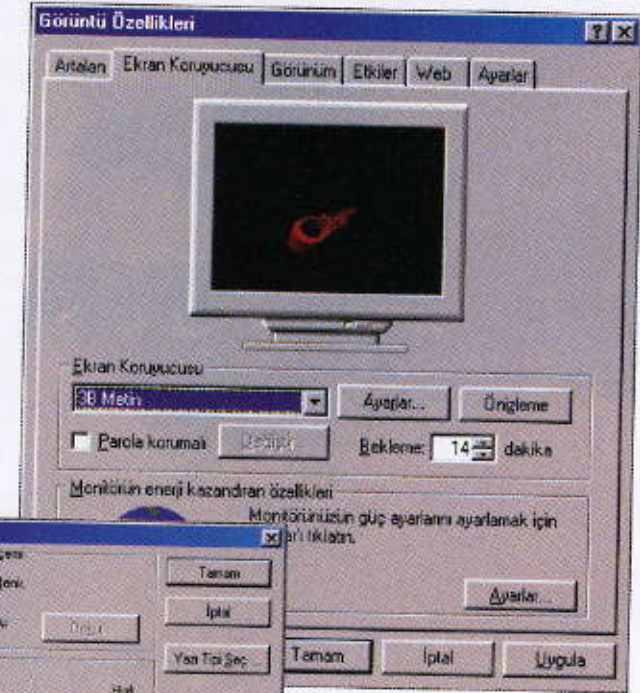
isterseniz, Yüzey Biçimi alanı içerisindeki Dokulu seçeneğini işaretleyin ve Doku düğmesine tıklayın. Ekranı gelen Aç pencere-
si üzerinden doku olarak kullanmak için istediğiniz BMP uzantılı dosyayı se-
çebilirsiniz.

Boyut ve Çözünürlük kutularındaki ayar çubuk-
larını en sağa ve hız kutu-
sundaki ayar çubuğunu da en sola taşıyın. Burada kullanılacak olan Dönüş

Biçimi, bu yazının Web sayfası veya doküman içe-
risinde nasıl görünmesi gerektiği ile ilgili. Yazı tipi Seç düğmesine tıklayarak uygun bir yazı tipi seçtik-
ten sonra, Önizleme düğ-
mesine tıklayarak, hazır-
ladığınız yazıyı gözden geçirin.

Hazırladığınız 3 boyut-

Ekran koruyucusunu kullanarak 3 boyutlu yazılar oluşturabilirsiniz.

lu yazı ekran üzerinde is-
tediğiniz yere gelene ka-
dar bekleyin ve tam bu sı-
rada [PrintScreen] düğ-
mesine basın. Bu işlem Ekran Koruyucu'nun ça-
lışmasını etkilemez. Sade-
ce o an ekranda olan gö-
rüntüyü pano içerisine kopyalar.

Şimdi içerisinde 3 bo-

yutlu yazı kullanmak iste-
diniz programı açın ve [CTRL]+[V] tuş kombi-
nasyonunu uygulayın. Eğer isterseniz Paint programını kullanarak ya-
zı üzerinde değişiklik (ar-
talan rengini değiştirebilir veya gereksiz olan artalan boyutunu çıkartabilirsiniz) yapabilirsiniz.

Masaüstü: Artalan Resminin Yerini Değiştirmek

Masaüstünü bir artalan resmi ile süslemek isti-
yorsunuz, ama Windows 95 işletim sistemi bu res-
mi sadece ortalı veya ek-
ran alanı içerisine döşeme seçeneklerini sunuyor. Eğer isterseniz Windows 95 Kayıt Düzenleyicisi içerisinde küçük bir de-
ğişiklik yaparak resmin ma-
saüstü üzerinde istediği-

niz yere yerleştirilmesini sağlayabilirsiniz.

Kayıt Düzenleyicisi'ni Başlat/Çalıştır/Regedit ko-
mutunu çalıştırarak başla-
nın ve HKEY_CURRENT_ USER\ControlPanel\Desktop" anahtarını aktif hale getirin. Düzen menü-
sü içerisinde bulunan Ye-
ni/Dize Değeri komutunu çalıştırın.

Oluşturduğunuz yeni dizeye isim olarak "Wall-
PaperOriginX" verin. Ay-

nı işlemleri kullanarak "WallPaperOriginY" is-
minde bir Dize Değeri da-
ha oluşturun.

Oluşturduğunuz "Wall-
PaperOriginX" isimli de-
ğere iki kere tıklayarak Dize Düzenle penceresini açın. Açılan pencere üze-
rinde Değer Verisi alanına artalan resminin sol ke-
nardan uzak olması gere-
ken piksel sayısını girin. Örneğin "120". Yapılan değişikliği Tamam düğ-

mesine tıklayarak onayla-
yın. "WallPaperOriginY" değeri için de aynı işlemleri tekrarlayın. Burada ekranın üst kenarına olan uzaklığı kullanmamışsınız.

Değerler üzerinde ge-
rekli değişiklikleri yaptıktan sonra Kayıt Düzenleyicisi'ni kapatın ve Win-
dows 95'i tekrar başlatın. Artalan resmini artık ma-
saüstünde istediğiniz noktaya yerleştirebilirsiniz.

Sistem: Scandisk Açılışı- nın İptali

Windows 98 yüklü sisteminiz kilitlendi ve bu durumdan kurtulmak için Reset düğmesine basmaktan başka şansınız kalmadı. İşletim sisteminin bu işlem sonundaki açılışında Scandisk yardımcı programı otomatik olarak çalışacaktır. Bu işlem sırasında büyük sabitdisklerin taranması oldukça fazla zaman alabilir.

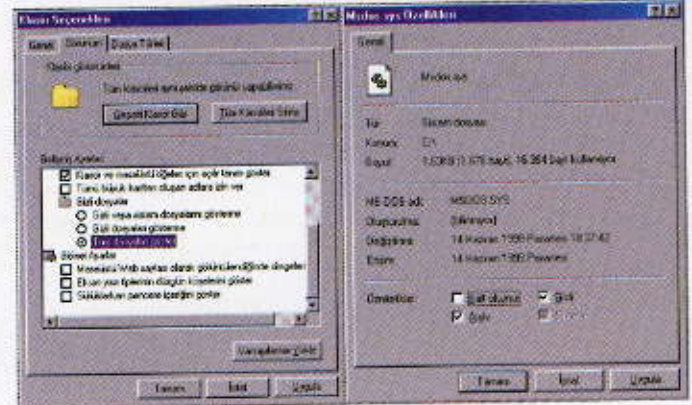
Eğer işletim sisteminin bu tür hatalı kapanmalar sonrasında açılışlarında Scandisk'in otomatik olarak çalışmasını engellemek isterseniz, "msdos.sys" sistem dosyası içerisinde küçük değişiklikler yapmalısınız. Bu dosya "C:\\" sürücüsü üzerindeki ana dizin içerisinde bulunur. Eğer dosyayı bu dizin içerisinde bulamıyorsanız, bu dosya türü görüntülenmiyordur. Windows gezgini ve klasör penceresi üzerinden Görünüm/Klasör Seçenekleri komutunu çalıştırın ve Görünüm kartını aktif hale getirin.

Gelişmiş Ayarlar kutusu içerisinde Gizli Dosyalar bölümüne bakın ve Tüm Dosyaları Göster seçeneğini işaretleyin. Tamam düğmesine tıkladıktan sonra "C:\\" ana dizini içerisinde "msdos.sys" dosyasını görebilirsiniz.

Dosya üzerine farenin sağ düğmesi ile tıklayın ve açılan nesne menüsünden Özellikler komutunu çalıştırın. Şu anda tüm dosya öz nitelikleri seçili durumda olmalı. Salt Okunur seçeneğine tıklayarak kutusundaki işareti kaldırın. Özellikler penceresini Tamam düğmesine tıklayarak kapatın.

Değişiklik Yapmak:

"msdos.sys" sistem dosyası üzerine farenin sağ düğmesini kullanarak tekrar tıklayın ve açılan nesne menüsünden bu sefer Birlikte Aç komutunu çalıştırın. Açılan pencereden kullanmak istenilen uygulama olarak Notepad'i seçtikten sonra Tamam düğmesine tıklayın. Dosya içerisindeki [Options] başlığı altına "AutoScan=0" şeklinde bir satır ekleyin.

Hazırlık: "msdos.sys" dosyasını düzenlemek için, "Tüm Dosyaları Göster" seçeneğini işaretleyin...

...daha sonra dosya öz niteliklerinden "Salt Okunur" seçeneğindeki işareti kaldırmalısınız.

Yin. Eğer "msdos.sys" dosyamız içerisinde "AutoScan" satırı mevcutsa, değerini "0" olarak değiştirin. Dosya/Kaydet komutunu çalıştırarak yapılan değişiklikleri kaydedin ve Not Defteri penceresini kapatın. Son olarak "msdos.sys" dosyasına ait özellikler penceresini tekrar açın ve "Salt Okunur"

seçeneğini işaretleyin.

Bundan sonra hatalı kapanmalar sonrasında açılışlarda Scandisk otomatik olarak çalışmayacaktır.

Eğer ileride Scandisk'in tekrar aktif hale gelmesini isterseniz, "msdos.sys" içerisindeki "AutoScan" satırını silin veya değerini "1" olarak değiştirin.

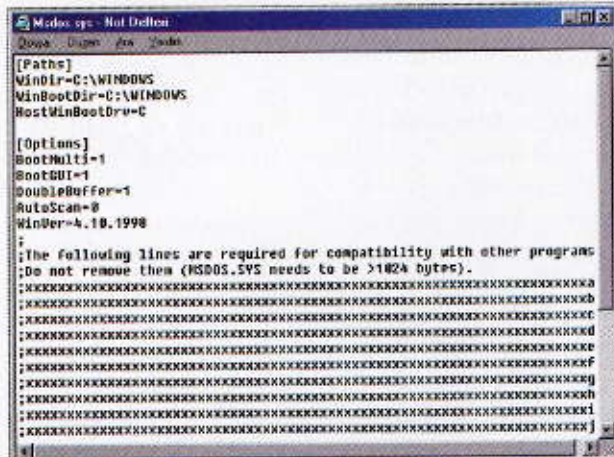
Masaüstü: Bilgisayarım'ı Araç Çubuğu Yapmak

Daha önceki sayılarda Internet Explorer 4.0 yüklü Windows 95 sisteminde Active Desktop özelliklerini kullanarak masaüstü için yeni araç çubukları oluşturma konusuna değinmiştik. Aynı prensip Windows 98 için de geçerlidir. Belirli araç çubukları oluşturmak için (mesela Bilgisayarım simgesinin içeriğini görüntüleyen bir çubuk) daha hızlı yollar da mevcut.

Farenin sol düğmesini kullanarak Bilgisayarım simgesine tıklayın ve farenin düğmesini basılı tu-

tun. Şimdi üzerinde Bilgisayarım simgesinin bir kopyası oluşan fare imlecini ekranın boş (Herhangi bir araç çubuğu bulunmayan) bir kenarına taşıyın. Farenin sol düğmesini bırakmanızda, Bilgisayarım simgesi araç çubuğu şeklini alacaktır.

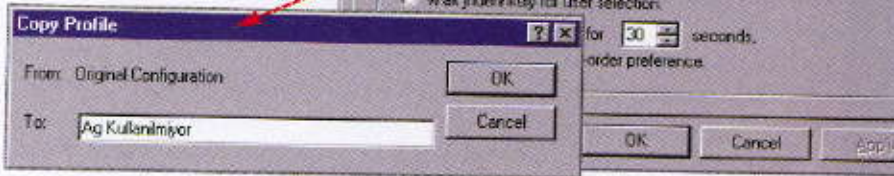
Bu işlemleri Belgelerim, Ağ Komşuları, Geri Dönüşüm Kutusu, Evrak Çantası simgelerine ait araç çubukları oluşturmak için de kullanabilirsiniz. Bunlar haricindeki normal klasörler için de araç çubukları oluşturmak için buradaki işlemlerin aynısını yapabilir ya da Görev Çubuğuna ait nesne menüsünü kullanabilirsiniz.

Bu giriş, kilitlenmelerden sonra Scandisk'in otomatik olarak çalışmasını engeller.

Sistem: Açılış Menüsü Problemleri

Eğer bilgisayarınız açılışta başka bir versiyonu seçmenize izin vermeden kullanılmayan bir Windows NT kurulumunu çağırıyorsa, bu bir INI dosyası içerisindeki ayarlardan kaynaklanıyordur. Burada ki hata BOOT.INI dosyasında açılış menüsü (Boot Menu) içerisinde işletim sistemini seçmek için ayrı-

lk olarak orijinal konfigürasyonunuzun bir kopyasını alın ve ismini Ağ Kullanılmıyor olarak değiştirin. Daha sonra özelliklerini değiştirebilirsiniz.

lan süreye verilen değerin "0" olmasıdır. Bunun sonucunda açılış menüsünün ekranda durması ve PC üzerinde yüklü başka bir işletim sisteminin seçilmesi için gerekli süre mevcut olmuyor.

Bilgisayarın açılış esnasında, açılış menüsünde istediğiniz işletim sistemini seçmek için kullandığınız yön tuşlarından birini basılı tutun. Açılış menüsü ekrana geldiği zaman tuşu bırakın. Açılış menüsü ek-

rana geldiği zaman klavyeden bir uyarı alacak ve buna tepki olarak da açılış menüsünün ekranda kalma süresini durduracaktır. Bunun sonucunda çalışmak istediğiniz işletim sistemini seçmek için yeterli süreye sahip olacaksınız.

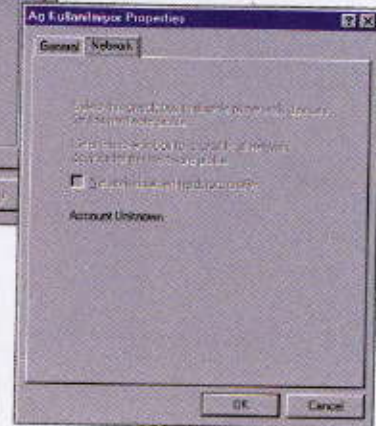
Süreyi uzatmak: Eğer açılış sürücünüz FAT16 sistemini kullanıyorsa ve sisteminiz DOS veya Windows 95 ile açılıyorsa, "BOOT.INI" dosyası içerisinde açılış menüsünün

ekranda kalma süresini değiştirebilirsiniz. Bunun için ana dizin içerisine (C:) geçin ve "ATTRIB -R -S -H BOOT.INI" komutunu çalıştırın. Şimdi "BOOT.INI" dosyasını bir metin editörü kullanarak (MS-DOS altında EDIT.COM veya Windows 95 altında "Edit") açabilir ve içerisinde gerekli düzenlemeleri yapabilirsiniz.

İşletim sistemini seçmek için ayrılan süre BO-

OT.INI dosyasında "timeout=..." satırında tutulur. Burada bulunan "0" değeri yerine, mesela açılış menüsünün ekranda 10 saniye kalmasını sağlamak için "10" değerini girebilirsiniz. "timeout" için varsayılan değer 30 saniyedir.

Gerekli değişiklikleri yaptıktan sonra "BOOT.INI" dosyasını kapatın ve sisteminizi yeniden ça-

Yeni profile ağ bileşenlerinin çalıştırılmasını engellemek için Network kartı üzerindeki seçeneği işaretleyin.

laştıran. Artık açılış menüsünden çalışmak istediğiniz sistemi seçmek için yeterli süreye sahipsiniz.

Donanım profili menüsünü açmak veya çalışan son konfigürasyonu başlatmak için [Space] tuşuna basın.

Sistem: Donanım Profili ile Hafıza Tasarrufu

Eğer Windows NT ile bir ağa bağlı iseniz, bunun için bazı sistem kaynakları kullanılacaktır. Sistemin açılması sırasında tüm ağ hizmetleri çalıştırılacak ve hafıza üzerinde yer kaplayacaktır. Bunun haricinde Ethernet kartı devamlı olarak ağa yeni bir sistemin katılıp katılmadığını

kontrol edecektir.

Eğer ağ bağlantısına devamlı olarak ihtiyacınız yoksa, ağ bağlantısı içermeyen (Stand Alone) yeni bir donanım profili oluşturabilirsiniz. Star+Settings/Control Panel/System üzerinden bilgisayarınızdaki donanım profillerine (Hardware Profile) ulaşabilirsiniz. Original Configuration (Current) profilini Copy düğmesine tıkla-

yarak kopyalayın ve Ağ Kullanılmıyor ismini verdikten sonra Ok düğmesine tıklayın. Şimdi Properties düğmesine tıklayarak oluşturduğunuz yeni profilin özellikler penceresini açın ve Network kartını aktif hale getirin. Kart üzerinde bulunan "Network disabled hardware profile" seçeneğini işaretledikten sonra Ok düğmesine tıklayarak değişiklikleri onay-

layın.

Windows NT 4'ün bir dahaki açılışından itibaren eski profil olan Original Configuration (Current) veya ağ içermeyen yeni profil Ağ Kullanılmıyor arasında seçim yapabilirsiniz. Yüklü olan ağ protokolüne ve hizmetlerine bağlı olarak ağ içermeyen bu yeni profile 5 MB'a kadar hafıza alanı kazanabilirsiniz.

Paint Shop Pro 5: Windows için Özel Program Simgeleri Oluşturmak

Eğer kendiniz program yazıyorsanız, oluşturduğunuz bu uygulamalar için özel program simgelerine ihtiyacınız olacaktır. Tabii ki Windows'u kendinize göre düzenlemek de isteyebilirsiniz. Bu durumda yi-

risine kopyalayın. İdeal olarak Clipart'ın kare olması gereklidir. Paint Shop Pro Clipart için artalanı beyaz olan bir dosya oluşturacaktır.

Şimdi de boyutu belirlemelisiniz: Bunun için Image/Resize komutunu çalıştırın ve Pixel Size alanı içerisinde bulunan Width, Height değerlerinden hangisinin büyük olduğuna dikkat edin. Bunun yerine "32" değerini girin. "Maintain aspect ratio of x to 1" seçeneğinin aktif olmasına dikkat edin. Paint Shop Pro bu şekilde diğer değeri de otomatik olarak kendi hesaplayacaktır.

Büyüklik değişikliğini Ok düğmesine tıklayarak onaylayın. File/Save As komutunu çalıştırın ve Kayıt Türü olarak "Windows or Os/2 Bitmap (*.bmp)" dosya türünü atayın. Dosya Adı kutusuna açıklayıcı bir isim girdikten sonra, dosyayı Kaydet düğmesine tıklayarak kaydedin.

Simge Hazırlamak: Varolan Clipart'ları kullanmak yerine kendiniz çizimler oluşturmak isteyebilirsiniz. Bunun için ilk olarak File/New komutunu çalıştırın ve "200 x 200" "Pixel" boyutlarında yeni bir dosya oluşturun. Windows beyaz rengi simgeler için transparan kabul ettiği için, artalan rengi olarak

"White" atamalısınız. Simgenizi oluşturduktan sonra, resim boyutunu daha önce anlatıldığı gibi "32 x 32" Pixel olarak değiştirin ve BMP biçiminde kaydedin.

Simge Dosyası Adlandırma: Şimdi oluşturmuş olduğunuz dosyaya yeni bir isim vermelisiniz. Windows 95 altında gezgin penceresini açın ve Görünüm/Seçenekler komutunu çalıştırın. Dosya uzantılarının gezgin penceresi üzerinde görüntülenebilmesi için Görünüm kartı üzerinde bulunan "Kayıtlı dosya türlerinin MS-DOS dosya uzantılarını gizle" seçeneğindeki işareti kaldırın.

Şayet Windows 98 kullanıyorsanız Görünüm/Klasör Seçenekleri komutunu çalıştırın ve Görünüm kartını aktif hale getirin. "Bilinen dosya türleri için dosya uzantılarını gizle" seçeneğindeki işareti kaldırın. Tamam düğmesine tıklayarak Klasör Seçenekleri penceresini kapattıktan sonra, gezgin penceresinde dosya isminin yanında "BMP" uzantısı görünür bir hal alacaktır. Dosyayı seçin ve yeniden isimlendirmek için [F2] tuşuna basın.

"BMP" uzantısını silin ve yerine "ICO" yazın. Bu işlem sonunda BMP dosyasının simgesi yerine "ICO" dosyasına ait simge ekrana gelecektir. Eğer bunu masaüstündeki bir kısayol simgesi için kullanmak isterseniz, kısayol üzerine farelin sağ düğmesi ile tıklayın ve açılan menü içerisinden Özellikler komutu-

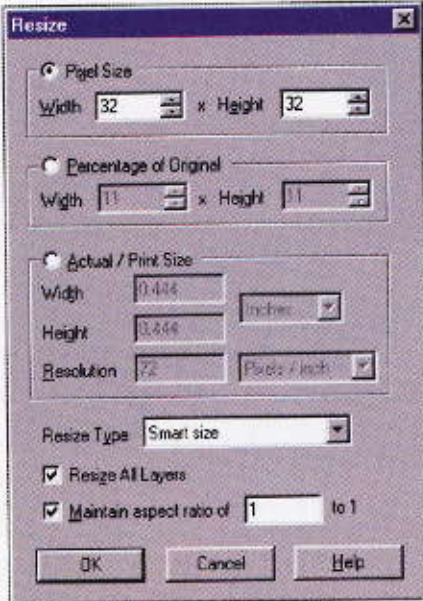
nu çalıştırın. Kısayol kartı üzerinde bulunan Simge Değiştir düğmesine tıklayın. Açılan pencere üzerinde Dosya Adı kutusuna istediğiniz dosyanın yerini girebilir veya Gözet düğmesine tıklayarak sürücü üzerindeki yerini belirleyebilirsiniz.

Word 97: Word için Özel Düğmeler Oluşturmak

Word içerisinde bulunan Düğme Düzenleyicisi'ni kullanarak kendinize özel düğmeler oluşturabilirsiniz. Bu editörü kullanarak sadece kendi çizimlerinizi yapabilirsiniz. Bu nedenle pek de kullanışlı olduğu söylenemez. Ama küçük bir hile ile istediğiniz resmi Word düğmesi olarak kullanabilirsiniz.

Bunun için istediğiniz resim dosyasını bir grafik editörü kullanarak açın. Daha sonra deforme olmayı engellemek amacı ile resim üzerinden uygun büyüklükte bir alan seçin ve [CTRL]+[C] kombinasyonunu kullanarak pano içerisine kopyalayın.

Word penceresine geri dönün ve değişiklik yapacağınız düğmenin bulunduğu çubuğun görüldüğünden emin olun. Araçlar/Özelleştir komutunu çalıştırın. Özelleştir penceresi açık kalmalı, fakat değiştirmek istediğiniz düğmeyi kapatmamalı. Şimdi istediğiniz düğmenin üzerine farelin sağ tuşu ile tıklayın ve açılan nesne menüsünden Düğme Resmini Yapıştır komutunu çalıştırın.

Oluşturduğunuz simge dosyasını kaydetmeden önce resmin boyutlarını uygun büyüklüğe getirmelisiniz.

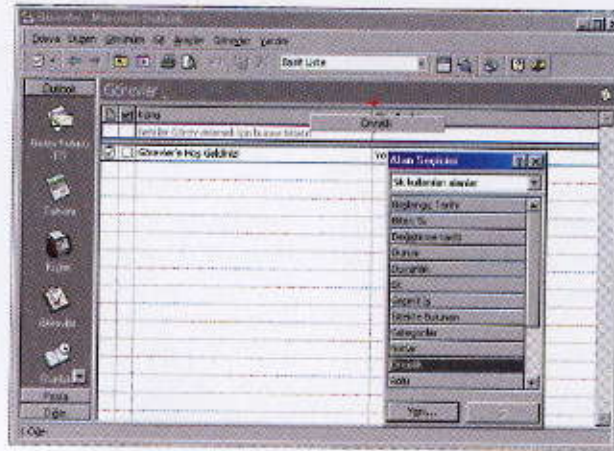
ne kendi oluşturduğunuz simgeler size yardımcı olacaktır. Paint Shop Pro kullanarak, ister Clipart'larla, ister kendi çizimlerinizi değişik program simgeleri oluşturabilirsiniz.

Clipart Kullanmak: Eğer hazır olarak bulunan Clipart'lardan kullanmak isterseniz, bunları Paint Shop Pro'ya en iyi şekilde pano üzerinden ekleyebilirsiniz. Bunun için ilk olarak istediğiniz Clipart'ı pano üzerine kopyalayın ve daha sonra [CTRL]+[V] tuş kombinasyonunu kullanarak Paint Shop Pro içe-

Outlook 97: Görevler Tablosu Dizaynı

Görevler tablosu içerisinde normal olarak Konu ve Bitiş Tarihi sütunları bulunur. Birkaç fare tıklaması ile tabloyu kendi isteğiniz doğrultusunda yeniden düzenleyebilirsiniz. Yeni sütunlar ekleyebilir, gereksizlerini silebilir veya dizilişlerini değiştirebilirsiniz.

Sütun Silmek: Eğer bir alanı silmek istiyorsanız, ilk olarak o sütunun başlığına fare ile tıklayın ve farenin düğmesini bırakmadan aşağı, yukarı hareket ettirin. Büyük bir "X" simgesi ekrana geldiğinde farenin düğmesini bırakın. Bu şekilde istediğiniz sütunu tablo içerisinden kaldırabilirsiniz.

Sürükleyip bırak özelliğini kullanarak alanı Outlook tablosu üzerinde istediğiniz yere taşıyabilirsiniz.

dirabilirsiniz.

Sütunların tablo içerisinde diziliş sırasını değiştirmek için de yine alan başlığına tıklayın ve yine farenin düğmesini bırakmadan, ama bu sefer sağa sola hareket ettirin. Sütunu taşımak istediğiniz yer-

de kırmızı işaretler ekrana gelince farenin düğmesini bırakın.

Sütun Ekleme: Daha fazla sütun eklemek için farenin sağ düğmesini kullanarak alan başlığına tıklayın ve açılan nesne menüsü üzerinden Alan Seçici

komutunu çalıştırın. Bu küçük pencere üzerinde ilk olarak Outlook'un size hazır olarak sunduğu sütunları görebilirsiniz. Buradaki Yeni düğmesine tıklayarak oluşturacağınız yeni alanlar, daha sonra otomatik olarak "Klasördeki kullanıcı tanımlı alanlar" başlığı altına saklanacaktır.

Burada bulunan alanlardan herhangi birini veya birkaçını Sürükleyip Bırak özelliğini kullanarak Görevler tablosu içerisine ekleyebilirsiniz. Alanların diziliş sırası için geçerli kural buradaki yerleşim için de geçerlidir. Bunun için alan başlığını istediğiniz yere taşıyın ve kırmızı işaret ekrana gelince farenin düğmesini bırakın.

Word 97: Euro Simgesi Problemi

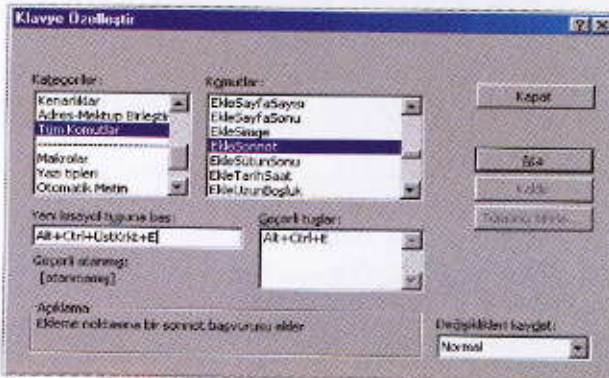
Microsoft Euro simgesine kısayol tuş kombinasyonu atarken [ALT]+[CTRL]+[E] tuş kombinasyonu daha önceden kullanılmış olduğunu gözden kaçırmış. Bu tuş kombinasyonu eskiden "EkleSonnot" komutunu çalıştırmak için kullanılıyordu. Win-

dows 98 altında bu tuş kombinasyonunu kullanarak yeni para birimi simgesine rahatlıkla ulaşabilirsiniz. Eğer halen "EkleSonnot" komutunu klavye kullanarak çalıştırmak istiyorsanız, bu komut için yeni bir tuş kombinasyonu atamalısınız. Bunun için Araçlar menüsü içerisinde bulunan Özelleştir komutunu çalıştırın ve ekrana

gelen pencere üzerinde bulunan Klavye tuşuna basın. Kategoriler kutusu içerisinden Tüm Komutlar seçeneğini ve Komutlar kutusu içerisinden de EkleSonnot komutunu işaretleyin.

Geçerli Tuşlar kutusu

içerisinde şu an kullanılan tuş kombinasyonunu görebilirsiniz. Yeni Kısayol Tuşuna Bas kutusuna tıklayın ve ileride bu komut için kullanmak istediğiniz tuş kombinasyonunu (Mesela [ALT]+[CTRL]+[SHIFT]+[E]) uygulayın.

Eski kısayol (sağda) şimdi Euro simgesi için kullanılıyor, bu nedenle EkleSonnot işlevi için yeni kısayola (solda) ihtiyacımız var.

IE 4.0: Geliştiricilerin Sürprizi

Internet Explorer 4.0 geliştiricileri de isimlerini program içerisine gizlemişler. Internet Explorer'ı Çevrimdışı modunda çalıştırın. Yardım/Internet Explorer Hakkında komutunu çalıştırdıktan sonra ekrana gelen pencerenin sağ üst köşesinde yer alan Internet Explorer logosunu [CTRL] tuşu basılı durumdayken Internet Explorer 4.0 yazısının soluna taşıyın ve yine

[CTRL] tuşu basılı durumdayken yazıyı sağa doğru itmeye çalışın. Hareket eden Internet Explorer 4.0 yazısının arkasında ekrana gelen Unlock düğmesine tıklayacak olursanız, dünya resmi titremeye başlayacaktır. Internet Explorer simgesini yine [CTRL] tuşu basılı durumdayken titreyen dünya resmi üzerine taşıyın ve bırakın. Bunun sonunda ikinci bir pencere açılacak ve Internet Explorer geliştiricilerinin isimleri ekrana gelecektir.

Photoshop 4: Transparan GIF Resmi Oluşturmak

Bir resim düzenleme programı olan Photoshop'da RGB resimleri GIF89a biçiminde oluşturabilir. Ama bu şekilde oluşturulan resimlerin artalanını transparan hale dönüştürebilecek herhan-

gi bir renk seçeneğinin olmaması önemli bir sorun sayılabilir.

Mesela Web sayfanızda kullanmak üzere artalanı transparan GIF biçiminde resimler oluşturmak isterseniz, bunun için ilk olarak Image/Mode/Index Color komutunu çalıştırarak ve ekrana gelebi-

Pipeti kullanarak önizleme penceresi üzerinde transparan renkleri belirleyebilirsiniz.

lecek olan uyarıyı Ok düğmesine tıklayarak geçmelisiniz. Ekrana gelen Indexed Color penceresi üzerinden Palette ve Color Depth ayarlarını yapmalı ve Options kutusu içerisinden de Dither seçeneğini belirlemelisiniz. Ok düğmesine tıklayarak değişiklikleri onayladıktan sonra, resmi istediğiniz ayarlar doğrultusunda değiştirilecektir.

Transparan Artalan: File menüsü içerisinde bulunan Export/GIF89a Export komutunu çalıştırdığınız zaman, aktif olan Pipet simgesi ile bir veya daha fazla renk seçimi yapabileceğiniz bir pencere ekrana gelir. Bunun için pipet şeklinde görünen imleci resim üzerinde istediği-

niz rengin bulunduğu bir alan üzerine taşıyın ve farenin sol düğmesini kullanarak tıklayın. Bu rengin bulunduğu alan açık gri bir ton haline alacak ve renk paleti üzerinde seçilecektir. Eğer seçmiş olduğunuz rengi eski haline getirmek isterseniz, önizleme penceresi üzerinde rengin bulunduğu alana [CTRL] tuşu basılı durumdayken farenin sol düğmesini kullanarak tıklamalıyız.

Resmi transparan hale getirecek renklerin üzerine tıkladıktan sonra Ok düğmesine tıklayarak yaptığınız değişikliğin orijinal resme de yansımını sağlayın. Son olarak resim dosyası için bir isim verin ve kaydedin.

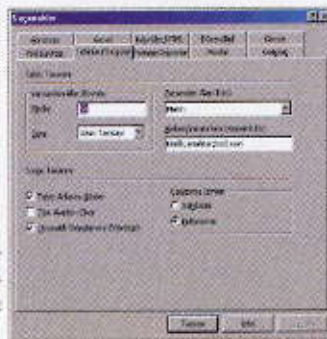
Access 97: Varsayılan Alan Türleri Değişikliği

Eğer bir Access veri tabanı içerisinde yeni bir alan oluşturacak olursanız, bu alan normal olarak "Metin" türünde ve maksimum büyüklük olarak "50" karakter değerine sahip olacaktır. Eğer daha değişik veri türlerindeki alanlarla çalışmanız gerekiyorsa, oluşturduğunuz her yeni alanda bir veya daha fazla yerde değişiklik yapmak zorunda kalırsınız. Veya zaman kazanmak için sadece bir defaya mahsus olarak Access varsayılan şablonunu değiştirebilirsiniz.

Bunun için Araçlar/Se-

Bu kart üzerinden oluşturulan yeni alanların sahip olacakları tür ve boyutlarını ayarlayabilirsiniz.

cenekler komutunu çalıştırın ve açılan pencere üzerindeki Tablolar/Sorgular kartını aktif hale getirin. Bu kart üzerinden Varsayılan Alan Boyutu'nu ve Varsayılan Alan Türü'nü istediğiniz doğrultusunda değiştirebilirsiniz. Tamam düğmesine tıklayarak yaptığınız değişiklikleri onaylayabilirsiniz. Bundan sonra oluşturacağınız her yeni alan, bu ayarlar doğrultusunda hazırlanacaktır.

Excel 7.0 ve 97: Çalışma Sayfasına Hızlı Erişim

Excel'de bir dosya kendi içerisinde 255 tane çalışma sayfası bulundurabilir.

Preview düğmesine tıklayarak transparan renkleri belirleyebileceğiniz önizleme penceresine ulaşabilirsiniz.

Bu sayı pratik olarak çok seyrek kullanılsa da, bir dosya içerisinde bulunan 20 - 30 sayfa arasında da gezinmek veya istenilen sayfaya ulaşmak oldukça zor bir işlem.

Aranılan sayfanın, o an için bulunulan sayfanın

sağında mı yoksa solunda mı olduğunu bilinmemesi sonucu, hedefe ulaşmak oldukça zahmetli bir hal alabilir. Tüm bunlara rağmen oldukça kolay bir yol

mevcut. Hareket okları üzerine farenin sağ düğmesi ile tıklayın. Nesne menüsü olarak üzerinde dosya içerisindeki çalışma sayfalarının bir listesi ekrana gelir. Buradan istediğiniz sayfaya rahatlıkla ulaşabilirsiniz.

mars_nwe: Novell NetWare Yerine Linux!

Evet, başlığı yanlış okumadınız. Bu ay sizlere, binlerce dolar verip aldığınız, üstelik birkaç kullanıcı ile sınırlı olan Novell NetWare sunucusu yerine Linux'unuzu nasıl yapılandıracağınızı anlatacağız.

Bu yazımızda stilimizi biraz değiştirmek istedik. Yapılandırmaları elimizden geldiğince grafik arabirimleri ile anlatmaya çalışacağız, bunun için sisteminizde GNOME'un kurulu olduğunu varsayıyoruz.

Linux üzerinde bildiğimiz iki tane Novell NetWare sunucusu vardır, ancak sadece bir tanesi kullanılabilir düzeye çıkmıştır. Bu sunucu mars_nwe (Martin Stover NetWare Emulator) olarak adlandırılmıştır. Martin Stover tarafından geliştirilen bu sunucu, en son NetWare 3.12 ile aynı özelliklere sahiptir. NetWare ile tam uyumlu ve kararlı bir sunucu olan mars_nwe, Linux'u yerel ağda kullanmak isteyenler için vazgeçilmezdir.

Daha önce sizlere Samba'yı tanıtmıştık. Ancak Microsoft ağlarının dertlerinden bıkmış usanmış olanlara mars_nwe yeni bir kapı aralıyor. Kurduktan sonra eminiz ki vazgeçemeyeceğiniz bir sunucu olacaktır. NetWare ağlarının doğal protokolü, IPX kullanıldığı için oldukça hızlı bir sunucu olarak göze çarpıyor. Linware listesinden gelen test haberlerine göre aynı PC üzerinde mars_nwe Novell Netware 4.0'dan daha hızlı, 3.12'den ise biraz yavaştır. Ancak kullanıcı sayısı arttığında, mars_nwe'nin performansının daha yüksek olduğu saptanmıştır. Adresini ileride vereceğimiz bu listeye üye olursanız, ağ yöneticilerinden elle-

rindeki NetWare sunucularını terk edip mars_nwe kurmaya yönelenlerin sayısının hızla arttığını göreceksiniz. Ülkemizde ise, yerel ağda en çok Samba kullanılmakta ve mars_nwe daha az tanınmaktadır.

Neden mars_nwe'yi Tercih Etmeliyim?

- Çünkü NetWare ağlarının yapılandırılması, Microsoft ağlarından daha kolaydır
- Çünkü NetWare ağları daha kararlıdır. Bir sunucunun ortalıktan kaybolması ve görülmemesi gibi birşey yaşanmaz.
- Çünkü mars_nwe'nin yapılandırılması çok kolaydır.
- Çünkü mars_nwe Samba'dan daha hızlıdır.
- Çünkü, mars_nwe'ye bir tek diske kuracağınız DOS istemci ile her makineden kolayca erişirsiniz.
- Çünkü NetWare ağlarında her makinenin bir adı olması gerekmedikenden Remoteboot (uzaktan yükleme) daha kolay ve elverişlidir.

Her neyse, bu listenin sonu geleceğinden biz noktayı koyalım.

mars_nwe'yi Nasıl Kuracağım?

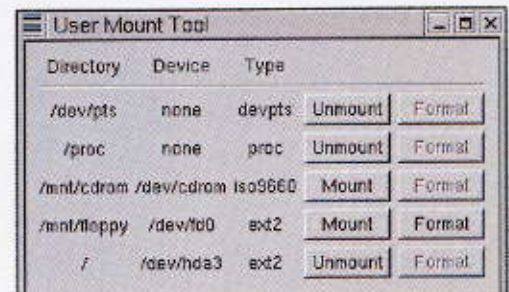
Bu sorunun cevabı çok kolay. Red Hat veya Turkuaz kullanıyorsanız ki öyle olduğunu düşünüyoruz önce X-Windows'u GNOME ile başlatıyorsunuz. Unutmayın, bu yazımızda mümkün olduğu kadar grafik

arabirimlerini kullanacağız.

CD'nizi takın ve şu yolu izleyin: Ayak (GNOME) → System → Disk Management

Karşınıza aşağıdaki gibi "Disk Yönetimi" penceresi çıkacak. /mnt/cdrom ile başlayan satırın sağındaki "Mount" düğmesine tıklayın. Ne yaptık biliyor musunuz? CD-ROM'unuzu /mnt/cdrom dizini altına bağladık. Şimdi "Exit".

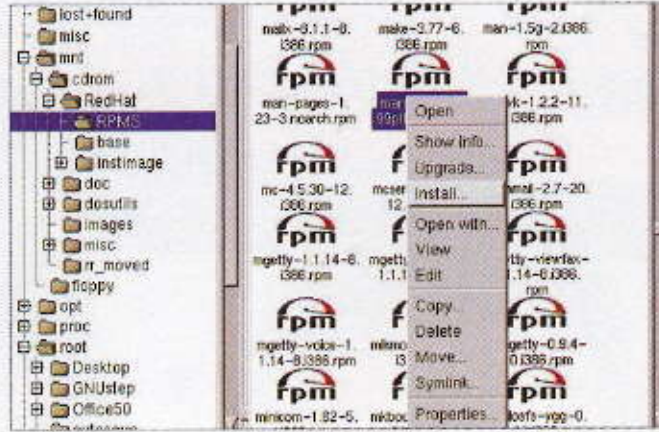
Resimdeki disk yönetim penceresi sayesinde Mount işlemi oldukça kolaylaşıyor.

Evet, bir de şu GNOME File Manager (Dosya Yöneticisi) dediklerini çalıştıralım ve /mnt/cdrom/Red-Hat/RPMS dizinine kadar yürüelim (Nasıl olsa GNOME kullanıyoruz, bol bol "ayağımız" var). Buradan sağda gördüğümüz gibi, mars paketinin üzerine gelip faremizin sağ tuşuna tıklayın ve "install..." menüsünü seçin. Aynı şekilde Linux'un IPX yapılandırılmalarını yapabileceğiniz ipxutils paketi ile NetWare ağlarında kullanacağımız birçok araçtan oluşan ncpsf paketini de kurun.

Geldik şimdi Linux'unuza, IPX yapılandırmasına. Yok, korkmayın, henüz siyah ekrana düşmeyeceğiz. Bunun için,

GNOME Ayak → System → Linux-Conf

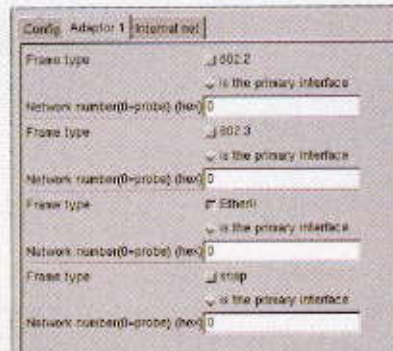
yolunu takip ederek tüm Linux yapılandırmalarınızı yapabileceğiniz şu muhteşem pencereyi açın. Soldaki menüden "IPX interface Setup" seçeneğine gelip tıklayın. İşte burası IPX'i Linux'a tanımlayacağınız yer. Aşağıda gördüğünüz gibi, "Config" sekmesinde sadece "Enable IPX Networking" kutucuğuna tıklayın. "Anotconfigure primary" seçeneği de seçili kalsın. "Auto configure interfaces frame types" (Yani çerçeve tiplerini otomatik olarak ayarla) seçeneğini seçmeyin. Otomatik yapılandırıldığında, ağızda başka bir NetWare sunucusu varsa ve başka bir çerçeve tipine sahipse, işiniz zorlaşır. En büyük nedeni ise, DOS bağlantısı yapmak istediğinizde (ki büyük çoğunlukla buna gerek duyulur, istemcilerden birinin Windows'u uçtuğunda tek disket ile mars_nwe'ye bağlanıp kurmak ya da

Dosya Yöneticisi'ne karşılık gelen GNOME File Manager.

Windows 95'i mars_nwe sunucusuna kurmak gibi) yaptığınız çerçeve yapılandırması otomatik olarak yapılan ile aynı olmazsa mars_nwe'yi görmezsiniz. (bakınız sol alttaki resim)

"Adaptor 1" sekmesine gidin (Bende sadece bir tane ağ kartı olduğundan sadece bu görünüyor). Linux'unuzda birden çok ağ kartı varsa, yerel ağıza bakan hangi kart üzerinde mars_nwe çalıştıracaksanız onu tercih edin. En çok tercih edilen ve önerilen çerçeve tipi olan "EtherII" yi seçin. Halihazırda bir NetWare sunucunuz varsa, ondaki çerçeve

Geçerli bir NetWare sunucunuz yoksa, EtherII'yi seçmelisiniz.

tipini seçmeniz sizin için daha yararlıdır. Yok ise EtherII seçilmeli. Tüm bunları sol ortadaki resimde görüyorsunuz.

Son olarak en altta bulunan "Accept" düğmesine bastıktan sonra "Act/Changes" düğmesine basarak IPX yapılandırmanızı aktif hale getirin. Bazı durumlarda aktif hale gelmeyebilir. Bunun için "Network" u yeniden çalıştırın.

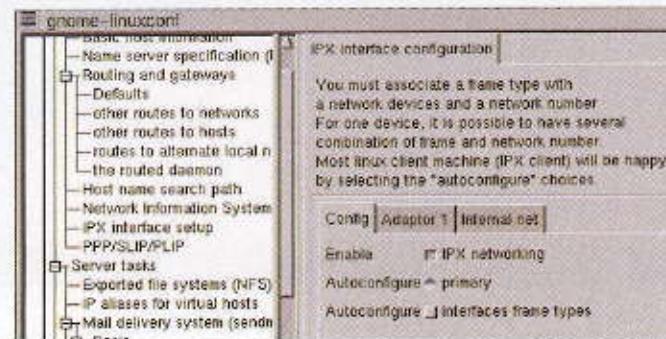
Komut satırını sevenler bu işi biraz daha kolay yapacaklar:

```
#ipx_configure -auto_primary=on
#ipx_interface add eth1 EtherII
```

Yaptıklarımızın doğruluğundan emin olmak istiyorsanız, komut satırından "ifconfig" programını çalıştırın. Tablodakine benzer bir tablonuz olmalı (tablo 1).

IPX ile başlayan bir satırın bulunduğundan emin olun. GNOME LinuxConf'da maalesef henüz mars_nwe ile ilgili garfık arabirimli bir yapılandırma yok. Samba'yı tercih edenlerin bir avantajı da GNOME'da böyle bir arabirimin olması. GNOME, sen her derde devasın, bir de Türkçe olsun! Türkçeleştirilmesi için canla başla çalışan arkadaşlarımıza kolaylıklar diliyoruz, tebrik ediyoruz.

Ve şimdi de mars_nwe'yi çalıştırmadan önce /etc/nwsvr.conf dosyası yapılandırmasına bir dikkat edelim. Burada sadece bizim açımızdan önemli noktalara değineceğiz, daha fazla ayrıntı için http://www.linux.org.tr/belgeler/adresindeki/IPX-NASIL_dokümanına bakın. ▶

Tüm Linux yapılandırmalarını gerçekleştirebileceğiniz pencere.

/etc/nwserver.conf dosyasının yapılandırılması oldukça kolaydır. Her satır bir bölüm numarası ile başlar ve ilgili yapılandırmalar yapılır. "#" işareti ile başlayan satırlar yorum satırları olduğundan değerlendirme dışı kalır. Dosyada her bölüm için yeterince geniş bir açıklama vardır. Bu açıklamalar İngilizce olduğundan belki işinize yaramayabilir, onun için yukarıda verdiğimiz adresten ipx-nasıl dokümanını indirin ve orada her bir bölümdeki açıklamaların Türkçe'sini dikkatle okuyun. Şimdi önemli bölümleri açıklayalım:

1) Bu bölüm paylaşımların (Volume) açılacağı yerdir. İlk paylaşım mutlaka SYS olmak zorundadır. Gösterimi şu şekildedir:

1 paylaşım dizini paylaşım özelliği

paylaşılacak dizinleri mutlaka oluşturun. RedHat Linux sürümlerinde paylaşımların bulunduğu dizin /var/mars_nwe olarak benimsenmiştir. Üç örnek verelim:

```
1 SYS /var/mars_nwe/sys Or
1 HOME ~ O
1 WIN /var/mars_nwe/windows Ok
```

Bu üç paylaşımı açıklayalım:
SYS: İlk paylaşım olmak zorundadır. "/var/mars_nwe/sys" Linux dizini paylaşılmıştır. Bu dizin otomatik olarak oluşturulur ve altında standart Novell NetWare dizinleri olan Login, Mail, Print, Public ve System vardır. Uzun dosya isimlerinin Win95'ler tarafından görünebilmesi için "O" parametresi kullanılmış ve "r" ile salt okunur olarak paylaşılmıştır.

HOME: Kullanıcıların ev dizinleri "HOME" ismi ile paylaşılmıştır. Bildiğiniz gibi UNIX sistemlerinde "~" işareti kullanıcının ev dizinini gösterir. Bir kullanıcı mars_nwe'ye giriş yaptığında "HOME" paylaşımı otomatik olarak o kullanıcının UNIX ev dizinine bağlanır.

WIN: Her dosya sunucusunda bulmaya alıştığımız bir "WIN" paylaşımı vardır. Buraya genelde Windows işletim sisteminin kurulum dosyalarını istemcilerin yararlanması için koyar-

```
# ifconfig
eth0 Link encap:Ethernet HWaddr 00:00:21:02:3B:E8
inet addr:192.177.166.1 Bcast:192.177.166.255 Mask:255.255.255.0
IPX/Ethernet II addr:00000022.000021C23BE8
UP BROADCAST RUNNING MULTICAST MTU:1500 Metric:1
RX packets:0 errors:0 dropped:0 overruns:0 frame:0
TX packets:0 errors:149 dropped:0 overruns:0 carrier:298
Interrupt:9 Base address:0x400
```

Tablo 1: ifconfig programını çalıştırdığınızda gösterilen tablo.

riz. "i" seçeneği UNIX dosya isimleri küçük harf veya büyük harf içerse de istemcilerin görmesini sağlar. Eğer bu parametre verilmez ise, tüm dosya isimleri ve dizinler küçük harften oluşmalıdır.

2) İkinci bölüm sunucunuzun ismini koyar. Yapılandırma yapmazsanız, makinenizin DNS ismi ağda görünür ki, bu da pek hoş olmasa gerek. Sunucunun ismi, geliştirene saygı duyulması açısından MARS olarak bırakılır. Örnek:

2 MARS #Sunucunuzun adı MARS olacak

3) IPX iç ağ numarasını belirtir. "Auto" da bırakacak olursanız, IP numaranıza ait olan sayı kullanılır. Fakat en iyisi kendiniz bir sayı tanımlayın. 8 haneli on altılı bir sayıyı kafadan atıp yazın. Örnek:

3 0x49e01010

4) mars_nwe sunucunuzun hangi ağ kartına bağlanacağını belirtir. Bunun anlamı tek bir Linux makineye birden fazla ağ kartı takarak birden fazla mars_nwe sunucusu çalıştırabilmenizdir. Her birinin ismi, fonksiyonu ve yapılandırma dosyası farklı olabilir. Hangi ağ kartına bağlanacağını ve hangi çerçeve tipini kullanacağını mutlaka belirtin. Bunlara "Auto" dersiniz ve makinenizde birden fazla ağ kartı varsa, otomatik olarak tanıyamayacak, çerçeve tipi ise sürekli taranacaktır. Gösterimi şu şekildedir:

4 ağ_numarası ağ_kartı çerçeve_tipi

Örnek:

4 0x10 eth0 ethernet_ii 1

6) Sunucunuzun ağda Novell Netware'in herhangi bir sürümü olarak duyurulmasını sağlar. En iyisi 3.12'ye denk gelen 2 seçeneğini kullanmaktır. Böylelikle uzun dosya isimlerinde

sıkıntınız olmaz. Örnek:

6 2 0x0

10 ve 11) Novell NetWare sunucularını daha önce kullanmış iseniz, SYS/Login dizini daha sunucuya giriş yapılmadan f diskine bağlanır. Böylelikle orada bulunan login.exe komutu kullanılarak sunucuya kullanıcı hesabı ile giriş yapılır. İlk bağlantıda hangi kullanıcı hesabı ve grubun etkili olmasını istiyorsanız, onun numarasını sırayla bu iki bölüme yazıyorsunuz. Genelde en az yetkiye sahip olan "Nobody" kullanıcı ve grubu kullanılır. Ön tanımlı değerler, sizin sisteminize uymayabilir. Red Hat Linux sürümlerinde bunlar "99" dur. Örnek:

10 99
11 99

12) Supervisor kullanıcısı. Bu bölümde Supervisor için hangi UNIX kullanıcısının eşleneceği ve geçici şifresi yazılır. Doğal olarak UNIX'te her yetkiye sahip olan "Root" kullanıcısı "Supervisor" yöneticisine eşlenir. İstiyorsanız mars_nwe'yi yönetecek olan kullanıcıya başka bir hesap açın. Yalnız bu hesabın paylaşımları dizinler üzerinde tam yetkili olmasına dikkat edin. Gösterimi:

12 SUPERVISOR UNIX_kullanıcısı
mars_gecici_sifre

Örnek:

12 SUPERVISOR root gizli

Dikkat ederseniz, SUPERVISOR yöneticisi "Root" haklarına sahip ve şifresi "gizli"dir. Sunucunuzu başlatır başlatmaz buraya yazdığınız şifre ile sisteme girin ve hemen şifreyi değiştirin. Bundan sonra buraya yazdığınız şifreyi söylebilirsiniz. Çünkü mars_nwe, şifreleri kendisine ait özel

(Novell NetWare'in kullandığı) bir veri tabanında saklar.

15) Burası UNIX kullanıcılarının mars_nwe'de geçerli olup olmayacağını belirten bölümdür. Gösterimi şu şekildedir:

15 seçenek ön_tanımlı_sifre

Üç seçeneğiniz var:

0: Her Linux kullanıcısının mars_nwe'ye bağlanmasına izin verilmez. Sadece 13. bölümdeki kullanıcılar mars_nwe için geçerli olur.

1: Her eski ve yeni kullanıcı otomatik olarak mars_nwe kullanıcısı olur ve şifresi ön_tanımlı_sifre olur. Linux'ta açılan yeni kullanıcıların aktif hale gelmesi için mars_nwe'yi yeniden başlatmanız gerekir. En kullanışlı seçenek bu olsa gerek.

99: mars_nwe her çalıştırıldığında /etc/passwd dosyası okunur, eski kullanıcılar bile tekrar açılır ve şifreleri ön_tanımlı_sifre olur. Hiç önermiyoruz.

Örnek:

151 bebek

21) Yazıcı paylaşımları bölümü. /etc/printcap dosyanızda tanımlı yazıcıların mars_nwe istemcileri tarafından kullanılmasını sağlarsınız. Gösterimi:

21 paylaşım_ismi kuyruk_dizini UNIX_yazıcı_komutu

kuyruk_dizini, UNIX değil, DOS kuyruk dizinidir. Önce buraya alınır ve sonra uygun bir zamanda yazıcıya gönderilir. Ön tanımlı değeri "SYS:\system\yazıcı" dır. Bu dizin mars_nwe başlatıldığında otomatik olarak oluşturulur. Burayı kullanmanızı öneriyoruz. Bunun için kuyruk_dizini seçeneğine "-" karakteri getirin, kesinlikle "SYS:\system\yazıcı" yazmayın. Örnek:

21 HP690C - lpr -PlpO

Yukarıda önemli olan bölümleri açıkladık. /etc/nwsvr.conf dosyasını açıklamalarımız doğrultusunda yapılandırın. Doğru yapıyımdan emin-seniz, hemen sunucuyu başlatabiliriz.

RedHat-Turkuaz veya Caldera benzeri bir SYS V uyumlu initscripts paketi kullananlar:

```
Starting NetWare emulator-server: nwsvr
Mars_nwe VD.99pl15 started using /etc/nwsvr.conf.
If you have problems, please read mars_nwe/doc/BUGS !
Errors/warnings will be reported in /var/log/mars_nwe.log
```

Tablo 2: Bu yazıyı görürseniz sunucunuzun doğru yapılandırılmış demektir.

Known NetWare File Servers	Network	Node Address
MARS	COB1A8D1	000000000001

Tablo 3: Tek Netware sunucusunun Mars olduğu görünüyör.

```
#/etc/rc.d/init.d/mars-nwe start
```

veya

```
#nwsvr
```

yazarak mars'ı çalıştırabilirler. Bu komutu yazdıktan sonra ekranda aşağıdaki yazıyı görürseniz, sunucunuz doğru yapılandırılmış ve çalışıyor anlamındadır (tablo 2).

Şimdi de sunucuyu ağda görmek için

```
$slist
```

komutunu çalıştırın. Bu komut ağdaki tüm Novell Netware sunucularının listesini verecektir. Biz çalıştırdığımızda ağımdaki tek Netware sunucusunun MARS olduğu görünüyör (tablo 3).

slist komutu RedHat 6.0'da hatalıdır. Sunucuyu bir dizine bindirmeden listede görmezsiniz. Çözüm yamasını isteyenler bize yazarlarsa, listeden gelen mektubu onlara yönlendirebiliriz. Sunucuyu bindirmek için ncpmount komutunu şu şekilde kullanın:

```
ncpmount -S MARS -U supervisor /dizin
```

Bu komut ile aynı zamanda ağımdaki diğer Novell NetWare sunucularını da bindirebilirsiniz.

Sunucuları bulmak için bir de nwsfind komutu vardır. Bu komut hatasız. Bunu doğrudan çalıştırabilirsiniz.

```
# nwsfind
COB1A8D1:000000000001:0451
MARS
```

mars_nwe'de Giriş Betikleri

Sunucunuza bağlanan kullanıcıların giriş betikleri çalıştırmasını istiyorsanız, bunu net\$log.dat ismi ile

aynı Novell NetWare sunucularında olduğu gibi SYS:\public dizinine koyacaksınız. Dosyanın yapısı yine NetWare giriş betikleri ile aynı. Bir örnek verecek olursak:

```
map display off
map root f:=sys:public
map root h:=home:
map root k:=win:
map ins s1:=sys:public
map ins s2:=sys:login
map ins s3:=sys:common
map ins s4:=sys:v6.20
if "%os_version" = "v6.20" then comspec=s4:\command.com
dos set TEMP="c:\\"
dos set ID="%USER_ID"
dos set USER="%LOGIN_NAME"
fdisplay sys:public\login.txt
pause
```

"map.exe" programının sys:\public dizininde olması gerektiğini unutmayın.

ipx_util Paketinden Çıkan Bazı Programlar:

a) Kullanıcı Komutları

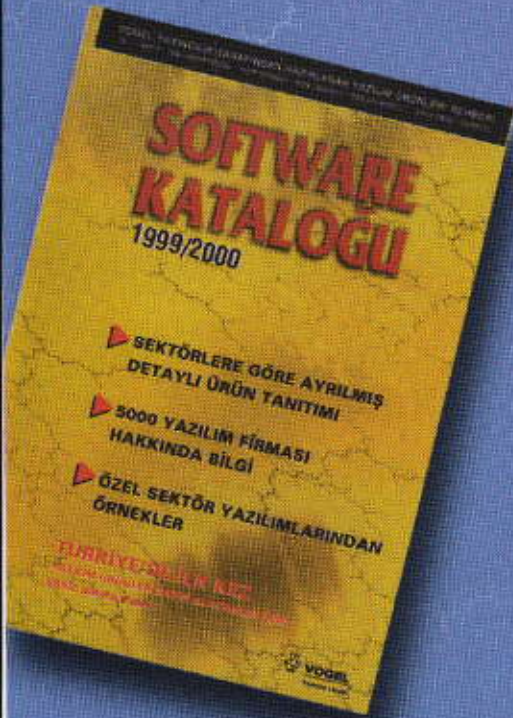
ncopy: Ağ kopyalama - Bu komut ağımda Netware fonksiyonlarını kullanarak daha verimli bir şekilde dosya kopyalamanızı sağlar, Novell sunucularından bir dosya kopyalayacaksanız "cp" komutu yerine "ncopy" komutunu kullanınız.

nprint: Ağ yazıcısına çıktı - Linux makinenizden Novell yazıcı kuyruklarına çıktı göndermenizi sağlar.

nsend: Mesaj gönderme - Linux makinenizden Novell sunucularındaki kullanıcılara mesaj gönderebilmenizi sağlar.

nwbols: Binder listele - Novell Bin-

ÇOK YAKINDA

Alanındaki Tek yayın olan

Software Kataloğunda
yer almak istiyorsanız

lütfen bizi arayın

Tel: (212) 297 17 24 (pbx)

Başvuru: Sevil Sarıtaş

NETWARE YERİNE LINUX

dery dosyalarının içeriğini gösterir.

nwfsinfo: Dosya sunucusu özellikleri - Netware Sunucusu hakkında kısa bilgi verir.

nwpasswd: Netware şifresi - NetWare kullanıcı şifresini değiştirmenizi sağlar.

nwrights: Netware hakları - NetWare dizin veya dosya haklarını görüntüler.

nwuserlist: Kullanıcı listesi - NetWare sunucularındaki kullanıcıların listesini verir.

pqlist: Yazıcı kuyruğu listesi - NetWare sunucularındaki ağ yazıcılarını görüntüler.

slist: Sunucu listesi - Ağınızda Netware sunucularının listesini verir.

nwvolinfo: NetWare oylumları hakkında bilgi - bu komut ağınızda NetWare oylumları (paylaşımları) hakkında kısa bilgi verir.

nwfstime: NetWare sunucusu zamanı - Ağınızda bir NetWare dosya sunucusunun sistem saatini gösterir.

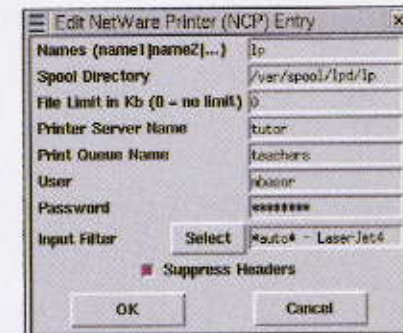
b)Sistem Yönetimi Komutları

ncpmount: NetWare sunucusunu bindir - bu komut ağınızda NetWare sunucularını bir Linux dizinine bindirmenizi sağlar.

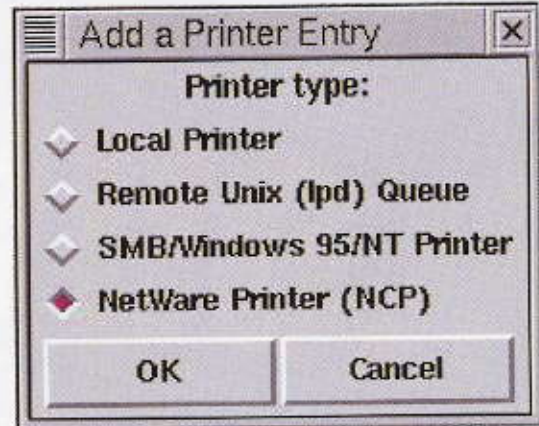
ncpumount: NetWare sunucusunu indir - ncpmount ile bindirilmiş NetWare sunucularını indirir.

Diğer Araçlar:

mars_nwe'de kullanıcı işlemleri için win3.x ve win9x'te çalışan nwdm adlı bir grafik arayüzlü program

Eklenen NetWare Printer için resimdeki ayarları yapmalısınız.

NetWare yazıcılarından çıkış almak için önce bir "NetWare Printer" eklemelisiniz.

vardır. Bu paketi

`ftp://ftp.gwdg.de/pub/linux/misc/ncpfs/`

`ftp://sunsite.unc.edu/pub/Linux/system/filesystems/ncpfs/`

adreslerinden elde edebilirsiniz. Aynı adreslerde DOS istemci ve yönetim araçlarından oluşan mars_DOS paketi ile, mars_nwe'nin PegasusMail ile uyumluluğunu sağlayan mars_mail paketleri vardır.

Linware listecisinin adresi, list-serv@sh.cvut.cz'dir. Bu adrese mesaj kısmında "Add Linware" bulunan bir e-mail atmanız yeterli.

Linux'tan Novell NetWare Yazıcılarından Çıkış Alma

Bir zamanlar baş belası olan bu konu artık kolaylaşmıştır. Control-panel'i açtıktan sonra (Control-panel'i çalıştırmak için komut satırından "control-panel" yazmanız yeterli) yazıcı simgesinin üzerine, ardından ekrana gelen pencerede "Add" düğmesine tıklayın. Yukarıda görüldüğü gibi "NetWare Printer"ı seçin.

"OK" deyin ve gelen uyarı yazısını da yine aynı şekilde geçin. Daha sonraki pencerede, kutucukları yandaki gibi doldurun ve onaylayın. Hepsi bu kadar. ☑

Mustafa Başer
mbaser@linux.org.tr
Gökrem Çetin
gorkem@gelecek.com.tr

Test Bölümü

Test bölümünde, bir ürün satın alırken size rehberlik edecek olan ürün incelemeleri ve karşılaştırmalı testler yer almakta.

105

Yazılım İnceleme

Çeşitli yazılım ürünlerinin incelemesi, ayrıntılı açıklamalar ve yorumlar.

108

Donanım İnceleme

Çeşitli donanım ürünlerinin incelemesi, ayrıntılı açıklamalar ve yorumlar.

126

Test: Yazıcılar

12 Mürekkep püskürtmeli ve 12 lazer yazıcının karşılaştırmalı testi.

160

CHIP TOP 10

Her ay güncellenen listeleriyle piyasadaki en iyi donanım ürünleri CHIP TOP 10'da

ideMimar IDS 99

Mimarlar İçin 3 Boyutlu Tasarım ve Çizim

ideMimar IDS 99, mimarların tasarım ve çizimlerinde karşılaştıkları tüm sorunlara çözüm olması için tamamiyle Türkiye'de üretilmiş bir yazılım.

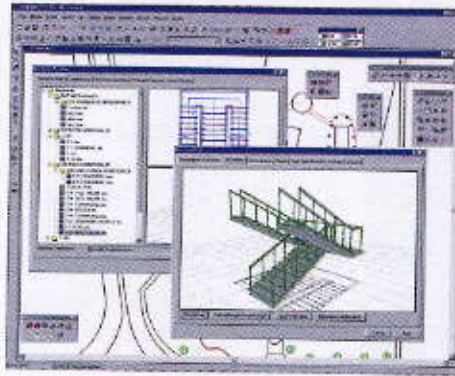
Daha önce yine bu sayfalarda ilk sürümünü tanıtmış olduğumuz ideMimar'ın piyasaya yeni çıkan IDS 99 sürümü bir öncekine göre oldukça geliştirilmiş özellikler içeriyor. Tamamıyla Türkiye'de IDE YAPI tarafından hazırlanan program, sürekli olarak kullanıcılardan gelen istekler doğrultusunda yenilenmekte. Mimarların tasarım ve çizimlerinde karşılaştıkları tüm sorunlara çözüm olması için üretilmiş yazılım, tasarımların kağıda ihtiyaç kalmadan eskisinden çok daha hızlı bir biçimde yapılabilmesine, kontrol edilmesine ve aynı zamanda 3 boyutlu olarak içinde de gezilebilmesine olanak sağlıyor. Bu sürüm ile üçüncü ana sürümü piyasaya çıkan yazılımın 800 lisanslı kullanıcısı bulunuyor.

Programın genel özelliklerine bakıldığında zaman gerçek 3 boyutlu tasarım ve çizim özelliği dikkat çekici özelliklerin başında yer alıyor. Bunun yanında 3 boyutlu modelleme ve çizimlerin gerçek zamanlı olarak izlenebilmesi de mümkün oluyor. Böylelikle

le tasarım biter bitmez yapının içinde 3 boyutlu olarak gezilebilmesi ve müşteriye anında görsel olarak sunulabilmesi mümkün oluyor. IDE YAPI'ya ait mimari-statik entegrasyon sayesinde, üzerinde çalışılan projelerde takım çalışması yapılabilme imkanı

mimari en çok uğraştıran bölümlerden biri olan çatı tasarımları da program ile çok kolaylaşıyor ve yine 3 boyutlu olarak çatı ve çatı detayları kısa sürelerde tasarlanabiliyor.

Program içinde menülerde kullanılan dil, mimarların alışık olduğu

Kullanıcılar parametrik tasarım imkanı ile sadece kütüphane-deki objelere bağlı kalmaktan kurtuluyorlar.

da bulunuyor. Program en yüksek verimi alabilmek için tüm mimari standartlara ve ihtiyaçlara uygun olarak tasarlanmıştır.

Bir mimar tüm ihtiyaçlarını program ile karşılayabileceği gibi, otomatik ve çok hassas bir biçimde ölçülendirme yapabilme olanağına da kavuşuyor. Daha önce kağıt üzerinde uzun süreler alabilecek olan 3 boyutlu kesit, görünüş ve perspektif alabilme işlemi artık saniyeleri geçmiyor. Bunun yanında bir

teknik dil ile aynı olduğundan kullanım sırasında hiç bir zorluk ve yabancılık çekilmiyor ve bu ortamda daha serbest ve yaratıcı tasarımlar ortaya çıkabiliyor. Işık kaynakları ve gölgelerin doğru kullanımı ile fotoğraf gerçekliğinde etkileyici sunumlar da hazırlanabiliyor.

Daha önce de bahsettiğimiz gibi tasarım daha çizim aşamasında iken bitmiş halinin görüntüsüne ulaşılabilir. Sabit görüntülerin yerine tasarlanan

yapının içinde veya etrafında kamera ile dolaşarak animasyonlar hazırlama imkanı da bulunuyor.

Oldukça zengin olan obje kütüphanesi yeni sürüm ile daha da genişlemiş. Obje kütüphanesi dahilinde ise çok zengin kapı ve pencere seçenekleri, bütün merdiven tipleri, istenilen açıda ve formda çatı ve çatı yüzeyleri, 2 ve 3 boyutlu kullanıcı tanımlı tam parametrik objeler gibi binlerce obje bulunuyor. ideMimar'ın metrajları da ülkemizdeki ile aynı ve otomatik olarak hazırlanabiliyor.

Dosya formatı desteğine bakıldığında zaman, program DXF, BMP, PRJ, GPD ve AVI formatlarına tam destek veriyor. Tüm çizim olanaklarının hiçbir CAD platformuna bağlı kalmadan yasal kullanımına da olanak sağlayan ideMimar, Windows 95 ve NT altında 3 boyutlu özellikler için OpenGL desteği de sunuyor.

Kullanıcıya yardım amaçlı olarak What's This Help desteği ve animasyonlu elektronik eğitim de sunuluyor. Mutlaka her mimarın edinmesi gereken bir program.

Ürün Bilgisi

ideMimar IDS 99

Bilgi için: 3P Bilgisayar

Tel : (224) 220 67 17

Tel : (224) 223 13 71

Fiyatı : 2200 \$ + KDV

- Menüsüz akıllı kullanım
- Parametrik merdiven, kapı, pencere tasarımı
- Özelleştirilebilir Toolbar ve parametrik kullanım

Canvas 6

Tek Program İle Komple Grafik Çözümü

İllustrasyon, resim düzenleme, sayfa düzeni ve Web tasarımı için üretilmiş komple bir grafik yazılım paketi.

Birçok grafik programı ile aynı anda çalışmanız gerekiyor, dosya formatları arasında dönüşüm problemleri ve programlar arasında geçiş yaparken zaman kaybı gibi birçok problem yaşarsınız. Eğer bu türde tüm işlemlerinizi çözümleyeceğinizi tek bir

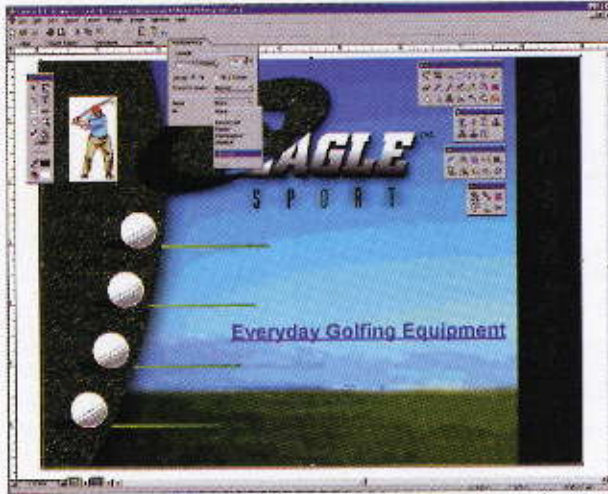
SpriteLayer teknolojisi. Bu teknoloji ile program içinde yer alan vektör, metin ya da resimler gibi tüm nesneler üzerinde tam saydamlık kontrolü sağlayabiliyorsunuz. Herhangi bir nesneye istediğiniz sayıda saydamlık efekti ekleyebileceğiniz gibi, çizim araçlarını kullanarak vektör çizim

egim düzenleme araçları, çizgiler üzerinde kesim, ekleme, çıkarma, dilimleme gibi işlemler yapabildiğiniz ve her türlü vektör objeyi birlikte işleyebildiğiniz güçlü Boolean araçları da bulunuyor. Programa yeni eklenen serbest formda bıçak aracı ise yine herhangi bir nesneyi ya da nesne grubunu dilimleyebiliyor. Kullanıcıya çok fazla sınırlandırma getirmeyen program 38.5"x38.5" boyutta çoklu sayfalar ve sınırsız katman desteği sunabiliyor. Illustrasyon özellikleri arasında yeni eklenen bir başka yenilik de, CAD programlarından esinlenen araçlar ve kısayollar. Bunlar kullanılarak 3 nokta yaylar ve daireler, düzenli yuvarlak köşeler, Offset Path'ler, yıldızlar, poligonlar, Grid'ler, spiral-ler, gölgeler ve daha birçok matematiksel şekiller kolayca yaratılabiliyor.

Fotoğraf düzenleme konusunda en çok dikkat çeken özellik Anti-aliased basınca duyarlı boyama araçları, filtreler ve efektler. Oruzun üzerindeki dahili resim efekti ve filtresinin yanında, program Photoshop uyumlu 3. parti filtreleri de destekleyebiliyor. Çoklu seçim kaydet-

mek için bir seferde 24 resim kanalı kullanılabiliyor. Parlaklık, kontrast, renk dengesi ve eşitliği, Hue/Saturation, Levels, Curves gibi herhangi bir resim düzenleme yazılımında bulunan herşey Canvas'ın resim düzenleme özellikleri arasında yer alıyor. Ayrıca tüm tarayıcılar, dijital kameralar ve TWAIN uyumlu aygıtlar için de tam destek sağlanıyor.

Diğer programlarda bulunabileceğiniz tüm tipografik kontrolleri bünyesinde barındıran programda arka planlar, çerçeveler, nesneler ne kadar karışık olursa olsun, metin her zaman düzenlenebilir olarak kalıyor. İnternet yayıncılığı konusunda ise Coloda teknolojisi olarak adlandırılan teknoloji ile herhangi bir Canvas dokümanı en ufak bir detay kaybına bile uğramadan bir Web sayfası haline dönüştürülebiliyor. Bu şekildeki Coloda Web tasarımlarına istenirse kolaylıkla Roll-over tuşlar ve sesler de eklenebiliyor. Canvas'ın baskı özellikleri ile profesyonel sıradan bir yazıcıdan çıktı alınabileceği gibi, matbaalar için filme bile çıkış gönderilebiliyor.

Masaüstü yayıncılık, resim işleminin yanında program ile Web yayıncılığı da yapılabiliyor.

program arıyorsanız, Canvas'ın 6 yeni sürümü tam size göre. İster teknik ressam olun, ister grafik tasarımcısı, program, entegre keskin çizim yeteneği, resim düzenleme, baskı ve İnternet yayıncılığı ile yaratıcılığınızı ve üretiminizi oldukça artıracaktır.

Programın en önemli ve dikkat çekici özelliği, yeni

zimlerde bile daha yumuşak kenarlar elde edebiliyorsunuz.

Geniş bir paket olan Canvas 6 paketi içinde yer alan illüstrasyon özellikleri arasında yine en çok dikkati tam vektör nesne desteği ile SpriteLayer teknolojisi çekiyor. Bunun yanında, program içinde keskin Bezier ve serbest çizim

Ürün Bilgisi

Canvas 6

Bilgi için: 3P Bilgisayar
Tel : (212) 212 36 57
Tel : (212) 212 36 63
Fiyatı : 289 \$ + KDV

- + Tüm çizim araçları tek pakette
- + Sprite Layer özelliği
- + Profesyonel çıkış ve baskı imkanı

ViewSonic PT775

İster PC İster Mac

PC ve Macintosh uyumlu olan Viewsonic PT 775, özellikleri ile eskimeden yıllarca kullanabileceğiniz bir monitör.

Canlı renkler, yüksek çözünürlük ve yüksek bir tazeleme oranı kombinasyonu ile SonicTron PR775 bilgisayar kullanıcılarına diğer monitörlerden farklı bir görüntü kalitesi sunmakta. Bu 17 inch'lik ViewSonic monitör, yüksek kalite ve performans arayan grafik tasarımcıları veya masaüstü yayıncılık ile uğraşan kişiler tarafından beğenilecek. 0,25mm'lik nokta aralığı ve 77 Hz frekansında 1600x1200 çözünürlüğüne

kadar çıkabilen bu cihaz, kendi sınıfında yüksek performanslı monitörlerden biri. PC ve Macintosh uyumlu olan ViewSonic PT 775, yatayda 30-96 KHz,

düşeyde ise 50-160 Hz'lik bir frekans aralığına sahip. Maksimum piksel frekansı 200 MHz olan bu cihaz, ortalama 130 Watt'lık bir güç çekmekte. Kullanılabilen görüntü alanı yatayda 310mm ve düşeyde 232mm (gerçek görüntüsü 16 inch'tir) olan ViewSonic PT 775'in On Screen görüntü ayarı sayesinde ekran üzerinde yapılan tüm ayarları görebilirsiniz. ViewSonic PT 775, 415mm x 427mm x 457 mm boyunda ve 21 kg ağırlığında.

CHIP'in Yorumu

Bu monitörün bir özelliği SuperContrast görüntü perdesi sayesinde resimleri daha keskin ve parlak gösterebilmesi. ViewSonic PT 775'in diğer bir önemli özelliği ise, ARAG görüntü sistemi sayesinde cihazın üzerine düşen ışığı kullanıcıya yansımaya izin vermeden temiz bir görüntü verebilmesi.

Ürün Bilgisi**ViewSonic PT775**

Bilgi için: Prokom

Tel : (312) 447 69 30

Faks : (312) 447 69 31

Fiyatı : 763 \$ + KDV

- ViewMatch renk kontrol özelliği var
- Hem PC hem Macintosh uyumlu

KFC 6746SL

Chroma Clear Ekran

KFC 6746SL, Chroma Clear ekran tüpü ve 0,25 mm nokta aralığı özelliği ile kullanıcıların beğenisine sunuldu.

KFC 6746SL, 0,25 mm nokta aralığı olan, dijital kontrollü, düz kare, MPRII düşük radyasyon ve yansımaz ekran özelliklerine sahip, 15 inch'lik (380mm) bir tak ve çalıştır monitör. Ürün, bu özelliklere ek olarak titreşimsiz görüntü, Vesa standartlarına uyumluluk ve düşük güç tüketimine sahip. Dış görünüşü oldukça şık dizayn edilmiş olan bu monitör, opsiyonel olarak satılan 15-Pin D-Sub adaptörü sayesinde hem

PC hem de Macintosh uyumlu olabiliyor. KFC 6746SL'in frekans ayarları yatayda 30-69 KHz, düşeyde 50-120 Hz arasında.

Monitörlerin frekans ayarlaması yapabilmesi çok önemli, böylece ekran kartının frekansı ile monitörün frekansı arasında herhangi bir çakışmayı giderebilirsiniz. 1280x1024 çözünürlükte 60Hz'de çalışabilen KFC 6746SL, aynı zamanda tüm grafik standartlarını da desteklemekte.

CHIP'in Yorumu

KFC 6746SL'de kullanılabilen görüntü alanı, ya-

tayda 260mm, düşeyde 195mm. Bu monitörde yapılabilen ayarlar, kontrast, aydınlık, renk, çerçeve kaydırma, çerçeve genişletme, iç bükey, dış bükey ve balans. Bütün bu özelliklerin yanında, ürün anti mıknatıslanma ve yapılabilen ayarları istediğinizde kayıt edebilme özelliğine de sahip. Son olarak KFC 6746SL 356x380x384mm genişliğinde ve 12.8kg ağırlığında.

Ürün Bilgisi**KFC 6546SL**

Bilgi için: Albim

Tel : (216) 349 33 51

Faks : (216) 347 59 34

Fiyatı : 186 \$ + KDV

- Chroma Clear CRT
- Düz kare

Waitec CD Labeller

CD'leri Renklendirin

CD Labeller'ı kullanarak kopyaladığınız CD'ler için çeşitli yüzler veya kutu kapakçıkları oluşturabilirsiniz.

Oldukça basit bir düzeneğe sahip olan Waitec CD Labeller'ı kullanarak her türlü CD'niz için yüzler ve kapaklar tasarlayabilirsiniz. Kutu içerisinde çıkan ve Windows 95/98, Windows 3.xx ve Macintosh altında sorunsuz olarak çalışan, NEATO MediaFACE yazılımını kullanarak tasarılarınızı en sağlıklı ve hızlı şekilde hayata geçirebilirsiniz. Hazırladığınız CD yüzlerinin yine kutu içeri-

sinde gelen yapışkanlı kağıtlara yazıcı çıktıları

alabilirsiniz. Daha sonra yapmanız gereken tek şey, düzenegi kullanarak hazırladığınız yüzün CD üzerine çıkmasını sağlamaktır.

CHIP'in Yorumu

Basit görünmesine rağmen oldukça kullanışlı olan CD Labeller özellikle kopya CD'ler arasında kaybolan veya CD yüzlerini renklendirmek isteyenlerin ilgisini çeke-

cek bir ürün. Yapmanız gereken tek şey ürün ile birlikte verilen CD'den baskı programını bilgisayarınıza kurmak. Kutu içerisinde boş CD dahi bulunmasına rağmen, baskıyı sağlayacak özel kağıtların sayısının az olması ürünün eksilerinden. Ama daha sonra bu kağıtlardan belli bir ücret karşılığı elde etmek mümkün.

Ürün Bilgisi**Waitec CD Labeller**

Bilgi için: SKY

Tel : (212) 232 89 24

Faks : (212) 232 89 24

Fiyatı : 27 \$ + KDV

+ Sorunsuz ve kullanışlı yazılım

- Az sayıda baskı kağıdı

Argus Celer Access 300

Internet Dağıtıcısı

Argus Celer Access 300'ün bağlı olduğu makine üzerinden tüm Network'ünüzü Internet'e bağlayabilirsiniz.

Argus Celer Access 300 ile tüm Network'ünüzü tek bir modemle, tek bir Internet hesabı ile ve tek bir IP adresi ile Internet'e bağlayabilirsiniz. Bu cihaz TCP/IP Internet protokolünü desteklemekte, 10 Base-T Ethernet özelliğine sahip, 460 Kbps'lik bir hızı var ve PAP, CHAP, MSCHAP, NAT FIREWALL güvenlik sistemlerini içermekte. Cihazın esas olarak yaptığı iş bağlı olduğu terminalleri Server üzerinden Internet'e bağlamak. Argus Ce-

ler Access 300 bir e-mail Server gibi işleyebilir. Mail Server Light programı ile bu cihaza bağlı olan 5 terminale kendi e-mail adreslerini kullanma hakkını veriyor (Bu rakam 20 kul-

lamcıya kadar çıkabilir). Ürünün DHCP Server özelliği sayesinde ise, sizin yerinize terminallere otomatik olarak IP'leri dağıtıyor. Dış müdahalelere karşı Firewall özelliğini de gösteren bu cihaz, içindeki zamanlayıcı ile istenildiğinde belli saatler arasında kapalı kalabiliyor. Örneğin ayarlandığında bu cihaz mesai saatleri sonrasında kendiliğinden kapanabiliyor.

CHIP'in Yorumu

Argus'un diğer bir özelliği ise, Network Monitor Utility ve Network Filter uygulamaları sayesinde ağ yöneticisine kimin ne zaman, neler yaptığını gösterebilmesi ve giden veya gelen veri paketlerini yine kısıtlama hakkını aynı kişiye vermesi. Argus Celer Access 300 8.8cm x 6cm x 2.3 cm boyutunda ve 120 gram ağırlığında.

Ürün Bilgisi**Argus Celer Access**

Bilgi için: Tetra

Tel : (216) 416 81 16

Faks : (216) 416 81 15

Fiyatı : 199 \$ + KDV

+ Çok kullanışlı

+ Ergonomik ve hafif

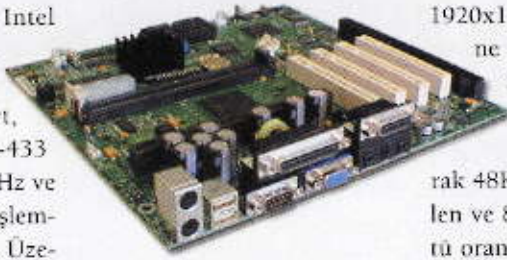
+ 10/100 Base-T yerine sadece 10 Base-T Ethernet özelliği var

Intel SR440BX

TNT'li Anakart

Intel SR440BX, geniş multimedia gereksinimine ihtiyaç duyan kullanıcılara hitap eden bir anakart.

Intel SR440BX, Intel 82443BX Chipset'li bir MicroATX anakart. Bu anakart, Intel Celeron 266-433 MHz, PII 233-450 MHz ve PIII 450-550 MHz işlemcileri desteklemekte. Üzerinde toplam 512 MB SDRAM'i destekleyen 2 adet 168 Pin'lik DIMM modülü olan bu anakartta, ayrıca 4Mb'lık bir Flash Rom, APM 1.2 ve ACPI destekli bir Ami BIOS var. Intel SR440BX'in üzerinde 16MB SDRAM'li bir nVi-

dia Riva TNT Chipset'i bulunuyor. Bu ekran Chip'inin özelliği ise 128 Bit'lik bir 2D/3D grafik hızlandırıcısına sahip olması, 60-240 Hz arasındaki frekans aralığında otomatik ayarlayabilmesi ve maksimum 75 Hz'de

1920x1200 çözünürlüğüne ulaşabilmesi. Intel SR440BX'in diğer bir özelliği ise ses Chipset'i olarak 48KHz'e kadar çıkabilen ve 85 dB'lık bir gürültü oranına sahip olan SoundBlaster Audio PCI 64V Chip'ini kullanılması. SoundBlaster Audio PCI 64V, 18-bit stereo Full-dublex Audio CODEC, 3D stereo ses özelliklerini ve MPU-401 midi arabirimi tam olarak desteklemekte.

CHIP'in Yorumu

Intel SR440BX'in üzerinde 3PCI, 1 PCI/ISA Combo slotu, PS/2 klavye, PS/2 Mouse, Line In, Line out, mikrofön girişi ve bir Game portu var.

Bu anakartta CPU için saat frekans ayarlaması Jumper yerine Bios Setup'ından yapılmakta.

Ürün Bilgisi

Intel SR440BX

Bilgi için: Empa

Tel : (212) 599 30 50

Faks : (212) 598 53 53

Fiyatı : 205 \$ + KDV

- ➕ Mükemmel donanım entegrasyonu
- ➕ PIII destekli
- ➖ Ses Chipset'i Wave-table özelliğini sistem RAM'lerinden almakta.

Tomato Bx98

Uyumayan Anakart

Bu anakartın Suspend to Ram teknolojisi sayesinde bilgisayarınız 5sn içinde açılır kapanır hale gelir.

Tomato Bx98 ATX yapıda ve Intel 82443BX AGP Chipset'li bir anakart. Bu anakart, PentiumII, Celeron, Pentium III işlemci desteğine ve 3 adet 168 pinlik DIMM modülüne sahip. Bu DIMM modüllerine tek başına maksimum 256MB SDRAM desteklemesi sayesinde anakarta toplam 768MB SDRAM takılabilir. Tomato Bx98'de 256 Kb'lık bir Flash Rom, Award BIOS, RTC zamanlayıcı, Modem Ring On

özellikleri, Windows işletim sistemi kapandığında sistemin de kapanması özelliği ve ACPI desteği bulunuyor. Üzerinde 4PCI, 1ISA, 1 AGP ve 1 ISA/PCI slotu olan bu ürün, ayrıca 2 adet USB Port konnektörüne, 20 pinlik ATX güç konnektörüne ve bir adet

SB-Link konnektörüne (Sound Blaster PCI ses kartı için) sahip. Bu anakartın bir özelliği ise, işlemci gerilimini 1.8V ile 3.5V arasında otomatik bir voltaj regülatör ile kendiliğinden ayarlayabilmesi.

CHIP'in Yorumu

Tomato Bx98'de CPU için Jumper ayan yerine BIOS Setup'ından işlemci frekansını ayarlayabilirsi-

niz. Bu anakartın en büyük özelliği STR (Suspend to RAM) teknolojisine sahip olması. Anakart ile birlikte gelen bu yeni teknoloji bilgisayarınızı 5 saniyede açılır-kapanır hale getirir. Buradaki mantık anakartta kullanılan güç minimum seviyeye çekmek ve mevcut olan bilgileri RAM'lerde saklayıp bilgisayarınızın kısa bir süre içinde açılmasını sağlamaktır.

Ürün Bilgisi

Tomato Bx98

Bilgi için: Empa

Tel : (212) 599 30 50

Faks : (212) 598 53 53

Fiyatı : 66 \$ + KDV

- ➕ Jumper ayanı gerektirmiyor
- ➕ STR özelliğine sahip

Logitech Cordless Desktop

Kablosuz Masaüstü

Dar kullanım alanlarında fazla yer kaybetmek istemeyenler için klavye ve fareden oluşan bir masaüstü seti.

Bilgisayar kullanıcılarının belki de en fazla şikayet ettikleri şey çok fazla kablo kullanılmasıdır. Kablolardan kurtulmak için gelişen teknoloji ile beraber kablosuz donanımlar gündeme geldi.

Logitech tarafından piyasaya sürülen, kablosuz klavye ve fareden oluşan Logitech Cordless Desktop komple bir çözüm sunuyor. PS/2 çıkışına sahip olan klavye ve fareyi yine kutu içerisinden çıkan dönüştürücüleri kullanarak 9 Pin ve seri

port üzerinden kullanabilirsiniz. Kutu içerisinde bunlar haricinde klavye ve farenin çalışması için gereken 2 AAA, 2 AA türünde toplam 4 adet pil, 1 adet alıcı, klavye için el altlığı ve gerekli sürücü ve yazılımları içeren toplam 2 disket bulunuyor. Seti sağlıklı bir

şekilde kullanabilmek için alıcı ve klavye/fare arasındaki mesafenin yaklaşık olarak 20 cm'den daha fazla olması lazım.

CHIP'in Yorumu

Set içerisindeki farenin Wheel özelliği bulunması, Logitech Cordless Desk-

top'un en önemli artılarından. Windows 95/98 ve Windows 3.1 altında sorunsuz olarak çalışan yazılımları sayesinde gerekli ayarları rahatlıkla yapabilirsiniz.

Özellikle farenin kablosuz olması, solakların fare kullanırken karşılaştıkları sorunları ortadan kaldırmış. Logitech Cordless Desktop neticede dar kullanım alanlarında kablolarla uğraşmak daha fazla yer kaybetmek istemeyenler için bir çözüm.

Ürün Bilgisi

Logitech Cordless

Bilgi için: Mascom

Tel : (212) 212 13 66

Faks : (212) 212 23 14

Fiyatı : 155 \$ + KDV

➕ Ergonomik tasarım

➖ İngilizce klavye

Saitek X6-32M

PC'nize Hareket Gelsin

Saitek X6-32M GamePad ile artık oyunlarınızı daha rahat ve eğlenceli hale getirebilirsiniz.

Bilgisayarınızda uçak simülasyon ve daha birçok türde oyun oynarken klavye kullanmak zorunda kalıyor ve bunun sonucunda oynadığınız oyundan pek bir zevk alamıyorsunuzdur. Özellikle bilgisayar yan ürünleri konusunda oldukça isim yapmış Saitek şirketinin X6-32M Gamepad modeli raflardaki yerini aldı. Kutu içerisinde bulunan sürücü disketi ile Windows 95 ve 98 altında sorunsuz bir şekilde

kilde kurulan ve çalıştırılan Pad aynı zamanda MS-DOS ve Windows 3.1 uyumlu. Digital to Analog teknolojisini kullanan X6-

32M üzerinde 8 yöne hareket edebilen bir yön tuşu ve 8 tane de düğme mevcut. Bu 8 düğme yine Pad üzerinde bulunan düğmeler vasıtasıyla Turbo veya Auto modlarında kullanılabilir. Bunun haricinde, X6-32M'de iki kademeli hız ayarı mevcut.

CHIP'in Yorumu

Ergonomik tasarımı ile ele rahatlıkla oturan ve

kullanım sırasında herhangi bir rahatsızlık vermeyen X6-32M üzerinde bulunan iki ışık ile oyun sırasında dikkatinizi dağıtmadan hangi modda (Turbo/Auto ve Speed) bulunduğunuzu rahatlıkla görebilirsiniz. X6-32M yaklaşık 2 metrelik kablo ile ve ergonomik tasarımı sayesinde hemen hemen her türlü alanda rahatlıkla kullanabileceğiniz bir Gamepad.

Ürün Bilgisi

Saitek X6-32M

Bilgi için: Boğaziçi Bilg.

Tel : (212) 288 92 92

Faks : (212) 274 38 10

Fiyatı : 13 \$ + KDV

➕ Ergonomik tasarım

➖ Basit görünüş

AZTECH 56 K USB MODEM

USB Modem

Aztech, 56K ve USB veri yolunu kullanan yeni modemini kullanıcılarının beğenisine sundu.

Aztech External 56000 Bps'lik bir USB Fax/Modem/ Voice cihazı. Chipset'i Aztech olan bu ürün, USB destekli Win95 ve Win98 işletim sistemlerinde sorunsuz çalışabilmekte. Cihazın Voice özelliği sayesinde veri aktarımı yanı sıra ses aktarımı da yapabilirsiniz. Yalnız bu modemde Voice özelliği ancak bir ses kartı ile gerçekleşmekte. Aztech V.9 ITU standartlarını kullanan bir modem. PCI 2.1 BUS teknolojisini

kullanan bu cihaz CPU ile bağımsız bir şekilde çalışmakta ve IRQ Sharing özelliği sayesinde IRQ'sunu kendisi ayarlamakta. ADPCM kodlamayı kullanan Aztech, 14400 Bps'lik

bir faks erişim hızına ulaşmakta. MNP5, V.42bis veri sıkıştırması ve MNP2-4, V.4.2 hata düzeltmelerinin yanı sıra, bu modemde DTE hızı (veri alış verisi) 115.200 Bps'e kadar çıkmakta.

CHIP'in Yorumu

Modemde otomatik arama-cevap verme, seçmeli ton-darbeleri arama ve otomatik hız ayarlaması yapabilirsiniz. Modem ile ve-

rilen CD'de ise size modemi tanıtmada yardımcı olacak bir program verilmekte. Bu program modeminizin doğru çalışıp çalışmadığını ve sorunun nerede olabileceğini gösteren bir program.

CD ile verilen diğer programlar ise Microsoft Internet Explorer, Internet Communication Suit, Videolink Mail ve Adobe Acrobat Reader.

Ürün Bilgisi

Aztech 56 K Modem

Bilgi için: Karma

Tel : (212) 233 30 30

Faks : (212) 213 34 40

Fiyatı : 134 \$ + KDV

- + USB kullanıyor
- + V.90 standardında
- Voice özelliği ancak ses kart ile birlikte çalışıyor

Come One Light Modem

Parmak Modem

Come One Light Modem inanılmaz boyutu ve ergonomik dizaynı ile kendinden çok söz ettirecek.

Come One Light Modem, 56000 Bps'lik bir External USB Fax/Modem cihazı. Win95 ve Win 2000 uyumlu olan bu modem, Plug&Play özelliğine sahip. Bunun dışında Come One Light Modem K56flex ve V.9 ITU standartlarını destekliyor. ADPCM kodlamayı kullanan bu cihaz, MNP5, V.42bis veri sıkıştırması ve

MNP2-4, V.4.2 hata düzeltme standartlarını tam olarak destekliyor. 460.000bps DTE hızına (veri alış verisi) sahip olan Come One Light Modem, ayrıca Speed Buffering (tamponlama) ve veri akış kontrolü de yapabiliyor. Modemde otomatik arama-cevap verme, isteğe bağlı tonlu,

darbeleri arama seçeneklerinin yanında, 460 000bps'e kadar otomatik hız ayarlaması yapmak da mümkün.

CHIP'in Yorumu

Come One Light Modem ile verilen CD'de modemi tanıtmada yardımcı olacak bir program geliyor. Bu program, modeminizin doğru çalışıp çalışmadığını ve sorunun nerede olabileceğini gösterebilen bir Diagnose modülüne sahip. Bu programı yükledikten sonra, CD'deki diğer prog-

ramları yüklemek size kalmış. Bu programları yüklediğinizde, faks kapak sayfası hazırlayabilir, faks çekebilir, Internet'e bağlanabilir veya BBS'i kullanabilirsiniz.

Come One Light Modem'in harici olmasının en görünür avantajı kuşkusuz anakartın üzerinde yer işgal etmemesi. Bu sayede modeminizi bilgisayarınızı açmadan rahatlıkla tanımlayabilirsiniz.

Ürün Bilgisi

Come One Light

Bilgi için: Turanlı

Tel : (212) 216 05 20

Faks : (212) 216 05 25

Fiyatı : 128 \$ + KDV

- + Ergonomik
- + USB veriyolunu kullanıyor

AEG PCGUARD PRO 425

Kesilmeyen Güç

AEG PRO 425, sisteminizi voltaj değişikliklerinden veya ani yüksek gerilimlerden koruyan KGK.

AEG Pro 425, kendisine bağlanabilen PC, ekran, bellek sistemleri modem vb. türdeki cihaz veya sistemleri şehir elektrigi kesilmesi durumunda oluşabilen hatalara karşı koruyan kesintisiz bir güç kaynağı. Bu cihaz, şehir elektriginin kesilmesi durumunda, gerekli enerjiyi içindeki aküden üreterek durumu görüntülü ve sesli

uyarılarla kullanıcıya bildirir. AEG Pro 425'in bir özelliği de şehir cereyanına bağlı olduğu süre zarfında aküsünü otomatik olarak sarj etmesi ve sisteminizi voltaj değişikliklerinden veya ani yüksek gerilimlerden koruması. AEG 425 Va ve 260 Watt etiket değerlerine sahip bir cihaz. Bu ci-

haz 200-240 V dalgali giriş gerilimi ve 220V düzgün çıkış gerilimi değerlerini göstermekte. Aküleri ise 4-10 saat arasında şarj oluyor ve gerilimin kesilmesi durumunda ise 15 dakika ile 22 dakika arasında dayanabiliyor. Bu cihaz 97x141x320mm uzunluğunda ve 6 kg ağırlığında.

CHIP'in Yorumu

AEG Pro 425 ile herhangi bir sorun yaşamamak için kullanacağımız maksimum güç AEG Pro 425'in

gücüne eşit ya da az olmalı. Pro, risk bazlı mikroislemci kontrollü yapısı ile elektrik problemlerinize çözüm olabilecek Windows 95 Plug&Play uyumlu olan kesintisiz güç kaynağı işletim sistemi tarafından otomatik olarak tanınıyor. KGK ile gelen RUP-SU yazılımını kullanarak AEG PRO 425'ten daha fazla performans elde edebilirsiniz.

Ürün Bilgisi

AEG PRO 425

Bilgi için: Karma

Tel : (212) 233 30 30

Faks : (212) 213 34 40

Fiyatı : 134 \$ + KDV

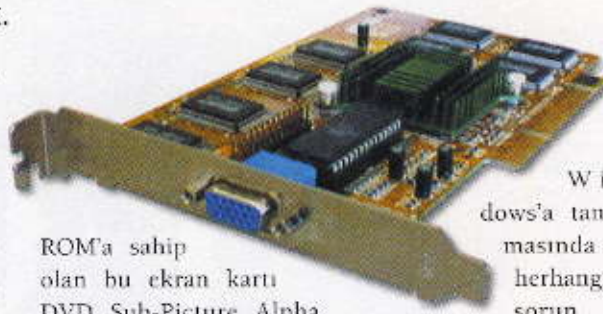
- Sesli ve görüntülü uyarı sistemine sahip
- Telefon/Network bağlantılarına sahip

MVGA-NVTNTA/AL

Hesaplı TNT

MVGA-NVTNTA/AL özellikleri ve uygun fiyatı ile terfi için uygun bir seçenek.

MVGA-NVTNTA/AL, NVIDIA RIVA TNT Chipset'li 128 bit sayısal video işlemcisinin yanında, 3D grafik hızlandırıcısı olan bir AGP ekran kartı. 16MB SDRAM'e sahip olan bu kart 2D/3D standartlarını tam olarak desteklemekte ve maksimum 1920x1200 çözünürlüğüne çıkabilmekte. Tazeleme oranı 60-240 Hz arasında değişen bu kartın RAMDAC hızı ise 250MHz civarında. 1 MB'lık bir Flash-

ROM'a sahip olan bu ekran kartı DVD Sub-Picture Alpha Blend Compositing özelliği sayesinde aynı zamanda bir MPEG kartı gibi çalışabiliyor. Plug&Play monitörlerle uyumlu (DDC-2B) olan MVGA-NVTNTAL renk filtrelemeleri, perspektif düzeltmeleri yapabiliyor ve

Windows'a tanıtılmasında da herhangi bir sorun yaşanmıyor.

Windows 95/98 ve Windows NT 4.0 işletim sistemlerinde sorunsuzca çalışan MVGA-NVTNTA/AL ile masaüstünde her türlü görüntü ayarlamalarını kolayca kontrol altında tutabilirsiniz.

CHIP'in Yorumu

İncelemek üzere gönderilen bu ekran kartı, hareketli görüntüleri oynatmada ve çeşitli 3D oyunlarında herhangi bir kayma veya ekran donması göstermedi. Genel olarak bu karta baktığımızda MVGA-NVTNTA/AL'nin performansının iyi olduğunu ve yüksek çözünürlükte de çalışabildiğini söyleyebiliriz.

Ürün Bilgisi

MVGA-NVTNTA/AL

Bilgi için: Pasifik Bilgi

Tel : (212) 212 88 65

Faks : (212) 212 92 36

Fiyatı : 99 \$ + KDV

- Yüksek çözünürlüğe ulaşabiliyor
- Uygun fiyat

Mustek 1200 ED

Ev ve Ofisteki Yardımcı

Tarayıcı fiyatlarının oldukça düştüğü şu günlerde, Mustek 1200 ED ev ve ofis kullanımı için uygun bir seçim.

Bilgisayarın ve dolayısıyla elektronik ortamın günlük hayatımıza girmesi ve saklama şeklinin avantajları sayesinde artık tarayıcılar sadece işyerinde veya ofiste kullanılan aletler olmaktan çıkmışlar. Işık kaynağı olarak soğuk katot lamba kullanılan Mustek 1200 ED bilgisayara paralel port üzerinden bağlanıyor. Plug-n-Scan (Tak&Tara) türünde olan tarayıcı optik olarak 600*1200 çözünürlük

sağ-larken, bu değer yazılım desteği ile 19200 Dpi'a kadar yükseltilebiliyor. Twain desteği olan grafik programları ile kullanılabilen Mustek 1200 ED 48 Bit renk tarama sis-

temi kullanıyor. 32 KB Data Buffer'ı bulunan tarayıcıda parlaklık ve kontrast ayarları yazılım kontrolünde 255 adım üzerinden yapılabilir.

CHIP'in Yorumu

Flatbed olarak tekli tarama yapan Mustek 1200 ED, kompakt yapısı ve sessiz oluşu sayesinde işyerinde veya evde masaüstü kullanım için oldukça uygun bir seçenek. Kutu-

su içerisinde çıkan ücretsiz yazılımları kullanarak, resim tarama, resim düzenleme işlemlerini yapabilirsiniz. Yine kutu içerisinde bulunan Türkçe desteği bulunan TextBridge OCR yazılımını kullanarak çeşitli biçimlerdeki metinlerinizi rahatlıkla tarayabilir ve daha sonra üzerinde değişiklikler yapabilirsiniz.

Ürün Bilgisi**Mustek 1200 ED**

Bilgi için: Multimedia/Mascom

Tel : (212) 641 33 19/
(216) 212 13 66

Fiyatı : 95 \$ + KDV

- ⊕ Kompakt Yapı
- ⊕ Kolay Kurulum

Umax Astra 1220U

PC ve iMac Birarada

Umax Astra'nın USB portundan bağlanabilmesi sayesinde hem PC hem de iMac'lerde çalışabiliyor.

Umax Astra 1220U, USB portundan bağlanabilen ve hem PC hem de iMac'ler için tasarlanmış olan bir masaüstü tarayıcı. Twain standartlarına tamamen uyumlu olan bu tarayıcı, 36 bit renk derinliğinde en uygun taramayı 600 dpi optik yoğunlukta gerçekleştiriyor. Bu tarayıcıyı USB porta bağladıktan sonra yapmanız gereken tek şey Umax Astra 1220U ile birlikte gelen kurulum CD'sini takıp onu işletim sisteminize tanıtmak. Tarayıcının USB

bağlantısını kullanmasından dolayı Windows kullanıcılarının önce USB veri yolunu aktif hale getirmeleri gerekiyor. Umax Astra 1220U siyah beyaz taramayı 6ms/satır ve renkli taramayı 18 ms/satır bir süre içinde taramakta. Bu Scanner ile birlikte verilen CD'nin

içerisinde Adobe Photo Deluxe, Page Manager, Photo Album ve Recognita adlı programlar verilmekte. Bu programlar ihtiyaçlarınızı karşılamaya fazlasıyla yeterli. Page Manager ve Recognita ile taramış olduğunuz metinleri ekranda görüp Word, Excel ve Write formatlarına dönüştürebilirsiniz. Resim taramalarında ise Adobe Photo Deluxe veya Photo Album'u kullanabilirsiniz.

CHIP'in Yorumu

Umax Astra yüksek kaliteli kapak sayesinde kitap ve 3D objelerinde daha rahat bir tarama sağlıyor. Bu tarayıcının bir özelliği 216 mm x 297 mm'lik (A4) bir tarama alanında tek geçişli tarama yapılabilmesi. Umax Astra 471mm x 312mm x 99 mm boyutunda ve 3.65 kg ağırlığında.

Ürün Bilgisi**Umax Astra 1220U**

Bilgi için: Boğaziçi Bilgi.

Tel : (212) 288 92 92

Faks : (212) 274 38 10

Fiyatı : 183 \$ + KDV

- ⊕ USB veriyolunu kullanıyor
- ⊕ Birlikte verilen yazılımlar
- ⊖ Alternatif olarak başka bir bağlantı şekli sunmuyor

WINFAST TV 2000

Bilgisayarda TV Keyfi

Winfast TV 2000 PCI TV kartı ile bilgisayarınızda ister radyo, ister televizyon keyfini yaşayın.

Leadtech adlı şirketin ürettiği WinFast TV 2000, PC'nize TV özelliğinin yanında radyo özelliği de kazandıran bir PCI TV kartı. Üzerinde yer alan BT878KHF Chipset'i sayesinde, TV ve radyo özelliklerinin yanında, 320x240 çözünürlükte gerçek zamana yakın AVI kaydı ve kabul edilebilir iyi kalitede hareketsiz görüntü de yakalayabiliyor. Kartın arka bölümünde yer alan 2 F-

connector'den biri RF TV, diğeri de FM anten girişi olarak kullanılıyor. Bunun yanında, S-video, Philips kamera veya stereo ses girişi için MiniDIN 8-pin bağlantı, Composite video

girişi için RCA bağlantı, stereo ses çıkışı için kulaklık çıkışı ile uzaktan kumanda sensörünün bağlantısı için giriş de bulunuyor.

CHIP'in Yorumu

Boyutlandırılabilir pencere içinde gerçek renklerde Overlay de yapabilen kart 16.7 milyon renkte 1280x1024 çözünürlüğü de destekleyebiliyor. RGB32/RGB24/RGB15 ve

YUV2 video formatlarında gerçek zamana yakın bir hızda 320x240 çözünürlükte hareketli görüntü yakalanabiliyor. TV ve radyo programının yanında, VideoMail adlı program ile mesajlarınıza videolarınızı eklemeniz ya da Net Meeting türü programlarda kamera kullanarak yüz yüze görüşme yapmanız da mümkün oluyor.

Ürün Bilgisi

Winfast TV 2000

Bilgi için: Turcom

Tel : (216) 330 57 83

Faks : (216) ???????

Fiyatı : 99 \$ + KDV

+ Tuner özelliğinin yanında radyo özelliğine sahip

LifeView Encoder 3

PC-TV Ceviricisi

LifeView Encoder 3'ün en büyük özelliği, hazırladığınız sunumlarınızı direkt olarak TV'ye aktarabilmeniz.

LifeView Encoder 3, VGA-RGB sinyallerini NTSC/PAL video sinyallerine çeviren bir cihaz. Karmaşık NTSC/PAL sinyallerini RCA konnektörü üzerinden TV'ye veya videokameraya iletebilen bu ürün, aynı zamanda Super-VHS sinyallerini 4 pinlik Mini-DIN bağlantısı üzerinde TV'ye verebilir. NTSC ve PAL yayın formatlarında 640x480 çözünürlüğünde 16.7M renkte çalışan LifeView Encoder 3, aynı anda hem VGA hem de S-VHS sinyallerini görüp aktarabiliyor. Bu

ürünün en büyük özelliği donanım destekli NTSC/PAL kullanımı, yatay ve dikey konum kontrolü ve donanım kontrolü titreşim düzeltme fonksiyonlarına sahip olması. Cihaz ile birlikte bir Super-VHS kablo su ve bir de RCA-AV kab-

losu veriliyor. Ayrıca opsiyonel olarak LifeView Encoder 3'e bir SCART kablo su ve NEC PC98 serisi bilgisayarlar için 15 pinlik çevirici takabilirsiniz.

CHIP'in Yorumu

LifeView Encoder 3 ile tanıtımlarınız veya video kasetlerinizi bilgisayar ortamına aktarırken zorlanmayacaksınız. Pratik kullanım menüsü ve kompakt dizayn ile birçok işi ko-

layca yapabilirsiniz. External modem yapısı ile harici bağlantı yapıldığı için bilgisayar içinde herhangi bir slot kullanmıyorsunuz. Ayrıca tüm Notebook'lar ile kullanım imkanı mevcut. Herhangi bir kaynaktan (video, kamera vb.) hareketli olarak görüntüleri bilgisayar sabitdiskine aktarabilirsiniz. Böylelikle görüntülerinizi istediğiniz her alanda kullanabilirsiniz.

Ürün Bilgisi

LifeView Encoder 3

Bilgi için: Boğaziçi Bilg.

Tel : (212) 288 92 92

Faks : (212) 274 38 10

Fiyatı : 137 \$ + KDV

- + Küçük boyutta
- + Titreşim düzeltme özelliği var
- Yüksek çözünürlüğe ulaşamıyor

Genius Fantasia SP-G16

Sürekli ve Net Ses

Ses haricinde görünüş ve boyut da sizin için önemliyse, Genius Fantasia Sp-G16 sizin için uygun bir seçim.

Bilgisayar piyasasının hızla gelişmesi ve kullanılan teknolojinin her gün bir adım ileriye gitmesi sonucu, PC'ler işten çok eğlence için kullanılmaya başlandı. Son çıkan oyunlarda ses kalitesine görüntü kadar önem verilmesi, mp3'ün yaygınlaşması artık PC'ler için hoparlörlerin de neredeyse hayati donanım-

lar olması anlamına geliyor. Genius Fantasia SP-G16, 320W P.M.P.O. ve

16 Watt RMS çıkışı ile oldukça tatmin edici.

Ses ve ton ayarlarını ön panelinde bulunan düğmeler ile yapabileceğiniz bu hoparlörde, ayrıca Power, 3D Surround düğmesi ve kulaklık girişi bulunuyor.

CHIP'in Yorumu

Yüksek seslerde bozulma yapmayan Fantasia SP-G16, masaüstünde kullanım için ideal bir hoparlör

seti. 3D Surround desteği ile göze çarpan hoparlörlerin belki de tek eksiği bir Subwoofer. Bu nedenle Bass tonundaki seslerde pek başarılı olmasa da, fazla yer kaplamaması sayesinde masaüstünde rahatça kullanılabilir.

Genius Fantasia SP-G16 hoparlöründe beğendiğimiz bir özellik ise sesi sürekli ve net verebilmesi.

Ürün Bilgisi

Genius Fantasia

Bilgi için: Boğaziçi Bilgi.

Tel : (212) 288 92 92

Faks : (212) 274 38 10

Fiyatı : 25 \$ + KDV

⊕ Kaliteli ses

⊕ Şık görünüm

Inca I201

Güçlü Bass, Yüksek Ses

Son model bir müzik seti elde etmek için bilgisayarınıza güçlü bir Subwoofer ve kaliteli hoparlör eklemelisiniz.

Son zamanlarda özellikle rağbet gören Subwoofer'ların birçoğu maliyeti düşürmek veya göze daha fazla hitap etmek için maalesef plastik kasa kullanılarak üretiliyor. Bu tür kasalarda karşılaşılan en büyük sorun ise, belli bir ses yüksekliğinden sonra titremeye başlaması ve buna bağlı olarak rahatsız edici gürültüler çıkarmasıdır. Toplam 650 W P.M.P.O ses gücü veren Inca I201 seti içerisinde bir Subwoofer ve iki tane de hopar-

lör bulunuyor. Subwoofer'da tahta kasa kullanılmış ve üzerinde kendine ait güç, ses ve frekans düğmeleri bulunuyor. Subwoofer'a bağlı olan hoparlörde ise yine kendine ait güç, ses, ton, 3D düğ-

mesi ve bir tane de kulaklık girişi var.

CHIP'in Yorumu

Set içerisindeki Subwoofer oldukça kuvvetli. Subwoofer'a bağlı olan hoparlörlerin sesi ise Subwoofer'ın sesine bağlı olarak değişiyor. Ayrıca Subwoofer ve hoparlörler farklı güç kaynakları kullanıyorlar. Bu hoparlör setinde beğendiğiniz özelliklerden birkaç tanesi Inca I201'in 3D seslerini tam fonksiyonlu olarak

verebilmesi, toplam çıkış gücünün yüksek olması, hoparlörlerinin sesi odanın içine iyi yayması ve subwoofer'ın özellikle bassı güçlü ve tok olarak verebilmesi. Subwooferın bass'ı iyi verebilmesi kasanın tahta malzemeden oluşmasından kaynaklanıyor. Bu da bu hoparlör setinde beğendiğimiz diğer bir özellik. Inca I201, düşük fiyatı ve yüksek performansı ile bilgisayar ses sistemini değiştirmek isteyenler için uygun bir seçenek.

Ürün Bilgisi

Inca I201

Bilgi için: Pasifik Bilgisayar

Tel : (212) 212 88 65

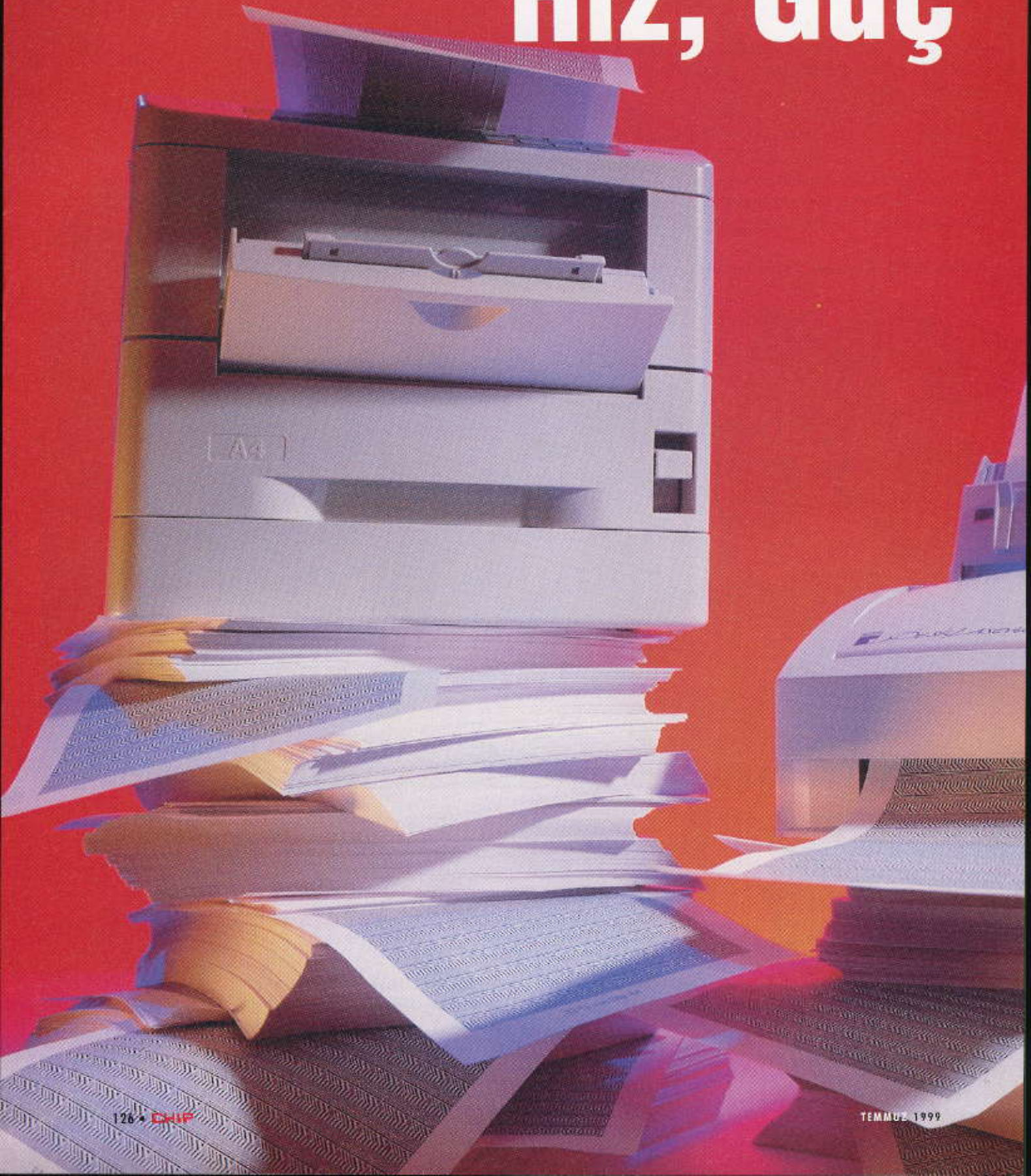
Faks : (212) 212 92 36

Fiyatı : 78 \$ + KDV

⊕ Güçlü Subwoofer

⊖ Farklı güç kaynakları

Hız, Güç

ve Kalite Yarışı

Gittikçe ucuzlayarak neredeyse her eve girmeye aday olan yazıcılar, sonu gelmez bir şekilde daha düşük maliyetle daha iyi baskılar vaad ediyorlar. CHIP mürekkep püskürtmeli ve lazer yazıcıları sizler için test etti.

Sürekli olarak bir yazıcıya ihtiyacınız olmasa bile, zaman zaman keşke olsaydı diye aklınızdan geçirdiğiniz ya da kısa süreli de olsa ihtiyaç duyduğunuz olmuştur mutlaka. Gerçekten de yazıcılar, henüz değilse bile çok yakında ev kullanıcıları için vazgeçilmez bileşenlerden biri olacak. Ofis ortamları içinse, yazıcıların önemini anlatmaya gerek yok.

Yazıcı alırken ihtiyaçlarınızı belirlemeniz büyük önem taşır. Gürültücü nokta vuruşlu yazıcılardan bu yana epey gelişme yaşandı. Yazıcı denince, hız, baskı kalitesi, baskı maliyeti, gürültü gibi pek çok etken söz konusu.

Başta Nokta Vuruşlu Yazıcılar Vardı

Nokta vuruşlu yazıcılar özellikle Inkjet öncesinde en yaygın kullanılan teknolojilerden biriydi. Adından da anlaşılabilir gibi bu yazıcılar baskı işlemi için mürekkep emdirilmiş bir kumaşa iğnelerin vuruş yapması prensibine dayanıyordu. Bu, aynı zamanda daktilolarda kullanılan tekniğe de benzer. Her bir baskı iğnesi, basılmak istenen görüntüyü oluşturan karakterleri basar. Bu yöntemle tahmin edebileceğiniz gibi resim ya da yüksek kaliteli baskı işlemleri gerçekleştirilemez. Nokta vuruşlu yazıcılarda kullanılan iğne sayısı arttıkça çözünürlük de artar. Bu yazıcılarda hız cps, yani saniyede basılan karakter sayısı ile ölçülür (Characters per

Second). Genellikle baskı sırasında çok ses çıkarmalarıyla tanınan nokta vuruşlu yazıcılar, sürekli formlara kolayca baskı yapabilmeleri ve baskı maliyetinin düşük olması yüzünden ofis ortamlarının vazgeçilmez elemanları oldular. Öte yandan bu yazıcılar, günümüz ihtiyaçlarını karşılamaktan giderek uzaklaşıyorlar.

Renkli Baskılar Nasıl Yapılıyor?

Genel olarak renkli yazıcılar renkleri oluştururken iki farklı modelden yola çıkarlar. CMYK (Cyan, Magenta, Yellow, Black) modellerde 4 adet ana renk kullanılır. Bu 4 renk sayesinde bazı istisnai renkler dışında tüm renkler oluşturulabilir. Günümüz ofset baskı tekniğinde genelde bu teknik kullanılır. Yani bayinizde gördüğünüz dergiler, bu 4 ana renk karıştırılarak basılır. CMYK baskı, genel olarak kaliteli yazıcılarda kullanılır. Diğer bir baskı modeli olan CMY ise, adından da anlaşılabilir gibi Cyan, Magenta ve Yellow olmak üzere 3 renk kullanır. Ucuz renkli yazıcılarda kullanılan bu baskı tekniğinde, siyah renk 3 renk kullanılarak oluşturulmaya çalışıldığı için (bir anlamda emüle edildiği için) çok iyi çıkış vermeyebilir. Eğer renkli çıkış almak sizin için önemliyse (çok pahalı lazer yazıcıları saymazsak), mürekkep püskürtmeli yazıcılar sizin için biçilmiş kaftan. Bunun yanında, kaliteli baskılar yapmak istiyorsanız, sadece yazıcınızın kaliteli olması yet-

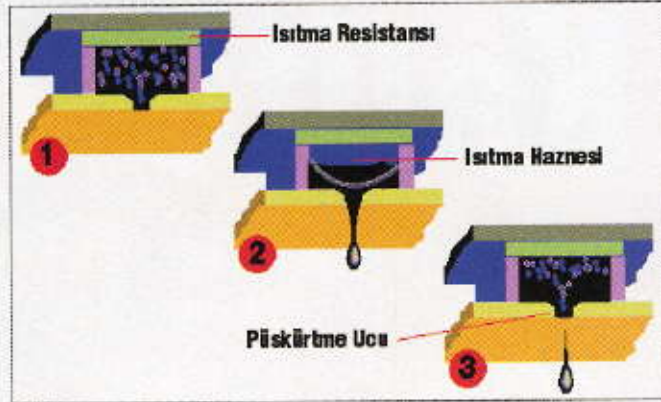
mez. Mürekkebin üzerinde dağılmadığı özel maddelerle kaplanmış kâğıtlar kullanmanız, hatta daha pahalı mürekkep çeşitleri kullanmanız gerekebilir.

Mürekkep Püskürtmeli Yazıcıların Sahneye Çıkışı

Günümüzün en yaygın yazıcıları olarak mürekkep püskürtmeli yazıcıları görüyoruz. Bu yazıcılar, gerek renkli çıkış verebilmeleri, gerekse uygun fiyatları sayesinde oldukça ilgi görüyorlar. '80'li yıllarda ortaya çıkan Inkjet yazıcılar, tahmin ettiğiniz gibi ilk zamanlar oldukça pahalıydı. Öyle ki bu yazıcıların ev kullanıcıları için kabul edilebilir bir fiyat seviyesine inmesi yaklaşık 10 yıl sürdü. Bu 10 yıl süresince nokta vuruşlu yazıcıların hakimiyeti devam etti. Inkjet yazıcılar, sahip oldukları çeşitli avantajlara rağmen, çıktı maliyetinin yüksek olması ve kaliteli baskı için özel kâğıtlara ihtiyaç duyulması gibi dezavantajlara da sahip. Almayı düşündüğünüz Inkjet yazıcının renkli baskılar ve siyah beyaz baskılar için iki farklı kartuşa sahip olması aranan bir özelliktir. Böylece metin içeren sayfaları basarken renkli mürekkep harcamak zorunda kalmazsınız.

Mürekkep Püskürtmeli Yazıcılar Nasıl Çalışır?

Inkjet yazıcılar çalışma prensibi açısından basit olarak nitelendirilebilir. Genel olarak, mürekkep püskürtme ucundan baskı yapılan kâğıda yatay olarak hareket eden kafa yardımıyla püskürtülür. Baskı kafası bunun için soldan sağa doğru hızlı bir şekilde (saniyede ortalama 2 defa) kâğıt üzerinde gidip gelir. Baskı kafası bu şekilde çizgiler halinde istenen basım işlemini gerçekleştirirken, ayrı bir motor kâğıdı hareket ettirir. Böylece yeni çizgiler oluştuğu sayfanın sonuna yaklaşıp. Inkjet yazıcılar için geçerli olan minimum çözünürlük 300dpi'dir. Bunun anlamı basılan sayfada en azından 2 bin 475 noktadır. Tabii 600x300 ya da

Canon'un mucidi olduğu ve sıcaklık kullanılarak mürekkebin püskürtüldüğü Bubble Jet teknolojisinin aşamaları.

720dpi'lik yazıcılar da mevcut. Yakın gelecekte daha büyük baskı kafalarının kullanılmasıyla daha fazla püskürtme ucuna ve daha hızlı mekanik aksamlara sahip yazıcılarla çok daha yüksek çözünürlüklerde baskı yapılacağı tahmin ediliyor. Bahsettiğimiz püskürtme uçları neredeyse insan saçı kalınlığında ve oldukça narin ünitelerdir. Kaliteli mürekkep kullanılsa bile, yazıcı uzun süre kullanılmazsa, püskürtme uçlarında tıkanmalar görülebilir. Böyle bir durumla karşılaşmamak için, kullanmasanız bile arada sırada bir iki sayfa basmanız gerekir. Eğer bunu ihmal ederseniz, kartuş dolu olduğu ve kafa hareket ettiği halde basım işleminin gerçekleşmediğini görürsünüz. Bu durumda yapacağınız ilk şey, yazıcının kendi kafasını temizlemesini sağlayan komutu vermek olmalıdır. Bu işlemi 3-4 defa arka arkaya yapmanız işe yarayabilir. Eğer bu yöntem işe yaramazsa, temiz ve yumuşak bir mendile alkol damlatarak nazikçe mürekkep çıkış noktalarını silebilirsiniz.

Bubble Jet Baskı Teknolojisi

Mürekkep püskürtmeli yazıcılar farklı yöntemler kullanırlar. En çok kullanılan yöntemlerden biri Bubble Jet teknolojisidir. Bu yöntemde mürekkep kâğıda sıcaklık yardımıyla püskürtülür. Bubble Jet teknolojisinde püskürtülme işlemi için mürekkep ısıtılır. Ta ki bir baloncuk oluşuruna kadar. Isı yardımıyla oluştu-

ruş bu mürekkep baloncuk, basıncın etkisiyle patlar ve baskı yapılan kâğıt üzerine dağılır. Akabinde püskürtme işlemi sırasında oluşan basınç yardımıyla sonraki püskürtme işlemi için hazneden mürekkep çekilir. Her püskürtme ucunda yazıcının kontrol biriminden gelen elektriksel sinyallere duyarlı küçük bir ısıtıcı bulunur. Bu çok küçük ısıtıcılarla ısıtılan mürekkep damlacıkları, püskürtme kafasından yüksek ısının etkisiyle fırlayarak baskı işlemini gerçekleştiriyor.

Canon'un Bubble Jet teknolojisi. Bu yöntemle hızlı ve düşük maliyetle nispeten kaliteli çıktılar elde edebilirsiniz.

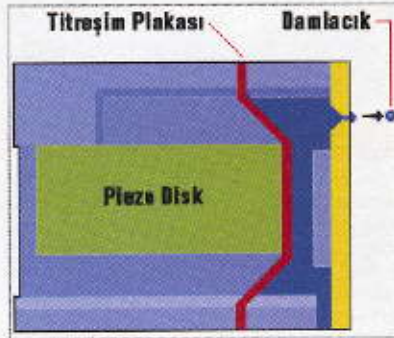
Dikkatsiz Geliştirme Mühendisi

Canon Laboratuvarları'nda yaratılan bu yöntemin ortaya çıkışı ise oldukça ilginç. Rivayete göre, 1977 yılında Canon Laboratuvarları'ndaki bir geliştirme mühendisi, lehim yaparken havyanın ucu ile kazayla mürekkep dolu şırınganın ucuna dokununca ilginç bir şey oldu. 400 derecelik havyanın sıcaklığıyla bir damla mürekkep hızla şırınga iğnesinden fırladı. Bu kazayla dışarı fırlayan mürekkep damlası, Canon'un Bubble Jet teknolojisi için ilham kaynağı olmuş. Basım işlemi sırasında ihtiyaç duyulan yüksek ısı kullanılan mürekkebin yüksek ısıya dayanıklı olması zorunluluğunu beraberinde getiriyor. Bunun dışında, daha fazla püskürtme ucu doğal olarak daha yüksek çözünürlük ve daha iyi bir baskı kalitesi anlamına geliyor. Tüm bunların dışında, Canon fotoğraf kalitesinde baskı için çeşitli çözümler de üretmiş durumda. Fakat bu çözüm özel baskı kâğıdı ve mürekkebi gibi ek maliyetler getiriyor. Özel kâğıt ve mürekkep sayesinde, mürekkebin kâğıt üzerinde yayılmadan kurummasıyla daha keskin grafikler elde ediliyor. Özel mürekkep ise, katmanlar halinde püskürtülmesiyle kolayca elde edilemeyen renklerin elde edilmesini sağlıyor. Böylece renkler arası geçişler neredeyse fark edilmiyor.

Piezo-Elektrik Baskı Teknolojisi

Bir başka Printer teknolojisi olan Piezo-Elektrik yöntemini açıklamak için hoparlörlerin çalışmasını örnek gösterebiliriz. Hoparlörlere gerilim uygulandığında, gövdede bulunan kâğıt koninin hareketini anımsayın. Bu yöntemde de benzer şekilde basılması istenen noktacıklara karşılık gelen püskürtme uçlarındaki Piezo kristale gerilim uygulanır. Piezo kristal, bu gerilimle esneme hareketi yapar ve iç kısımdaki mürekkep haznesine basınç uygulayarak, mürekkep damlasının püskürtme ucundan dışa-

rı çıkmasını sağlar. Bu yöntemde Bubble Jet teknolojisine aksine mürekkebin ısıtılmasına gerek yoktur. Epson'un başını çektiği bu baskı tekniğinin birçok avantajı var. Herşeyden önce mürekkebin kâğıt üzerine uygulanış şekli sayesinde, püskürtülen damlaların gerek şekli, gerekse miktarı konusunda önemli ölçüde kontrol sağlanmakta. Ayrıca bu şekilde, mürekkebin ısıtılmasına gerek ol-

Piezo elektrik baskı teknolojisinde kullanılan püskürtme elemanının çalışma prensibi.

maması sayesinde, mürekkep üreticileri farklı teknolojiler üzerine eğilebilirler. Zira mürekkebin yüksek ısıya dayanıklı olması zorunluluğu, birçok sınırlamayı da beraberinde getirmektedir.

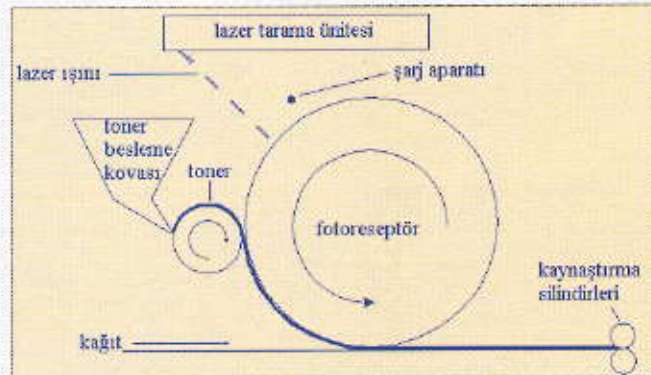
Mevcut Diğer Yazıcı Teknolojileri

Günümüzde birçok yazıcı teknolojisi mevcut. Faks makinelerinde kullanılan termal teknolojiden tutun da, katı mürekkep kullanan yazıcılara kadar çeşit yazıcı var. Öte yandan, gerek çok amaçlı kullanım, gerekse maliyet açısından mürekkep

püskürtmeli ve lazer yazıcıların bu konudaki üstünlükleri su götürmez. Renkli baskılar sizin için hayati önem taşıyorsa, düşük maliyetli siyah-beyaz çıkışlar istiyorsanız, lazer yazıcılar sizin için en uygun seçim olacaktır. Özellikle günümüz ofis ortamlarında sıkça kullanılan lazer yazıcılar, baskı kalitesi olarak da zaman zaman mürekkep püskürtmeli yazıcıların önüne geçebiliyor.

Lazer Yazıcıların Ortaya Çıkışı

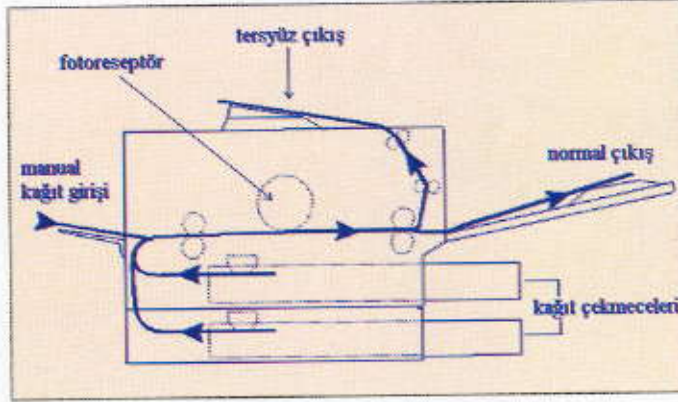
İlk lazer yazıcı 1984 yılında Hewlett-Packard tarafından üretildi. İşin ilginç yanı ise bu yazıcıda kullanılan teknolojide Canon'un önemli ölçüde katkısı olmasıydı. Genel olarak lazer yazıcıların işleyişi fotokopi makinelerine çok benzer. Aradaki önemli farklardan biri, fotokopi makinelerinde basılmak istenen sayfa parlak bir ışın demetiyle taranırken, lazer yazıcılarda bu ışın demeti yerine, lazer kullanılıyor olması. Lazerle ısımları elektrikle yüklü bir fotoreseptör uyarıyor. Sayfanın beyaz bölgeleri için fotoreseptör yükünü boşaltırken, siyah bölgeleri için elektrikle yüklü olarak kalıyor. Fotoreseptörler bu anlamda kızıl ötesi alıcı diyotlara benzerler. Özellikle hırsız alarmlarında bu yöntem çok kullanılır. Bir alıcı bir de verici diyot karşılıklı yerleştirilir. Aralarından herhangi bir engel geçtiği zaman alarm çalışır. Normalde verici tarafından yüklü olan alıcı, aradan bir engel geçince bu yükünü boşaltır ve bu alarm sistemini çalıştırır. Lazer yazıcılar da prensip olarak buna benzer.

Lazer yazıcıların çalışması fotokopi makinelerine benzer. Fotokopi makinelerinde parlak bir ışık demeti kullanılırken, lazer yazıcılarda doğal olarak lazer ışını kullanılır.

yen bir çalışma şekline sahipler. Lazer kontrol birimi basılacak sayfa hakkında bilgiyi lazer tarama ünitesi-ne gönderir. Lazer tarama ünitesi de bu bilgiyi içeren lazer ışını fotoreseptöre göndererek basılacak sayfada açık ve koyu renk bölgelere göre farklı elektrostatik profiller çizilmesini sağlar. Böylece basılacak sayfanın elektrostatik bir görüntüsü oluşturulur. Sayfanın hangi bölgelerinin koyu, hangi bölgelerinin açık renkli olduğu böylece belirlendikten sonra, fotoreseptör tonerden uygun bölgeler için gerekli mürekkebi çeker ve baskı

de olduğundan emin olun. Bu sorunun bir diğer sebebi ise, yazıcının çevresinde güçlü bir ışık kaynağı bulunması olabilir. Yazıcılar genellikle tam anlamıyla ışık geçirmez değildirler. Bu durumda güçlü bir ışık kaynağından içeri sızan ışık, fotoreseptörü etkileyebilir ve yanıltabilir. Eğer baskı yoğunluğu sayfanın sonuna doğru ve düzenli olarak değişkenlik gösteriyorsa, bunun iki nedeni olabilir. Ya fotoreseptörün kontakları ya da baskı silindiri kirlenmiştir. Bu kısımların pamuklu bir çubukla nazikçe temizlenmesi, iletkenliği artırarak sorunu

Bir lazer yazıcının kesiti. Fotoreseptör, lazer yazıcıların baskı sürecinde büyük önem taşıyor.

işlemini gerçekleştirir.

Oldukça pahalı olan renkli lazer yazıcılar henüz çok yaygın değil. Fakat lazer yazıcılar siyah beyaz çıktılar için günümüzün en ekonomik ve en iyi çıktılarını garanti ediyorlar. Özellikle düşük baskı maliyeti sayesinde, ofis ortamlarında sıkça kullanılan bu yazıcılar, sundukları 600 dpi'lik minimum çözünürlükle baskı kalitesi olarak da iddialı.

Sıkça Karşılaşılan Yazıcı Problemleri

Değişken baskı yoğunluğu: Eğer bastığınız sayfalarda parlaklık-kontrast dengesi değişkenlik gösteriyorsa, yani sayfanın bazı kısımları normal, bazı kısımları daha açık renkliyse, Toner bitmek üzere olabilir. Yazıcınızın mürekkep ünitesini çıkarıp bir iki defa çalkalamak bazen işe yarayabiliyor. Eğer basılan sayfaların bir yüzleri her zaman diğerinden daha açık renkliyse, yazıcınızın düz bir zemin-

çözer.

Dikkat: Fotoreseptör ışığa çok duyarlı bir elemandır. Bir iki dakikadan fazla gün ışığına maruz kalan bir fotoreseptörden daha sonra kaliteli baskılar beklemeyin. Ayrıca lazer yazıcıların içinde yüksek gerilim olduğu için asla ve asla yazıcı çalışırken içini açmaya kalkmayın. Yazıcıyı kapatmak, hatta prizden çekmek, her türlü müdahaleden önce yapılacak ilk iş olmalı.

● **Bulanık baskı:** Eğer çıktılarınız üzerinde bulanıklaşma görürseniz, büyük ihtimalle yazıcınız nemli bir ortamda bulunuyor demektir. Fakat paniğe gerek yok. Bu durumun sebebi yazıcınız değil, kullandığınız kâğıttır. Kâğıt zamanla havadaki nemi emer ve bu duruma sebep olur. En iyisi baskı için kullanacağınız kâğıtları uzun süre açık bir şekilde ortada bırakmamak.

● **Gri baskı:** Eğer yazıcınız siyah kısımları yeterince koyu basamıyorsa

ve baskılara genel olarak gri renk hakimse, bu büyük ihtimalle baskı yoğunluğu ayarlarınızdan kaynaklanıyordur. Eğer denetim masasındaki yazıcı ayarlarınızda baskı yoğunluğunu ayarlamamıza rağmen sorun devam ediyorsa, toneri kontrol edin. Bu sorunun bir diğer sebebi ise fotoreseptörün miadını doldurmuş olması olabilir.

Ayrıca bahsettiğimiz baskı yoğunluğu ayarlarının doğru yapılmaması, sayfada gri bir arkaplan oluşmasına da neden olabilir.

● **Siyah sayfa:** Eğer çıktılarınız siyah bir arkaplandan ibaretse, durum kötü demektir. Büyük ihtimalle fotoreseptörü yükleyen şarj ünitesi bozulmuştur. Bu durumda bu parçayı yenisiyle değiştirmekten başka çare yok. Fakat eğer şanslıysanız, sadece kontaklarda sorun vardır ve dikkatli bir temizlemeyle bu sorun kolayca çözülebilir.

● **Kâğıt besleme sorunları:** Kâğıt besleme sorunları birçok sebepten ortaya çıkabilir. Farklı kâğıt tiplerinin bu soruna yol açtığı bilinmekle beraber, kâğıtların birbirine yapışması yüzünden standart kâğıt tiplerinde de bu sorunla karşılaşmak mümkün. Bu durumda kâğıtları çıkarıp güzelce havalandırmak iyi bir çözüm olabilir. Eğer bu çözüm işe yaramıyorsa, kâğıt çekmecesinde bulunan ve kâğıtları yukarı iten yay mekanizmasında bir sorun var demektir. Kâğıt besleme ile ilgili ortaya çıkan sorunların başlıca nedenlerinden biri standart dışı kesimlere sahip kâğıtlardır. Bazı ucuz kâğıtlarda bu durum görülebilmekte.

● **Kâğıt sıkışması:** Standart dışı kâğıtlar sıkışmaya yol açabilirler. Fakat bunun dışında kâğıt sıkışmasının mekanik arızalara dayanan onlarca sebebi olabilir. Eğer baskı sırasında kâğıt sıkışmasıyla karşılaşırsanız, yazıcıyla gelen el kitabına bakarak bu durumda ne yapmak gerektiğini öğrenin. Bu durumda el kitabında ilk dikkat etmeniz gereken, kâğıdın hangi yöne doğru çekilmesi gerektiği. Sıkışmış kâğıdı asla rasgele çekip çıkarmayın. Tavsiye edilen yöne doğru ve yitir-

maya özen göstererek yavaşça çıkarmaya çalışın. Kâğıdı çıkarmaya çalışırken kazayla yırtılırsa, yırtılan tüm parçaları çıkardığınızdan emin olmadan yazıcıyı çalıştırmayın.

● **Sayfa üzerinde yanlış karakterler:** Eğer bastığınız sayfada tuhaf karakterler varsa, büyük ihtimalle iletişim hatası söz konusu. Yazıcı kablolarını ve bağlantıları kontrol edin, hatta çıkarıp yeniden takın. Yazıcıyı kapatıp tekrar açın. Eğer sorun devam ediyorsa, yazıcı ayarlarını kontrol edin. Yazıcı ve bilgisayar üzerindeki ayarların birbiriyle uyduğundan emin olun. Eğer sorun hâlâ devam ediyorsa, yazıcı kablolarını değiştirin veya yazıcıyı başka bir bilgisayarda çalış-

tırmayı deneyin. Böylece sorunun nereden kaynaklandığını anlama şansınız artar.

● **Yanlış fontlar:** Bu sorunun birçok sebebi olabilir. Yazıcı ayarlarından yazılımsal bir hatadan ya da mevcut olmayan fontlar yüzünden sayfa üzerinde font hatalarıyla karşılaşabilirsiniz. Doğru fontun yüklü olduğundan emin olun. Bunu anlamak için mevcut fontların bir listesini Denetim Masası'ndaki ilgili ikon yardımıyla bastırabilirsiniz. Eğer font yazıcının font listesinde görülmesine rağmen basılamıyorsa, büyük ihtimalle bir konfigürasyon hatası söz konusu demektir.

● **İki sayfaya bölünen resimler ve ya-**

zılar: Eğer basmak istediğiniz resim iki sayfaya paylaştırılmışsa, yazıcı tüm sayfayı tek seferde basmak için gereken belleğe sahip değil demektir. Aynı sayfada bu sorunla daha önce karşılaşınanmışsa, bunun anlamı yazıcıdaki bellek modüllerinin bazılarının bozulmuş olduğu olabilir. Eğer iki sayfaya bölünen resim değil de yazı ağırlıklı bir görüntüyse, sayfayı basan yazılımdaki muhtemel konfigürasyon hatası akla gelebilir.

İlgili yazılımda belirtilen sayfa boyutları ve marjinlerle ilgili ayarlara bir göz atın.

Sahin Ekşioğlu
Ecevit Bıktım

Mini Sözlük

Bant etkisi: Yazıcılar renk geçişlerini yumuşak bir şekilde belirlemedikleri zaman tonal geçişler arasında perdeler görülür. Renklerin birbirine dönüşümü bu şekilde oldukça sert bir şekilde gerçekleşir. İstenmeyen bir özelliktir. Yazıcılarda bu etkiyi engellemek için çeşitli teknikler kullanılır.

Centronics arabirimi: Centronics tarafından ortaya atılan 36 pinlik bağlantı konektörü. Bu arabirim yazıcıları PC'lerin paralel portuna bağlama konusunda günümüz standardı haline geldi.

Dithering: Bant etkisini engellemek için kullanılan bir yöntem. Bu yöntemde ana renklerin çevresine çeşitli şekillerde yakın renklere ait noktacıklar basılır. Böylece renk geçişlerinin daha yumuşak gerçekleşmesi amaçlanır.

DPI (Dots Per Inch): Inch başına basılan noktacı. Bu ölçü birimi çözünürlüğü anlatmada sıkça kullanılır. Daha yüksek dpi sahibi cihazların çözünürlüğü ve içerdiği ayrıntı arttığından kalite açısından yüksek dpi tercih edilir.

Dye-Sublimation yazıcılar: Bant etkisinin neredeyse hiç görülmediği bu yüzden grafik sanatçıları ve çeşitli fotoğrafik çalışmalar için sıkça kullanılan özel bir baskı yöntemi. Bu yöntem

yüksek maliyeti yüzünden uzun bir süre daha yaygınlaşmayacak.

GDI (Graphical Device Interface): Windows'un kullandığı standart grafiksel cihazlarla iletişim kurmaya yarayan dil. GDI uyumlu bir yazıcıyla Windows ekranında gördüğünüzü aynen basabilirsiniz. Yazıcı eğer bu uyuma sahipse herhangi bir emülasyona gerek kalmadan hızlı bir şekilde baskı yapabilir.

Isınma zamanı: Yazıcının düğmesi açıldıktan yazmaya hazır hale gelene kadar geçen süre.

Paralel arabirim: Yazıcıyla bilgisayar arasında veri aktarımı sağlayan iletişim köprüsü. Çoğu paralel arabirim 8 bit'tir. Fakat az da olsa 16 bit'lik paralel arabirimlere rastlamak mümkün. 16bit'lik paralel arabirimle aynı anda 2 byte'in transferi mümkündür.

PCL (Printer Control Language): HP tarafından standartlaştırılan ve PC'lerin yazıcılarla anlaşmasını sağlayan dil.

PDL (Page Description Language): Lazer yazıcılarda basılan bir sayfanın genel düzenini ve içeriği bilgisini taşıyan dil. En bilinen PDL'ler HP'nin PCL'si ve Adobe'un PostScript dilidir.

PostScript: Bilgisayarlarla yazıcıların anlaşmasını sağlayan yaygın dillerden bir başkası. Adobe şirketi tarafından geliştirilen bu dil genellikle Lazer yazı-

cılarda kullanılır. Kaliteli Ink Jet yazıcılar da günümüzde bu dili desteklemeye başladılar.

Rasterizasyon: Bilgisayarda bastırılacak bilginin yazıcının anlayıp bit-map görüntü oluşturabileceği komutlara dönüştürülmesi süreci.

Resident Font: Üretici tarafından yazıcıya standart olarak yüklenmiş yazı tipleri.

Resolution (Çözünürlük): İlgili alandaki noktacı sayısı.

RGB (Red Green Blue): Bu yöntemde renkler elde edilirken kırmızı yeşil ve mavi renkler çeşitli miktarlarda kullanılarak değişik renk spektrumları oluşturulur.

Seri arabirim: Yazıcıların bilgisayara bağlanmasında kullanılan bir arabirim. Seri kaptan yapılan bağlantılar paralel kaptılara göre daha yavaştır. Fakat bu yöntemle kablo sınırlaması olmadan uzun mesafeler arasında iletişim sağlanabilir.

Toner: Fotokopi makinalarında ve Lazer yazıcılarda kullanılan özel bir mürekkep çeşidi. Kuru toz zerrecikleri halinde olan Toner, elektrikle yüklenerek ters polaritede yüklenmiş olan kağıda yapışır ve böylece baskı gerçekleşir. Kaynaştırıcı silindirler de Toner ve kağıdı ısıtarak birbirlerine iyice yapışmalarını sağlar.

1.

Bilgi için : Romar
Tel : (212) 252 08 09
Faks : (212) 252 08 04
Fiyatı : 77.990.000 TL + KDV
 + Genel olarak yüksek performans

2.

Bilgi için : Romar
Tel : (212) 252 08 09
Faks : (212) 252 08 04
Fiyatı : 59.900.000 TL + KDV
 + Mükemmel fiyat/performans oranı

3.

Bilgi için : HP
Tel : (212) 224 59 25
Faks : (212) 224 59 39
Fiyatı : 295 \$ + KDV
 + Hızlı baskı
 + Baskı kalitesi daha yüksek olabiliirdi

Epson Stylus Color 640

Inkjet Yazıcılar

Genel Toplamda En İyi Yazıcı

Piezo baskı yöntemini kullanan Epson Stylus Color 640, hızlı ve kaliteli baskısıyla beğenimizi kazandı. Bu özelliklere bir de mükemmel dökümantasyon eklenince Stylus Color 640, testimizi birinci olarak bitirdi. Her ne kadar testte baskı kalitesi daha yüksek yazıcılar varsa da, genel toplamda bu yazıcı az farkla da olsa diğer Epson'un önünde ipi göğüsleyen ürün oldu.

1440x720dpi çözünürlüğü destekleyen yazıcının bir de kartuşları tek tek değiştirilebilseydi, mükemmel olacaktı.

Epson Stylus Color 440

En İyi Fiyat/Performans

Piezo yazıcıların testimizdeki hakimiyeti Epson Stylus Color 440 ile devam ediyor. Office baskı hızı konusunda pek de başarılı olmayan Stylus Color 440, bu konudaki açığını hem baskı kalitesi hem de resim baskı hızıyla kapatıyor. %1' lik farkla birinciliği ucu ucuna kaybeden yazıcı, resim baskı hızı konusunda testteki en başarılı yazıcı. Diğer Epson gibi mükemmel bir dökümantasyona sahip olan Epson Stylus Color 440, gerek uygun fiyatı gerekse genel toplamdaki başarısıyla editorün seçimi olmayı hak ediyor.

HP 815C

Mükemmel Dökümantasyon

Testimizdeki bir başka mükemmel dökümantasyona sahip yazıcı olan HP 815C, her haliyle HP kalitesini yansıtıyor. Hem paralel hem USB bağlantı olanağına sahip olan yazıcının resim baskı kalitesi daha yüksek olabiliirdi.

Bubble Jet teknolojisini kullanan yazıcı, Office baskı hızı testinde 3. oldu. Resim baskı hızında da üst sıralarda yer alan yazıcı 600x600 çözünürlüğü destekliyor. Genel olarak bakığımızda derli toplu sonuçlar veren HP 815C, tipik bir HP klasigi.

4.

Bilgi için : Pera

Tel : (212) 220 04 40

Faks : (212) 221 55 28

Fiyatı : 165 \$ + KDV

+ İyi sayılabilecek
fiyat/performans oranı

Lexmark Color Jetprint 3200

Ev Kullanıcıları İçin Uygun Yazıcı

Testimizin en başarılı 4. yazıcısı olan Lexmark Color Jetprint 3200, 1200x1200dpi'lik çözünürlüğü destekliyor. Micrograph Draw6 ve Picture Publisher programlarıyla gelen yazıcı, Bubble Jet teknolojisini kullanıyor. Office baskı hızı testinde ortalarda yer alan yazıcı, resim baskı hızı testinde daha başarılı bir sonuç olarak 12 yazıcı arasından 4. oldu. Uygun fiyatıyla dikkat çeken yazıcının fiyat/performans oranı iyi. Lexmark Color Jetprint 3200, özellikle ev kullanıcıları için dikkat çekici. Hele baskı kalitesi testinde 3. olduğu düşünülürse.

5.

Bilgi için : Xerox

Tel : (212) 274 93 54

Faks : (212) 211 51 15

Fiyatı : 219 \$ + KDV

+ Yüksek Office baskısı
+ Yüksek baskı kalitesi
- Dökümantasyon yetersiz

Xerox Docuprint XJ8C

Ofis Ortamları İçin İdeal

Türkçe dökümantasyondan yoksun olarak ülkemiz kullanıcılarına sunulan Xerox Docuprint XJ8C resim kalitesi testinde Epson Stylus Color 440'ın ardından testteki en iyi sonucu verdi. Kaliteli baskısına rağmen baskı süresinin uzun olması yazıcının genel puanlamada 5. olmasına sebep oldu. Office testinde testteki en iyi 2. süreyi vererek bu konuda iddialı olduğunu gösteren yazıcı 1200x1200dpi'lik çözünürlüğü destekliyor. Genel olarak bakınca bu yazıcı ofis ortamları için oldukça uygun görünüyor.

6.

Bilgi için : Pera

Tel : (212) 220 04 40

Faks : (212) 221 55 28

Fiyatı : 209 \$ + KDV

+ Testteki en yüksek
Office baskı hızı
- Düşük resim baskı hızı

Lexmark Color Jetprint 5700

Mükemmel Ofis Performansı

Bubble Jet teknolojisini kullanan bu yazıcı iyi bir dökümantasyonla geliyor. Office baskı hızı testinde testteki en iyi sonucu veren yazıcı baskı kalitesi olarak tüm test içinde 5. sırada yer aldı. Yüksek Office baskı hızına rağmen resim baskısında oldukça yavaş olması, hatta testin sonlarında yer alması bu yazıcının en zayıf tarafı. 1200x1200dpi çözünürlüğü destekleyen yazıcı fiyat olarak ev kullanıcıları için çok yerinde bir seçenek olmayabilir. Fakat yüksek Office hızı dikkate alınırsa ofis ortamları için bu yazıcı çok kullanışlı.

Olivetti Artjet 20

Düşük Fiyat/Performans Oranı

1 200x1200dpi çözünürlüğü destekleyen Olivetti Artjet 20, tıpkı Lexmark Color Jetprint 3200 gibi Micrograph Draw6 ve Picture Publisher programlarıyla geliyor. Resim kalitesi olarak iddialı olmayan yazıcı, Office baskı hızı konusunda da pek parlak bir tablo çizemedi. Öte yandan yazıcı resim baskı hızı testinde 3. olarak bizi şaşırttı. Öte yandan bu yazıcı fiyat/performans oranı olarak hiç de iyi bir tablo çizmiyor. Testteki en pahalı yazıcılardan biri olan Olivetti Artjet 20, Türkçe desteğine rağmen dökümantasyon konusunda pek yeterli değil.

Bilgi için : Ufotek
Tel : (212) 274 56 60
Faks : (212) 266 46 39
Fiyatı : 365 \$ + KDV
 + Yüksek resim baskı hızı
 - Düşük resim kalitesi
 - Düşük Office baskı hızı

Canon BJC-6000

Ayrılabilir Kartuşlu Yazıcı

Bu modelinde mucidi olduğu Bubble Jet teknolojisini kullanan Canon, özellikle ev kullanıcılarının favori isimlerinden. 1440x720dpi çözünürlüğü destekleyen Canon BJC-6000, baskı kalitesi testinden sanılanın aksine iyi bir derece elde edemedi. Üstüne üstlük resim baskı hızı olarak testteki en kötü 3. dereceyi elde etti. Office baskı hızı olarak ortalarda yer alan yazıcının dökümantasyonu (Türkçe desteğine rağmen) zayıf. 4 adet kartuşa sahip olan yazıcının kartuşları ayrı ayrı değiştirilebiliyor.

Bilgi için : Hesmak Bilgisayar
Tel : (216) 391 88 00
Faks : (216) 391 87 60
Fiyatı : 349 \$ + KDV
 + Kartuşları ayrı ayrı değiştirilebiliyor
 - Genel olarak düşük performans

Olivetti JP883

Düşük Kaliteli Baskı

Micrograph Draw6 ve Picture Publisher programlarıyla gelen Olivetti JP883, 1200x600dpi çözünürlüğü destekliyor. Office baskı hızı testinde 5. olan yazıcı, resim baskı konusunda daha da başarısız olarak 7. oldu. Resim baskısının yavaş olması bir yana kalitesiz olması büyük bir sorun. Bubble Jet teknolojisini kullanan yazıcı, testteki en ucuz seçeneklerden biri olmasına rağmen cazip görünmüyor. Dökümantasyonu açısından da pek parlak şeyler söyleyemeyeceğimiz Olivetti JP883, testimizde zayıf yarışçılardan.

Bilgi için : Ufotek
Tel : (212) 274 56 60
Faks : (212) 266 46 39
Fiyatı : 150 \$ + KDV
 - Düşük performans

10.

Bilgi için : Xerox

Tel : (212) 274 93 54

Faks : (212) 211 51 15

Fiyatı : 164 \$ + KDV

+ Kartuşları ayrı ayrı

değiştirilebiliyor

- Düşük performans

Xerox Docuprint XJ6C

Tek Tek Değiştirilebilen Kartuşlar

Bubble Jet teknolojisini kullanan bir başka yazıcı olan Xerox XJ6C 1200x600dpi çözünürlüğe sahip. Tıpkı diğer Xerox yazıcılar gibi Türkçe dökümantasyondan yoksun olarak satışa sunulmuş. Yazıcı Office baskı hızı testinde tüm testteki en kötü 3. sonucu aldı. Baskı kalitesi olarak testin en sonunda yer alan ürün, resim baskı hızı olarak da sonlarda yer alıyor. Genel olarak Xerox Docuprint XJ6C, ne yazık ki alışlagelmiş Xerox performansından çok uzak bir profil çizdi. Bu yazıcının tek iyi yanı kartuşların ayrı ayrı değiştirilebilme olanağı.

11.

Bilgi için : Ufotek

Tel : (212) 274 56 60

Faks : (212) 266 46 39

Fiyatı : 116 \$ + KDV

+ Testteki en hesaplı yazıcılardan

- Genel olarak düşük performans

Olivetti JP192

Uygun Fiyatlı Yazıcı

Office baskı hızı olarak 910 sn gibi oldukça kötü bir sonuç elde eden Olivetti JP192, resim baskı hızı olarak da sondan ikinci olarak genel olarak yavaş bir yazıcı olduğunu gösterdi. Baskı kalitesi testinde de varlık gösteremeyen yazıcı, 600x300dpi'lik çözünürlüğe sahip. İyi sayılabilecek bir dökümantasyonla gelen yazıcının elkitabında Türkçe desteği de mevcut. Tüm test içinde tartışmasız en ucuz yazıcılardan biri olan Olivetti JP192, ne olursa olsun ucuz olsun diyenler için ideal bir yazıcı.

12.

Bilgi için : Ufotek

Tel : (212) 274 56 60

Faks : (212) 266 46 39

Fiyatı : 105 \$ + KDV

+ Piyasadaki en hesaplı

yazıcılardan biri

- Çok yavaş

Olivetti JP190

Piyasadaki En Hesaplı Yazıcı

105\$'lık fiyatıyla 12 yazıcı arasındaki en uygun fiyatlı yazıcı olma ünvanına sahip olan Olivetti JP190, 600x300dpi'lik çözünürlüğe sahip. Oldukça ufak tefek olan yazıcı, neredeyse tüm testlerde en kötü sonuçları elde etti. Bubble Jet teknolojisini kullanan Olivetti JP190 uygun fiyatına rağmen iyi bir seçim olmaktan çok uzak. Dökümantasyon açısından kardeşleri gibi Türkçe desteğine sahip olan yazıcı piyasada bulabileceğiniz belki de en uygun fiyatlı yazıcı olsa da, fiyat/performans oranı çok düşük.

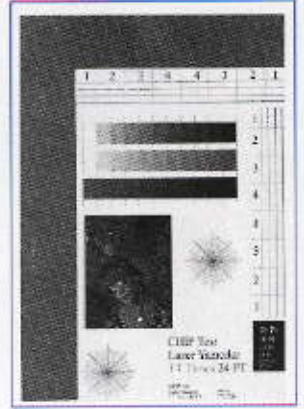
1.

Bilgi için : Xerox
Tel : (212) 274 93 54
Faks : (212) 211 51 15
Fiyatı : 1250 \$ + KDV
 + Kaliteli ve hızlı baskı
 - Dokümantasyon yetersiz

Xerox Docuprint N17

Yüksek Baskı Kalitesi

Testimizin genel toplamda birincisi olan bu cihaz, özellikle baskı kalitesiyle dikkat çekiyor. Office baskı hızı olarak birinci olan yazıcı, grafik baskı hızı açısından 12 yazıcı arasından 5. oldu. Dokümantasyon açısından diğer yazıcılarla karşılaştırıldığında pek parlak bir tablo çizemeyen yazıcı, sahip olduğu 16MB RAM ile dikkat çekiyor. Zira yazıcı, tüm test içinde bu kadar yüksek belleğe sahip olan tek yazıcı. Genel olarak Xerox Docuprint N17, dokümantasyon konusunu saymazsak, tüm testlerde oldukça başarılı sonuçlar aldı.

2.

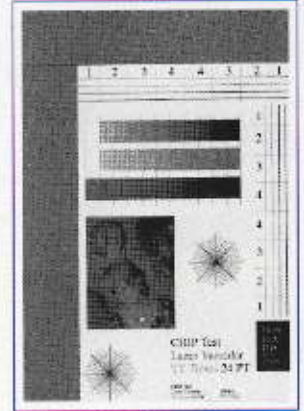
Bilgi için : Romar
Tel : (212) 252 08 09
Faks : (212) 252 08 04
Fiyatı : 166.990.000 TL + KDV
 + Kaliteli ve hızlı baskı
 + Zengin dokümantasyon
 + Uygun fiyat

Epson EPC5700

Mükemmel Fiyat/Performans Oranı

Zengin bir dokümantasyon desteğiyle gelen Epson EPC5700, baskı kalitesi konusunda birinciliği az farkla kaçırdı. Baskı hızı açısından testimizin genel toplamda birincisi olan Xerox ile aynı süreyi elde eden yazıcı, sessiz çalışmasıyla da dikkat çekiyor.

1200 dpi'lık baskı çözünürlüğüne ve 4MB RAM'e sahip olan bu yazıcı, çalışabilmek için 19 sn'lik bir ısınma süresine ihtiyaç duyuyor. 1200 dpi'lık çözünürlüğü ve sessiz çalışmasıyla Epson EPC5700, ofis ortamları için biçilmiş kaftan.

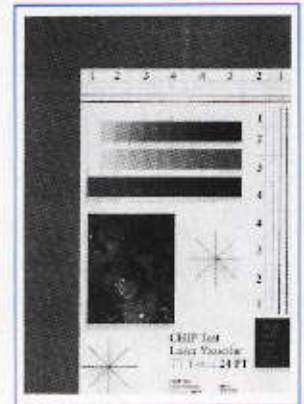
3.

Bilgi için : Ufotek
Tel : (212) 274 56 60
Faks : (212) 266 46 39
Fiyatı : 784 DM + KDV
 + Yüksek grafik baskı hızı
 - Düşük sayılabilecek baskı kalitesi

OKI 10EX

Ofisler İçin En Hızlı Yazıcı

Grafik baskı hızı olarak testimizin tartışmasız birincisi olan bu yazıcı, ne yazık ki aynı başarıyı grafik baskı kalitesi testinde gösteremedi. Office baskı hızı testinde ise ortalama bir sonuç veren OKI 10EX, 1200dpi'lık çözünürlüğe ve 2MB belleğe sahip. Testimizin ufak tefek, fakat ağır yazıcılarından olan OKI, Macintosh uyumlu. Dokümantasyon açısından ortalarda yer alan ürünün elkitabında Türkçe desteği mevcut. Zorlu rakiplerin arasında dördüncü olmayı başaran bu yazıcı, uygun fiyatı göz önüne alındığında dikkat çeken bir seçenek.

4.

Bilgi için : Gen-Pa

Tel : (212) 288 10 78

Faks : (212) 275 38 97

Fiyatı : 555 \$ + KDV

+ İyi sayılabilecek

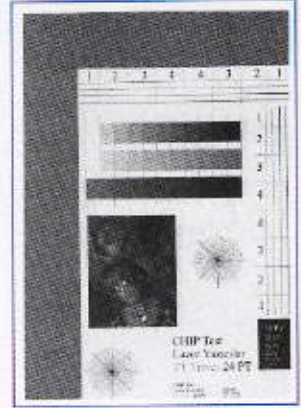
fiyat/performans oranı

- Dokümantasyon yetersiz

Brother 1050

Uygun Fiyata Ortalama Performans

Dokümantasyon testinden sınıfta kalan bu yazıcıyla Türkçe elkitabı gelmiyor. 4MB belleğe ve 1200dpi'lik çözünürlüğe sahip olan Brother 1050, aynı zamanda Macintosh uyumlu. Baskı kalitesi açısından ortalarda seyreden ürün, genel performansı göz önüne alındığında uygun fiyatlı olarak nitelendirilebilir. Office baskı hızı açısından 12 lazer yazıcı arasında altıncı olan yazıcının grafik baskı hızı testinde dördüncülük gibi hiç de fena olmayan bir derece elde ettiğini belirtmekte fayda var. Yazıcı 15 sn'lik ısınma süresinin ardından baskıya hazır hale geliyor.

5.

Bilgi için : Pancom

Tel : (212) 274 47 55

Faks : (212) 274 71 90

Fiyatı : 399 \$ + KDV

+ Hızlı ve kaliteli grafik baskı

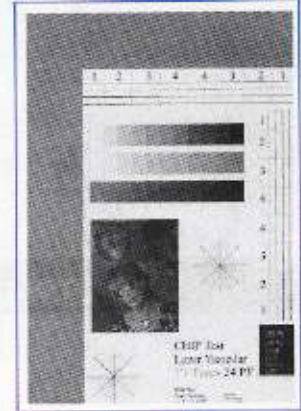
+ Uygun fiyat

- Office baskı hızı düşük

Panasonic KXP6500

Uygun Fiyatlı Lazer Yazıcı

Uygun fiyat ve ufak tefek boyutlarıyla Panasonic KXP6500, genel toplamda testimizin beşinci sırasında yer alıyor. 512KB'lık oldukça düşük sayılabilecek bir bellek kapasitesiyle gelen yazıcı, 1200dpi çözünürlüğe ve 19sn'lik ısınma süresine sahip. Office baskı hızı testinde sonlarda yer alan Panasonic KXP6500, iş resim ve grafik basmaya gelince inanılmaz bir şekilde şahlandı ve diğer Panasonic yazıcının ardından testteki en iyi ikinci sonucu verdi. Bu yüksek hıza rağmen baskı kalitesinden fazla ödün vermemesi ise oldukça ilginç.

6.

Bilgi için : Pera

Tel : (212) 220 04 40

Faks : (212) 221 55 28

Fiyatı : 779 \$ + KDV

+ Office baskı hızı yüksek

- Baskı kalitesi düşük

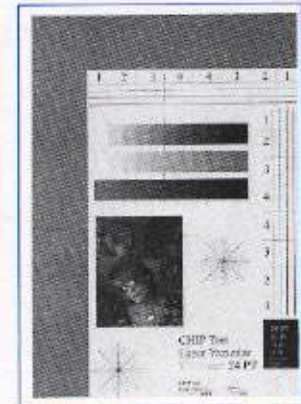
- Yüksek fiyat

Lexmark Optra K1220

Pahalı Ofis Yazıcısı

1200dpi'lik çözünürlük ve 2 MB belleğe sahip olan bu yazıcı, Office baskı hızı olarak üçüncülük gibi iyi sayılabilecek bir derece elde etti. İş grafik basmaya gelince aynı başarıyı tekrarlayamayan Lexmark Optra K1220, baskı kalitesi olarak testimizin son sıralarında yer alıyor.

Dokümantasyon çok ahım şahım değilse de yeterli görünüyor ve Türkçe desteği mevcut. Genel olarak ofis ortamları için hızlı olarak nitelenebileceğimiz yazıcı, yüksek sayılabilecek fiyatıyla dikkat çekiyor.

7.

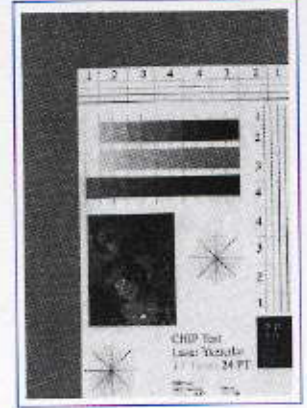
- Bilgi için :** Xerox
Tel : (212) 274 93 54
Faks : (212) 211 51 15
Fiyatı : 399 \$ + KDV
 + Uygun fiyat
 - Genel olarak düşük performans

Xerox Docuprint P8EX

Ortalamanın Altında Performans

Testimizdeki yazıcılar arasında Türkçe dokümantasyona sahip olmayan birkaç yazıcıdan biri olan Xerox Docuprint P8EX, grafik baskı hızı açısından ortalarda yer alıyor. Hem grafik baskı kalitesi hem de Office baskı hızı testinde ise 12 yazıcı arasında sekizinci olan yazıcı, 1200dpi'lik çözünürlüğe ve 4MB belleğe sahip.

19 sn'lik ısınma süresine sahip olan yazıcı, genel olarak bir lazer yazıcı için uygun sayılabilecek bir fiyata sahipse de, sunduğu performans pek parlak değil.

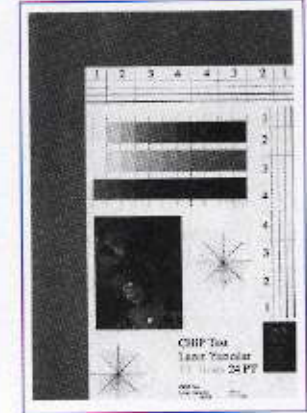
8.

- Bilgi için :** Xerox
Tel : (212) 274 93 54
Faks : (212) 211 51 15
Fiyatı : 675 \$ + KDV
 + Yüksek Office baskı hızı
 + İyi sayılabilecek baskı kalitesi
 - Düşük grafik baskı hızı

Xerox P1202

Yetersiz Dökümantasyon

Testimize katılan tüm diğer Xerox yazıcılar gibi Türkçe dokümantasyondan yoksun olarak Türkiye pazarına sunulan bu ürün, Office baskı hızı testinde üçüncü oldu. Öte yandan iş grafik basmaya gelince şaşırtıcı bir şekilde afallayan Xerox P1202, bu testte tüm testin en kötü sonucunu elde etti. Grafik baskı hızının düşmesine rağmen baskı kalitesi olarak üçüncülük gibi hiç de fena olmayan bir derece elde eden yazıcı, yüksek fiyatıyla dikkat çekiyor. Yazıcı Macintosh uyumunun yanı sıra, 4MB belleğe ve 1200dpi'lik çözünürlüğe sahip.

9.

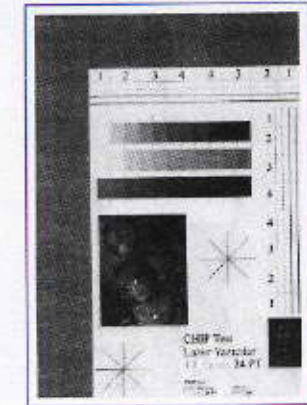
- Bilgi için :** Ufotek
Tel : (212) 274 56 60
Faks : (212) 266 46 39
Fiyatı : 415 DM + KDV
 + Testteki en uygun fiyatlı lazer yazıcı
 - Düşük performans

OKI 6W

Testin En Hesaplı Lazer Yazıcısı

Testimize katılan 1200dpi'lik çözünürlüğe sahip yazıcılar arasında 600dpi'lik 3 yazıcıdan biri olan OKI 6W, 2MB belleğe sahip. Tüm test içindeki en ucuz yazıcı olan bu model, iyi sayılabilecek bir dokümantasyona sahip. Yazıcı, Office baskı hızı testinde, testin en kötü değerlerinden birini elde etti. Hızlı sayılabilecek grafik baskısına rağmen baskı kalitesi oldukça düşük.

Testimizin en hafif yazıcısı olan OKI 6W'nin en büyük avantajı fiyatı. Eğer bütçeniz kısıtlıysa, bu yazıcıyı göz ardı etmeyin.

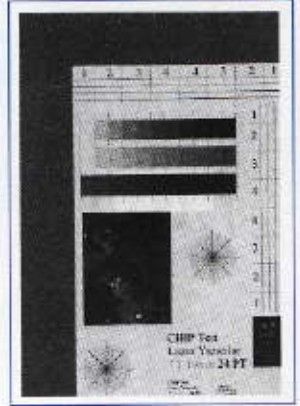
10.

Bilgi için : Pera
Tel : (212) 220 04 40
Faks : (212) 221 55 28
Fiyatı : 389 \$ + KDV
 ➔ Düşük fiyat/performans oranı

Lexmark Optra E

600 dpi'lık Lazer Yazıcı

Testimizdeki 600dpi çözünürlüğe sahip yazıcılardan bir diğeri de Lexmark Optra E. 2MB belleğe sahip olan yazıcının baskı kalitesi hiç de fena değil. Öte yandan bu yazıcı, gerek Office (sadece OKI 6W daha kötüydü), gerekse grafik baskı hızı testlerinde tüm testteki en kötü sonuçları verdi. İyi sayılabilecek dokümantasyon ve grafik kalitesine rağmen, hız testlerinde sınıfta kalması, bu yazıcıyı testimizin son sıralarına itiyor. Lexmark Optra E, hesaplı sayılabilecek fiyatına rağmen düşük bir fiyat/performans oranı sunuyor.

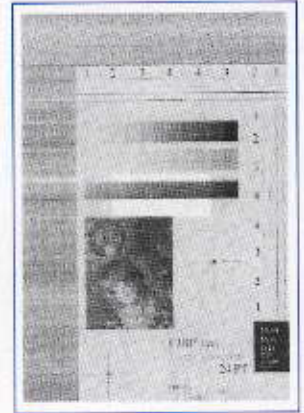
11.

Bilgi için : Pancom
Tel : (212) 274 47 55
Faks : (212) 274 71 90
Fiyatı : 299 \$ + KDV
 ➔ Düşük fiyat/performans oranı

Panasonic KXP 6100

En Düşük Bellek

600dpi çözünürlüğe sahip bu yazıcının 12 yazıcı arasından on birinci olması bizim için sürpriz olmadı. Zira yazıcı sunduğu düşük çözünürlüğün yanında, sahip olduğu 256Kb bellekle dikkat çekiyor. Bu kadar düşük bir bellek miktarı doğal olarak genel performansı doğrudan etkiliyor. Panasonic KXP 6100, testteki en hızlı grafik baskısını gerçekleştirdiyse de, bu durum ona grafik kalitesinin tüm test içindeki en kötü puanı alması yüzünden avantaj sağlamadı. Öte yandan Office baskı hızı olarak 12 yazıcı arasından onuncu olan yazıcı "ille de uygun fiyat" diyenler için.

12.

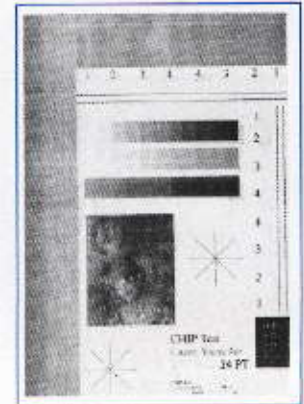
Bilgi için : Ufotek
Tel : (212) 274 56 60
Faks : (212) 266 46 39
Fiyatı : 639 DM + KDV
 ➔ Düşük fiyat/performans oranı

OKI 8P

Genel Performansı Düşük

Bu yazıcının sahip olduğu 1200dpi çözünürlük ve 2MB belleğe rağmen grafik kalitesi ve performans olarak 600dpi'lik yazıcılara geçilmesi oldukça ilginç. Tahmin edebileceğiniz gibi testteki ucuz ürünlerden biri olan OKI 8P testteki en hafif yazıcı.

Bu yazıcı için iyi birşeyler söylemek zor. Fakat dokümantasyonunun hiç de fena olmadığı ve grafik baskı hızı olarak testin ortalarında yer aldığını söyleyebiliriz. Her halükarda testimizde çok daha yüksek fiyat/performans oranı sunan yazıcılar var.

Inkjet Yazıcıların Teknik Verileri

Marka	Epson	Epson	HP	Lexmark	Xerox
Model	Stylus Color 640	Stylus Color 440	815C	Color Jetprint 3200	Dokuprint XJ8C
Firma	Ronar	Ronar	HP	Pera	Xerox
Telefon	(212) 252 08 09	(212) 252 08 09	(212) 224 59 25	(212) 220 04 40	(212) 274 93 54
Fax	(212) 252 08 04	(212) 252 08 04	(212) 224 59 39	(212) 221 55 28	(212) 211 51 15
Internet Adresi	www.epson.com	www.epson.com	www.hp.com	www.lexmark.com	www.xerox.com
Fiyat	77 990 000 TL+KDV	59 990 000 TL+KDV	295\$+KDV	165\$+KDV	219\$+KDV
Donanım					
Baskı Yöntemi	Piezo	Piezo	Bubble jet	Bubble jet	Bubble jet
Baskı Hızı siyah beyaz	8 sayfa/dakika	6 sayfa/dakika	8 sayfa/dakika	6 sayfa/dakika	8 sayfa/dakika
Baskı Hızı renkli	4 sayfa/dakika	2.5 sayfa/dakika	5 sayfa/dakika	2.5 sayfa/dakika	4 sayfa/dakika
Çözünürlüğü (dpi)	1440x720	720x720	600x600	1200x1200	1200x1200
Bağlantı Şekli	Paralel	Paralel	Paralel, USB	Paralel	Paralel
Boyutu (mm)	162 x 429 x 231	162 x 429 x 234	185 x 446 x 355	208 x 465 x 279	152 x 432 x 203
Ağırlığı	5.2kg	5.2kg	5.5kg	3.3 kg	4.2 kg
Ergonomi					
Gürültü Oranı	47dB	45dB	42dB	47 dB	47 dB
Kartuş Sayısı	2	2	2	2	2
Renkli Kartuşlar tek tek değiştirilebilir mi	hayır	hayır	hayır	hayır	hayır
Firmware					
Emulasyonlar	ESC/P2	ESC/P2	PCL3	GDI, PCL3	PCL3
Birlikte verilen yazılımlar	Epson Print Adventure	Epson Print Adventure		Micrograph Draw& ve Picture Publisher	
Türkçe Kullanma kılavuzu	evet	evet	evet	evet	hayır
Sürücüler	Win3.1, Win95/98, NT4.0	Win3.1, Win95/98, NT4.0	Win 3.1, Win 95/98, WinNT4.0	Win 3.1, Win 95/98	Win 3.1, Win 95/98, WinNT4.0
Puanlama					
Office baskı hızı (sn)	162	286	150	193	146
Resim baskı hızı (sn)	144	131	157	158	292
Resim Kalitesi	72	85	71	78	82
Dökümantasyon	85	85	85	80	70
CHIP	71.1	70.97	69.46	67.97	65.48

Lezer ve Mürekkep Püskürtmeli

Renkli mürekkep püskürtmeli yazıcılar için toplam sonuç 4 kriterimiz olan metin ve grafik baskı hızı, baskı kalitesi, ayrıca dökümantasyondan aldıkları sonuçlarla hesaplandı. Ağırlıklı yüzdelere sırasıyla %25, %25, %40 ve %10. Test için Windows 98, Star Office 5.0 ve Imaging kullanıldı.

Hız:

Yazıcılar metin, grafik ve fotoğraf değerlendirilmesi için üç test dokümanı

yazdırıyorlar. Metin hızı, çeşitli yazıtiplerine ve bir de firma logosuna sahip beş sayfalık bir iş mektubu ile ölçüldü. Mürekkep püskürtmeli yazıcılarda, yazdırma parametrelerinin ayarı, birçok seçenek olduğu için, biraz problemli. Doğrudan bir karşılaştırma yapabilmek için metin baskısında standart kalite için normal kağıt kullandık. Hız ve kalite arasındaki ikilem için en uygun orta yolu bu şekilde bulmaya çalıştık.

Hız ölçümü için StarWriter'da yazdırma görevinin başlatılmasıyla beşinci kağıdın çıkış tepsisinden tamamen çıkması arasındaki süre alındı.

İkinci değerlendirmede hem grafik, hem metin, hem de fotoğraflar içeren bir kombi doküman kullandık. Bu çıktı en yüksek kaliteyle yazdırıldı. Mürekkep püskürtmeli yazıcılarda tabakalı özel kağıt kullandık.

Üçüncü test dokümanı olarak tam sayfalık bir fotoğraf söz konusu. Tüm yazı-

Donanım İnceleme ve Test sayfalarında yer alan resimler SANYO LCD Digital Camera VPC-G350 ile çekilmiştir.

Lexmark	Olivetti	Canon	Olivetti	Xerox	Olivetti	Olivetti
Color Jetprint 5700	Arjet 20	BJC-6000	JP883	Dokuprint XJ6C	JP192	JP190
Pera	Ufotek	Hesmak Bilg	Ufotek	Xerox	Ufotek	Ufotek
(212) 220 04 40	(212) 274 56 60	(216) 391 88 00	(212) 274 56 60	(212) 274 93 54	(212) 274 56 60	(212) 274 56 60
(212) 221 55 28	(212) 266 46 39	(216) 391 87 50	(212) 266 46 39	(212) 211 51 15	(212) 266 46 39	(212) 266 46 39
www.lexmark.com	www.olivetti.com	www.canon.com	www.olivetti.com	www.xerox.com	www.olivetti.com	www.olivetti.com
209\$+KDV	365\$+KDV	349\$+KDV	150\$+KDV	164\$+KDV	116\$+KDV	105\$+KDV
Bubble jet	Bubble jet	Bubble jet	Bubble jet	Bubble jet	Bubble jet	Bubble jet
8 sayfa/dakika	10 sayfa/dakika	8 sayfa/dakika	6 sayfa/dakika	5 sayfa/dakika	3 sayfa/dakika	3 sayfa/dakika
4 sayfa/dakika	6 sayfa/dakika	5 sayfa/dakika	2.5 sayfa/dakika	2.5 sayfa/dakika	1 sayfa/dakika	1 sayfa/dakika
1200x1200	1200x1200	1440x720	1200x600	1200x600	600x300	600x300
Paralel	Paralel	Paralel	Paralel	Paralel	Paralel	Paralel
180 x 425 x 240	210 x 436 x 170	210 x 436 x 170	405 x 464 x 251	289 x 416 x 193	200 x 376 x 165	200 x 376 x 165
3.8kg	4.3 kg	4.3kg	4.3kg	5.1 kg	3 kg	3 kg
47 dB	49.5 dB	48 dB	48 dB	46 dB	48 dB	48 dB
2	2	4	2	4	1	1
hayır	hayır	evet	hayır	evet	hayır	hayır
GDI, PCL3	PCL3	PCL3	PCL3	PCL3	PCL3	PCL3
	Micrograph Draw6 ve Picture Publisher		Micrograph Draw6 ve Picture Publisher			
evet	evet	evet	evet	hayır	evet	evet
Windows 3.1, 3.11, 95, Windows NT4.0	Win 3.1, Win 95/98	Win 3.1, Win 95/98, WinNT4.0	Win 3.1, Win 95/98, WinNT4.0	Win 3.1, Win 95	Win 3.1, Win 95	Win 3.1, Win 95
145	229	198	160	338	910s	960
288	156	325	242	204	450	465
71	66	70	51	45	62	59
80	60	60	60	70	75	75
62.32	59.33	54.31	52.35	44.64	40.59	39.07

Yazıcıları Nasıl Test Ettik

çılarda metin baskı hızı değerlendirilmesi için beş sayfalık dokümanın yazdırılma süresi kullanıldı. Grafik çıktı hızı, kombi dokümanın ve fotoğrafın baskı süreleriyle ölçüldü.

Baskı Kalitesi:

Baskı kalitesi de metin ve grafik baskı kalitesi olmak üzere ikiye ayrıldı. Metinde hem beş sayfalık mektuptaki hem de kombi sayfasındaki harfler dikkate alındı. CHIP, kombi dokümanın

yanısıra tam sayfalık maksimum kalitedeki bir fotoğraf baskısını da grafik değerlendirmesi için kullandı. Fotoğraftaki renk geçişleri, keskinlik gibi kriterlere tek tek not verilerek toplam bir puan ortaya çıkarıldı.

Lazer Yazıcılarda Test Kriterleri:

Lazer yazıcılarda yeni ve mürekkep püskürtmeli yazıcılardan farklı bir test yöntemi söz konusu. 10 sayfalık bir iş

mektubu (Word) ve tek sayfalık bir kombi doküman (Corel Draw) kullanılıyor. Bunlarla baskı hızı ve kalitesi ölçülüyor.

Test platformu

P11450 Asus P2B BX anakart
128MB RAM
8.4Gb IBM EIDE disk
Diamond Viper550 ekran kartı
17" Hitachi CM611ET
36x Pioneer CD Sürücü

Lazer Yazıcıların Teknik Verileri

Marka	Xerox	Epson	Oki	Brother	Panasonic
Model	Docuprint N17	EPC-5700	10ex	1050	KXP6500
Firma	Xerox	Romer	Ufotek	Genpa	Pancom
Telefon	(212) 274 93 54	(212) 252 08 09	(212) 222 28 23	(212) 288 10 78	(212) 274 47 55
Fax	(212) 211 51 15	(212) 252 08 04	(212) 222 32 71	(212) 275 38 97	(212) 274 71 90
Fiyat	1250\$+KDV	166 990 000 TL+KDV	784 DM+KDV	555\$+KDV	399\$+KDV
İnternet Adresi	www.xerox.com	www.epson.com	www.oki.com	www.brother.com	www.panasonic.com
Donanım					
Baskı Yöntemi	Lazer	Lazer	Lazer	Lazer	Lazer
Baskı Hızı (sayfa/dak)	12	8	10	10	6
Çözünürlük (dpi)	1200	1200	1200	1200	1200
Ram	16 MB	4 MB	2MB	4 MB	512 KB
Bağlantı şekli	Ethernet10 Base2, Paralel, Serial Port, 10BaseT/5	Paralel, RS232C	Paralel	Paralel	Paralel
Boyutu (mm)	442 x 418 x 294	397 x 463 x 251	200 x 330 x 377	390 x 245 x 365	132 x 378 x 287
Ağırlığı (kg)	18.6	7.5	10	7.2	6.5
Ergonomi					
Çalışması için geçen süre (sn)	12	19	12	15	19
Gürültü oranı (dB)	49.5	49	48	49	45
Aylık iş kapasitesi (sayfa)	65000	15000	2500	20000	2500
Yazılım					
Emulasyonlar	PCL6, PCL5e, Adobe PostScript3	PCL6, ESCp(2), IBMProprinter	PCL6, ESCp(2), IBM Proprinter	PCL6, ESCp(2), IBM Proprinter	GDI, PCL
Sürücüler	Win 3.11, Win 95, NT4.0, Mac	Win 3.1, Win 95, NT 4.0	Win 3.11, Win 95, NT 3.5, NT 4.0	Win 3.11, Win 95, NT4.0, Mac	Win 3.11, Win 95/98
Türkçe Kitapçık	yok	var	var	yok	var
Puanlama					
Office baskı hızı (sn)	53	65	70	75	108
Resim baskı hızı (sn)	27	27	19	24	21
Resim Kalitesi	85	82	84	72	75
Dokümantasyon	70	85	75	70	65
CHIP	62.04	57.9	55.17	54.44	54.18

Temel Bilgiler

Toner Kullanımı

Çok şükür toner değiştirirken gömleğin yansısinı siyaha boyandığı devirler geride kaldı. Ancak bu işlemin o kadar da basit olduğunu zannetmeyin. Bu yüzden toner değişikliğinde şunlara dikkat edin:

1. Yeni bir tonere gerçekten de ihtiyacınız olduğundan emin olun. Yazıcının "Toner low" demesi veya çıkılarda beyaz şeritlerin olması toneri hemen değiştirmenizi gerektirmez. Toneri çıkartın ve

açık bir gazetenin üzerinde aşağı akacak şekilde dikkatlice sallayın. Yazıcınız böylece birçok sayfa daha basabilecektir. İlk beyaz şeritler sizi rahatsız etmezse bir müddet daha bu şekilde çıkış alabilirsiniz, bunun yazıcıya herhangi bir zararı olmaz.

2. Toner kartuşlarını asla halı üzerine koymayın, her zaman masanın üzerinde dursun. Günlük bir gazete ideal bir "toner altlığı" olabilir.

3. Kritik nokta plastik yapışkan şeridin çıkarılmasıdır. Bu şeridin hemen arkasındaki kartuşun mürekkebi boşalttığı bölümlerde her zaman bir miktar toner bulunur, o yüzden dikkatli olun.

4. Eğer toner parmaklarınıza ya da elbisenize bulaştıysa soğuk suyla yıkayın! Toner sıcak suda pıhtılaşmaya başlayabilir. Soğuk su ve sabunla toner lekesini kolayca temizleyebilirsiniz. Haliye döküldüyse elektrikli süpürgeyle temizleyin.

Donanım İnceleme ve Test sayfalarında yer alan resimler SANYO LCD Digital Camera VPC-G350 ile çekilmiştir.

Lexmark	Xerox	Xerox	Oki	Lexmark	Panasonic	Oki
Optra K1220	DocuPrint P6ex	P1202	8W	Optra E	KXP6100	8P
Pera	Xerox	Xerox	Ufotek	Pera	Pancom	Ufotek
(212) 220 04 40	(212) 274 93 54	(212) 274 93 54	(212) 222 28 23	(212) 220 04 40	(212) 274 47 55	(212) 274 47 55
(212) 221 55 28	(212) 211 51 15	(212) 211 51 15	(212) 222 32 71	(212) 221 55 28	(212) 274 71 90	(212) 274 71 90
7795+KDV	3995+KDV	6755+KDV	415 DM+ KDV	3895+KDV	2995+KDV	639 DM+KDV
www.lexmark.com	www.xerox.com	www.xerox.com	www.oki.com	www.lexmark.com	www.panasonic.com	www.oki.com
Laser	Laser	Laser	Laser	Laser	Laser	Laser
12	8	12	8	6	6	8
1200	1200	1200	600	600	600	1200
2 MB	4MB	4 MB	2MB	2 MB	256 KB	2MB
Paralel	Paralel	Paralel, USB	Paralel	Paralel	Paralel	Paralel
266 x 402 x 414	345 x 365 x 406	360 x 426 x 220	267 x 325 x 350	248 x 335 x 219	132 x 376 x 287	267 x 325 x 350
17	7	11	4.3	6	6.5	4.3
18	19	14	16	19	19	12
49	48	49	50	47	45	48
15000	8000	12000	2500	10000	2500	2500
PostScript Level 2, PCL6	PCL6, PCL5e	PCL6, PCL5e	PCL6	PCL5	GDI, PCL	PCL6, ESCp2, IBM Proprinter
Win 3.1, Win 95, NT 4.0	Win 3.11, Win 95/98, NT 4.0	Win 3.11, Win 95, NT4.0, Mac	Win 3.11, Win 95/98, NT 4.0	Win 3.1, Win 95, NT 4.0	Win 3.11, Win 95/98	Win 3.11, Win 95, NT 4.0
var	yok	yok	var	var	var	var
62	91	62	118	113	106	92
33	28	85	24	71	18	28
68	70	77	58	72	35	42
75	70	70	75	75	65	75
52.35	50.78	50.1	46.40	45.25	40.27	40.01

Uzmanlar İçin

Arabirimin Konfigürasyonu

Emektar paralel arabirim Amerikan bir yazıcı firması olan Centronics tarafından bu üreticiye özgü bir çözüm olarak geliştirilmişti, "Centronics Interface" adı buradan geliyor.

Ancak modern yazıcılar o zamanın 9 iç-neli yazıcılarına göre çok daha hızlılar. Günümüzde yazıcı kablolarında çok daha fazla veri geçmek zorunda. Modern bir lazer yazıcıyı bilgisayarınıza bağla-

mak istiyorsanız, paralel arabirimin standart ayarları optimize edilmeli.

Eski "uyumlu" mod, tıpkı "bidirectional" ayarı gibi miadını doldurmuş durumda. Artık ECP (Enhanced Capabilities Port) ve EPP'den (Enhanced Parallel Port) birini seçmek durumundasınız.

Yazıcınızın kitapçığından hangi modun tercih edildiğini öğrenebilirsiniz. Anakartın kitapçığından da bu mod için gerekli parametreleri nasıl ve nereden

ayarlayabileceğinizi öğrenebilirsiniz, bu ayar çoğunlukla BIOS Setup'ın "Advanced" bölümünde yer alır. CHIP Test Merkezi olarak edindiğimiz tecrübelerden "ECP/EPP'nin en az problemli olduğunu söyleyebiliriz. Bu mod genelde sorunsuz ve hızlı çalışır. Bu mod mevcut değilse alternatif olarak "ECP'yi kullanın. Sadece "EPP'yi seçebiliyorsanız veya yazıcınız mutlaka bu ayarı gerektiriyorsa, "EPP Version 1.9'u tercih edin.

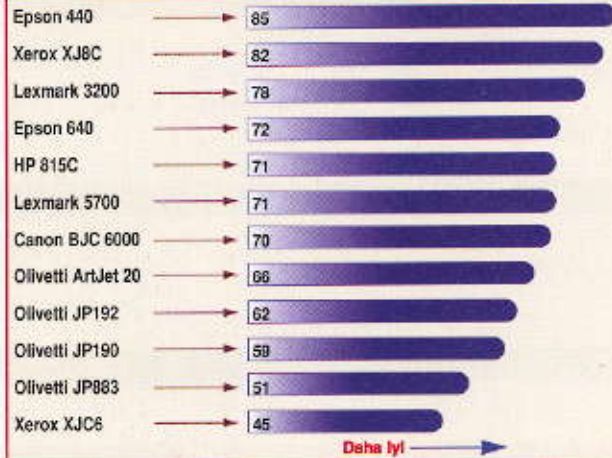
Inkjet'lerin Test Sonuçları

Testimize 12 adet mürekkep püskürtmeli (Inkjet) yazıcı katıldı. CHIP Test Merkezi bu yazıcıları dört farklı kriter kullanarak test etti. Bu testler sonucunda elde edilen değerler, farklı ağırlıklarla mürekkep püskürtmeli yazıcıların toplam CHIP puanını oluşturdular.

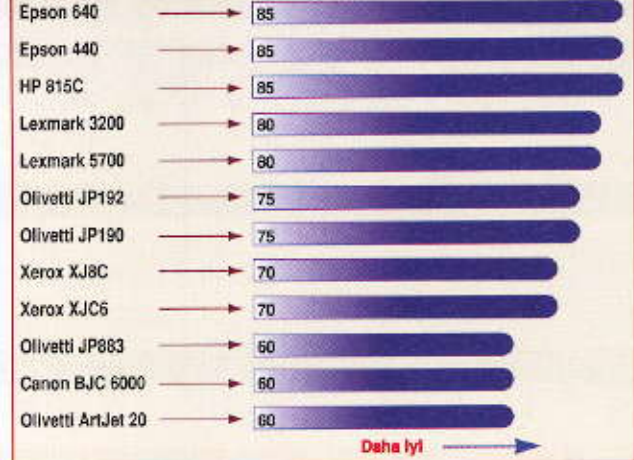
CHIP Puanı

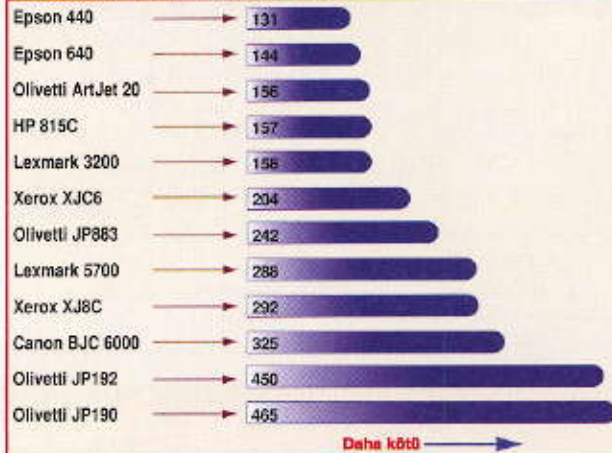
Resim Kalitesi

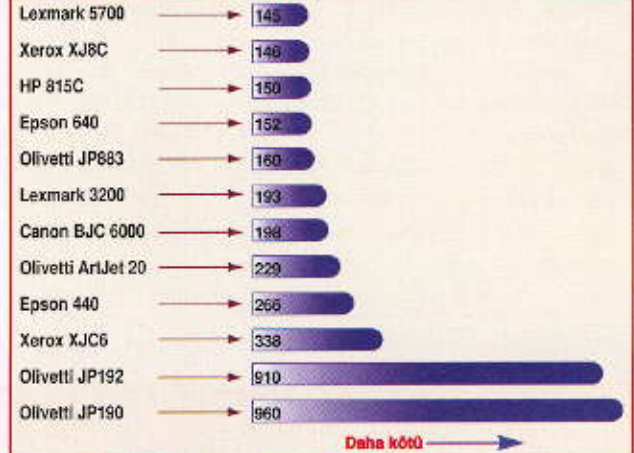
Dökümantasyon

Resim Baskı Hızı (sn)

Office Baskı Hızı (sn)

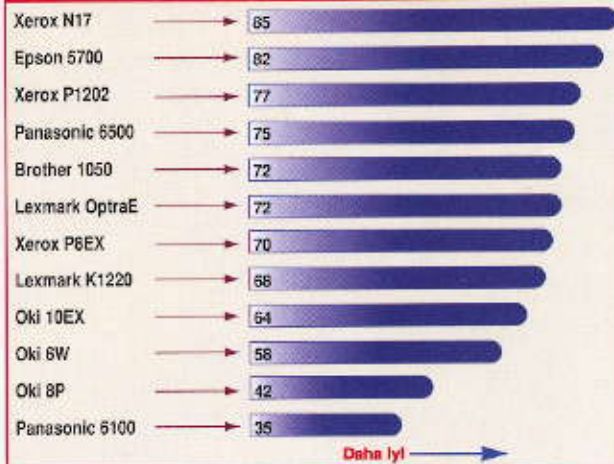
Lazer'lerin Test Sonuçları

Testimize katılan Lazer yazıcıların sayısı da 12'ydi. Test sırasında Inkjet yazıcılardan farklı olarak, on sayfalık bir iş mektubu (Word) ve tek sayfalık bir kombi döküman (Corel Draw) kullanıldı. Farklı kriterlerden elde edilen değerler CHIP puanını oluşturdu.

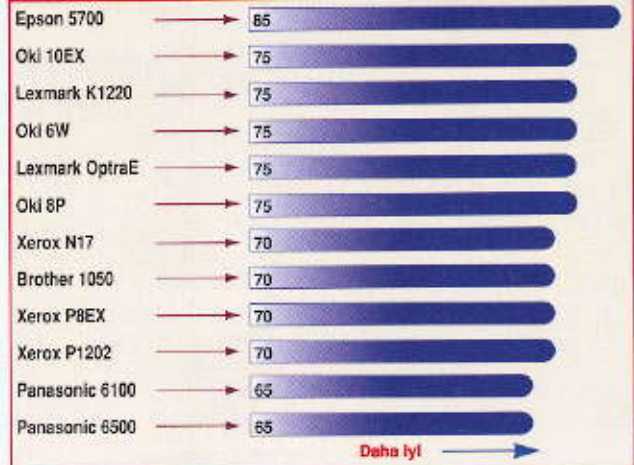
CHIP Puanı

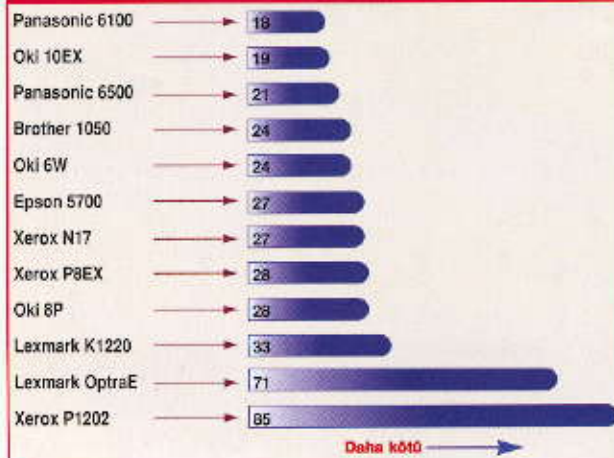
Resim Kalitesi

Dökümantasyon

Resim Baskı Hızı (sn)

Office Baskı Hızı (sn)

CHIP Test Merkezi

CHIP farklı donanım ürünlerinde en iyi 10'u her ay sizlere sunuyor. TOP 10 testleri en iyi satın alma danışmanınız olacak.

CHIP Top10 tablolarındaki ürünler PC pazarındaki en iyi ürünlere genel bir bakış sağlıyor. En önemli donanım kategorilerinde her ay güncellenmiş olarak CHIP testlerinin en iyi 10 aygıtını bu tablolarda bulabileceksiniz. Önümüzdeki aylarda bu kategorilere yenileri

eklenecek. Her değerlendirmeyi şeffaf bir şekilde tablolarda göstermeye çalıştık, yani CHIP Top10 sizlere sadece boş tablolar sunmakla kalmıyor, aynı zamanda her kategorinin nasıl test edildiğini de açıklıyor.

Tablolar size satın alma kararınızda yardımcı olacak tüm bilgileri içeriyor

(aşağıdaki açıklamaya bakın): teknik bilgiler, performans değerleri, fiyatlar. Bir aygıtın listedeki sıralaması sadece teknik performansına dayanan toplam değerlendirmeye bağlı, fiyatın burada hiçbir etkisi yok. Ancak sizin için bazı özellikler çok daha önemliyse, her bir ölçüm değeri ve fiyat verilerinden kendiniz için en uygun aygıtı tespit edebilirsiniz.

Satın Alma Kararınız için TOP10 Tabloları

Bir sütunun en iyi değeri renkli gösterilmiştir. Örneğin CHIP Performans sütununda da görülebileceğiniz gibi 1. Sıradaki aygıt en yüksek CHIP Performans'a sahip. Sabit disklerin erişim süreleri gibi, kriterlerdeki en düşük değer bazen en iyisi olabiliyor.

Burada üreticinin ismini, ürün adını modelini ve distribütörlerin telefon numaralarını bulabilirsiniz.

TEKNİK altında aygıtla ilgili en önemli teknik verileri bulabilirsiniz.

CHIP Değerlendirmesi altında her aygıt için her test kategorisindeki değerlendirme puanları ve toplam değerlendirme yer alıyor. Tek tek değerlendirmelerin sonuçları ağırlıklı olarak değerlendirilip toplam puan hesaplanıyor. Ağırlıklı değerlendirme ile ilgili ayrıntılı bilgileri her TOP10 testinin başındaki yazıda (Nasıl Test Ettik?) bulabilirsiniz.

		TEKNİK		CHIP PUANLARI									
Model	Distribütör Firma, Telefon	Arayıcı	Kapasite	Çoklu*	Ürün Tanımı (Model)	Yazılım Tanımı (Model)	Donanım Tanımı (Model)	CHIP Performans*	3D Marka Puanı	3D Marka Puanı	3D Marka Puanı	3D Marka Puanı	3D Marka Puanı
1. Sanyo DCR-5000	Sanyo, İstanbul	U2-S20	4.00 GB	100%	12.5	18.1	5.00	83.31	1.81	0.90	10.47	61.71	572
2. Sanyo DCR-5000	Sanyo, İstanbul	U2-S20	16.2 GB	100%	12.5	18.3	5.00	83.71	1.76	2.52	19.32	67.22	1310
3. Sanyo DCR-5000	Sanyo, İstanbul	U2-S20	4.00 GB	100%	11.5	18.5	5.00	83.11	1.87	0.71	10.02	58.94	477
4. Sanyo DCR-5000	Sanyo, İstanbul	U2-S20	4.00 GB	100%	11.5	18.7	5.00	83.11	1.59	1.15	10.47	58.94	460
5. Sanyo DCR-5000	Sanyo, İstanbul	U2-S20	4.00 GB	100%	11.5	18.8	5.00	83.11	1.59	1.06	10.02	58.94	460
6. Sanyo DCR-5000	Sanyo, İstanbul	U2-S20	4.00 GB	100%	11.5	17.5	5.00	83.11	1.59	2.00	10.47	58.94	460
7. Sanyo DCR-5000	Sanyo, İstanbul	U2-S20	4.00 GB	100%	11.5	16.5	5.00	83.11	1.59	1.15	10.47	58.94	460
8. Sanyo DCR-5000	Sanyo, İstanbul	U2-S20	4.00 GB	100%	11.5	15.5	5.00	83.11	1.59	1.15	10.47	58.94	460
9. Sanyo DCR-5000	Sanyo, İstanbul	U2-S20	4.00 GB	100%	11.5	14.5	5.00	83.11	1.59	1.15	10.47	58.94	460
10. Sanyo DCR-5000	Sanyo, İstanbul	U2-S20	4.00 GB	100%	11.5	13.5	5.00	83.11	1.59	1.15	10.47	58.94	460

Sıralama ürünlerin fiyatından bağımsız olarak gerçekleşiyor ve toplam puana dayanıyor.

Fiyatlar üreticiler veya distribütörler tarafından her sayı için derginin çıkış tarihinden yaklaşık bir hafta önce güncellenmiş olarak bildiriliyor.

Bu alanda da aygıtla ilgili açıklayıcı bilgiler ve yorumlar bulabilirsiniz. Tablolar mümkün olduğunca güncel tutabilmek için çok sayıda aygıt test ediyoruz, ancak bunlardan sadece en iyi 10 tanesini listemize girebiliyoruz.

İçerik

Top 10 Listeleri ve Bilgiler

	Sayfa
Sabit Diskler	162
Ekran Kartları	164
CD Sürücüler	166
Yazıcılar	168
CD Yazıcılar	170

Test Merkezinden

Yeni BIOS'la Yaklaşık %30 Performans Artışı

Sisteminiz stabil olarak çalışıyorsa BIOS güncellemesine gerek yoktur. Ancak yüksek kapasiteli bir sabit disk ya da yeni bir işlemciyi düzgün olarak tanıtmıyorsanız güncel bir BIOS sürümü temin etmeniz de fayda var.

Ancak bir BIOS güncellemesi, görünür hata alarmları (Pentium III veya II'nin tanınmaması gibi) olmadan da mantıklı olabilir. Test merkezinde Gigabyte BX-2000 anakarta taktığımız Pentium III 500'den beklediğimiz performansı alamadık. Gerçi BIOS işlemciyi ve frekansını düzgün olarak tanıyordu, ancak CHIPmark puanı 177 puan ile düşük sayılırdı. Bunun üzerine bir BIOS Update gerçekleştirdik ve performansın %30 arttığını, 237 puana yükseldiğini gördük.

Sabit Disk'leri Nasıl Test Ettik?

SCSI ile IDE arasındaki alışlagelmiş performans farkı gittikçe kapanıyor. IDE kapasite bakımından da hızla gelişiyor.

Sabit diskleri test derken Chip test merkezi için üretilen Diskbench adlı programı kullandık. Programı, gerek okuma, gerekse yazma hızını ölçerek sabit diskin genel performansı hakkında oldukça güvenilir bilgiler veriyor. Saniyedeki veri aktarımı ve ortalama erişim süresi, test içinde kullandığımız yegane kriter değildi. Sabit disklerin hem +12V hem de +5V'luk girişlerinden çektiği akımı ölçüp genel olarak diskin sükunet durumunda harcadığı gücü hesapladık. Disklerin harcadığı güç, diskte ortaya çıkan ısının doğrusal bir göstergesi. Dolayısıyla çok güç harcayan bir diskin çalışırken fazlaca ısınacağı söylenebilir. Bir sabit diskin performansının yüksek olabilmesi için sadece veri aktarımının yüksek olması yeterli

değildir. Diskin yüzey üzerindeki verilere erişiminin de çabuk olması istenir. Sabit diskin dakikadaki dönüş hızını artırmak, disk yüzeyi üzerindeki verilere erişen kafanın da hızının artırılmasını zorunlu kılar. Bu hızın yeterli olmadığı durumlarda sabit diskteki önbellek devreye girer. Bu önbellekteki daha önce yapılmış ve gelecekte yapılması olası işlemler saklanır. Benzeri mantık, RAM erişiminin yeterince hızlı olmadığı durumlarda CPU'nun önbellek kullanmasında da geçerlidir. Sabit disklerin hızını ölçmek için, önbellek kullanılarak yapılan rastgele erişimlerin ortalaması alınır. Okuma ve yazma için ayrı ayrı elde edilen bu değerler, bu sırada gerçekleşen ortalama erişim süresi ile birlikte genel performansı oluşturur.

Toplam Puanın Hesaplanması

Sabit disklerin puanlaması için, önce her biri için %33 ağırlıklı olmak üzere veri yazma, okuma ve ortalama erişim süresini kullanarak bir toplam puan çıkardık.

Bu puanı CHIP Performans puanı olarak isimlendirdik. Bu değerleri tabloda görebilirsiniz. Daha sonra bu puanın %90'ını ve güç tüketim puanının %10'unu kullanarak nihai Chip puanını oluşturduk.

Test Platformu

Asus P2B BX Anakart
P II 450 işlemci
128 MB SDRAM
8.4 GB IBM IDE disk
40x Pioneer CD sürücü

OYUN DAHA BİTMEDİ

Müthiş bir macera oyunu

tam sürüm

Fallout

IDE Sabit Diskler

		TEKNİK			CHIP PUANLARI											
	Marka, Model	Distribütör Firma, Telefon	Arayışı	Kapasitesi	Önbellek (Cache)*	Okuma Transfer Hızı (MB/s)*	Yazma Transfer Hızı (MB/s)*	Ortalama Erişim Hızı (ms)*	CHIP Performans*	5V'da Çektiği Akım (A)**	12V'da Çektiği Akım (A)**	Güç Tüketimi (W)**	Topl. CHIP Puanı*	Fiyatı (\$ + KDV)	MB Başına Düşen Fiyat (\$)	CHIP'in Yorumu
1	Maxtor 9153S06 Diamondmax	Karima (212) 233 30 30	UltraDMA 66	14648 MB	512 K	18.5	12.5	12.37	63.58	1.05	0.95	8.38	60.38	-	-	Okuma transfer hızı oldukça yüksek
2	IBM DTTA-371440	Karima (212) 233 30 30	UltraDMA 33	14648 MB	512 K	14.7	21.5	21.31	62.28	1.28	0.81	8.05	49.88	-	-	Ortalama erişim süresi en yüksek ürün
3	IBM DUNA-371800	Karima (212) 233 30 30	UltraDMA 66	17202 MB	2 MB	13.8	21	21.02	58.52	1.19	0.66	6.93	48.77	-	-	Yazma transfer hızı yüksek bir disk
4	Quantum Fireball Plus KA QM313600KA	Karima (212) 233 30 30	UltraDMA 66	13216 MB	512 K	11.4	13.3	13.16	42.63	0.94	0.94	7.99	42.11	-	-	Ortalama yazma ve okuma transfer hızına sahip
5	Maxtor 9084504	Karima (212) 233 30 30	UltraDMA 33	8.4 GB	512 K	7.32	6.69	8.7	36.34	0.79	0.47	4.79	38.97	155	0.021	Ortalama erişim süresi düşük
6	Western Digital WD Expert AC418000	Karima, Datagate, İhlas-Acer***	UltraDMA 66	17202 MB	2 MB	13	16.9	16.92	46.2	1.22	0.52	6.17	38.72	-	-	Yüksek önbelleğe sahip
7	Maxtor 9075006	Karima (212) 233 30 30	UltraDMA	7.5 GB	512 K	7.33	6.75	8.21	37.56	0.73	0.93	7.40	37.89	232	0.035	Yüksek fiyat/performans oranı
8	Quantum Fireball EX QM312700EX	Karima, Datagate, İhlas-Acer***	UltraDMA	12.7 GB	512 K	7.81	7.19	14.37	29.98	0.58	0.74	5.89	33.60	277	0.025	Ortalama veri erişim süresi daha iyi olabilir
9	Fujitsu MPC3043AT	Ulutek (212) 233 30 30	UltraDMA	4.3 GB	256 K	7.67	7.09	15.99	28.51	0.81	0.35	4.12	32.92	134	0.031	Düşük önbellek
10	Fujitsu MPC3084AT	Ulutek (212) 233 30 30	UltraDMA	8.4 GB	256 K	7.68	7.07	16.04	28.48	0.75	0.42	4.39	32.46	146	0.019	Testteki en yüksek fiyat/MB oranı

■ Sütundaki en iyi değer * Değerlerin yüksek olması daha iyi ** Değerlerin düşük olması daha iyi *** Firmaların telefonları sırasıyla şöyle: (212) 233 30 30, (212) 288 53 11, (216) 317 96 50
**** Fiyat belirtilmemiş olan sabit disklerin fiyatları henüz firmaları tarafından belirlenmemiştir.

SCSI Sabit Diskler

		TEKNİK			CHIP PUANLARI											
	Marka, Model	Distribütör Firma, Telefon	Arayışı	Kapasitesi	Önbellek (Cache)*	Okuma Transfer Hızı (MB/s)*	Yazma Transfer Hızı (MB/s)*	Ortalama Erişim Hızı (ms)*	CHIP Performans*	5V'da Çektiği Akım (A)**	12V'da Çektiği Akım (A)**	Güç Tüketimi (W)**	Topl. CHIP Puanı*	Fiyatı (\$ + KDV)	MB Başına Düşen Fiyat (\$)	CHIP'in Yorumu
1	Seagate Chestah ST34502LW	Karima, Datagate***	U2-SCSI	4.55 GB	1024K	12.5	19.1	5.875	63.31	1.81	0.99	10.47	61.74	572	0.14	Testteki en düşük ortalama veri erişim süresi
2	Seagate Chestah ST11602LW	Karima, Datagate	U2-SCSI	18.2 GB	1024K	12.5	18.3	8.445	60.74	1.76	2.52	19.52	57.22	1510	0.095	Yüksek güç tüketimi
3	Seagate Barracuda ST34573LW	Karima, Datagate	U2-SCSI	4.55 GB	512K	11.9	18.5	9.00	55.8	1.67	0.74	8.62	55.84	417	0.1	Ortalama erişim süresi düşük
4	Hitachi DK329H	Datagate, Deniz Bilg. Bogaççı Bilgi***	U2-SCSI	9.1 GB	512K	10.7	19.7	12.44	52.12	1.59	1.15	10.87	51.76	459	0.058	Testteki en hızlı yazan disk
5	Quantumfıaslı QM309100TD	Karima (212) 233 30 30	U2-SCSI	9.1 GB	1024K	11.4	19.4	14.87	51.58	1.19	1.06	9.33	51.51	572	0.072	Yüksek yazma
6	Western Digital WD Enterprise WDE4550	Karima, Datagate, İhlas-Acer***	U2-SCSI	4.55 GB	512K	11.6	17.5	13.21	50.23	2.00	0.85	10.1	50.16	399	0.1	Düşük fiyat/performans oranı
7	Western Digital WD Enterprise WDE9100	Karima, Datagate, İhlas-Acer***	U2-SCSI	9.1 GB	512K	11.6	18.3	13.85	51.05	1.99	1.15	11.87	50.14	575	0.072	Yüksek fiyat/MB oranı
8	Fujitsu MAA3182SP	Ulutek (212) 274 56 60	U2-SCSI	18.2 GB	512K	13.8	13.9	13.93	48.7	2.25	1.54	14.86	47.20	1403	0.088	Ortalama erişim süresi yüksek
9	Fujitsu MAE3091LP	Ulutek (212) 274 56 60	U2-SCSI	9.1 GB	2048K	11.5	13.8	13.85	44.78	1.87	0.8	8.87	45.87	611	0.077	Testteki en yüksek önbelleğe sahip disk
10	Fujitsu MAB3091SP	Ulutek (212) 274 56 60	U2-SCSI	9.1 GB	512K	12.1	13.1	13	45.31	1.74	1.02	10.47	45.56	611	0.077	Yazma transfer hızı düşük

■ Sütundaki en iyi değer * Değerlerin yüksek olması daha iyi ** Değerlerin düşük olması daha iyi *** Karima (212) 233 30 30, Datagate (212) 288 53 10, Deniz Bilg. (212) 213 34 00, İhlas-Acer (216) 317 96 50, Bogaççı Bilgi (212) 288 92 92

Ekran Kartlarını Nasıl Test Ettik?

TNT2 ve Voodoo3'ün gelmesiyle ekran kartları piyasası iyice kızıştı. Hedef ise ev kullanıcıları pazarından en büyük payı kapmak.

Test için grafik kartları testlerinde standartlaşmaya başlayan ve PIII desteği de olan 3D Mark 99 Max adlı programı kullandık.

Günümüz kullanıcılarının en çok kullandığı ekran özellikleri olan 800*600 çözünürlük ve 16 bit renk derinliğiyle çalıştırdığımız programı, www.3dmark.com adresinden indirebilirsiniz. Bu adresten indirdiğiniz program bazı kısıtlamalarla çalışıyorsa da bu, grafik kartınızın genel performansı hakkında bilgi sahibi olmanıza engel olmuyor. Incoming ve Quake 2'yi de aynı çözünürlük ve renk derinliği ile teste katıktık. 3D Mark 99 Max, test içinde çeşitli demolar ve grafiksel algoritmalar kullanıyor. Burada amaç kul-

lanıcıların oyunlarda karşılaşılabileceği ortamları simüle edebilmek.

Örneğin programın kullandığı demolardan biri olan Race içinde 3.3Mb'lık doku kullanılmış, 15700 adet Vertice (poligonları oluşturan noktacıklar) içeren sahnede, 19342 adet poligon var.

First Person adlı ikinci demonun aksine Race'de tek geçişli Rendering söz konusu. Tüm bunların dışında demo içinde Direct 3D altında, Trilinear Filtered Texture Mapping, Vertex Fog ve Diffuse Gouraud Shading gibi algoritmalar var. Burada amaç dediğimiz gibi oyun ortamını aynen canlandırmak.

3D Mark puanının testteki ağırlığını %50 olarak belirledik. Artık

standart hale gelen QuakeII ve Incoming adlı oyunlara testi %20'serlik ağırlıkla etkilediler. FPS testlerinde VSync kapalı tutuldu. Kartların OpenGL performansını ölçmek için bu konuda tartışmasız bir otorite olan Viewperf adlı programı kullandık. Program içindeki CDRS04 ve AWADS02 adlı OpenGL demolarının %5'erlik etkisiyle toplam CHIP puanı elde edilmiş oldu.

Test platformu:

(VSync kapalı)
PIII 500 işlemci
AsusP2B BX anakart
128Mb SDRAM
8.4 GB IBM IDE sabit disk
40x Pioneer CD Sürücü

Ekran Kartları

TEKNİK				CHIP PUANLARI							Fiyatı (\$ + KDV)	CHIP'in Yorumu
Marka, Model	Distribütör Firma, Telefon	Yongaseli	Mimarı	Ram (MB)	Incoming (fps)*	Quake (fps)*	3D Mark 99 Max*	CDRS04 (Open GL)*	AWADS02 (Open GL)*	Topl. CHIP Puanı*		
1 Creative 3D Blaster TNT2 Ultra	Multimedia, Empa, Gen-pa** (212) 212 58 50, (212) 599 30 50	Nvidia Riva TNT II Ultra	AGP 4x	32	120.68	90.5	5035	90.50	11.91	63.69	245	Yüksek genel performans
2 Asus AGP-V3800	Çizgi Elektronik (212) 273 14 31	Nvidia Riva TNT II Ultra	AGP 4x	32	118	90.00	5083	90.84	11.80	63.66	320	3D gözlükte beraber geliyor
3 Leadtek Winfast S320 II Ultra	Turcom (216) 330 57 83	Nvidia Riva TNT II Ultra	AGP 4x	32	120.1	90.00	5028	91.00	11.70	63.48	260	Ayrıca capture kartına sahip
4 Leadtek Winfast S320 II	Turcom (216) 330 57 83	Nvidia Riva TNT II	AGP 4x	16	120.87	83.7	5017	90.22	11.27	62.49	155	Başarılı ve oturmuş sürücüler
5 Elsa Erazor III	TET (212) 256 35 32	Nvidia Riva TNT II	AGP 4x	32	118.84	79.7	4918	90.60	11.36	61.13	205	Yüksek OpenGL performansı
6 3DFX Voodoo3 3000	Ölçsan (212) 280 97 01	Voodoo3 3000	AGP 2x	16	105.94	92.5	4948	4.44	4.4	57.14	219	En yüksek Quake2 puanı
7 Diamond Viper V770	Karma, Multimedia (212) 233 33 30, (212) 212 58 50	Nvidia Riva TNT II	AGP 4x	32	111	84.00	4234	90.75	11.57	58.43	205	Viper yine iddialı
8 3DFX Voodoo3 2000	Ölçsan (212) 280 97 01	Voodoo3 2000	AGP 2x	16	100	81.1	4938	4.44	4.4	54.87	139	Yüksek fiyat/performans oranı
9 STB Velocity 4400	Ölçsan (212) 280 97 01	Nvidia Riva TNT	AGP 2x	16	110.45	60.1	4268	63.25	10.28	52.17	169	TNT'lerin en iyisi
10 Elsa Erazor II	TET (212) 256 35 32	Nvidia Riva TNT	AGP 2x	16	100	58.4	4180	66.75	11.41	51.37	155	Yüksek fiyat/performans oranı

■ Sütundaki en iyi değer * Değerlerin yüksek olması daha iyi ** Gen-pa (212) 288 10 70

CD Sürücülerini Nasıl Test Ettik?

Özellikle CD-R, CD-RW ve test amacıyla çizdiğimiz CD'leri okurken takılan CD sürücülerin sayısı hiç te az değil.

Test sırasında CD-Mess adlı programı kullandık. Program, ortalama veri transferi ve erişim zamanını ölçüyor. Kullandığımız diğer bir program, yine aynı kişinin yazdığı CD-Err adlı hata düzeltme ölçümü programı. CD-Err, hata düzeltme performansını ölçmek için çiziklerle dolu bir CD üzerinde çeşitli okuma testleri yapıyor. Bu testler bittğinde testin tamamlanması için gereken sürenin kısa olması, o sürücünün hata düzeltme performansının yüksek olduğunu gösteriyor. Diğer bir test kriterimiz ise Autorun özelliği içeren bir CD'nin sürücü tarafından tanınma süresi. Testte kullandığımız fakat puanlamaya katmadığımız bir test kriteri ise, CD-ROM Drive Analyzer adlı

programın sonuçları oldu. Program okuma sırasında sürücünün çıkardığı maksimum hızı ve düşüşü minimum hızı ölçüyor. Bu şekilde sürücünün okuma sırasında zorlandığı zaman CD'ye verdiği tepkiyi anlamak mümkün. Bazı sürücüler bu testte minimum değer olarak 0'a kadar düşüyor. Yani durdular. Bazılarıysa kısa bir afallama süresinden sonra hızlanarak yollarına devam ettiler. Bu testi CD-Err hata düzeltme testiyle karıştırmamak gerek. Zira hata düzeltme testi sırasında CD üzerinde ciddi çizikler varken Drive Analyzer programıyla test sırasında temiz bir CD kullandık. Dolayısıyla test programlarının ve sürücülerin önemli ölçüde çizik içeren CD ile temiz CD'ye göster-

diği hata düzeltme ve okuma işlemi her zaman tutarlı olmadı.

Testte Kullanılan Puanlama Yöntemi

Puanlama yaparken ortalama transfer oranının toplam puan üzerinde %45'lik bir ağırlığı oldu. Erişim süresinin ise toplam puana katkısı %25'ti. Hata düzeltme performansının CHIP puanı üzerinde %20'lik etkisi olan testimizde, Autorun CD tanıma testi için %10'luk bir ağırlık saptadık.

Test Platformu:

Pii 450 128MB SDRAM
Asus P2B BX anakart
8.4 GB IBM IDE sabit disk
Diamond Viper550 ekran kartı

CD Sürücüler

			TEKNİK		CHIP PUANLARI							
	Marka, Model	Distribütör Firma, Telefon	Arayışım	Hız	Önbellek (Cache)	Ortalama Veri Transfer Hızı (Kb/s)*	Ortalama Erişim Süresi (ms)**	Hata Düzeltme Performansı**	Autorun CD Tanıma**	Topl. CHIP Puanı*	Fiyatı (\$ + KDV)	CHIP'in Yorumu
1	Toshiba XM6502B	Karma (212) 233 30 30	IDE Ultra DMA 33	40x	128K	3629.9	76.1	64.9	12	80.85	82	Düşük erişim süresi, yüksek okuma hızı
2	Pioneer DR-944	Multimedia (212) 212 98 90	IDE Ultra DMA 33	40x	128K	3493.7	76.8	64.3	10	80.01	82	İyi sayılabilir okuma hızı
3	Philips PCA402CD	Karma, SKY, Boğaziçi Bilgi (212) 212 98 50, (212) 212 88 34, (212) 288 92 02	IDE Ultra DMA 33	40x	128K	3471.4	80.3	63.4	9	79.87	59	Başarılı hata düzeltme
4	Asus CD-S550	Çığır Elektronik (212) 273 14 91	IDE Ultra DMA 33	50x	128K	3343.0	71.6	63.2	10	79.82	70	Testteki en iyi erişim süresi ve hata düzeltme performansı
5	LG CRD-8400B	Uloteck (212) 274 56 60	IDE Ultra DMA 33	40x	128K	3519.6	79.6	66.5	9	79.63	54	Okuma kararlılığı çok yüksek
6	Philips PCA402CD	Karma, SKY, Boğaziçi Bilgi (212) 212 98 50, (212) 212 88 34, (212) 288 92 02	IDE Ultra DMA 33	40x	512K	3373.3	94.4	66.1	8	76.34	59	Başarılı hata düzeltme, güvenilir
7	Delta OPC-K101	AK, Eryaz (212) 259 38 00, (212) 212 52 21	IDE Ultra DMA 33	40x	128K	3295.1	105.0	63.3	8	76.08	43	Başarılı hata düzeltme
8	Mida LTN-382	Dalga (212) 288 33 11	IDE Ultra DMA 33	40x	128K	3202.3	79.2	71.9	8	75.43	45	Düşük erişim süresi, düşük okuma hızı ve hata düzeltme
9	Toshiba XM6402B	Karma (212) 233 30 30	IDE Ultra DMA 33	32x	128K	3454.9	84.9	71.4	12	75.24	55	Okumakta zorlandığı bölgelerde cabuk toparlanıyor
10	Cyberdrive 400D	Karma, Eryaz (212) 233 30 30, (212) 212 62 21	IDE Ultra DMA 33	40x	128K	3081.9	105.8	212.8	12	56.5	43	Genel performansı düşük, uzun

■ Sıradaki en iyi değer * Değerlerin yüksek olması daha iyi ** Değerlerin düşük olması daha iyi

BİLGİSAYARINIZI

ÖLÜME

TERK ETMEYİN!

Vakum ve Basıncılı Havanın Gerekli Her Yerde...
Teknik Servis Elemanınız!

GEN-PAZ BİLGİSAYAR ELEKTRİK SANAYİ VE TİC. LTD. ŞTİ.
Kefçe Dede Mh. Pınar Sk. No: 2/2 -A Üsküdar/İST.
Tel: (0216) 342 56 87
Fax: (0216) 310 82 65

CHIP TOP 10

Yazıcıları Nasıl Test Ettik?

Mürekkep püskürtmeli ve lazer yazıcıları farklı kriterlerle test ettik. Hazırladığımız CHIP Test dökümanları, yazıcıları gerçekten zorladı.

Renkli mürekkep püskürtmeli yazıcılar için toplam sonuç 4 kriterimiz olan metin ve grafik baskı hızı, baskı kalitesi, ayrıca dokümantasyondan aldıkları sonuçlarla hesaplandı. Ağırlıklı yüzdeler sırasıyla %25, %25, %40 ve %10. Test için Windows 98, Star Office 5.0 ve Imaging kullanıldı.

Hız: Yazıcılar metin, grafik ve fotoğraf değerlendirme için üç test dokümanı yazdırmıyorlar. Metin hızı, çeşitli yazı tiplerine ve bir de firma logosuna sahip beş sayfalık bir iş mektubu ile ölçüldü.

Baskı hızı yazıcı seçiminde oldukça önemli bir rol oynuyor.

Mürekkep püskürtmeli yazıcılarda, yazdırma parametrelerinin ayarı, birçok seçenek olduğu için, biraz problemli. Doğrudan bir karşılaştırma yapabilmek için metin baskısında standart kalite için normal kağıt kullandık. Hız ve kalite arasındaki ikilem için en uygun orta yolu bu şekilde bulmaya çalıştık.

Hız ölçümü için StarWriter'da yazdırma görevinin başlatılmasıyla beşinci kağıdın çıkış tepsisinden tamamen çıkması arasındaki süre alındı.

İkinci değerlendirmede hem grafik, hem metin, hem de fotoğraflar

içeren bir kombi doküman kullandık. Bu çıktı en yüksek kaliteyle yazdırıldı. Mürekkep püskürtmeli yazıcılarda tabakalı özel kağıt kullandık.

Üçüncü test dokümanı olarak tam sayfalık bir fotoğraf söz konusu. Tüm yazıcılarda metin baskı hızı değerlendirme için beş sayfalık dokümanın yazdırılma süresi kullanıldı. Grafik çıktı hızı, kombi dokümanın ve fotoğrafın baskı süreleriyle ölçüldü. **Baskı Kalitesi:** Baskı kalitesi de metin ve grafik baskı kalitesi olmak üzere iki ayrıldı. Metinde hem beş sayfalık mektuptaki hem de kombi sayfasındaki harfler dikkate alındı. CHIP, kombi dokümanın yanısıra tam sayfalık maksimum kalitedeki bir fotoğraf baskısını da grafik değerlendirme için kullandı. Fotoğraftaki renk geçişleri, keskinlik gibi kriterlere tek tek not verilerek toplam bir puan ortaya çıkarıldı.

Lazer Yazıcılarda Test Kriterleri

Lazer yazıcılarda yeni ve mürekkep püskürtmeli yazıcılardan farklı bir test yöntemi söz konusu. 10 sayfalık bir iş mektubu (Word) ve tek sayfalık bir kombi doküman (Corel Draw) kullanılıyor. Bunlarla baskı hızı ve kalitesi ölçülüyor.

Test platformu

PII450 Asus P2B BX anakart
128MB RAM
8.4Gb IBM EIDE disk
Diamond Viper550 ekran kartı
17" Hitachi CM611ET
36x Pioneer Cd Sürücü

TEMmuz 1999

Mürekkep Püskürtmeli Yazıcılar

		TEKNİK					CHIP PUANLARI							Fiyat (+ KDV)	CHIP'in Yorumu
Marka, Model	Distribütör Firma, Telefon	Baskı Hızı s/b (sayfa/dak)	Baskı Hızı renkli (sayfa/dak)	Çözünürlüğü (dpi)	Bağlantı Şekli	Boyutu (mm)	Ağırlığı (kg)	Kartuş Sayısı	Office baskı hızı (sn)**	Resim baskı hızı (sn)**	Resim Kalitesi*	Dokümantasyon*	Topl. CHIP Puanı*		
1 Epson Stylus Color 640	Romar (212) 252 08 09	8	4	1140x720	Paralel	162 x 429 x 231	5,2	2	162	144	85	70	62,04	77.99.000 TL	Genel olarak yüksek performans
2 Epson Stylus Color 440	Romar (212) 252 08 09	6	2,5	720x720	Paralel	162 x 429 x 214	5,2	2	266	131	82	85	57,90	57.990.000 TL	Mükemmel fiyat/performance oranı
3 HP 6150C	HP (0212) 224 59 25	8	5	600x600	Paralel, USB	165 x 446 x 356	5,5	2	150	157	64	75	55,17	295 \$	Hızlı baskı
4 Lexmark Color JetPrint 3200	Pera (212) 220 04 40	6	2,5	1200x1200	Paralel	208 x 465 x 279	3,3	2	193	158	72	70	54,44	165 \$	İyi sayılabilecek fiyat/performance oranı
5 Xerox DocuPrint X100C	Xerox (212) 274 93 54	8	4	1200x1200	Paralel	152 x 432 x 203	4,2	2	146	292	75	65	54,18	219 \$	Yüksek baskı kalitesi, dokümantasyon yetersiz
6 Lexmark Color JetPrint 5700	Pera (212) 220 04 40	8	4	1200x1200	Paralel	181 x 425 x 240	3,6	2	145	288	68	75	52,35	209 \$	Testteki en yüksek ofis baskı hızı
7 Olivetti ArtJet 20	Utoteck (0212) 222 26 23	10	6	1200x1200	Paralel	210 x 436 x 170	4,3	2	229	156	70	70	50,78	365 \$	Düşük resim kalitesi
8 Canon BJC-6000	Hismak (216) 391 88 00	6	5	1440x720	Paralel	210 x 436 x 170	4,3	4	158	325	77	70	50,10	349 \$	Kartuşları aynı anda değiştirilebiliyor
9 Olivetti JP883	Utoteck (212) 222 26 23	8	2,5	1200x600	Paralel	405 x 464 x 251	4,3	2	180	242	58	75	46,40	150 \$	Düşük performans
10 Xerox DocuPrint X100C	Pera (212) 220 04 40	5	2,5	1200x600	Paralel	289 x 416 x 103	5,1	4	338	204	72	75	45,25	164 \$	Tek tek değiştirilebilen kartuşlar

■ Sütundaki en iyi değer * Değerlerin yüksek olması daha iyi ** Değerlerin düşük olması daha iyi

1500\$'ın Altındaki Lazer Yazıcılar

		TEKNİK					CHIP PUANLARI							Fiyat (+ KDV)	CHIP'in Yorumu
Marka, Model	Distribütör Firma, Telefon	Baskı Hızı (sayfa/dak)	Çözünürlüğü (dpi)	Ram	Bağlantı Şekli	Boyutu (mm)	Ağırlığı (kg)	Çalışması için geçen süre (sn)**	Office baskı hızı (sn)**	Resim baskı hızı (sn)**	Resim Kalitesi*	Dokümantasyon*	Topl. CHIP Puanı*		
1 Xerox DocuPrint N17	Xerox (212) 274 93 54	12	1200	16 MB	Ethernet 10 Base2, Paralel	442 x 418 x 204	18,6	12	53	27	85	70	62,04	1250 \$	Kaliteli ve hızlı baskı
2 Epson EPC-5700	Romar (212) 252 08 09	8	1200	4 MB	Paralel, Rs232C	367 x 463 x 251	7,5	19	85	27	82	85	57,90	166.990.000 TL	Zengin dokümantasyon
3 Oki 10ex	Utoteck (0212) 222 26 23	10	1200	2 MB	Paralel	200 x 330 x 377	10	12	70	19	64	75	55,17	704 DM	Yüksek grafik baskı hızı
4 Brother 1050	Genpa (212) 288 10 78	10	1200	4 MB	Paralel	360 x 245 x 355	7,2	15	75	24	72	70	54,44	656 \$	İyi sayılabilecek fiyat/performance oranı
5 Panasonic KXP6500	Pancem (212) 274 47 55	8	1200	512 K	Paralel	132 x 378 x 207	6,5	19	108	21	75	65	54,18	399 \$	Ofis baskı hızı düşük
6 Lexmark Optra K1220	Pera (212) 220 04 40	12	1200	2 MB	Paralel	286 x 402 x 414	17	18	62	33	68	75	52,35	779 \$	Baskı kalitesi düşük
7 Xerox DocuPrint P8e	Xerox (212) 274 93 54	8	1200	4 MB	Paralel	345 x 365 x 405	7	19	91	28	70	70	50,78	399 \$	Uygun fiyat, genel olarak düşük performans
8 Xerox P1202	Xerox (212) 274 93 54	12	1200	4 MB	Paralel	380 x 426 x 220	11	14	62	85	77	70	50,10	675 \$	Yüksek ofis baskı hızı
9 Oki 6W	Utoteck (212) 222 26 23	6	600	2 MB	Paralel	267 x 325 x 360	4,3	16	118	24	58	75	46,40	415 DM	Testteki en uygun fiyatlı yazıcı
10 Lexmark Optra E	Pera (212) 220 04 40	6	600	2 MB	Paralel	246 x 335 x 210	6	19	113	71	72	75	45,25	389 \$	Düşük fiyat/performance oranı

■ Sütundaki en iyi değer * Değerlerin yüksek olması daha iyi ** Değerlerin düşük olması daha iyi

CD Yazıcıları Nasıl Test Ettik?

Başarılı bir kayıt işlemi için CD Writer'ın bireysel başarımları dışında, genel olarak sisteminizin hızlı ve stabil olması şart.

Test sırasında okuma hızı için ortalama veri transferi, maksimum değer ve minimum değer olmak üzere üç ayrı kriter kullandık. Maksimum değer, okuma sırasında çıkan tepe noktasını yansıtırken, minimum değeri de CD okunurken yazıcının düşüğü en küçük okuma değerini gösteriyor. Bu aşamada belirtmemiz gereken önemli bir konu, ortalama veri transferinin bu iki değerin ortalaması alınarak oluşturulmadığı. Çünkü her iki değer de belli bir süreçten bağımsız uç değerler. Yani 10 dakikalık bir okuma testinde, yazıcı 10 saniye boyunca 700Kb/sn veri aktarımı yaparken, 9 dakika 50saniye boyunca 1200kb/sn ya da üzeri veri aktarımı yapmış olabilir. Bu aşamada, bu de-

ğerlerin ortalaması, ortalama veri transferini yansıtmış olmaz. Maksimum ve minimum değerlerin verilmesi, daha çok CD'nin okunması sırasında yazıcının CD'ye gösterdiği reaksiyonu anlatmak içindir.

Ortalama veri transferi ise, adından da anlaşılabilirceği üzere yazıcının zamana bağımlı olarak gösterdiği veri aktarım performansını yansıtır. Buradaki her üç kriterin sayısal olarak büyük olması arzu edilir.

Yazıcıların kaydetme başarımları ölçmek için Audio ve Data olmak üzere iki ayrı format kullandık. Kayıt/kopyalama testi için Audio ve Data CD'lerini kopyaladık ve çıkan süreyi puan olarak teste dahil ettik. Bu testlerde çıkan sürenin mümkün ol-

duğu kadar az olması istenir. Veri erişimi ve CPU kullanımı ise, isimleri üzerlerinde kriterler. Her iki değerin de küçük olması, performansın da yüksek olması anlamına geliyor. Toplam Chip puanını hesaplarken kullandığımız ağırlıklı notlama sistemi, yüzde 25 veri kaydı, yüzde 25 Audio kaydı, yüzde 20 ortalama transfer oranı, yüzde 10 dokümantasyon, yüzde 15 veri erişim süresi ve yüzde 5 işlemci kullanımı şeklinde oldu.

Test Platformu:

PII 450 128MB SDRAM
Asus P2B BX anakart
8.4 GB IBM IDE sabit disk
Diamond Viper550 ekran kartı
40x Pioneer CD sürücü

CD Yazıcılar

			TEKNİK			CHIP PUANLARI											
	Marka, Model	Distribütör Firma, Telefon	Arayırımı	RW/Yazma/Okuma	Önbellek (Cache)	Transfer Hızı maksimum (Kb/s)**	Transfer Hızı minimum (Kb/s)**	Ortalama Veri Transfer Hızı (Kb/s)**	Ortalama Erişim Süresi (ms)**	CPU Kullanımı**	Audio-CD (dk) (73.44 min)**	Data-CD (dk) (73.44 min)**	Dokümantasyon*	Topl. CHIP Puanı	Fiyat (\$ + KDV)	CHIP'in Yorumu	
1	Ricoh MP 7040A-DP	Uftek (212) 274 56 60	IDE	4/4/20	2MB	2543	1218	2523	123	3.32	16:40	15:32	8	60.98	399	Yüksek okuma ve yazma hızı	
2	Mitsumi CR 4802 TE	Karna, Empa*** (212) 233 30 30	IDE	2/4/8	2MB	1197	827	1197	169	3.16	15:40	15:38	9	53.78	317	Genel olarak yüksek performans	
3	HP 8100i	Karna (212) 233 30 30	IDE	2/4/24	1MB	1990	323	1783	113	3.26	24:50	16:50	10	53.26	454	Düşük veri erişim süresi, pahalı	
4	Yamaha 4416E	Multimedia, SKY***	IDE	4/4/16	2MB	1297	939	960	161	3.18	17:15	15:47	7	49.02	389	Ortalamanın üzerinde performans	
5	Philips CDRW400	Boğaziçi Bilgisayar, SKY***	IDE	4/4/16	2MB	1298	576	971	320	2.71	17:38	21:20	8	43.60	435	Düşük CPU kullanımı	
6	Creative Blaster2224	Gen-pa, Empa, Multimedia***	IDE	2/2/24	2MB	1812	0	1809	150	3.44	32:03	33:30	6	38.0	315	Veri erişim hızı yüksek	
7	Philips PCA 3610RW	Boğaziçi Bilgisayar, SKY***	IDE	2/2/6	1MB	972	598	967	320	20.8	32:39	33:48	9	32.13	345	Kayıt yazdırma hızı zengin dokümantasyon	
8	Waitec WT 2036E1	SKY (212) 232 86 24	IDE	2/2/6	1MB	973	597	967	320	20.9	32:38	33:50	7	30.14	290	Kayıt performansı düşük, nispeten hesaplı fiyat	
9	BTC BTC	Deniz Bilgisayar (212) 213 34 00	IDE	2/2/6	1MB	972	587	956	333	20.0	32:30	31:20	6	29.62	235	Testte katılan en ucuz yazıcı	
10	Cyberdrive RW 602	Karna (212) 233 30 30	IDE	2/2/6	1MB	973	318	956	340	20.1	32:33	31:14	6	29.69	249	Okuma performansı çok düşük	

* Şimdiki en iyi değer * Değerlerin yüksek olması daha iyi ** Değerlerin düşük olması daha iyi *** Boğaziçi Bilg.: (212) 288 92 92, Empa:(212) 599 50 50, SKY: (212) 213 34 00, Gen-pa: (212) 288 10 78, Multimedia: (212) 212 96 50.

Sorun Söyleyeyim...

SuperCHIPMan tüketici hakkını arayanların ve çözemediği soruları olanların hizmetinde. chipyaz@chip.com.tr adresine e-mail yazarak sorunlarınızı belirtebilirsiniz.

Creative Infra'da Alıcı Sorunu

Selamlar. Önce derginizi başarisından dolayı tebrik etmek istiyorum. Gelelim sorunuma: Benim CD sürücüm 32x Creative Infra. Bilgisayarımı açtığımda CD sürücüm girip çıkmaya başladı. Virüs zannettim, ama değilmiş. Muhtemelen donanımla ilgili bir problem. Genelde Infra alıcının önündeki birtakım hareketler yaptığında CD sürücüm içeri ve dışarı hareket ediyor (örneğin önünde elimi salladığımda), ama herhangi bir hareket olmadan da aynı şeyleri yapıyor. Sorunuma çare bulursanız minnettar kalırım. Saygılar ve sevgiler.

CHIP Merhaba, Creative 32X Infra CD-ROM'unun bu tür bir hata yaptığını daha önce görmüştük. Bu hata Creative'in Infra yazılımı ile Windows sistem dosyalarının uyumsuzluğundan kaynaklanıyor. Windows sistem dosyalarında yapılan en ufak değişiklik bu tür bir istenmeyen duruma yol açar. Örneğin bir programı yükledikten sonra kaldırmak istediğinizde, yanlış çalışma dosyasını sildiğinizde veya değiştirdiğinizde, siz farkında olmadan sistemde de-

ğişiklikler oluşur. Sizin yapmanız gereken önce Creative'in bu programını silmek. Silme işlemini Denetim Masası'nın altındaki Program Ekle-Kaldır klasörüne girip oradan silmek istediğiniz programı bularak yapabilirsiniz. Bunu yaptıktan sonra makinenizi kapatıp tekrar açarak uzaktan komanda programını yükleyip çalıştırabilirsiniz. Bunları yapmanıza rağmen aynı sorun devam ediyorsa, hatanın işletim sisteminde olup olmadığını anlamak için CD-ROM'unuzu çıkarıp başka bir makineye takın. Hata burada da devam ediyorsa, o zaman bu CD-ROM'u bir servise götürmelisiniz.

Windows Açılışta Hata

Sevgili Superchipman. Ben yeni bir bilgisayar kullanıcısıyım. Geçenlerde bilgisayarımı yeniden Win 98 yüklemek istedim, ama sanırım bilgisayarda hatalar oluştu. Artık bilgisayar açılırken Win baslıyor yazısı çıkmıyor. 1.boot from harddisk, 2.boot from CD-ROM a.win 98 kur CD-ROM'dan baslat, b.win98i CD-ROM desteği ile baslat, c.win98i CD-ROM desteği olmadan baslat. bunların hepsinde sonuç:

C:\SET BLASTER=A220-17-D1-T2 ve C:\REM-By WINDOWS SET UP-SET SNDSCAPE=C:\WINDOWS loading NAVDX. PLEASE WAIT Söylendiği gibi bekledim, tam 1.5 saat. Ama değişen birşey olmadı. Bilgisayarım PII 350 64 MB RAM. Cevabınız için şimdiden teşekkür ederim. "Win 98 CD'si orijinaldir"

CHIP Windows açılışında bu tür yazıların çıkması yaptığımız kurulumdan dolayıdır. Siz Windows'unuzu kurarken CD-ROM'dan Boot ettiğiniz ve hemen sonra kurmaya başladığınız için bu tür yazılar çıkmakta. Size tavsiyemiz bir dahaki sefere Windows'u kurduğunuzda sisteminizi açılış disketi ile açıp CD'nizdeki Windows klasörünü sabitdiske kopyalayıp kurmak. Autoexec.bat satırındaki C:\REM-By WINDOWS SET UP-SET SNDSCAPE=C:\WINDOWS komutunu C:\SET SNDSCAPE=C:\WINDOWS olarak değiştirseniz, sorunumuzu büyük ölçüde halletmiş olursunuz.

Anakartlarda ATX Uyumluluğu

Merhaba. Ben 2 yıl önce bir P133 almıştım. Daha fonksiyonel olduğu için

de multimedia kasa almıştık. Yalnız biraz geç de olsa çok ufak ve kullanışsız bir kasa olduğunu anladık. Vx Board'um var. Ve Big Tower ATX kasa almak istiyorum. Acaba vx kart ve donanımım bu kasa-ya uyur mu? Şu an 16 MB RAM'im var. Acaba 64 MB 100 MHz SD RAM alsam ne kadar hızlanır? 100 MHz'i desteklemediğini biliyorum, ama ilerisi için yatırım olarak düşünüyorum.

Acaba 100 MHz olmasa daha fazla mı verim alırım? Sorularımı cevaplarırsanız sevinirim. İlginiz için şimdiden teşekkür ederim.

CHIP Merhaba, Big Tower ATX kasa sizin anakartınıza uyumlu değil. Çünkü bu tür kasalar daha çok LX, BX ve ZX Chipset'li anakartlar için uygun. Anakartın uymaması için diğer bir neden ise, kullandığınız anakarta 12 pinlik bir AT Güç kablosu bağlanması. Oysa ATX kasalarda 20 pinlik ATX güç kablosu kullanılmaktadır. Sisteminize 100 MHz RAM almanız bilgisayarınızın verimini artırmaz. Çünkü RAM'ler 100MHz olmasına rağmen, anakartınızdan dolayı 66MHz'in üzerine çıkamayacak.

Ring On Özelliğini Ayarlamak

Selamlar,

İşyerimde PII 400, evde de PII 350 bilgisayarım var. Bu bilgisayarların ikisinin de anakartı BX 440, RAM'leri 128 MB. Her ikisinde de 56K modem var. Bilgisayarlarımın RING ON özelliğini açmaya çalıştım, fakat bir türlü başaramadım.

Setup'daki ring on özelliğini Enable yaptım, fakat bir şey değişmedi. Çözümünü detaylı olarak anlatsanız sevinirim. Saygılarımla

CHIP Bilgisayarınızda Ring On özelliğini çalıştırmak için ilk önce anakartınızın BIOS Setup'ına girip oradan Power Management Setup'dan Power on by Ring seçeneğini Enable edin. Bazı anakartlarda bu bölümde birde modemin IRQ'sunu tanıtmamız gerekiyor.

BIOS değişikliklerini kayıttan sonra Windows'unuzu açın. Buradan Bilgisayarım'a farenin sağ tuşuna tıklayarak Sistem Özellikleri'ne girin. Aygıt yöneticisine girdikten sonra da modem özelliklerini tıklayın ve buradan da Ring On özelliğini işaretleyin.

Video CD'ler Açılmıyor

Merhaba Super Chipman, benim sorunum ve aynı zaman da başımın belası video CD'ler. Video CD'yi Active Movie Player ya da çoklu ortam sürücüsünü kullanarak çalıştırmakta ve keyifle filmi iz-

lemekteyim. Ama ne yazık ki son aldığım video CD'nin ikinci CD'sini çalıştıramadım. Sistem hatası olduğunu ve Windows'u yeniden başlatmam gerektiği yönünde ikaz geldi. Bunun üzerine CD'yi aldığım şirkete giderek durumu anlattım. Şirketteki bilgisayarda ikinci CD çalıştı (Aynı zaman DVD oynatıcıda da çalıştı). Acaba Windows'umda bir hata mı oluştu?

Not: Elimde bulunan diğer video CD'ler çok rahat çalışıyor. Şimdiye kadar iki kere bu durum başıma geldi. İlk olarak Godzilla CD'sinde ve son olarak da Star Wars Episode 1 CD'sinde.

Yardımcı olursanız sevinir ve son günlerin heyecanı olan Star Wars'un ikinci yarısını da seyredebilirim.

Saygılar....

CHIP Merhaba, sizin sorunuz birçok sebepten olabilir. Örneğin CD-ROM'unuz sadece belirli bir formattaki CD'leri okuyabilir. Veya CD-ROM'unuz çizik CD'lerde takılıp görüntüyü donduru-
yor olabilir.

Eğer durum böyle ise o zaman CD-ROM'unuzu gerekli teknik servise götürmelisiniz. Video CD'lerin çalışmamasına diğer bir sebep ise bu CD'lerin faklı video formatlarında kayıt edilmesi. Bu yüzden sizin saydığınız video oynatıcıları dışında, bir de Xmpeg Player ve PowerPlayer programlarını denemenizi tavsiye ederiz.

Smau

*** You write Be-At-Smau, you read Look-Further-Ahead.**

Be at Smau '99. To get a firsthand look at the breakthroughs that will change the way we live, communicate and work. To create your very own

Smau from the four sectors of SmauBUSINESS, SmauCOMM, SmauHOME and Internet World™. To take advantage of the new layout and the more functional and spacious exhibition areas. To make the most of all the

opportunities offered by the largest ICT event in the Mediterranean. Be at Smau '99, because a chance like this only happens once every thousand years.

September 30 - October 4, Milan Fair, Italy

To visit Smau '99, pre-register online or request an invitation to international.mktg@smau.it
ph. +39 02 28313.454 or fax +39 02 28313.213
www.smau.it/magellano

smau

International exhibition
of information & communications technology

Smau. Where the future is present.

Soft FSB Programı ile Overclock

İyi günler. Benim bilgisayarımın konfigürasyonu PII 350 MHz, Gigabyte GA-BXC Mainboard, 64 MB 100MHz SD RAM, 1 3.2GB Western Digital ve 11.2 GB Quantum HDD, Diamond Stealth II G460 grafik kartı, SB AWE 64 ses kartı, USR 33.6 Sportster modem, PCI Ethernet kartı, Creative Infra 4800 CD-ROM, ATX kasa.

Sorum şu olacak. Soft Fsb kullanarak ekstra soğutma aparatı gerektirmeden kaç Megahertz'e kadar güvenli bir şekilde Overclock edebilirim?

CHIP Soft Fsb kullanarak sistem frekansınızı 100x3.5 dan 112x3.5 MHz'e yükseltebilirsiniz.

PII ve hatta PIII işlemcilerini Overclock etmek isteyen bilgisayar kullanıcılarının bu tür soruları ile son zamanlarda çok fazla karşılaştık. Oysa bu işlemciler zaten yüksek performansa sahip Overclock gerektirmeyen işlemciler. Celeron işlemcilerde bu durum biraz daha farklı. Bu işlemciler Overclock işlemi sonrasında belirgin bir performans artışı göstermekte. Yalnız sisteminizin frekansını yükseltmenin makine ömrünü önemli ölçüde etkileyebileceğini de söylemeliyiz. Bu yüzden kasanın içindeki soğutmanın çok iyi ayarlanması gerek.

Ağ Ortamında CD-ROM Paylaşımı

Bir ağ sisteminde paylaşımında olan bir CD-ROM üzerinde bir oyun yüklemek

ve çalıştırmak için ne yapılabilir? Zira paylaşımındaki CD-ROM ağıdaki diğer bilgisayarlar tarafından CD-ROM olarak değil de, bir IDE sürücü gibi görülmekte. Sorunun cevabı için şimdiden teşekkür eder, başarılar dilerim.

CHIP İlk önce Ağ Komşularım'dan Özellikler'e girip dosya ve yazıcı paylaşımı bölümünü Aktif hale getirmelisiniz. Sonra Bilgisayarım klasörünün içindeki CD-ROM'un tanımlı olduğu sürücüsüne sağ tuşa tıklayıp Paylaşım seçeneğini girin. Bu bölümde CD-ROM sürücünüzü paylaşabilirsiniz.

Paylaşmış olan bu CD-ROM ağ üzerindeki diğer makineler tarafından bir sabitdisk sürücüsü olarak görünür. Ağ sisteminde paylaşımında olan bir CD-ROM üzerinde bir oyun yüklemek ve çalıştırmak için yapmanız gereken tek şey, CD-ROM'a tam paylaşımı verdikten sonra diğer bir makine ile CD-ROM'a karşılık gelen sürücüsüne tıklamak. Buradaki mantık, ağ ortamında paylaşımında olan CD-ROM'lar yazma dışında sabitdiskler ile aynı.

Sabit Disk Sorunun Çözümü

Merhabalar, bundan bir hafta evvel bir sabitdisk aldım (Western Digital AC28400) ve bir sorunla karşılaştım. BIOS' um sabitdiski LBA-528MB olarak tanıyor, ama Normal ya da Large olarak 8455MB olarak tanıyor. Ben şimdi ne yapmalıyım? Eğer LBA olarak kullanırsam ileride

herhangi bir sorunla karşılaşır mıyım? Normal olarak kalsa bir sorun olur mu? Yani yer açısından! Asıl sormaya korktuğum sabitdiskim bozuk olabilir mi? Eğer durum böyle ise tamir olanığı var mı? Nasıl?

CHIP Merhaba, BIOS'un sabitdiskinizi LBA-528MB olarak tanıması birçok nedenden olabilir. Anakartınızın BIOS sürücülerini eski olabilir. Size tavsiyemiz Internet'ten anakartınızın yeni sürücülerini indirip onu ilk önce güncellemek.

Sonra sabitdiskinizi BIOS'umuzun Auto Detect HDD seçeneği ile tanıtır. Windows 95 kullanıyorsanız, o zaman sistem özelliklerinden sabitdiskinizi Ultra DMA olarak tanıtmalısınız. Yer açısından kazanmak istiyorsanız sabitdiskinizi FAT32 olarak formatlayın. Sabitdiskinizin bozuk olup olmadığını Scandisk yaparak anlayabilirsiniz. Scandisk sabitdiskinizde Bad Sector olup olmadığını kontrol eder ve dosyaları bir düzene sokar. Bad Sector oluşması diskinizde hasar olduğu anlamına gelir. Türkiye'de hasarlı bir sabitdiskin tamir olanığı çok zayıf.

Modemi PC'ye Tanıtmak

Bilgisayarım Pentium II 350 işlemci, 64 MB SD RAM, Asus p2b AGP anakart ve Rockwell 56k modemim var, ama modemimi bir türlü tanıtamıyorum. Bütün PCI slotlarımı denedim, ama olmadı. Modemi takıp bilgisayarı açtığımda birden fazla modem

görüyor. Bir de PCI Bridge ve PCI Card buluyor (Bunların ne olduğunu bilmiyorum, söylerseniz sevinirim). Modemin kendi yazılımı da modemi bulamıyor, Modem Doctor diye bir program denedim, modemi ararken bilgisayar kilitlendi vs.

Bana yardımcı olabilirseniz sevinirim.

CHIP Merhaba, Windows modeminizi tanıyamadığı için onu PCI Card olarak algılamakta. PCI Bridge ise PCI veriyolu ile işlemci arasında iletişimi sağlayan bir köprü görevinde. Sanırım siz modeminizi birçok kez yüklemeye çalışırken, önceki yüklemeleri kaldırmamışsınız. Bu yüzden sisteminizde bu tür çakışmalar oluşmuş. İlk olarak yapmanız gerek makinenizi açılırken klavyeden hemen F8'e basıp Windows'unuzu güvenli kipte açmak. Sonra Bilgisayarım ikonuna farenin sağ tuşu ile tıklayarak Özellikler bölümüne girin. Oradan Aygıt Yöneticisi Modem seçeneğine tıklayın. Bu bölümde daha önce yüklediğiniz tüm modemleri göreceksiniz. Bunların hepsini sildikten sonra makinenizi kapatıp açın ve modeminizi yeniden yükleyin. Modemi yüklerken COM bağlantılarından COM1 ve COM2 dışında bir bağlantı seçin. Eğer bu iki bağlantı dışında başka bir COM bağlantınız yok ise, o zaman Yeni Donanım Ekle'den yeni bağlantı noktası eklemelisiniz. COM2 portuna kurulan modem için anakartının BIOS Setup'ından COM2 seçeneğini Disable etmelisiniz.

IE 5.0 ile Sistem Kilitlenmesi

Merhaba. Ben bir öğrenciyim. 1 veya 1.5 yıldan beri bilgisayar kullanıyorum. Ama henüz pek fazla bir şey bilmiyorum. Makinemde sorunlar yaşıyorum. Şimdiden teşekkür ediyorum ve dergide yayımlanmasını diliyorum. Makinem 2.1 GB sabitdisk ve Pentium (MMX)

Sorunların şunlar:

1) Makinem Internet'e bağlandığından beri çok yavaşladı. Sebeplerini az da olsa biliyorum. Devamlı Internet Temporary Files'i, geri dönüşüm kutusunu temizliyorum. Ama benim bilmediğim bir sorun daha olabilir mi (Programlar ve Başlat menüsünün yanındaki kısayollar, yani Explorer, Outlook Express, dil, görüntü, saat ayarlarının olduğu yer)? Bilgisayarım da da oldukça fazla program var ama hepsi lazım olanlar...

2) Makineye biraz yüklenince, yani 2-3 saat, birçok şeyi çalıştırınca benim tabiriyle manyaklaşıyor ve kendi kendini resetliyor. Yani Explorer hatası veriyor. Sonra da tekrar başlarken Scandisk bulamıyor ve "SCANDISK.EXE bulunamadı, disklerde onarım gerekiyor" diyor. Bunun sonunda makinemi tekrar yüklemem gerekir herhalde, ama bunu yapamam. Arkadaşımdan ve Internet'ten bulduğum gerekli programlar var. Bunları tekrar bulmam zaman ve para alır diye düşünüyorum. Tavsiyeniz nedir?

3) Internet'e girip birkaç sayfa, ICQ'yu ve benzeri

şeyleri açınca bilgisayarım çok düşük bir performans gösteriyor. Yakınlarda Internet Explorer 5.0 indirmiştim. Üstüne tıklayıp açılana kadar uyku geliyor. Bazen çok sinirleniyorum, ama elinden bir şey gelmiyor.

4) Internet'ten programları daha hızlı Download etmek için ayrıca bir program var mı? Ücretsiz bulabilir miyim?

5) Eski programların parçalarını nasıl yok edebilirim?

CHIP Merhaba

1- Makinenize bu kadar çok program yüklediğiniz için yavaş açılıyor. Masaüstünde mümkün olduğunca az program çalıştırın. Bunun nedeni sisteminizin özelliklerinin bu tür yoğun bir çalışmaya yetişememesi.

2- Makinenizi aşırı zorluyorsunuz ve dolayısıyla sistem kaynakları azaldığından dolayı makineniz kilitleniyor. Size tavsiyemiz Bilgisayarım içindeki C sürücüsüne farenin sağ tuşuna tıklayarak Özellikler'e girip Araçlar bölümünü seçmek. Buradan sabitdiskinize Scan disk ve Defrag yapın.

3- Bu sorun Internet Explorer 5.0'dan kaynaklanıyor. Explore 5.0 daha çok yeni ve birçok Bug'ta var. Ayrıca sisteminiz IE'yi kaldırıyor.

4- Internet'te programları daha hızlı Download etmek için Getright adlı programı kullanabilirsiniz. Bu programın bir özelliği birden çok dosyayı aynı anda Download edebilmesi ve Download kesilse de kaldığı yerden devam edebilmesi.

5- HKEY LOCAL MACHI-

NE/Software bölümünden tam olarak kaldıramadığımız programların klasörlerini silerek kaldırabilirsiniz. Yalnız bu bölümde yapacağınız en küçük hata sisteminizi etkileyebilir.

Ekran Kartının Kilitlenmesi

Benim Celeron 333, 64 MB RAM, 1 MB s3, Flyvideo TV kartı özelliklerine sahip bir bilgisayarım var. İşletim sistemi ise Win95. Yaşadığım problemler ise şunlar:

1) Ekranda beyaz noktalar çıkıyor; fareyi oynattığım zaman, dosya taşıdığım zaman veya Internet'e bağlandığım zaman. Bunların hepsi Windows'da iken oluyor. DOS'ta hiç bir problem yok.

2) Windows'umu güvenli kipte başlatınca, Highmem sistemin güvenilir adresi bulduğu yer windows durdu. Niçin böyle yazıyor?

3) Bilgisayarına Win98 yükledim. Kur tamamlandı. Windows açılır açılmaz hemen hata veriyor. "Explorer geçersiz sayfa hatasına neden oldu. Kapatılacak." Bunu nasıl halledebilirim? Dertime çare bulursanız çok sevineceğim. Teşekkürler.

CHIP Merhaba, Sistem özelliklerinize bakacak olursak ekran kartı dışında her şey normal. Ekran kartınız böyle bir sistem için çok yetersiz. Bu yüzden de ekranda beyaz noktalar ve ekran donmaları oluşuyor. Size tavsiyemiz en kısa zamanda ekran kartınızı değiştirmek. Ekran kartı seçerken onun en az 8MB i740 Chip'li bir kart olmasına dikkat edin.

Explorer'ınızın ilk açılışta hata vermesi işletim sisteminizi tam olarak kuramadığını gösterir. Çünkü Win98 Explorer ile birlikte çalışmakta. Yani Windows 98 Explorer'ın birçok özelliğini de kullandığı için size tavsiyemiz işletim sisteminizi tekrardan gözden geçirmeniz. Güvenli kipte bu mesajı vermesi Windows'un sağlıklı olarak kurulmamasından kaynaklanır.

Sanal Belleğin Ayarlanamaması

Ben msconfigden taskmon ve msstask seçeneklerini kaldırdım (Win98). Bunun makineme zararı olur mu? Bir de makinem çalışırken bir süre sonra sanki RAM'i doluyor (64 MB) ve sabitdisk sürekli çalışıp makineyi yavaşlatıyor. Bir ara sanal bellekle oynamıştım, ama tekrar eski ayarına getirdim, düzelmedi. Makinemi yüksek performansta kullanabilmem için tavsiyelerinizi bekliyorum.

CHIP Bu dosyaları kaldırmanız sisteminizi önemli ölçüde etkilemez. Sanal belleğin düzeltilmesi için aşağıda yazılanları uygulamanız yeterli. İlk olarak Denetim Masası'ndan Sistem'e girip oradan da Başarım seçeneğinden sanal bellek seçeneğine girin. Burada yapmanız gereken tek şey Sanal bellek ayarlarının Windows yönetsin kutucuğunu işaretlemek. Makinenizi kapatıp açtığınızda eski ayarlarınıza geri dönmüş olacaksınız. Makinenizin daha hızlı açılması için başlangıç Obosaltın ve Norton türü programları gerektiğinde çalıştırın. ☐

Internet Bölümü

Internet ile ilgili sorunların çözümlerini ve size yardımcı olacak her türlü bilgiyi Internet bölümünde bulabilirsiniz.

181

Internet Araçları

Oldukça iyi bir FTP sunucu programı olan WarFTP Daemon'ın tanıtımı ve kullanımı ile ilgili bilgiler.

196

IE 5.0 Sürprizleri

Internet Explorer'ın 5.0 versiyonundaki yeniliklerin tanıtımı.

184

Internet'te Tehlike

Internet'te surf yaparken karşılaşılabileceğiniz tehlikeler ve bunlardan korunmanın yolları.

FTP Sunucunuz İçin En İyi Seçenek

WAR FTP Daemon, Internet üzerinde dosya transfer protokolünü kullanırken karşılaşılabileceğiniz kullanılabilirlik ve güvenlik gibi tüm problemlere çözüm olacak. Programı CHIP CD'sinde bulabilirsiniz.

Windows 95 ve NT altında çalışmak için tasarlanmış olan WAR FTP Daemon, tüm ihtiyaçlarınızı karşılayacak şekilde çalışan ve gerçekten bilgisayarınızda ana FTP Server programı olacak kadar mükemmel, 32-bit'lik tamamen ücretsiz bir yazılım. Multithreading, IP numaralarına dayalı birden fazla sanal FTP Server kurabilme anlamına gelen Multihoming/Multihosting desteği de sunan program, tam OLE desteği, BBS benzeri Windows arabirimi, performansı ve fonksiyonelliği artırmak için sanal dosya sistemi, otomatik kapanma seçeneği, uzun dosya isimleri, detaylı yardım sistemi, UNIX stili güvenlik önlemleri gibi birçok başka özelliği de bünyesinde barındırıyor. Tüm işlemler basit kullanıma karşın gelişmiş özelliklere sahiptir. Bunun yanında, Cute-FTP, WS_FTP ve Nets-

cape ile Internet Explorer'ın içinde dahili bulunan FTP Client'lar da dahil olmak üzere çok fazla sayıda FTP Client'ı ile uyumlu bir program. Eğer gerçekten bir FTP Server programına ihtiyaç duyuyorsanız, Net üzerinde çok fazla kullanılan bu program tam size göre. Şimdi bu programın kurulum ve kullanım özelliklerine bir bakalım.

FTP Server'ın Problemsiz Kurulması

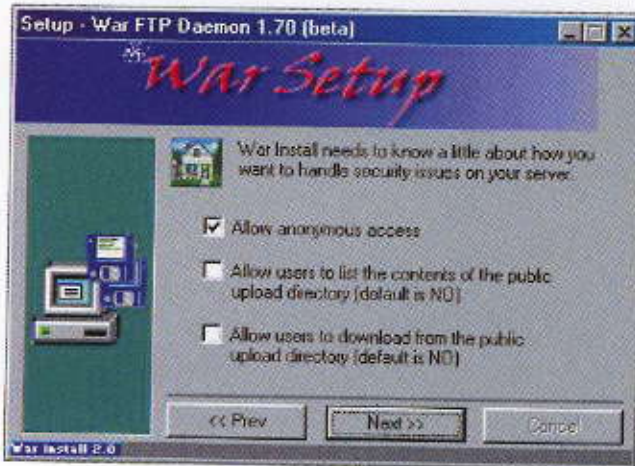
Programı kurmak için EXE'sine tıkladığımız zaman ilk olarak karşınıza kurulum tipi penceresi çıkacaktır. Burada eğer programı ilk defa kuruyorsanız birinci seçeneği, Upgrade ediyorsanız ise duruma bağlı olarak ikinci veya son seçeneği seçmeniz gerekiyor. Daha sonra ikinci adımda FTP Server'ınız için açılıştaki bağlananların karşısına çıkacak ismi belirliyorsunuz.

sunuz. Programın bir sistem servisi mi, yoksa program olarak mı çalışacağı ise 3. adımda belirleniyor. Eğer NT kullanmıyorsanız bu seçeneği işaretlemenize gerek yok. Dördüncü adımı bir değişiklik yapmadan geçebilirsiniz. Daha sonra FTP klasörünüzü belirlemeniz gerekecek. Bu adımda ister Default olarak belirli klasöre dosyalarınızı transfer edebilir, ister dosyaların olduğu herhangi bir klasörü FTP ROOT klasörü olarak tanımlayabilirsiniz. Bunu tanımladıktan sonra, sıra bağlanacak kullanıcıların durumlarını belirlemeye geliyor. Burada tüm ziyaretçilere bağlantı izni verebileceğiniz gibi, sadece izleme ya da Download edebilme imkanı da tanımlayabiliyorsunuz. Daha sonraki üç adımda ise, sırası ile Administrator şifresi, e-mail adresi ve FTP port adresini belirliyorsunuz. Port adresi konusunda detaylı bilginiz yoksa, Default değeri 21 olarak bırakabilirsiniz. Daha sonra devam ettiğiniz zaman program sisteminize kurulup otomatik olarak başlatılıp System Tray'e atılacaktır. Bundan sonra yapmanız gereken şey kullanıcılar ile ilgili ayarları değiştirmektir.

Yeni Kullanıcıların Tanımlanması

Bunları tanımlamaya geçmeden önce bazı standart kullanıcı tanımlamalarına (User Type) bir göz atalım.

• **Anonymous:** Bu şekilde tanımlı kullanıcılar herhangi bir şifre ve bağ-

Kurulum sırasında belirtilecek erişim hakları seçimi sitenizin güvenliği için çok önem taşıyor.

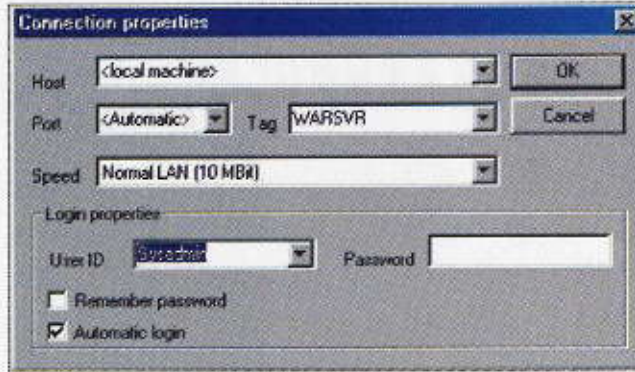
lanı adı kullanmadan FTP Server'ına ulaşabilirler. Bu yüzden bu kullanıcının haklarını sınırlı tutmak gerekir.

- **Regular User:** Genel bir isme ve şifreye sahip olan normal FTP kullanıcılarıdır.

- **Administrator:** Tüm ayarları değiştirme ve her alana ulaşma hakkı olan yönetici kullanıcılarıdır. Ancak NT Administrator'lar için bu hakları da sınırlandıracağımdan, bu tip kullanıcıların NT'de de Administrator olarak tanımlı olmaları gerekir. Server bu tanımlamalardan bir kullanıcının ne kadar güvenli olduğunu belirler.

Server'a bağlanmak için kullanıcı adının yanında, şifreye (Password) de ihtiyaç duyulur. Normal olarak tüm Anonymous olmayan kullanıcıların tanımlı şifreleri vardır. Anonymous kullanıcılar ise şifre yerine e-mail adreslerini belirtirler. Ancak bu da pek güvenli değildir. Çünkü genelde birçok FTP programının ve Browser'ın bu işlem için standart bir e-mail'i vardır. Burada eğer Validate e-mail address seçilirse, Server e-mail'in geçerliliğini kontrol edecektir. Ancak kontrol için Mail Server'ına bağlanılmayacak, sadece e-mail formatı kontrol edilecektir. Bu şekilde ismi ve şifresi olan herkes Server'a bağlanabilecektir.

Yeni kullanıcı tanımlamak için ise, önce Araç Çubuğu'nda yer alan User Manager tuşuna tıklayın. Açılacak olan pencerede sol taraftaki ağaç yapısında en üstte yer alan System'in ya-

Eğer sitede düzenleme yapmak istiyorsanız Sysadmin şifrenizi girmeniz gerekecektir.

nındaki artı simgesine bastığınız zaman kolay ulaşılabilir bir yapıda kullanıcı tiplerini görebilirsiniz. User tanımlamak için User'ın üzerine gelip farenin sağ tuşuna tıklayın. Buradan Add User seçeneğini seçin. Bir kullanıcı adı ve ismi tanımladıktan sonra, kullanıcınız listenize eklenecektir. Aynı şekilde yeni System Administrator'ları da tanımlayabilirsiniz.

Erişim Seviyelerinin Belirlenmesi

Kullanıcı tanımlamalarını yaptıktan sonra, ister her kullanıcının ayrı ayrı, ister genel olarak tümü için erişim haklarını da belirtebilirsiniz. Bunun için sol taraftaki listeden genel olarak User'ı ya da tek bir ismi seçtikten sonra, önce sağ taraftaki Password başlığı altından kullanıcının şifre ile mi yoksa e-mail kullanarak mı bağlanacağını ayarlayın. E-mail seçeneğini aktif duruma getirdiyseniz, bunun kontrol edilmesi için isterseniz "Validate e-mail address" seçeneğini de işa-

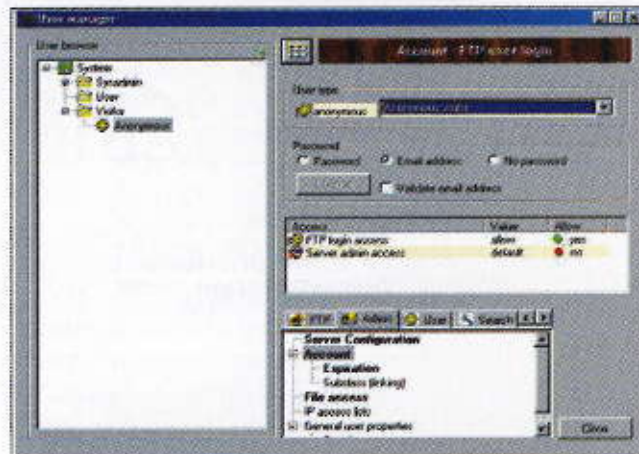
retleyebilirsiniz.

Daha sonra onun hemen altındaki pencereden Access değerlerini tanımlamak gerekir. User ve Anonymous kullanıcılar için Server Admin Access'i sürekli kapalı tutun. FTP Login Access'i ise istediğiniz kullanıcıya verebilirsiniz. Ayarları yapabilmek için en alttaki User kartı altından Account'a tıklamayı unutmayın.

Zaman, CPS Limiti ve Max. Bağlantı Sayıları

Bu seçeneklere yine aynı menüden, yani User kartı altından Security'e tıklayarak ulaşabilirsiniz. Server'ımızın sağlığı için bu seçenekleri kullanmanız oldukça yararlı olacaktır. Şimdi seçeneklerin ne anlama geldiğine bir bakalım.

- **Idle time in minutes:** Bu seçenek kullanıcının herhangi bir hareket yapmadığı zaman belirli bir süre sonra Server'dan atılmasını sağlar.
- **Max simultaneous sessions:** Bu tek kullanıcının maksimum olarak ne kadar oturum açabileceğini belirler.
- **Max simultaneous sessions from one machine:** Aynı IP adresinden yapılacak maksimum bağlantı sayısını belirler.
- **Max time:** Bu seçenek kullanıcının hatta kalabileceği maksimum süreyi belirler.
- **Max CPS:** Bu seçenek bant genişliğini kısıtlayarak çok fazla bant genişliğine sahip bağlantıların diğerlerini engellemesini önler.

Ziyaretçi ya da kullanıcı olarak tanımlı herkesin erişim hakları sağ taraftaki menüden belirleyebiliyor.

Mahmut Karslioglu
mkars@chip.com.tr

Internet'te Tehlike

Internet'te karşılaşılabileceğiniz tehlikelerin pek çok yüzü var: Hacker'lar, iftiracılar, virüsler. Bu tip kötülükleri tanıyanlar az bir zahmetle kendilerini tüm bu tehlikelerden koruyabilirler.

Hacker'lar saf kullanıcıların sabitdisklerini silerler. Akıllı uslu aile babaları aniden sözüm ona korsan kopya kullanıcı olarak teşhir edilirler. Internet'e bağlanan surfçüler için nadiren gerçekleşen pek çok korkunç senaryo var.

Ağların ağında tasasız bir şekilde dolaşmamalısınız. "Bana birşey olmaz" düşüncesi ile surf ederseniz başınıza gelebilecek felaketlerden dolayı kimseyi sorumlu tutamazsınız. Ekran veya monitörlerinin üzerine şifreleri-

ni Post-It'lerle yapıştıranlar ve Internet Browser'ının güvenlik mekanizmalarını iptal edenler Hacker'lara davetiye çıkartırlar.

Bu yazıda CHIP okurlarına biraz Know-how ve disiplin ile Internet üzerinden gelebilecek saldırılara karşı korunmayı ve kritik durumların üstesinden gelmeyi göstereceğiz.

Ayrıca tamamıyla güven içinde olmak isteyenler Internet için ikinci bir PC kullanırlar veya Online PC'yi şirket ağından ve hassas dosyalardan

uzak tutsunlar. Böylece dosya hırsızlarının hiçbir şansı kalmaz.

İçerik	
Cevaplamamanız	
Gereken e-mail'ler	185
Güvenilir Olmayan Şifreler	186
Farkında Olmadan	
Çalıştırdığınız Programlar	188
Virüs Taraması	
Yapmanız Gereken Dosyalar	190
Bilmeniz Gerekenler	192
Browser Ayarları	
Saldırıları Bloke Etmek	194

Cevaplamamanız Gereken E-mail'ler

Arkadaşlarımızdan biri nihayet Online oldu. Posta kutusunda-ki ilk E-mail onu biraz şaşırtıyor: Çalıştığı online hizmeti şirketinde sözde kaydı yapılırken birtakım terslikler yaşandığı için şifre ve kredi kartı bilgileri isteniyor. Arkadaşımız hesabının söylendiği gibi tekrar kapanmaması için istenen bilgileri veriyor. Kötü bir hata; kısa bir süre sonra banka hesabı boşaldı, bir dolandırıcı hesabından 400 milyonluk Online alışveriş etmiş. E-mail ile iletişimde dikkat etmeniz gereken noktaları aşağıda bulacaksınız.

• Sürekli olarak değişik adreslerden e-mail'ler alıyorum. Bu durumdan nasıl kurtulabilirim?

Tek tek gönderilme adreslerinin kolayca bloke edilebildiği herkes tarafından biliniyor. Bu nedenle ciddi olmayan sunucular kurbanlarını sürekli yeni gönderen adresleri ile bombahyorlar. Bu tarz e-mail saldırılarından kurtulmak daha zordur. Devekusu metodu çoğunlukla işe yarar: Başınızı kuma gömün. Gönderici e-mail'lerine cevap alamazsa er ya da geç vazgeçecektir. Ayrıca e-mail adresini başkalarına söylerken dikkatli davranın. En iyisi iki veya daha fazla adres kullanın. Online hizmeti aldığınız yerdeki asıl adresinizi sadece güvendiğiniz kişilere söyleyin.

Buna ek olarak bir de ücretsiz E-mail hesabı (www.hotmail.com, www.yahoo.com vb.) açın kendinize. Bu ikinci veya üçüncü adresi herkese bildirebilirsiniz. Eğer bu e-mail hesabı reklam Mail'leri tarafından Mail yağmuruna tutulursa onu silin ve başka bir tane alın.

• Online servis sağlayıcımdan birisi sistemdeki düzeltme çalışmalarından dolayı şifremi e-mail aracılığı ile bildirmemi istiyor. Ne yapmalıyım?

Şifre çalmadaki bu basit yöntem yurtdışında, özellikle AOL'da çok

yaşamıyor. Ancak diğer Online hizmetlerinde de benzer yöntemler biliniyor. Hiçbir servis sağlayıcı şifrenizi veya kredi kartı numaranızı e-mail aracılığı ile istemez.

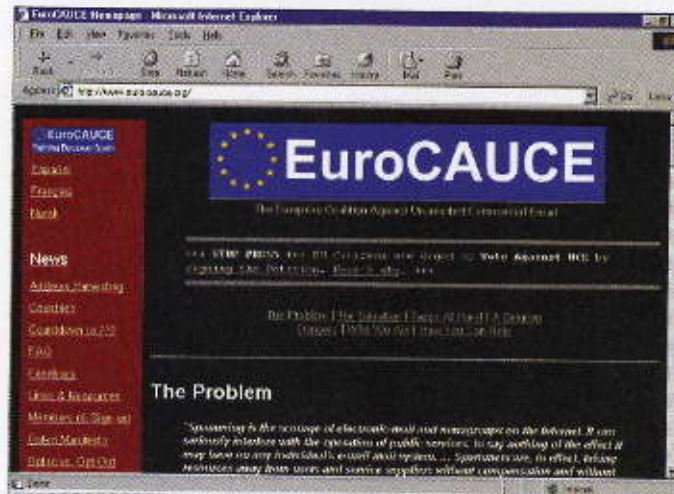
Böyle bir talebin ardında kullanıcı adı ve şifrenizi öğrenerek sizin hesabınızdan Online olabilmek isteyen hevesli bir Hacker vardır.

Internet ve Online hizmetler için temel bir kural vardır: Asla başka bir kişiye şifrenizi vermeyin! Böyle bir soruyu kesinlikle cevaplandırmayın

Senders List" seçeneği gelir. Eğer ile-ride seçilmiş bu gönderenlerden birinden tekrar Mail almak isterseniz, söz konusu kaydı bu listeden silmeniz yeterli olacaktır.

• Yasal olmayan içeriği taşıyan e-mail'ler aldım. Bu dosyaları bilgisayarımdan tamamıyla nasıl yok edebilirim?

E-mail'lerden tamamıyla kurtulmak için sadece silmek yeterli değildir. Silinen e-mail'ler klasörünü de

Mail Bekçileri: "European Coalition against unsolicited commercial e-mail" Spam Mail bekçiliği için bir merkez.

ve bu şifre çalma girişimini hemen hizmet sağlayıcıma bildirin.

• Sanırım e-mail adresim yanlış insanların eline geçti, çünkü sürekli olarak reklam Mail'leri alıyorum. Bunu nasıl engelleyebilirim?

Mesela Outlook Express 5 istenmeyen mesajların bloke edilmesini sağlayan bir fonksiyon sunuyor. Aynı şey pek çok e-mail programı ve Mail fonksiyonunun kullanıcı arayüzüne birleştirildiği Online hizmetler için de geçerli. Outlook Express'te belli bir gönderenin haberlerini bloke etmek için onun Mail'lerini seçin. Sonra "Message / Block Sender" simgelerine tıklayın.

"Tools / Message Rules /" menüsü üzerinden bu noktadan başka kayıtlar da ekleyebileceğiniz "Blocked

silmeniz gerekir, ancak bundan sonra bu Mail'lerden tamamıyla kurtulmuş olursunuz. Surf yaparken yasal olmayan içeriği bulunan bir Internet sayfasına rasıyorsanız, buradaki bilgiler geçici Internet bilgilerinin olduğu klasör altına kaydedilecektir. Bu tip izleri yok etmek için Cookie'leri ve geçici hafızayı (Cache) silin.

• İşimi sağlama almak ve Online yazışmalarındaki diğer okuyucuları iptal etmek istiyorum. E-mail'lerimi nasıl şifreleyebilirim?

Şifreleme için yaygın ve iyi bir program olarak Pretty Good Privacy'yi, kısaca PGP, önerebiliriz. Ancak PGP'yi kullanmak için karşı tarafın da bu programa sahip olması gerekir. Bu aracın yardımıyla yaban-

cı kişilerin sizin adınız altından e-mail göndermelerine de engel olabilirsiniz. E-mail'i alan kişi şüphe halinde şifre sayesinde Mail'in sizden gelip gelmediğini görebilir.

Eğer belli kişilerle sürekli bir e-mail alışverişiniz varsa ve bunu üçüncü kişilerden korumak istiyorsanız PGP'yi kullanmalısınız. Ancak günlük Mail'lerin güvenliği için

böyle bir şeye gerek yok.

• Chat ve e-mail aracılığı ile sürekli rahatsız ediliyorum. Kendimi bu tip saldırılardan nasıl koruyabilirim?

Herşeyden önce hizmet aldığınız Online kuruma veya forumlarına bu durumu bildirmelisiniz. Chat'te kamuoyu önündeki bir tartışmada hakaret, dedikodu ve iftira gibi saldırı-

larda hukuki yollara başvurabilirsiniz. E-mail'lerde ise sadece hakaretten söz edilebilir, çünkü kamuoyunu ilgilendiren bir ortam yoktur.

Sivil olarak ise her iki durumda da aşağılama ve incitmeden dolayı bir tazminat söz konusu olabilir. Chat forumlarındaki hakaret ve iftiralar için ayrıca söz konusu hareketin geri alınması talebi de olabilir.

Güvenilir Olmayan Şifreler

Arkadaşlarımızdan biri için PC'sinden Internet erişimi sağlayabilmek ve ev bankacılığı için birer şifre gerekiyor.

Çok unutkan olduğu için adımı yazıyor ve bunu şifre olarak kaydedi-

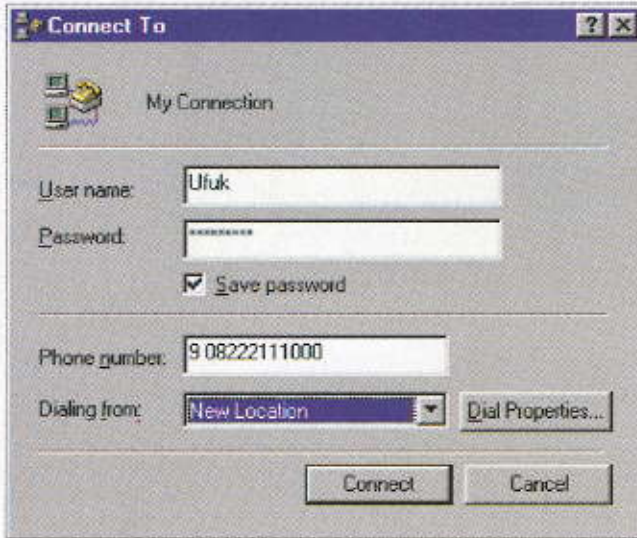
yararlı Utility'ler olarak Download'a sunuluyorlar. Bu programlar Windows 95/98'in şifreleri şifrelenmemiş bir şekilde kaydetmesine yol açarlar. Windows NT için bu tip programlar işe yaramıyor, çünkü burada işletim

larda başkalarının sizin isminizle Internet'te surf yapmasını veya sizin hesabınızdan bağlanmalarını engellemiş olursunuz.

• Şifremi seçerken neye dikkat etmeliyim?

Kesinlikle kendinizin, eşinizin veya çocuklarınızın adını kullanmayın. Bu doğum günü, oturduğunuz semt veya araba markası gibi başkalarının sizin hakkınızda kolayca tahmin edilebileceği başka isimler için de geçerli elbette. "Gizli", "Şifre" veya "007" gibi şeyleri aklınızdan bile geçirmeyin. "%" veya "_" gibi özel işaretleri kabul edildiği takdirde kullanmanızı öneririz. Bu tamamıyla Online hizmet sunucunuza bağlıdır. Eğer şifrenizi mutlaka bir yere not etme ihtiyacı duyuyorsanız, banka evraklarınıza gösterdiğiniz özeni gösterin. Şifrenizi mutlaka emin olduğunuz bir yere saklayın. Ekrana yapıştırılmış bir kağıt buna dahil değildir. "42 defa Paris'e gittim" cümlesinin kısaltması olarak "42dpg" gibi kombinasyonlar hem iyi birer şifredirler hem de akılda kolay kalırlar. Ayrıca şifrenizi sık sık değiştirmeniz de yerinde bir davranış olur.

Kesinlikle dikkat etmeniz gereken çok önemli bir nokta da değişik şifre mekanizmaları için aynı şifreyi kullanmamaktır. Kötü niyetli insanların eline geçtiği takdirde sadece ISS hesabınıza değil, örneğin Banka hesabınıza da girilebilir.

yor. Ögle paydosunda iş arkadaşının bilgisayarda birtakım saçmalıklar yapması işten bile değil. Bu nedenle şifrelerinize dikkat edin.

• Bir iş arkadaşım pencerede harf yerine yıldız olmasına rağmen şifrelerimi öğrendi. Buna nasıl engel olabilirim?

Internet'te Windows 95 ve 98 altında yıldız biçiminde yazılmış şifre satırlarını okumayı sağlayan pek çok Utility var. Bu programlar kesinlikle yasal olmayan Hacker araçları değil, pek çok Web sayfasında resmi ve

sistemi şifreleri şifreliyor.

Bazı durumlarda şifreyi çözmek için özel bir programa bile gerek yok. Yazılım, kaydedilmiş şifreleri dosyalarda şifrelenmemiş olarak kaydediyor.

Bu güvenlik boşluğunu çok basit bir şekilde kapatabilirsiniz: Şifreleri kaydetmeyin, onun yerine şifrenizi her seferinde yeniden girin. Bu biraz eziyetli gelebilir, ama en azından daha güvenli.

Ayrıca bu şekilde pek çok kişi tarafından ortak kullanılan bilgisayar-

Farkında Olmadan Çalıştırdığınız Programlar

Tuhaf bir şeyler oluyor: Bir süreden beri arkadaşımızın bilgisayarı tuhaf şeyler yapıyor. CD sürücüsü beklenmedik şekilde açılıyor, dosyalar iz bırakmadan yok oluyor ve müdüre gönderilen bir takım e-mailler onun imzasını taşıyor. Bu tip ispiyoncu programları engellemek çok kolay değil, ama biraz özen gösterildiğinde imkânsız da değil.

• Bir iş arkadaşım şifremi öğrenip, masrafları bana yazılmak üzere Internet'e bağlanıp benim isimle insanlara hakaret etmiş. Hangi hukuki yollara başvurabilirim?

Sahte isim altında başkalarına hakaret etmek üçüncü şahısları incitmek olarak değerlendirilir. Bu durumda mağdur olarak suç duyurusunda bulunabilirsiniz.

Medeni hukuk açısından oluşan telefon masraflarının geri ödenmesini içeren bir tazminat talebinde bulunabilirsiniz. Ayrıca bu harekette bulunan şahsa karşı müdahalenin iptali davası açabilir ve tezkir de talep edebilirsiniz.

Sizin isminiz altında yasal olmayan dosyalar veya resimler- örneğin çocuk pornosu- dağıtılmışsa, kişisel haklara ağır saldırıda bulunduğu için yine tazminat talep edebilirsiniz.

• Online alışveriş sırasında kredi kartı numaramı verirken neye dikkat etmeliyim?

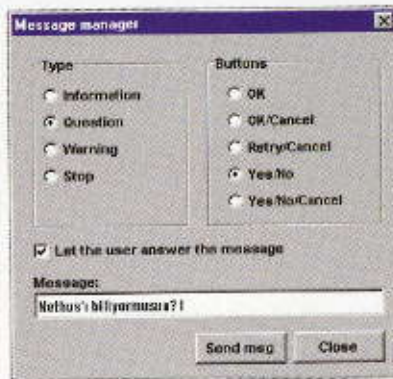
Kredi kartı numaranızı sadece ciddi şirketlere verin ve numaranın şifreleme yapan bir bağlantı üzerinden aktarıldığından emin olun. Bir bağlantının güvenli olup olmadığını Browser'ınızın durum çubuğundaki kilit (Internet Explorer) veya anahtar (Navigator) simgesinden anlarsınız. Tanımadığımız sunuculara ne kredi kartı ne de hesap numarası vermeli-siniz. Her zaman faturalarınızı dikkatlice kontrol edin ve emin olmadığınız durumlarda zaman kaybetme-

den kredi kartı kurumunuza danışın.

• "Back Orifice" ve "Netbus" gibi truva atlarının (Trojan) tehlikesi nedir? Acil durumlarda nasıl kurtulabilirim?

Back Orifice, üreticisine göre bir "Remote Administration System", yani başka bilgisayarları "uzaktan" yöneten bir programdır.

Bu tip uygulamalar aslında yeni çıkmadılar. Ancak PC Anywhere gibi programlardan belirgin bir farkları var. Bu programlar, örneğin destek

Hiçbir şey imkânsız değildir: Truva atı "Netbus" sadece mesaj yöneticisinde görüldüğü gibi zararsız şakalar içermiyor.

amaçlı olarak başka bilgisayarlarda izni ve planlı olarak kullanılırken, Back Orifice, Windows 95 ve Windows 98 bilgisayarlarını Hack etmek için kullanılıyor. Bu nedenle günümüz virüs tarayıcılarında Trojan olarak listelenmiştir.

Aynı Windows NT bilgisayarlarını da uzaktan yönetebilen "Netbus" için de geçerli. Dosyanın ifade ediliş biçimi fonksiyonunu zararsız hale getiriyor: "Bu programı uzaktan bilgisayar desteği sağlamak veya Internet üzerinde arkadaşlarımızla eğlenmek için kullanabilirsiniz." Ancak bilgisayarına Netbus "ekilmiş" olan kişi için eğlenceli olduğu pek söylenemez. Bu programla "arkadaşlarımız", CD-ROM sürücümüzü açıp kapatmak veya birkaç tuşu kilitlemek

gibi zararsız uygulamalarla kalmayıp tüm sisteminizi kapamak, dosyaları silmek, Screen Shot'lar hazırlamak ve tüm klavye girişlerini ve tüm şifreleri izlemek gibi yetkilere de sahip olacaklar.

Bilgisayarınızda Back Orifice olup olmadığını anlamak o kadar da kolay değil her zaman. Bu truva atı kendini bilgisayarınızda bir dosya altında herhangi bir isimle saklayabiliyor.

Ayrıca Back Orifice'in, meraklı programcılar tarafından yazılımın kötü niyetli yeteneklerinin daha da geliştirilebileceği bir programlama arabirimi var.

Back Orifice'ten kurtulma şansınız program henüz temel biçimindeyken oldukça yüksek. Bu durumda dosya "C:\Windows\System" klasörü altında bulunur ve dosya adı "netbus.exe"dir. Ayrıca Registry'de truva atını başlatan bir kayıt bulunur. Bu kaydı "HKEY_LOCAL_MACHINE\Software\Microsoft\Windows\CurrentVersion\RunServices" altında bulabilirsiniz. Sözünü ettiğimiz dosyayı bilgisayarınızdan silmeden önce bu kaydı Registry'den silin ve Windows'u tekrar başlatın. Ancak bundan sonra Back Orifice tekrar yüklenmeye uygun hale gelecektir.

Eğer göçmeler veya iz bırakmadan kaybolan dosyalar gibi açıklayamadığınız durumlarla karşılaşırsanız ve Back Orifice'in bilgisayarınızda bulunduğunu düşünüyorsanız, kesinlikle Registry'ye bakın. Orada ne olduğunu tespit edemediğiniz başka bir dosya da olabilir.

Bir Netbus saldırısını Registry'de "HKEY_LOCAL_MACHINE\Software\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Run" anahtarına bakarak anlayabilirsiniz. Orada "PATCH" ifadeli bir kayıt bulacaksınız. Bu kaydın değeri truva atının değerini bildirir. Bu kaydı silin ve Windows'u tekrar başlatın ve söz konusu dosyayı silin. ▶

Virüs Taraması Yapmanız Gereken Dosyalar

Arkadaşımız virüs taraması yaptıktan pek hoşlanmıyor. Gerçekli programlar Pentium 133 PC'sini çok yavaşlatıyor ve ayrıca bu programlar için para harcama fikri de hiç cazip değil. Gerçi bir defasında tanımadığı birisi tarafından gönderilen bir e-mail'in virüs içerebileceğini duymuştum, ama nasılsa gelen dosyayı okumakla virüs sabitdiskine kaydolmaz diye düşünüyordum.

Ancak "picture.exe" dosyasına kısa bir bakış bile korkulanın başına gelmesine yeterli oldu: Bilgisayarına virüs bulaştı.

Dikkat: Attachment'larınıza (elektronik posta eklentileri) dikkat edin, özellikle de kim tarafından gönderildiğini bilmiyorsanız.

• Hangi programlarla Internet'ten gelen saldırılara karşı korunabiliriz?

Sayırsız virüs koruma programı ve tek Utility'lerin yanı sıra, kişisel kullanıcılar için surf sırasında güvenliği sağlayan bir yazılım paketi de var. ESafe Protect 2.0 bir antivirüs programı, bir Desktop Firewall ve bir kaynak korumadan oluşuyor.

Virüs tarayıcı, dosyalarınızı virüs saldırılarından koruyor ve sabitdis-

kinizin belirlenmiş alanlarını belirttiğiniz zaman aralıklarında denetliyor. "Back Orifice"i de tanyor, en azından asıl sürümünü. Desktop Firewall'u belli Internet sayfalarına erişimi kontrol ediyor. Ayrıca bununla portları kontrol edebilir ve gerekli dosyaları koruyabilirsiniz. Kaynak koruma modülü tehlikeli Java Script'lerinden ve Active X objelerinden koruyor ve bir Browser üzerinde çalışırken sabitdiskinize erişimi denetliyor.

• Tanımadığım biri tarafından bir Mail aldım. Bu Mail ile birlikte bir de dosya gönderilmiş. Bu dosyayı tehlikesiz bir şekilde açabilir miyim?

Emin olamadığınız durumlarda nereden geldiğini bilmediğiniz dosyalardan uzak durun. Dosya ismi zarsız görünse veya "Winzip32.exe" veya "Psp.exe" gibi bir Shareware programı ile bağlantılı görünse bile dikkatli olun. Bu, örneğin haberiniz bile olmadan şifrelerinizi öğrenen ve bir dahaki Internet bağlantısında belli bir e-mail adresine gönderen bir program olabilir. Bu tip Attachment'larla kötü niyeti olanlar masum isimler arkasına gizlenebilirler.

Bazen dosyanın büyüklüğünden bir şeylerin yanlış olduğunu anlarsınız. Mesela yüzlerce KByte olması gereken bir programın sadece 20 KByte olduğunu gördüğünüzde tehlikeli bir durumla karşı karşıya olabileceğinizi unutmayın. Aynı "Picture.exe" ve "Manager.exe" gibi isimlerle Attach edilmiş dosyalar için de geçerli. Virüsler sadece program dosyaları üzerinden değil, Word-, Excel ve diğer program dokümanlarında makrolar üzerinden de gelebildiği için, makro virüs korumanız her zaman açık olmalıdır. Bunu Excel ve Word'de "Araçlar / Seçenekler / Genel" altında bulabilirsiniz.

• Tanıdığım birisinden "Important Message form..." diye İngilizce başlayan bir Mail aldım. Bu e-mail ile bir Word dokümanı da gönderilmiş. Bu ne anlama geliyor?

Birlikte gönderilmiş Word dokümanını kesinlikle açmayın ve en iyisi e-mail'i hemen silin. Mail'i gönderen kişiye bilgisayara büyük ihtimalle Melissa virüsünün bulaşmış olduğunu bildirin.

Melissa virüsünün sizin bilgisayarınıza da bulaşıp bulaşmadığını sistem kayıtları tabanından görebilirsiniz. Bilgisayarınızda "HKEY_CURRENT_USER\Software\Microsoft\Office\Melissa" kaydı varsa, virüs Outlook 97 aracılığı ile kaydettiğiniz kayıtlara kendi kendini göndererek yayılmaya çalışıyor demektir.

Bazen gelen e-mail'lerde eklenmiş dokümanı acilen açıp okumanız gerektiği ve makro virüslerle ilgili gelecek uyarılara kulak asmanız gerektiği yazılı olur. Böyle bir saçmalığı sakın ciddiye almayın.

Melissa virüsü elbette yalnız bir örnek. Uzmanlara göre e-mail Attachment'ları ile yayılan pek çok virüs ortaya çıkacaktır. Bilgisayarınızda şüpheli gördüğünüz dosyaları çalıştırmamaya dikkat edin.

Bekçi hizmeti: Internet bağlantısı kurduğumuz anda eSafe çalışmaya başlıyor ve sisteminizi koruyor.

Bilmeniz Gereken Önemli Maddeler

• Internet'te sayfa sayfa resimler, grafikler ve link koleksiyonları kopyalayıp kullanabilir miyiz?

Bir Internet sayfasının bileşenlerinin telif hakları diğer yayınlar gibidir. O nedenle grafiklerden, resimlerden ve metinlerden uzak durun. Gerçi ağda pek çok "Free Stuff" koleksiyonu var, ancak onu sunanın da gerekli haklara sahip olup olmadığından emin olamazsınız. Pek çok durumda ek metinlerle resim ve grafiklerin özel kullanım için belirlen-

diği bildirilir. Aynı kurallar link koleksiyonları için de geçerlidir, mesela Almanya'da bir bölge Mahkemesi 1998'de bir link koleksiyonunu telif hakkı içeren bir veri bankası haline getirdi. Ülkemizde ise bu alanda yasal boşlukların olduğu bir gerçek.

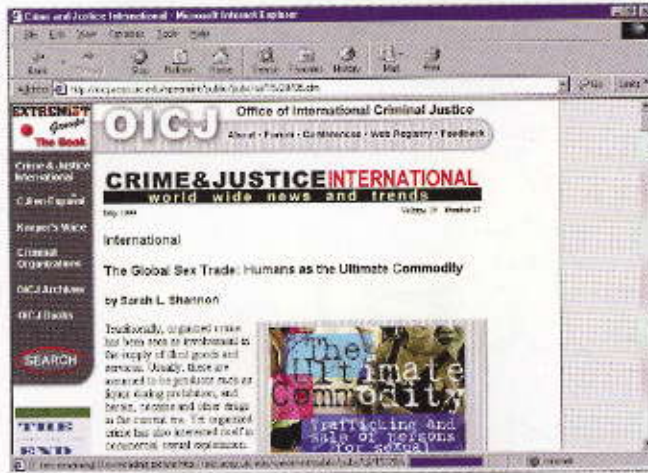
• Bilgisayarına bir yazılım yüklüyorum ve bunun korsan kopya olup olmadığı konusunda karar veremiyorum. Hangi hukuki sonuçları göz önünde bulundurmalıyım?

Aslında Internet üzerinde bulu-

nan tüm yazılımlar telif hakkı ile korunmaktadır. Bu metin, resim veya müzik olması fark etmeksizin tüm eserler için geçerlidir ve Copyright işareti veya benzer başka ifadeler olsun olmasın otomatik olarak telif hakkı koruması altındadır. Hiçbir kasıt olmadan bile korsan yazılım indirdiğiniz zaman sadece kayıt ve özel kullanım amaçları bile sorundur. Elbette üçüncü kişilere yaymak telif haklarını ihlal etmek demektir.

• Bir Amerikan şirketinden birşey sipariş ettiğimde hangi hukuk geçerli olur, Türk mü, Amerikan mı?

Eğer tüketici anlaşması, mesela şirket ile özel kişi (tüketici) arasında bir satış sözleşmesi, söz konusu ise, şöyle bir durum geçerlidir: "Eğer sözleşme tarafları arasında uygulanacak hukuk ile ilgili bir sözleşme yoksa Türk hukuku geçerli olur ve tüketici alışıldık muameleyi görür. Ancak Amerikan pazarına yönelik düzenlenmiş bir sayfayı ziyaret eden birisi bu koruma alanının dışındadır, burada Amerikan hukuku uygulanır."

Internet'te Suç ve Ceza: Internet'e bağhyken yaptığınız işlerden sorumlu tutulabilirsiniz. O yüzden online aktivitelerinize dikkat etmelisiniz. Bu sitede konu ile ilgili faydalı bilgiler bulabilirsiniz.

Röportaj

"Yasal olmayan verileri hemen silin"

Avukat Joachim Maas ile Internet üzerinde pornografi hakkında görüştük.

CHIP Internet kullanıcıları tesadüfen pornografik içerikli olan sayfalar veya e-mail'ler ile karşılaştıklarında ne yapmalı?

Joachim Maas: İstemeden veya isteyerek pornografik sayfaları çağırmak ve resimleri sabitdiske kaydetmek herhangi bir şekilde cezalandırılmıyor. Ancak burada önemli bir istisna çocuk pornografisidir. Burada sadece sahip olmak bile cezalandırılmak için yeterlidir. Burada Internet'te surl yaparken bu tip dosyalara tesadüfen rastlayan kullanıcılar tehlike altında.

Resim kaydetmeden hemen o Internet

sayfalarını terketseniz bile bu resimler sabitdiskinizde geçici bir klasör altında kaydoluyor. Burada "sahip" olma durumunu oluşup oluşmadığı şu anda yüksek yargı tarafından karara bağlanmış değil.

CHIP Bu tip durumlarla karşılaşmamak için nelere dikkat etmek gerekir?

Maas: Ceza hukukuna giren tüm sorunlardan uzak durmak için en iyisi bu tip dosyaları hemen sabitdiskinizden silmektir. Aynı şekilde çocuk pornografisi içeren e-mail'ler de hemen silinmelidir. Özel kişi olarak savcılığa iletme amacıyla bunları elinde tutanlar bu dosyaları hemen gerekli yerlere ulaştırıp uzun süre bilgisayarında bulundurmamalıdır.

CHIP Haber gruplarına katılırken belli kurallar var mı?

Maas: Burada şu an "normal" pornografik yazılar ve resimlere dikkat ediliyor. Ancak herkese açık haber grupların "normal" pornografiye katılmamalıdır, çünkü 18'den küçük gençlerin katılıp katılmadığı belirlenmiyor. Ancak bu gruplara aktif olarak katılanlar pornografik yazıları yaydıkları için ceza alabilirler. Hard pornografi için kesin yasaklamalar var. Örneğin çocuk pornografisi, sodomi ve seksüel şiddet gösterilmesi ile ilgili resimler kesinlikle yasak. Haber gruplarında veya Chat odalarında hiçbir tartışma konusu cezalandırılmıyor. Düşünce özgürlüğü burada had safhada, ancak Holocaust'un inkar edilmesi bir istisnadır.

Browser Ayarları- Saldırıları Bloke Etmek

Arkadaşımız Internet'te surf yaparken güvenilir ActiveX kontrollerine ve bir yığın Cookie'lere rastlar ve bunlar pek çok zarar verebilir. Eğer Browser'ınızı uygun olarak ayarlarsanız pek çok dertten kurtulursunuz.

● Bazı Internet sayfalarını gezerken Cookie'ler bilgisayarınıza kaydoluyor. Bunlar tehlikeli mi? Bunların bilgisayarınıza kaydolmalarını nasıl engelleyebiliriz?

Cookie'ler virüsler veya truva atları gibi doğrudan tehdit değildir. Burada söz konusu olan Internet su-

rekliyor. Sunucular Cookie'ler sayesinde sizin surf hareketlerinizi ve son Online alışverişinizi öğreniyorlar.

En büyük Cookie kullanıcılarından birisi de Microsoft. Mesela belli Download'ları sadece lisanslı yazılım kullanıcıları olarak kendinizi kaydettirseniz yapabiliyorsunuz. Kullanıcı profilini sürekli olarak doldurmak istemeyenler Cookie'leri tercih etmek zorundadır.

Cookie'lerin varoluş sebeplerinden birisi de Internet reklamcılığıdır. "altavista.com" sayfasında her denemede farklı reklam Banner'ları gö-

Ne yazık ki giderek daha fazla sunucu Cookie'leri kullanmaya başladı. Sık sık sayfaları geziyorsanız sorgular sizi sıkımsa başlar. Bu durumda Cookie'leri kabul etmek ve zaman zaman silmek daha akıllıca olacaktır. Silme işlemi için ya "Cookies.txt" dosyasındaki satırları silin veya Windows'taki "Cookie" dizinindeki dosyaları silin.

Cookie'leri temizlemek için özel araçlar da var, örneğin "Cookie Pal". Program bilgisayarınızda kaydedilmiş Cookie'leri gösterir ve ihtiyaç halinde siler.

Ayrıca sık ziyaret ettiğiniz Internet sayfalarınızın listesini yaparak sadece onların Cookie'lerinin kabul edilmesini sağlayabilirsiniz. İkinci bir listenin yardımıyla belli sayfaların Cookie'lerini bloke edebilirsiniz.

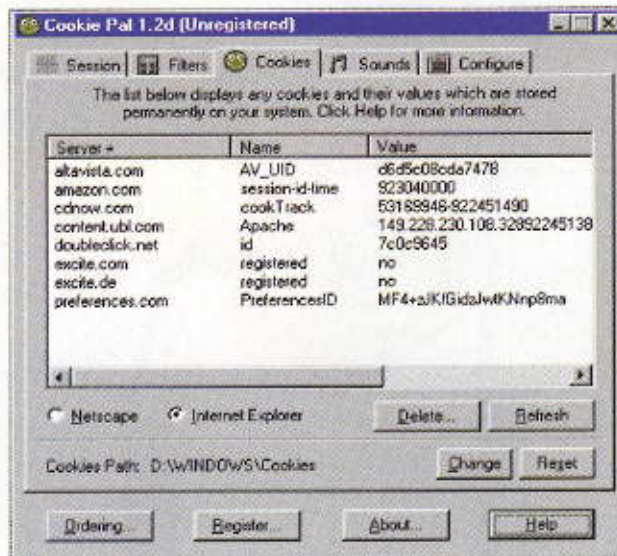
Bu pratik Utility'yi www.kburlta.com adresi altında Internet'ten bulabilirsiniz.

● Internet Explorer 5.0 değişik güvenlik basamakları sunuyor. Hangisini önerirsiniz?

Söz konusu ayarlara "Tools/ Internet Options/Security" üzerinden ulaşabilirsiniz. Burada "orta" basamağı standart olarak ayarlanmıştır. Pek çok durumda yeterli oluyor. "Düşük" seviyeyi tavsiye etmeyiz, "çok düşük" ise sadece Internet Explorer'ın izole edilmiş bir Intranet'te kullanılması için uygundur. "Yüksek" seviye yüksek güvenlik sağlıyor, ancak bir takım sınırlandırmaları da beraberinde getiriyor.

En iyisi "orta"yı seçin ve "Custom Level"ı tıklayarak ince ayarları yapın. Active X güvenlik boşluğu yaratılabileceği için "Prompt" seçeneği ile güvenli görünen elemanları da kontrol etmenizi öneririz. Daha sonra ihtiyaç halinde diyalog alanında kendiniz karar verebilirsiniz. ☐

Alis Sırmacıyan

Herşey Kontrol Altında: "Cookie Pal" programı Cookie'leri temizlemeye yardım ediyor. Böylece sabit diskinizde gereksiz yer işgal eden yüzlerce küçük dosyadan kurtulabilirsiniz.

nucularının bilgisayarınıza gönderdikleri bilgilerdir. Bu Netscape Communicator'da bütün Cookie'leri toplayan tek bir dosya biçiminde gerçekleşir. Bu dosyanın adı "cookies.txt"dir ve "C:\Netscape\Navigator" veya "C:\Netscape\Users"ın kullanıcı alt dizininde bulunur. Internet Explorer her bir Cookie için "C:\Windows\Cookies" klasörü altında kendi dosyasını yaratır.

Bazı durumlarda Cookie'ler faydalı bile oluyor. Kullanıcı bazı dosyalar kayıtlı edildiği için söz konusu Internet sayfalarına tekrar girdiğinizde bilgileri tekrar tekrar vermeniz ge-

rürsünüz. Bunlar Cookie'ler tarafından yönetilirler, daha önceden gördüğünüz motifler kaydedilir ve sonraki bağlantılarınızda bu sayede farklı reklamlar görürsünüz.

Pek çok Surfer gizli gizli gözetlenmek ve deşifre edilmek hissinden rahatsız olur. Cookie'leri kabul etmek için Internet Explorer 5'te "Tools/Internet Options/Security"yi seçin. Güvenlik basamağını yüksek olarak seçerseniz tüm Cookie'ler gelecekte bloke edilir. Eğer duruma göre kendiniz karar vermek istiyorsanız, "Custom Level"ı tıklayın ve "Cookie" alanında "Prompt"u seçin.

Explorer 5 Sürprizleri

Internet Explorer'ın 5.0 versiyonunda çok önemli yenilikler mevcut değil. Geliştiriciler bunun yerine daha çok düzeltmeler üzerinde durmuşlar. Bunların neler olduklarını yazı içerisinde bulabilirsiniz.

Internet Explorer'ın dört versiyonu ile, Microsoft diğer Internet Browser geliştirici şirketlere karşı oldukça büyük bir üstünlük sağladı. Cebit fuarında tanıtılan Internet Explorer 5 (IE 5) ile Microsoft biraz daha rahatlamış göründü. Bu yeni program yeni bir masaüstü sunmamış, bunun yerine ilk etapta Internet Explorer'ın önceki versiyonlarında karşılaşılan sorunlar çözüme kavuşturulmuş.

IE 5.0 Kurulumu: Kişisel Ayarlar

Internet Explorer 5.0'in İngilizce sürümünü, ister Microsoft'un Inter-

net sayfası www.microsoft.com adresinden, ister Chip 5/99 CD'sinden kurabilirsiniz.

Internet Explorer 5.0 sürümünü çalıştırmak üzere IE5SETUP.EXE dosyasını çalıştırın. Lisans sözleşmesini onayladıktan ve Next düğmesine tıkladıktan sonra, ekrana arasından seçim yapabileceğiniz iki farklı kurulum modeli gelir. "Install Now - Typical Set of Components" modelinde tüm Browser bileşenleri kurulur. Next düğmesine tıkladıktan sonra kurulum işlemi otomatik olarak gerçekleşecektir.

Burada önemli olan "Install Minimal, or Customize Your Browser"

modelidir. Burada sadece programın kurulacağı klasörü seçmekle kalmaz, aynı zamanda tüm bileşenleri içeren, içerisinde sizin için önemli olan bileşenleri ayırabileceğiniz bir liste ekrana gelecektir.

Advanced düğmesine tıklayın. Ekrana gelen penceredeki "Don't associate file types" seçeneğini işaretleyerek, ilgili dosya türlerinin (Web sayfaları, Internet adresleri, medya bileşenleri) Internet Explorer 5.0 veya Media Player ile ilişkilendirilmesini engelleyebilirsiniz. Bu seçenek özellikle IE 5'in varsayılan Browser olarak kullanılmadığı, bunun yanında Netscape Navigator gibi farklı bir Browser daha kullanıldığı durumlarda oldukça faydalı.

Compatibility seçeneği ise Internet Explorer 5.0 dosyalarının, önceki sürümlerin üzerine kopyalanmasını engelliyor. Bu sayede Internet Explorer 5.0 ve 4.0 sürümlerini aynı zamanda kullanabilirsiniz.

Üçüncü seçenek olan "Download" ►

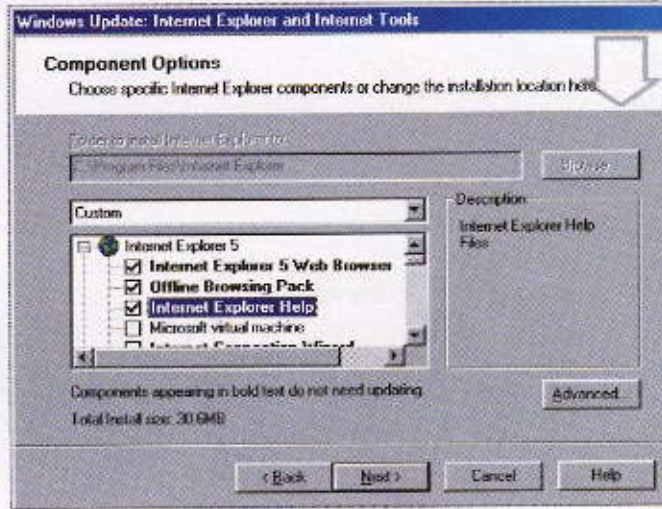
Only" seçeneği ise sadece program kurulumu Windows Update sayfası üzerinden gerçekleştirildiği zaman aktif olur. Bu seçenek işaretlendiği zaman kurulum dosyaları ilk olarak sabitdisk üzerine kaydedilir ve daha sonra kurulum programı manuel olarak çalıştırılır.

Active Desktop Yok: Kaldırması Kolay

Kurulum tamamlandıktan sonra, Windows 95 ve Windows NT kullanıcıları, Internet Explorer 4 ile beraber gelen ve Windows 98'in bir bileşeni olan Active Desktop'ın nerede olduğunu sorabilirler. Active Desktop yeni programın bir bileşeni değil. Bu iki işletim sisteminde, Windows 98'de olduğu gibi, Masaüstü HTML özelliklerini kullanmak isteyenler, daha önce olduğu gibi Internet Explorer'ın eski versiyonlarını kullanmak zorundalar.

Active Desktop'ın eksik olmasının avantajları da mevcut: IE 5.0, daha önceki dört versiyonunda olduğu gibi, sistemin çalışmasını çok fazla etkilemiyor. Ayrıca programı Denetim Masası içerisinde bulunan Program/Ekle Kaldır üzerinden de rahatlıkla kaldırmak mümkün. Eğer kurulum sırasında Internet Explorer veya Outlook Express gibi yardımcı programlarının eski versiyonları yedeklenmiş ise, IE 5.0 kaldırma sırasında yeniden yüklenebilir.

Kaldırmak için "Microsoft Internet Explorer 5.0 and Internet Tools" seçeneğini işaretledikten sonra Ekle/Kaldır düğmesine tıklayın. Bu iş-

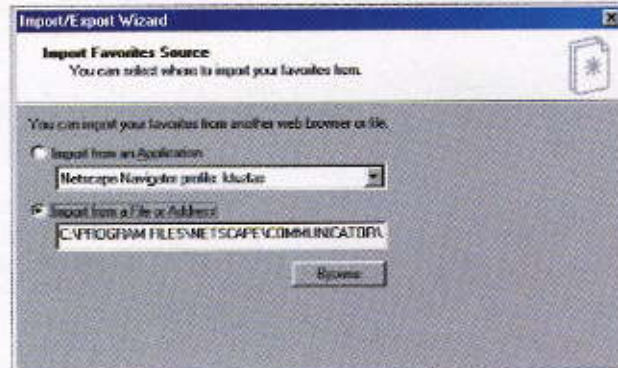

lem sonunda ekrana gelen pencere üzerinden yeni bir bileşen yükleme, Internet Explorer'ı onarma veya daha önceki Windows konfigürasyonunu tekrar yükleme seçeneklerinden birini seçebilirsiniz.

Pencere üzerinde bulunan Advanced düğmesine tıklayın. Ekrana gelen pencere üzerinde yüklemiş bileşenleri görebilir ve bunlar arasından sadece seçtiklerinizin kaldırılmasını sağlayabilirsiniz.

Bookmark Sihirbazı: Bookmark Yükleme

Eğer Internet Explorer 5.0'ı 4 sürümünün üzerine kurduysanız, program Sık Kullanılanlar'da dahil olmak üzere varolan tüm düzenlemeleri otomatik olarak uygulayacaktır. Eğer bu zamana kadar Netscape Communicator kullandıysanız, buradaki Bookmark'ınızı IE 5.0'a kendiniz yüklemelisiniz. Bu işlemi özel bir sihirbaz kullanarak yapabilirsiniz.

Başka Browser'lardaki, mesela Netscape Communicator, Bookmark'ınızı Internet Explorer 5.0'a yüklemek için File/Import And Export komutu ile çalışan bir sihirbazdan faydalanabilirsiniz.

Özel yükleme sırasında sadece kurulacak olan dizini değil, aynı zamanda yüklemek istediğiniz program bileşenlerini de seçebilirsiniz.

Sihirbazı çalıştırmak için File/Import and Export komutunu çalıştırın ve Next düğmesine tıklayın. Ekrana gelen pencereden "Import Favorites" seçeneğini işaretleyin ve tekrar Next düğmesine tıklayın. "Import from a File or Address" seçeneği altından Bookmark'ınızın bulunduğu konumu tanımlayın. Bu işlemi en sağlıklı şekilde Browse düğmesini kullanarak yapabilirsiniz. Communicator bu dosyayı normal olarak BOOKMARK.HTM olarak adlandırır ve "/Program Files\Netscape\Users\[Kullanıcı İsmi]" klasörü içerisinde saklar.

Aynı klasörde içerisinde yüklenen Cookie'lerin bulunduğu COOKIES.TXT isimli bir dosya bulunur. Eğer Netscape Browser'ındaki IE 5'in Import/Export fonksiyonunu kullanarak Cookie'leri de yüklemek isterseniz bunun için COOKIES.TXT isimli dosyayı kullanmalısınız.

Zamanlanmış Görevler: Çevrimdışı Web Sayfaları

Internet Explorer 5.0'da bulunan yeni bir fonksiyonu kullanarak çeşitli Web sayfalarını ileride rahatlıkla ziyaret edebilmek için, belirleyeceğiniz zamanlarda otomatik olarak sabitdiske kaydedilmesini sağlayabilirsiniz. Programın bu özelliğini kullanarak telefon faturasından oldukça tasarruf edebilirsiniz.

İstediğiniz bir Web sayfasını Inter-

net Explorer 5.0 içerisinde çağırın ve Favorites menüsü içerisinde bulunan Add To Favorites komutunu çalıştırın. Sayfanın ismini istediğiniz şekilde değiştirdikten sonra, Create In kutusu içerisinde bağlantının bulunmasını istediğiniz klasörü seçin. Daha sonra "Make Available Offline" seçeneğini işaretleyin. Son olarak Customize düğmesine tıklayın ve Next düğmesine tıklayın.

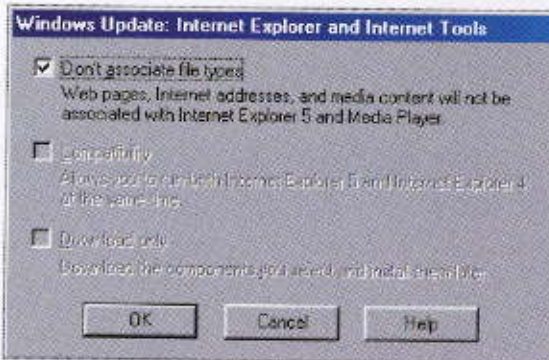
Sonraki pencerede programın Web sayfası üzerindeki bağlantıları da çağırıp çağırmaması gerektiğini belirleyebilirsiniz. Eğer burada Yes seçeneğini işaretleyecek olursanız, kaydedilmesi gereken Link derinliğini de belirleyebilirsiniz. Buradaki maksimum değer üçtür.

Dikkat: Eger buradaki Link değeri-
ni iki veya üstü olarak değiştirirseniz,
bağlantılı olarak verinin büyüklüğü
de artacaktır. Bu durumda yükleme
zamanı da oldukça yüksek olacaktır.

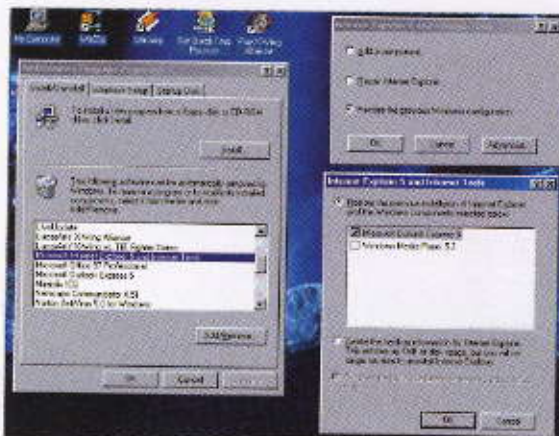
Eğer kaydetmek istediğiniz sayfa üzerinde örneğin 10 tane bağlantı mevcutsa, bu sayfalar arka arkaya çağrılacak ve kopyalanacaklardır. Eğer bu sayfalar üzerinde onar tane daha bağlantı mevcutsa, IE 5.0 toplam 100 sayfayı sabitdiskinize kaydedecektir. Bunun için varsayılan ayarları değiştirmeden, sadece istediğiniz sayfanın otomatik olarak kaydedilmemesini sağlayabilirsiniz.

Next düğmesine tıkladıktan sonra, ekrana gelen pencereden kaydetme zamanlamasını ayarlayabilirsiniz. Kaydetme işlemini istediğiniz zaman kendiniz de başlatabilirsiniz. Bunun için "Only, when I choose Synchronize from the Tools menu" seçeneğini işaretleyin. Daha sonra "Tools/Synchronize" komutunu çalıştırarak Favorites içerisindeki tüm işaretli sayfaların kaydedilmesini sağlayabilirsiniz. Aksi takdirde "I will like to create a new schedule" seçeneğini işaretleyin ve Next düğmesine tıklayın.

Şayet daha önceden bazı sayfaları otomatik kaydetme için seçtiyseniz, IE 5.0'ın bu yeni sayfaları da beraber indirmesini sağlamalısınız. Eğer daha önceden bu şekilde çeşitli zamanlamalar oluşturduysanız, "Using this existing schedule" altında bulunan, açılan liste içerisinde uygun bir zaman seçebilirsiniz. Bir sonraki pencerede kaydetme işlemi için uygun bir zaman ayarlayın ve göreve bir isim verin. Eğer işlem başladığı zaman Internet bağlantısı yoksa, bağlantının otomatik olarak gerçekleştirilmesi için, aynı pencere üzerindeki diğer seçeneği de işaretleyin. Next düğmesine tıklayın ve eğer sayfa için gerekli-

Şayet kullanıcı isterse Internet Explorer 5.0 sistem ayarları üzerinde herhangi bir değişiklik yapmayacaktır.

TEMmuz 1999

199

**sadece
düğmeye
basın**

Gerisini
TRANSLATOR'e
birakın...

Translator

Translator

Bu iki yazılımı birlikte almak isteyenlere **% 20 indirim** ve

**MUSTEK
SCANNER
HEDİYE!**

BILS▲G

Ahmet Mithat Efendi Sokak, 22/1 Çankaya/Ankara
Tel: 0.312. 441 48 34 - 439 28 50 Fax: 0.312. 439 93 47
e-mail: bilsaq@bilsaq.com.tr • <http://www.bilsaq.com.tr>

se, kullanıcı ismi, şifre girin. Finish düğmesine tıklayarak yaptığınız değişiklikleri kaydedin.

Daha sonra Internet Explorer 5.0'ın bu yükleme işlemi sona erdikten sonra Internet bağlantısını otomatik olarak kesecek şekilde ayarlanıp ayarlanmadığını kontrol edin. Bunun için Tools menüsü içerisinde bulunan Internet Options komutunu çalıştırın ve Connections kartını aktif hale getirin. Dial-up Settings kutusu içerisinde varsayılan bağlantınızı seçin ve Settings düğmesine tıklayın.

Açılan pencere üzerinde de Dial-up Settings adında bir kutu göreceksiniz. Burada bulunan Advanced düğmesine tıklayın. Burada sadece Internet bağlantısı oluşturmak için tekrar sayısını ayarlayabilirsiniz. Buna ek olarak bağlantının belli bir süre sonunda ve kullanılmayacağı zaman kesilmesi için "Disconnect if idle for XX minutes" ve "Disconnecting connection may no longer be needed" seçeneklerini de işaretlemelisiniz. Bağlantının hiç kullanılmama-

Pencerenin solunda daha önceden ziyaret ettiğiniz sayfaların adreslerini görebileceğiniz History kutusu görünür.

dan sağlanması için gerekli süreyi de belirledikten sonra Ok düğmesine tıklayarak işlemi sona erdirin.

Sıralama Fonksiyonu: Kullanışlı Geçmiş Klasörü

Internet Explorer 5.0 yeni sıralama fonksiyonları sayesinde, daha önceden ziyaret edilmiş Web sayfalarına daha rahat ulaşılmasını sağlıyor. Bunun için ilk olarak View/Explorer Bar/History komutunu çalıştırarak

önceden ziyaret edilmiş Web sayfalarının görünmesini sağlayın. Daha sonra çeşitli sıralama seçeneklerine ulaşmak için View menüsünü açın. Bu Web adresleri listesini alfabetik olarak (By Site), son ziyaret tarihine (By Date), ziyaret sayısına (By Most Visited) veya günlük ziyaret sayısına veya sırasına (By Order Visited Today) göre düzenleyebilirsiniz.

Search düğmesine tıkladıktan sonra anahtar kelimeler kullanarak liste içerisinde arama yapabilirsiniz. Burada bulunan herhangi bir adrese sağ tuşla tıklayın ve açılan nesne menüsünden Properties komutunu çalıştırın. Bunun sonunda seçili adres ile ilgili bilgi ve son ziyaret tarihini görebilirsiniz. [E]

Kadir Tuztaş
ktuztas@chip.com.tr

Internet Üzerinden Radyo

Her geçen gün daha fazla radyo, mesela Kent FM (www.kentfm.com.tr), aynı zamanda Internet üzerinden de yayın yapmaya başladı. Bu teknoloji, yapılan yayının veriler şeklinde Internet üzerinden dağıtılması ilkesine dayanarak gerçekleştiriliyor. Bunun için bir ses kartına ve Internet Explorer 5.0 içerisinde bulunan Microsoft kaynaklı Media Player 6.1 veya Real Networks tarafından üretilmiş Real Player gibi bir yakalayıcı programa ihtiyacınız var. Her gönderici, yayıncı bazıları belli bir yazılım üzerine yapabileceği için bazen bu iki program çözüm sunmuyor. Bu durumda en sağlıklı bilgiyi, yayın yapılan Web sayfası üzerinde bulabilirsiniz. Internet Explorer 5.0 ile radyo dinlemek için ilk olarak View/Toolbars/Radio komutu ile ilgili denetim elemanlarını çalıştırın. Daha sonra Radio Stations düğmesine ve Radio Station Guide komutuna tıklayın. Bunun sonunda üzerinde Internet'ten yayın yapan çeşitli radyoların bu-

lunduğu Microsoft'ta ait bir Web sayfasına ulaşacaksınız. Buradaki listeden bir radyo seçin ve yükleme işleminin başlaması için sayfa üzerindeki bağlantısına tıklayın. Radio çubuğunu kullanarak yükleme işlemi sona erdirebilir veya hoparlörün sesini değiştirebilirsiniz. Sayfanın sağında bulunan açılır listeyi

kullanarak çeşitli ülkelerden yayın yapan radyoların bir listesine ulaşabilirsiniz. Eğer belirli müzik türleri ile ilgileniyorsanız, Format yanındaki kutuyu işaretleyin ve daha sonra listeden ilgilendiğiniz türü seçin. Language üzerinden de belirli dillerde yayın yapan tüm radyolara ulaşabilirsiniz.

Microsoft sayfası üzerinden dünyanın çeşitli yerlerinden Internet'i kullanarak yayın yapan birçok radyoya ulaşabilirsiniz.

Macromedia Flash ile Uçuk Web Sayfaları

Bir Web sayfasında, bir Multimedia CD'sinde veya sinemada akıp giden animasyonları izlemek, hepimize keyif verir. Flash ile siz de animasyonlar hazırlayabilirsiniz.

Hareketli, sesli, renkli şeylere baylıyoruz. Animasyon nerede olursa olsun, izleyenleri bağlıyor ve mesajı daha iyi algılamalarını sağlıyor. Web sayfalarınızda sunacağınız animasyonları özellikle GIF olarak hazırlayabileceğiniz birçok yazılım bulabilirsiniz. Ama şekil ve hareket değişimleri oluşturmak istediğinizde, mutlaka Frame arayüzüne sahip animasyon yazılımlarına, öncelikle de Flash'a bakmalısınız.

Macromedia'nın vektörel animasyon yazılımı Flash, Director gibi gelişkin animasyon programlarına göre oldukça sade arayüzüyle, her düzeyden kullanıcıyı ürkütmeden kendine çekiyor. Tabii, kompleks animasyonlar yapmak istediğinizde Flash buna da izin veriyor ve tablolar, seçenekler derken programın arka plandaki büyüklüğü birdenbire ortaya çıkıyor.

Tüm Animasyonun Vektörel Kaydı

Flash'ın en büyük özelliği tüm animasyonu, vektörel olarak kaydedebil-

mesi ve Shockwave ile Flash Player'ı Browser'larına yüklemiş kullanıcılar tarafından izlenebilmesi. Daha geniş bir izleyici kitlesi düşünüyorsanız, Flash sizi yalnızca vektörel swf formatıyla sınırlamıyor. Flash animasyonlarını, exe, projektor, GIF animation, QuickTime, Windows AVI formatlarında da kaydedebilirsiniz. Ayrıca her Frame, tek kare görüntüsü olarak GIF, JPEG, PNG, BMP, EMF (enhanced MetaFile), WMF, PICT ile Adobe Illustrator, EPS, AutoCAD DXF formatlarında da kaydedilebiliyor. Ama eğer native dosya formatı SWF'yi (ShockWave Flash) tercih ederseniz, dosya boyunu küçültmek için JPEG sıkıştırma, ziyaretçinin sayfasına ilk önce Download edilecek Layer'ı belirleme, animasyon bölümlerinin dosya boyu hakkında bilgi veren Generate File Size seçeneklerini de kullanabiliyorsunuz. Ayrıca ses kullandığınız bir Flash animasyonunu,

mutlaka SWF olarak kaydetmek zorundasınız zaten.

Macromedia Flash'ın Kullanışlı Arayüzü

Flash'ın arayüzünü derseniz, normal bir grafik çizim programına benzetelim. Solda araç tablosu. İkon görüntülerinden kullanım amaçlarını anlayabiliyorsunuz. Tüm tablo ve paletleri, Window menüsünden çağırıp gizleyebilirsiniz.

Beyaz bir sayfanız var. Ebadı değişebilen bu sayfaya Scene (sahne) diyoruz. Animasyon objeleriniz iste bu sayfada geziniyor. Sayfanın üstünde sol tarafında Layer'lar bulunuyor. Her Layer'a farklı objeler, resimler, filmler veya sesler yerleştirebiliyorsunuz.

Sağ tarafında ise Timeline adını verdiğimiz tablo var. Flash'da farklı bulacağınız ilk tablo, Timeline. Timeline framelerden oluşuyor ve tasarım elemanlarının farklı konumları bu

Frame'lere yerleştiriliyor (Frame'i de Layer'a benzetebilirsiniz). Frameler birbiri ardınca görünmeye başlayınca, insan gözü, objelerin farklı konumlarını, animasyon olarak algılıyor. Ayrıca animasyon işleminde çok önemli olan Symbol'lerin bulunduğu Library, oynatma düğmelerinin bulunduğu Controller ile obje koordinatları girildiğiniz Inspector tablosu, programın arayüzünü tamamlıyor.

Flash'ın Araç Tablosunun İçeriği

Flash'ın Toolbox'ında bir araç seçtiğinizde, araçla bağlantılı diğer alt araçlar ve ilgili menüler, araç kutusunun altında oluşuyor. Ok aracıyla seçtiğiniz objeleri, büyütme ve çe-

manıza imkan veriyor.

Fırça aracıyla değişik fırça boy ve biçimlerinde, doğrusal olmayan hatlara sahip animasyon elemanları hazırlayabilirsiniz. Erase ile objelerin istemediğiniz kısımlarını silebilir, Eyedropper (damlalık) aracıyla bir objenin rengini diğer objeye kolayca aktarabilirsiniz.

Diğer taraftan Zoom ikonunu anlayabilirsiniz ama vektörel bir yazılım olan Flash'da, Lasso (kement) gibi, düzensiz alan seçimi yapan bir aracın bulunması sizi şaşırtacaktır. Bir objenin herhangi bir bölümünü kement ile seçip taşıyarak, objeyi parçalamış olursunuz. Vektörel parılama efektleri yapabilmek için kullanılabilir. Renklendirme işlemleri, tüm araçlarda or-

küman penceresinin ortasına getirin. Böylece büyük objeleri sahne üzerinde daha rahat taşıyabilirsiniz.

Eğer yoğun bir tasarım kurguluyorsanız, Insert/ Scene ile birden fazla sahne kullanabilirsiniz. Hangi sahne de bulunduğunuzu, layer bölümünün altındaki bilgi kutusundan öğrenebilirsiniz.

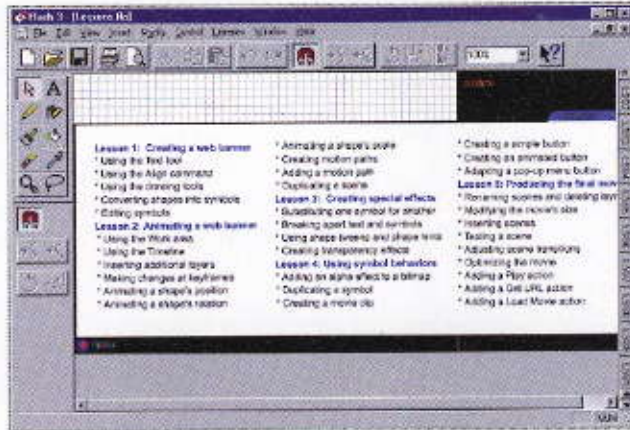
Layer'lar (Katman) Olmazsa Olmaz

Evet, Layer'lardan kurtuluş yok. Insert/ Layer ile getirdiğiniz her yeni katmana, farklı hareketler vereceğiniz objeler koyabilirsiniz. Sözelimi soldan sağa giden bir kare ile aynı zamanda harekete başlayacak olan yukarıdan aşağı inen bir daireyi, ayrı Layer'a koyduğunuzda, objelerin eş-zamanlı hareketini sağlayabilirsiniz.

Ayrıca Insert/ Motion Guide ile oluşacak özel bir Layer'ı, hareket eden objelerin, eğimli bir yol (Path) üzerinde düzenli biçimde dolması için kullanabilirsiniz. Layer'lara ses dosyaları da konabilir. Objeler hareketlerinden bağımsız olarak sözelimi bir font müziği, ayrı bir Layer'da olabilir. Aynı şekilde tüm animasyon karelerinde görünmesini istediğiniz bir filigran zemin veya arka plan (Background) objesini, en alttaki Layer'ın tüm Frame'lerinde tutabilirsiniz. Yahu her objenin hareketiyle başlayıp bitecek sesleri de ayrı Layer'lara koyabilirsiniz.

Macromedia Flash'da Zaman Tabloları

Geldik zaman tablosuna. Animasyon yazılımlarının belkemiği olan zaman tabloları, ortak bir arayüze sahiptir. Timeline tablosunda Frame (çerçeve) dediğimiz yatay biçimde sıralanmış küçük bölümler bulunur. Frame'leri bir film şeridindeki fotoğraf karelerine benzetebilirsiniz. Frame'lerin kurgunuzda çok veya az olması, animasyonun hızlı oynayacağı anlamına gelmiyor. Frame'ler, yalnızca objelerin sahnedeki farklı konumlarını taşıyan, Layer'lar gibi.

virme için ihtiyaç duyduğunuz Scale ve Rotate araçlarını, araç kutusunun altında görebilirsiniz. Aynı şekilde Yazı aracını seçtiğinizde font tipi, büyüklüğü ve rengini denetleyebileceğiniz seçenekler de ortaya çıkıyor.

Yoğun kullanacağınız dikdörtgen, oval şekillerini çizebileceğiniz aracın ilk anda görünmemesi sizi yanıltmasın. Pencil aracını seçtiğinizde ortaya çıkan pop-up menüden eğimli, düz çizgi tipleriyle alan biçimlerine ulaşabilirsiniz. Ink Bottle (Mürekkep Şişesi) aracıyla objelerin çizgi renk, biçim ve kalınlığını değiştirebilirsiniz. Paint Bucket (Boya Kovası) ile objelerin dolgu renklerini boyuyorsunuz. Ayrıca Paint Bucket, çizilen açık alanların dolgusunu da boyamanıza izin vererek, elle yapılmış, naif çalışmalar yap-

tak bir yöntemle gerçekleşiyor.

Her aracın renk pop-up menüsüne girerek, oluşacak obje veya dolgu rengini önceden belirliyorsunuz. Varolan objelerin renklerini ise objeyi Ok aracıyla seçip, renk pop-up menüsüne girerek yenileyin.

Sahne (Scene) Üzerinde Objeler

Her şey sahnede oluyor. Objelerini doğrudan sahnede oluşturun. Yahu ayrı bir dokümanın büyük sayfasında oluşturup, Banner hazırladığınız dokümana kopyalayamayla veya Library yoluyla getirebilirsiniz. Sahne boyutlarını, Modify/ Movie tablosundan genişlik ve yükseklik değerlerini yenileyerek değiştirin. Hemen ardından View/ Work Area ile sahneyi, do-

Animasyonlarda fps (frame per second - saniyede oynayan çerçeve sayısı) değeriyle, bir saniye içinde görülmenecek Frame miktarını belirliyorsunuz. Animasyona hız veya yavaşlık kazandıran işte bu görüntüleme değeri. Bu arada Frame ile Keyframe arasındaki isimlendirmeden kaynaklanan farklılık da açıklanmalı: Frame'ler boş kutular gibidir, tasarım objelerinizi koyamazsınız. Frame'i seçip Insert/ Keyframe (F6) ile Keyframe haline getirdikten sonra bir obje oluşturabilirsiniz. Timeline'in kullanımı ve basit bir animasyon oluşumunu, yazımızın sonunda okuyabilirsiniz.

Sembollerin Kütüphanesi: Library

Sözelimi bir logoyu, sahnede dölaştürmek veya tüm animasyon boyunca görünür kalmak için kurguladığınız Frame sayısını logoyu kullanmanız gerekecektir. Fazla sayıda obje ise animasyonun dosya büyüklüğünü artırır. Flash, Director'deki Lingo'ya benzer bir yapıyla, bir objenin fazla kullanımının Download süresini uzatmasını engelliyor.

Bunun için objenizi henüz kullanmadan önce, Insert/ Create Symbol (F8) komutuyla bir sembol haline getirmelisiniz. Semboller, verdiğiniz isimle Library tablosuna kaydedilir. Sahneye, Library'den sürükleyerek sembollerini getiriyorsunuz. Flash'da bir sembolü yüzlerce kez kullanmakla bir kez kullanmak arasında dosya büyüklüğü açısından bir fark yok. Basit, birkaç framelik kurgularda sembol kullanmanıza gerek yok. Ancak Flash, Tweening uygulamaları öncesi, sembol kullanımını şart koşuyor. Library'nin bir başka avantajı ise şu: Benzer obje animasyonlarında, özel kütüphaneler oluşturup kaydediyor ve başka projelere çağırıp kullanabiliyorsunuz.

Koordinat ve Boyut Bilgileri: Inspector

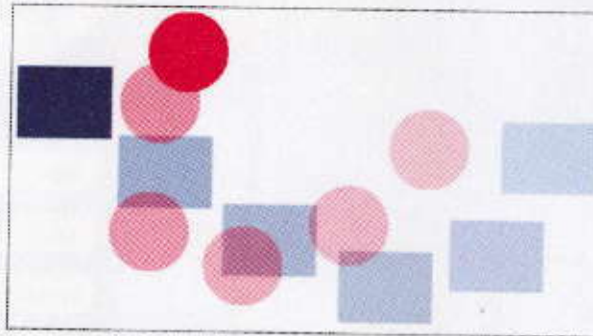
Seçilen objelerin koordinatları ve boyutları hakkında bilgilerin sunul-

duğu Inspector ile aynı zamanda bu değerleri yenileyebiliyorsunuz. Hassas obje değişimlerinde veya farklı objelerin devam eden animasyonlarında, izleyicinin titreşim görmemesi için, obje konumlandırmalarını fare yerine Inspector değerleriyle gerçekleştirebilirsiniz.

Ve işte Flash ile İlk Animasyonumuz

Evet, Flash'ın arayüzünü tanıdınız. Hangi araç ve tabloyu ne zaman kullanacağınızı biliyorsunuz. Şimdi, sizinle basit bir animasyonu kurgulayalım.

Flash'da yeni doküman açtığınızda boş bir sahne ve seçili ilk Frame ile karşılaşacaksınız. Sahneyi Modify/ Movie tablosuyla istediğiniz boyuta getirin. Örnek çalışmamızda bir Banner tasarlıyoruz:

Macromedia Flash ile basit animasyonları oldukça kısa bir sürede hazırlayabilirsiniz.

1. Pencil aracıyla bir tasarım elemanı oluşturun. Örnekte mavi renkli bir dikdörtgen.
2. Şimdi, dikdörtgen seçili iken, 2. Frame'i seçin ve F6 ile Keyframe haline getirin. Dikdörtgen, ikinci Frame'e de gelecektir. Ok aracıyla tutup bir miktar kaydırın.
3. Üçüncü Frame'i de, dikdörtgen seçiliyken seçip, Keyframe edin. Yine objeyi biraz kaydırın.
4. Bu şekilde uygun gördüğünüz kadar Keyframe oluşturup, dikdörtgeni sahne içinde dolaştırın. Adımlar hep aynı, obje seçiliyor, boş Frame F6 ile Keyframe haline getiriliyor ve obje taşıyor.
5. Şimdi Insert/ Layer ile yeni bir

Layer getirin. Yeni Layer'da iken, ilk Frame'e gidin. Pencil ile bu sefer kırmızı bir daire oluşturun.

• 6. Aynı yöntemlerle Keyframe'ler kurup, daireyi dolaştırın.

• 7. Return tuşuna basın. Animasyonunuz oynamaya başlayacaktır. File/ Export Movie ile çalışmanızı kaydedebilirsiniz.

Flash'ın Yeni Sürümü: Macromedia Flash 4.0

Macromedia, dergiyi basıma hazırlarken Flash'ın yeni versiyonunu duyurdu. 4.0, bu satırları okuduğunuz günlerde ABD ile aynı anda Türkiye'de de satışa sunulacak. MP3 desteği, animasyon tasarına ziyaretçinin veri girişi yapabildiği yazı alanlarının eklenmesi (form), Customize edilebilen arayüz ile benzerleri oluşturulabilen hiyerarşik menüler, yoğun kulla-

mlanan Frame, Transform, Inspector tablolarının Tab geçişi bir palette toplanması, optimize edilmiş Timeline, daha hassas hareket rehberleri (motion guides), Layer'a kilit ikonu eklenmesi, kütüphane elemanlarının Sırt ve Grup ile daha başarılı or-

ganizasyonu, yeni Publish tablosuyla animasyonun çeşitli formatlarda aynı anda kaydedilebilmesi, yeni QuickTime Import/export seçenekleriyle daha başarılı video film kontrolleri, gelişkin renk tablosu ve yazılımla birlikte gelen Workbook ile tüm programın kolayca öğrenilebilmesi, yeni versiyonun belirgin özellikleridir. Ayrıca arayüzün toparlanarak daha profesyonel bir kişilik kazandırılmış olduğunu belirtmeliyim.

Macromedia Flash'ın deneme sürümünü önümüzdeki ay vereceğimiz CHIP CD'sinde bulabilirsiniz. ☐

Sabri Varol
svarol@sabrivarol.com

CHIP

Club

Chip Club'ın, Chip Cd'sinde yayınlanan ürünlerinden sizler için seçtiklerimiz... Sadece Chip Club üyelerine değil, tüm okurlara açık! Chip Club'ın avantajlı ürün fiyatlarından yararlanmak isteyenlerin kaçırmamaları gereken bir fırsat. Chip Club'ı dergiden ve daha geniş ürün yelpazesıyla Chip Cd'sinden takip edebilirsiniz...

FLY VIDEO

Saniyede 30 kareye kadar sürekli AVI dosyası yakalayabilme ve tek kare görüntü yakalayabilme özelliği. Görüntü aktarma ve kopyalama özelliğini içerir. FM Radio PCI BUS, TV TUNER U.K. (BT 878 Capture) 1 yıl garantili

CHIP CLUB ÜYE FİYATI 65\$+KDV
OKUR FİYATI 69\$+KDV

FLY VIDEO 98

Saniyede 30 kareye kadar sürekli AVI dosyası yakalayabilme ve tek kare görüntü yakalayabilme özelliği. Görüntü aktarma ve kopyalama özelliğini içerir. PAL B/G+FM U.K. 1 yıl garantili

USB CAPVIEW

Fly CAM kamera, lazer disk ve VCR'lerden bilgisayara girişi sağlıyor. Dışarıdan kompozit ve S-Video girişi, çalışma esnasında PC'yi kapatmadan bağlantı yapabileme imkanı. CIF formatında (352x288 piksel) 30 fps hareketli görüntüyü yakalayabiliyor.

CHIP CLUB ÜYE FİYATI 58\$+KDV
OKUR FİYATI 63\$+KDV

CHIP CLUB ÜYE FİYATI 75\$+KDV
OKUR FİYATI 79\$+KDV

USB LIFE TV

125 kanal izleme olanağı. NTSC, PAL BG, PAL I, Pal DK, PAL M, PAL N, SECAM LL, SECAM DK VE SECAM BG gibi tüm televizyon standartlarını desteklemekte. CIF formatında 352x288 piksel 30 fps hareketli görüntüyü yakalayabilmekte. 80x60'dan 640x480 piksele kadar görüntü alınabilir.

CHIP CLUB ÜYE FİYATI 120\$+KDV
OKUR FİYATI 130\$+KDV

SPEED COM EXTERNAL MODEM

56K bps hızında en yüksek performans, Rockwell chip seti, ISA ve PCI bus seçenekleri, 56K modellerinde V90 teknolojisi, Full-duplex Speakerphone sound card (FDSP), MNP5 veri sıkıştırma protokolü ile en yüksek hızda transfer.

CHIP CLUB ÜYE FİYATI 24\$+KDV
OKUR FİYATI 25\$+KDV

CD STORAGE 48

48 adet CD kapasiteli CD çantası, fermuarlı.

CHIP CLUB ÜYE FİYATI 8\$+KDV
OKUR FİYATI 10\$+KDV

SPEED COM INTERNAL MODEM

56K bps hızında en yüksek performans, Rockwell chip seti, ISA ve PCI bus seçenekleri, 56K modellerinde V90 teknolojisi, Full-duplex Speakerphone sound card (FDSP), MNP5 veri sıkıştırma protokolü ile en yüksek hızda transfer.

CHIP CLUB ÜYE FİYATI 62\$+KDV
OKUR FİYATI 64\$+KDV

VİOLE DOUBLE-GLASS

Monitörden çıkan ultra-viyole ışınlarını % 99.9, X ışınlarını % 99.9 oranında absorbe eden ekran filtresi... Statik elektrik yükünü maksimum seviyede elimine eden filtre, yansıma problemi olmayan yerlerde, uzun süreli kullanıcılara tavsiye ediliyor. 14", 15".

CHIP CLUB ÜYE FİYATI 34\$+KDV
OKUR FİYATI 36\$+KDV

INFRARUJ DATA LINK

IR-Da 1.0 standardını kullanan ve PC, Notebook, Organizer, yazıcı ve diğer cihazlar (kamera gibi) arasında iletişimi sağlamakta. Windows 95 ve 98 uyumlu. 115.100 bps hızında ve RS232 seri port ile bağlanmakta.

CHIP CLUB ÜYE FİYATI 42\$+KDV
OKUR FİYATI 46\$+KDV

DİJİTAL KAPI SEKRETERİ

Sizin kendi sesinizle gelen kişiye mesaj bırakmanızı ve mesajın emin bir şekilde okunduğunu garanti ediyor. 3 tuş bulunmakta. Sağ tuşa devamlı basarak 10 saniye süreyle istediğiniz mesajı okuyabilirsiniz. Sol tuşa basarak da mesajı almak mümkün. Ortadaki tuş ise açık/kapalı olmasını sağlıyor.

CHIP CLUB ÜYE FİYATI 12\$+KDV
OKUR FİYATI 15\$+KDV

KAMPANYA

ÇEVİRİ

İngilizce metinleri Türkçeye bilgisayar ortamında (Windows ve MS-Word altında, etkileşimli) çevirip, zaman kazanmak isteyenlere... Çeviri programının en gelişmiş versiyonu.

WEB GÖSTERİMCİSİ

İngilizceniz yeterli değil ama yine de Internet'te sörf yapmak istiyorsunuz... İngilizce web sayfalarını anında Türkçeye çeviren tek program..

CHIP CLUB ÜYE FİYATI 290\$+KDV
OKUR FİYATI 295\$+KDV

İki Ürünü alana Mustek Scan Express 600P Scanner Hediye!

CHIP CLUB ÜRÜN SİPARİŞ FORMU

Adı: _____ Soyadı: _____

Teslimat adresi: _____

Posta Kodu: _____

Tel: () _____ Faks: () _____

CHIPClub üye numarası: _____

Tarih: _____ İmza: _____

KREDİ KARTI ÖDEMELERİNİZ İÇİN AŞAĞIDAKİ BÖLÜMÜ DOLDURUNUZ.

☐ VISA

☐ MASTER

Kart No. _____

Son kullanma tarihi _____

Tarih _____

İmza _____

Ödeme şekli: ☐ Banka havalesi

☐ Genel toplamdaki miktarın kredi kartı hesabımdan alınmasını istiyorum

FATURA BİLGİLERİ

Vergi Dairesi _____

Vergi No: _____

Banka hesap numaralarımız:

Vogel Yayıncılık Ltd. Şti. - İstanbul

● Osmanlı Bankası Levent Şb. Hesap No: 337655-353

● Garanti Bankası Etiler Şb. Hesap No: 6201106-9

● Yapı Kredi Bankası Levent Şb. Hesap No: 1028680-7

● İş Bankası Levent Şb. Hesap No: 774027

Posta Adresi:

Zincirlikuyu Cad. Piyalepaşa Bulvarı Ün İşmerkezi No:231/3

80380 Kasımpaşa - İSTANBUL

Telefon: (212) 297-1724 pbx. Fax: (212) 297-1733

*Ürünler kargo ile teslim edilir, Kargo ücreti alıcıya aittir.

209

Sipariş verilen ürün

Fiyatı

Genel toplam:

DirectX Nasıl Çalışır?

Günümüzde programcıların oyun geliştirirken dikkat etmeleri gereken en önemli şey DirectX. Bu teknoloji sayesinde, Windows'un multimedya açısından oldukça fazla mesafe aldığını söyleyebiliriz. Peki bu DirectX nereden çıktı ve nasıl multimedya standardı oluverdi?

Bir işletim sisteminin en önemli özelliği, programcılığı tekerleği her defasında yeniden icat etme zorunluluğundan kurtarmasıdır. İşletim sistemi, bu amaçla donanımı kontrolü altında tutar. Böylece, programların, örneğin bir çizgi çizmek için grafik kartı üzerinde hangi kaydı kullanmaları gerektiğini bilmelerine gerek kalmaz. Çünkü bu işi grafik kartının kendi sürücüsü halleder. Bunun yanı sıra, ihtiyaç halinde yazılımın da işletim sisteminin tüm rutinlerine ulaşması mümkündür.

Uygulama ve işletim sistemi arasındaki kısım Application Programming Interface (API) olarak adlandırılmaktadır. Kendisi de bir API olan DirectX'in ana işlevi, 32 Bit Windows API'lerine multimedya ve grafik özellikleri eklemektir. Zamanla DirectX'in gelişimi de diğer API'lerden farklı olarak, kendi çizgisinde ilerlemeye başlamış ve programın yeni sürümleri arasındaki tarih gitgide kısalmıştır. Yeni sürümün getirdiklerinden, sayfa 214'te bahsedeceğiz.

Multimedya API'nin Modülleri

Multimedya API'nin Modülleri

DirectX, "Layer" da denilen iki katmandan oluşur. Üst katman, (doğal olarak) alttakinin üzerine yerleştirilmiştir.

DirectX Foundation, DirectX'in temelidir. Doğrudan donanımla bağlantı kuran tüm temel fonksiyonlar (Low-level) burada bulunmaktadır. Bir sonraki katman olan DirectX Media Services'in ise donanım işlevlerini temel aldığı söylenebilir. Bunların API'leri, uygulama seviyesinde bulunmaktadır. Yani bu programlar, doğrudan donanım ile uğraşmak yerine, daha soyut hizmetler verirler. Bunlara örnek olarak, oyunların ağ üzerinde birden fazla kişi tarafından oynanmasını sağlayan ağ fonksiyonlarını vere-

biliriz (Direct Play).

Her iki katman da modüllere bölünmüştür. Bu modüllerin her birinin farklı fonksiyonları vardır. Böyle bir yapının tercih edilmesinin sebebi, teknik gereklilikler değil, programcının görevini daha basit bir şekilde yerine getirmesini sağlamaktır.

DirectX Foundation, Donanım ile "Konuşuyor"

DirectX'i oluşturan modüller şunlardır: Direct Draw, Direct Sound, Direct 3D Immediate Mode, Direct Input ve Direct Setup. Bunlardan sonuncusu, sadece programların daha hızlı başlatılmasını sağlar. En önemli modülün ise Direct Draw olduğunu söyleyebiliriz. Bu API, programlara ve üzerindeki katmana grafikleri göstermeleri için izin verir. Direct Draw'ın bir diğer özelliği de HAL/HEL mimarisidir: Uygulama, Direct Draw ile iletişim kurar, o ise grafik kartının sürücüsü ile. Böylece uygulama, sürücüden bir nevi soyutlanmış olur. Bu durumu ifade eden teknik terim ise:

"Hardware Abstraction Layer (HAL)".

Donanım tarafından desteklenmeyen bir fonksiyon, Direct Draw tarafından sunuluyorsa, bu eksikliği gidermek için Hardware Emulation Layer (HEL) kullanılır. Böylece donanımın zayıf yönleri, yazılım sayesinde tamamlanmış olur (Software Emulation). Doğal olarak, böyle bir işlem gözle görülür performans kaybına yol açacaktır.

Grafik Hızlandırması İçin API Modülü

Direct Draw'un görevlerinden biri, optimal grafik hızlandırmasını sağlamaktır. Bir diğeri ise, medya verilerini 32 Bit'lik veri blokları halinde bellekte tutmaktır. Bu sayede, programcılar Segment veya Offset'lerle uğraşmak zorunda kalmazlar. Bunların dışında Direct Draw, birden fazla resim sayfasını da yönetir. Bu sayede, programlar ekran görüntülerini hazırlayarak arka planda bekletirler ve zamanı gelince de hızlı bir şekilde ekrana taşırlar. Üç boyutlu resimler için kaçınılmaz olan

ve resim derinliği bilgisini saklayan z-Buffer'i de bu gruba dahil edebiliriz.

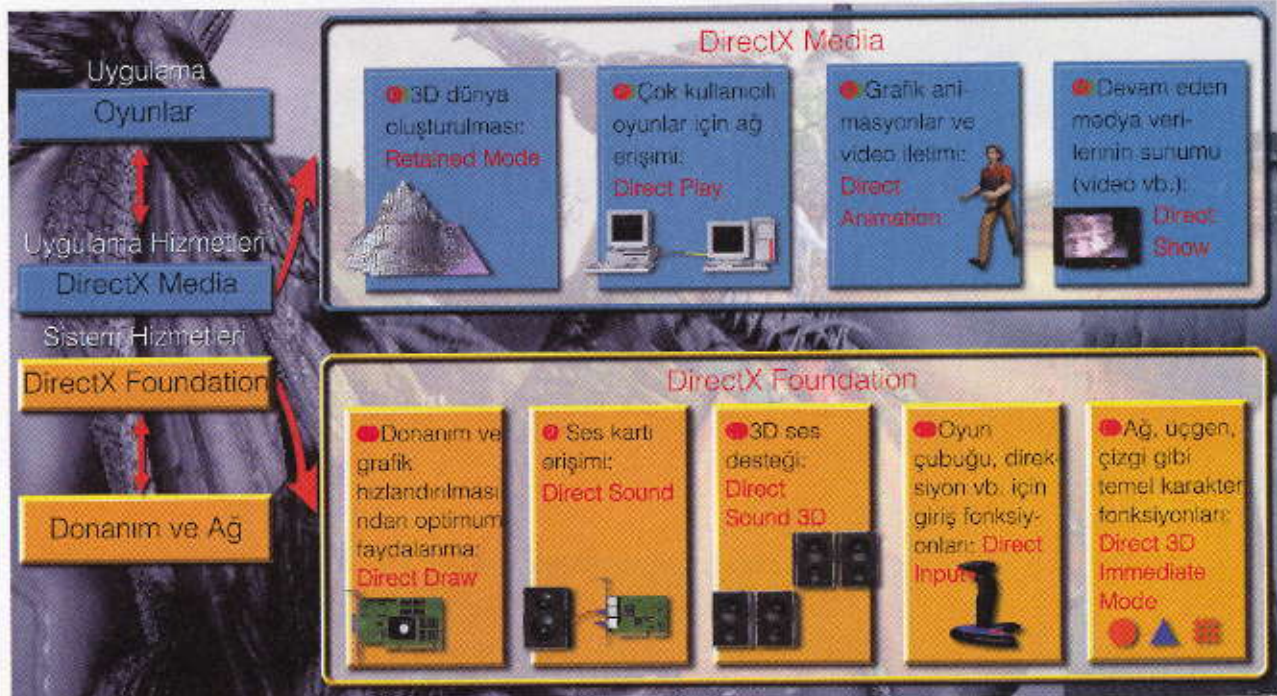
Direct Sound API'i ise, gösterilen resimlere ses eklemekte kullanılır. Direct Draw'da olduğu gibi, Direct Sound da doğrudan ses kartı ile çalışır ve HAL mimarisini kullanarak karmaşık fonksiyonlarını yerine getirir.

Direct Sound 3D ise, 3D ses kartları için ideal olan üç boyutlu sesleri oyunlara adapte etmektedir.

Direct Input ise tüm bunları etkileşim içerisine sokmaktadır. Bu modül, klavye, fare, oyun çubuğu ve direksiyon gibi giriş cihazlarını yönetir. Bu API'nin bir başka özelliği daha var: Modern oyun çubuklarındaki Force-Feedback fonksiyonlarının desteklenmesi.

Direct3D Immediate Mode, bir grup temel, basit ve bu sebeple de çok hızlı karakter rutinlerini içerir. Donanım oldukça yakın programlanan bu API, performans fakiri programlar için de çok çekici bir alternatif oluşturmaktadır. Üç boyutlu nesnelerin görüntülenmesi, işlem yoğunluğu

DirectX Katmanları Bütütleç Altında

Modüler: DirectX'in iki tabakası, değişik fonksiyonlara sahip farklı modüllere bölünmüştür. Üst katman (Directx Media) yazılım ile uğraşırken, alt tabaka (Directx Foundation) donanımla ilgilenir.

yüksek olan görevlerdendir. Öncelikle, çizilecek olan üç boyutlu nesnenin bir modeli oluşturulur. Yüzey küçük üçgenlere bölünür. Sonuç tıpkı bir tel örgü gibi görünmektedir (Wire Frame). Daha sonra bu üçgenler bir kabuk ile örtülür (Texture).

Gerçekçi bir görünüm için kullanılan z-Buffer ve doldurma algoritmaları arasında Flat ve Gouraud Shading ve Phong gibi aydınlatma teknikleri sayılabilir. Draw Primitives ise bunlar içinde en hızlı olanıdır. Bunlar sadece üçgenler, çizgiler ve noktalar oluşturmak için kullanılırlar.

Uygulamalar için DirectX Media Services

Temel üzerine kurulmuş olan ikinci uygulama katmanı ise Direct3D Retained Mode, Direct Play, Direct Show, Direct Animation ve Direct Model isimli modüllerden oluşmaktadır.

Direct3D Retained Mode, aslen üç boyutlu dünya oluşturmak için kullanılır. Burada iki ana nesne tipi vardır: Direct3D Immediate Mode içinde kullanılan ağ yapısı ve animasyonlar.

Animasyon, DirectX'e gönderilen bir çeşit talimat olup nesnelerin belirli bir zamanda, belirtilen şekilde değiştirilmesini öngörür. Örneğin, kullanıcının bir araba kullanması söz konusu ise, araba büyütülür ve görüntü ön koltuk baz alınarak üretilir.

Programcılar, resimlerin büyütülmesi sebebiyle ağ yapısının belli olmaması ve nesneleri oluşturan üçgenlerin görünmemesi için, "Progressive Meshes" metodunu kullanmaktadır. Bu yöntemle göre, büyüklük arttıkça, daha fazla detay çizilir. Texture'ları da bir kaç seviyede detaylandırmak mümkündür. Buna ise "Mip Mapping" denir.

Direct Play, programların ağ fonksiyonlarına ulaşmasından sorumludur. Amaç ise, Internet üzerinden olduğu gibi, çok kullanıcı oyunların daha performanslı çalışabilmesidir.

Bağlantı kurulması, bozulması ve şifre mekanizmalarının yanı sıra, kul-

Yeni DirectX Sürümünün Getirdikleri

Yeni sürümleri www.microsoft.com/directx adresinden temin etmek mümkün. Bu versiyonlar, yeni fonksiyonlar getirmekle kalmıyor, aynı zamanda mevcut özelliklerini de iyileştirerek geliyor.

Sürüm 6.0'daki Yenilikler

Reference Rasterizer sayesinde, programcılar kartlarda bulunmayan, ama yazılım tarafından desteklenen birçok yeni fonksiyonu kullanabilecekler. Hafızası küçük olan kartlar ise, Texture sıkıştırmasından faydalana-caklar. Bu yöntemle, veriler matematiksel olarak sıkıştırılıyor ve yerden tasarruf sağlanıyor. Böylece sanal dünyanın gerçeğe biraz daha yaklaşması mümkün olabilmekte.

Yeni bir Texture-Management metodu sayesinde ise, hafızası dar olan kartlarda dinamik olarak tekrar yükleme yapılabiliyor.

Daha etkileyici 3D görüntüler içinse "Range Based Fog" yöntemi kullanılmakta. Böylece birbirinden oldukça uzakta bulunan ve sadece CPU zamanı tüketen, birkaç noktacık üreten nesnelerden kaçınılabilmekte. Bump Mapping ise, Texture'ları yüzey yapıları için tanımlar. Bu sayede, örneğin bir vücut kabartılı olarak resmedilebilmektedir.

Sürüm 6.1'deki Yenilikler

Microsoft, 6.0'ın ardından pek beklemedi ve yeni sürüm piyasaya çıktı.

Yeni sürümün en dikkat çekici özelliği

Direct Music. Bu sayede bir oyun, gerçek müzik üretebilir. Böyle bir özellik Direct Sound'da mevcut değildi. Ancak bunun için Wave-table Synthesizer özellikli ve MIDI uyumlu bir ses kartı gerekiyordu.

Direct Music sayesinde bu işi yazılım da yapmak mümkün olabiliyor. Bu metotta, vürmalı ya da üflemler çalgılar sentetik olarak taklit edilmiyorlar. Bunun yerine orijinal çalgılar (CD'deki gibi) kullanılıyor. Böylece oyunlar da kendi enstrümanları ile ses efektleri üretebilirler.

Sürüm 7 ve 8'e bir bakış

Büyük ihtimalle yeni versiyonlar için pek fazla beklememiz gerekmeyecek. DirectX'in geleceği ile ilgili birçok detay şimdiden duyurulmakta.

Sonraki sürümlerin hepsinde "kolaylaştırma", temel felsefe olacak. Şu anda CPU tarafından yapılan geometrik hesaplamalar ve ışıklandırmalar, artık grafik Chip'leri tarafından yapılacak. Bir başka yön ise, DirectX'i biraz daha esnekletirecek olan Browser Plug In'leri. Yeni sürümlerde bunun gibi birçok gelişmelere daha tanık olacağız.

Ayrıca DirectX 8 ile Fahrenheit-teknik de gelecek. Daha çok CAD branşında uygulama alanı bulan bu teknik, bilgisayar oyunlarının ihtiyaçları için birebir. Böylece şu ana kadar "Rendering" metoduyla çözülen, karmaşık mekânların oluşturulması işlemi daha kolay halledilebilecek.

lanıcıların oyun esnasında birbirlerini görmelerini ve iletişim kurmalarını sağlamak için kullanılan nesne transferi gibi karmaşık fonksiyonlar da bu API tarafından gerçekleştirilir.

Direct Animation, oyun programcısına bir dizi etkileşimli özelliği programına ekleme imkânı tanır. Modül, birden fazla medyayı kontrol eder. Bunlar arasında iki boyutlu vektör grafik-resimleri, hareketli oyun figürlerini (Sprites), üç boyutlu nesneleri, ses ve video çıkışları ile MIDI dosyalarını sayabiliriz. Aslına bakılır-

sa, Direct Animation bir API olmaktan çok, arka planda çalışan, başlı başına bir programdır. Uygulama programı modül ile iletişime geçer ve bu sayede isteklerini de programa bildirir. Direct Show, görüntülenmekte olan medya dosyalarının sunumu ile uğraşır. Buna örnek olarak, Internet üzerinden görüntü (ses de olabilir) transferini verebiliriz. Direct Show, ağ üzerindeki multimedya verilerinin gönderilmesi ve gerektiğinde dönüştürme işlemini üstlenir. Bu modülde DVD desteği de bulunmaktadır. ■

Nedir Şu Flash Memory?

Flash Memory, içerdiği verileri elektrik akımı kesildiği zaman dahi saklı tutabiliyor.

Flash adı (yıldırım), Micro Chip'ler üzerindeki verilerin organizasyonundaki sıradışı bir durumu ifade ediyor. Ashına bakılırsa, Flash Memory'nin bir çeşit EEPROM (Electrically Erasable Programmable Read Only Memory) olduğunu söyleyebiliriz. Bir EEPROM'a kayıtlı bilginin silinebilmesi veya üzerine başka verilerin yazılabilmesi için elektrik gereklidir. Bu Chip'ler, içeriklerini cihaz kapahyken de kaybetmezler. Zaten bu da onları bilgisayarlardaki diğer hafıza kaydedicilerden ayıran özelliktir. (Ör. Bellek: RAM - Random Access Memory).

Flash Memory'nin özelliği ise, bloklar halinde değil de, her bir Byte'ın teker teker yazılıp silinebilmesindedir. Bu bloklar-ki Flash ola-

Flash uygulaması: Dizüstü bilgisayarlar ve kameralar için mini-bellekler.

rak adlandırılırlar-Flash Memory'nin EEPROM'dan çok daha hızlı çalışmasında ana rol oynarlar. "Yıldırım" hızındaki silme işlemi, elektron tünelleme metodu ile yapılır. Tünelden geçirilen ince ve yalıtkan bir madde ile hücrelerin yüklenmesi ve iletilmesi sağlanır.

Flash Memory'nin yazılması için özel bir gerilim değeri gerekmediğinden, programlanmaları da yüklen-

dikleri sistemde gerçekleştirilir. Dolayısıyla yerleştirilme işlemi daha da karmaşıktır. Oysa EEPROM'lar için yüksek gerilimde çalışan özel cihazlar gerekmektedir.

Flash Memory'ler, iç transistör yapılarına göre farklı gruplara ayrılırlar. Bunlar içinde en çok kullanılanları NON ve NAND'tır. NOR-Flash'lara tesadüfi erişim mümkündür. Buraya kaydedilen bilgiler herhangi bir sıraya göre dizilmemişlerdir ve rasgele okunurlar. Bu tarz kayıt kartlarına, küçük program kodları, örneğin bir oyunun modülleri kaydedilebilir. NAND-Flash ise, diğerinin aksine sıralı erişimi desteklemektedir. Veriler ancak belirli bir sırada çağırılabilirler. Bu yöntem, daha çok dosyaların kaydedilmesi için uygundur.

Flash Memory, genellikle komutların kaydedilmesi için kullanılır. Bunlara örnek olarak bilgisayardaki BIOS'u (Basic Input Output System) örnek verebiliriz. Eğer BIOS'un değiştirilmesi gerekiyorsa, blok halinde kaydedilecek bir güncelleme yapılır. Ancak Flash Memory, RAM olarak kullanmaya pek de uygun değildir. Bunun sebebi ise RAM'lerdeki verilerin blok halinde değil, Byte bazında kaydedilmesidir. Ayrıca Flash Memory'ye yazma ve silme işlemi de RAM'de olduğundan daha uzun sürmektedir.

Kolay yazılabilmesi sebebiyle, Flash Memory birçok cihazda kayıt amaçlı kullanılmakta. Bu ise, onun popülerleşmesine yol açıyor.

Şu Router Dedikleri

Sadece PC'leri ağa bağlamak yeterli olmuyor tabii ki... Ağları da birbirine bağlamak gerekiyor. Router, farklı ağların birbirleriyle iletişim kurmalarını sağlayan bir ara istasyon olarak nitelendirilebilir. Router, kendisine bağlı olan ağlardan edindiği bilgiler sayesinde, hangi bilgi paketinin nereye gönderileceğini tespit eder. Bu cihaz, gelen mesajları filtreleyerek, değişik kriterlere göre, farklı ağların farklı bölümlerine iletebilir ki, bu işe Routing denmektedir. Bazı durumlarda Router için cihaz kelimesini kullanmak yanlış olabilir. Çünkü Routing işini yapan şey, ağ üzerindeki bir yazılım da olabilir.

Router'ın çalışma prensibi tıpkı Bridge gibidir. Bridge de ağları bağlamaya yarar, ancak Router'dan farkı, herhangi bir protokole bağımlı olmamasıdır. Yaptığı tek şey veri paketlerini iletmektir. Yani ne analiz yapar, ne de dönen mesajları kabul eder. Bu yüzden Router'dan daha hızlı, fakat daha az özellikli olduğunu söyleyebiliriz.

Şu RTF Dedikleri

Rich Text Format (RTF) bir çeşit dosya formatı olup metin dosyalarının farklı metin editörleri arasında basit takasını ve farklı işletim sistemlerinde çalışmalarını sağlar.

Örneğin, kullanıcı MS Word'de yazdığı bir metni RTF-formatında (*.rtf) uzantılı olarak kaydedip bir başka kullanıcıya verebilir. Ve bu kullanıcı da dosyayı başka bir programla açıp çalışabilir. Günümüzde birçok metin editörü, RTF formatına sahip dosyalara okuma/yazma desteği sağlamaktadır.

RTF formatı ANSI, PC-8, Macintosh ve IBM-PC'lerdeki karakter setleri ile çalışabilir. Bu formatta bir dosya kaydedilmek istendiğinde, metin rtf diline dönüştürülür. Okuma esnasında ise, RTF-Reader (rtf okuyabilen program) metnin formatını kullanan programın anlayacağı dile dönüştürür.

Delphi ile Kendi Browser'ınızı Yapın

Delphi, beraberinde getirdiği bileşenlerle birlikte Internet üzerindeki programlamayı da oldukça basit bir hale getirmiştir. Bu sayıda bunlardan THTML bileşenini inceleyeceğiz.

Internet hepimiz için vazgeçilmez bir kaynak olmaya başladı. Bilgiye erişmek ya da bilgi vermek isteyen kişi ya da kuruluşların önemli bir çoğunluğu, Internet'in olanaklarından yararlanmak için ilk adımlarını atmış ya da atmak üzereler.

THTML bileşeni, Delphi'de çok hızlı ve pratik olarak bir WEB tarayıcısı yaratmamıza izin veren bir bileşendir. Bu bileşenin nasıl çalıştığını görmek için bir form üzerine bir TControlBar bileşeni yerleştirerek bu bileşenin Align özelliğini alTop, Text özelliğini www.inprise.com, AutoSize özelliğini de True olarak değiştirin. Daha sonra bu bileşenin üzerine bir de TComboBox1 bileşeni yerleştirin. Ayrıca bir TStatusBar bileşenini de form üzerine koyduktan sonra, Align özelliğinin değerini alBottom ve SimplePanel özelliğinin değerini de True olarak değiştirin. Son olarak bir THTML bileşenini form üzerinde boş bir alana yerleştirin ve Align

özellikliğini alClient yapın. Sonuçta elde edeceğimiz form resimdeki gibi olacaktır.

Daha sonra programımızda ilgili olaylara giderek kodlama yaptığımızda tablodaki gibi bir kod elde etmeliyiz (tablo 1):

İlk olarak 35. satıra dikkat ettiğimizde, ComboBox1 bileşeni üzerinde fareyi tıkladığımızda, ComboBox1.Text içinde görünen adrese bir bağlantı gerçekleşmekte ve ilgili sayfa bilgisayarımıza indirilmektedir. Bu işlem THTML bileşenlerin RequestDoc metoduyla gerçekleşir. Bu metodun hemen altındaki OnKeyPress metodu ise, ComboBox1 bileşeni üzerinde ENTER tuşuna bastığımızda gerçekleşecek ve 44. satırda yine RequestDoc metoduyla WEB sayfası bilgisayara indirilmiş olacaktır.

Sayfa, sunucu bilgisayardan çekilmeye başlandığı anda OnBeginRetrieval, bittiğinde ise OnEndRetrieval olayları gerçekleşir. Kodumuzda da

yapılan, bu olayların içine giderek farenin şeklini değiştirmek ya da StatusBar1 bileşeni üzerinde bir mesaj çıkarabilmektir.

Son olarak OnUpdateRetrieval olayı, sayfanın indirilme aşamasında oluşur. Bu sırada 61. satırdan itibaren görülen metoddaki olduğu gibi, birtakım hesaplamalarla, hangi büyüklükte bir sayfanın çekildiği ve şu anda hangi aşamada olduğu anlaşılabilir. Bu kez bilmemiz gereken metodlar RetrieveBytesTotal ve RetrieveBytesDone'dır.

Internet Üzerinde Basit TCP/IP Servisleri

Şimdi Internet üzerinde ihtiyaç duyabileceğimiz bazı servisleri nasıl kullanabileceğimizi göreceğiz. Bu kez TNMDayTime, TNMTime ve TNMEcho bileşenlerini form üzerine yerleştirelim.

İnceleyeceğimiz servisler bir sunucu üzerindeki saati ve tarihi almaya yarayan servislerdir. Bu sayede farklı kullanıcılar farklı ülkelerden Internet üzerinden bir programı kullansalar bile, aynı tarih ve saat bilgilerine sunucu üzerindeki bilgilerin alınmasıyla ulaşılabilir. Ayrıca TNMEcho sayesinde de bir sunucunun işler durumda olup olmadığını kontrol etmek mümkündür. Eğer bizim gönderdiğimiz bir yazı sunucuya gittikten sonra tekrar bize dönüyorsa, o zaman sunucu çalışıyor demektir. Bu işlemi, TNMEcho bileşeniyle kontrol

Delphi'yle kendi Internet tarayıcısını hazırlamamız çok kolaydır.

edebilirsiniz.

Bu bileşenleri test etmek için OD-TÜ'deki sunucuyu kullanalım. Bunun için bu üç Internet bileşeninin Host özelliğinin karşısına gelerek www.metu.edu.tr yazın. Daha sonra yine bu bileşenler için Timeout değerini 15000 (yani 15 saniye) olarak değiştirin. Bunun anlamı, eğer 15 saniye içinde beklenen fonksiyonlar gerçekleşmezse bağlantının kurulmadığının varsayılmasıdır. Şimdi form üzerine iki tane TButton bileşeni yerleştirerek aşağıdaki kodu yazın:

```
procedure TForm1.Button1Click(Sender: TObject);
begin
  ShowMessage( NMDayTime1.DayTimeStr );
end;

procedure TForm1.Button2Click(Sender: TObject);
begin
  ShowMessage( NMTime1.TimeStr );
end;
```

İlk düğmeye basıldığında TNMDayTime bileşeninin DayTimeStr özelliği ekranda ShowMessage ile görüntülenecektir. DayTimeStr özelliği içindeki bilgi alınmak istendiğinde, bu özelliğe erişim metodları devreye girmekte ve aynı bileşenin Host özelliğine girdiğimiz ODTÜ'deki sunucu adresine bağlantı kurulmaya çalışılmaktadır. Bu bağlantı sağlarsa, o takdirde ekranda OD-TÜ'deki tarih ve saat görüntülenecektir. Benzer mantık, saati öğrenmek için kullanılan TNMTime bileşenlerinin TimeStr özelliği için de geçerlidir.

Son olarak TNMEcho bileşeninin test edilmesini görelim. Bunun için form üzerine 3 tane daha TButton bileşeni yerleştirerek bu bileşenlerin adını btnBaglan, btnBaglantiKes, btnGonder olarak değiştirin. Ayrıca form üzerine iki tane TEdit bileşeni koyun. Daha sonra bu bileşenlerin OnClick olaylarını tablodaki gibi tamamlayın (tablo 2).

```
01: unit Unit1;
02:
03: interface
04:
05: uses
06:   Windows, Messages, SysUtils, Classes, Graphics, Controls, Forms, Dialogs,
07:   OleCtrls, NMHTML, StdCtrls, ExtCtrls, ComCtrls;
08:
09: type
10:   TForm1 = class(TForm)
11:     StatusBar1: TStatusBar;
12:     ControlBar1: TControlBar;
13:     ComboBox1: TComboBox;
14:     HTML1: THTML;
15:     procedure ComboBox1Click(Sender: TObject);
16:     procedure ComboBox1KeyPress(Sender: TObject; var Key: Char);
17:     procedure HTML1BeginRetrieval(Sender: TObject);
18:     procedure HTML1EndRetrieval(Sender: TObject);
19:     procedure HTML1UpdateRetrieval(Sender: TObject);
20:   private
21:     { Private declarations }
22:   public
23:     { Public declarations }
24:   end;
25:
26: var
27:   Form1: TForm1;
28:
29: implementation
30:
31: ($R *.DFM)
32:
33: procedure TForm1.ComboBox1Click(Sender: TObject);
34: begin
35:   if ComboBox1.Text <> '' then HTML1.RequestDoc( ComboBox1.Text );
36: end;
37:
38: procedure TForm1.ComboBox1KeyPress(Sender: TObject; var Key: Char);
39: begin
40:   if Key = #13
41:   then begin
42:     Key := #0;
43:     if ComboBox1.Text <> ''
44:     then HTML1.RequestDoc( ComboBox1.Text );
45:   end;
46: end;
47:
48: procedure TForm1.HTML1BeginRetrieval(Sender: TObject);
49: begin
50:   Screen.Cursor := crHourGlass;
51:   StatusBar1.SimpleText := 'Bağlanıyor';
52: end;
53:
54: procedure TForm1.HTML1EndRetrieval(Sender: TObject);
55: begin
56:   Screen.Cursor := crDefault;
57:   ComboBox1.Items.Insert( 0, ComboBox1.Text );
58:   StatusBar1.SimpleText := 'Bağlandı';
59: end;
60:
61: procedure TForm1.HTML1UpdateRetrieval(Sender: TObject);
62: var
63:   Gelen : integer;
64:   Tumu : integer;
65:   Yuzde : integer;
66: begin
67:   Tumu := HTML1.RetrieveBytesTotal;
68:   Gelen := HTML1.RetrieveBytesDone;
69:   if (Gelen = 0) or (Tumu = 0)
70:   then Yuzde := 0
71:   else Yuzde := (Gelen*100) Div Tumu;
72:   StatusBar1.SimpleText := Format( 'Döküman : %d / %d', [Yuzde, Tumu] );
73: end;
74:
75: end
```

Tablo 1: Programda ilgili olaylar için yapılacak kodlama.

Kullanıcı olarak önce üzerinde 'Baglan' yazan düğmeye basmalısınız. Bu durumda 3. satırdaki Connect metodu çalıştırılacaktır. Bu aşamadan daha ileriye gitmeden önce, bağlantının gerçekleşmesi gerekmektedir. Bağlantı gerçekleştiğinde TBMEcho bileşeninin OnConnect olayı devreye girer.

Bu olay içinde yazacağınız bir ShowMessage() mesajı sayesinde bağlantının olup olmadığını anlayabilirsiniz. Eğer bağlantı gerçekleşmediyse, bundan sonraki adımı yapmak mümkün olmayacaktır.

Daha sonra kullanıcı olarak Gönder düğmesine basıldığında, 8. satırda TNMEcho bileşeninin Echo metodu devreye girecek ve sunucuya Edit1.Text değeri gönderilecektir. Eğer bu bilgi sunucuya ulaşırsa, sunucudan gelen cevap Echo metodunun da döndüreceği değer olacak ve

```

01: procedure TForm1.btnBaglanClick(Sender: TObject);
02: begin
03:   NMEcho1.Connect;
04: end;
05:
06: procedure TForm1.btnGonderClick(Sender: TObject);
07: begin
08:   Edit2.Text := NMEcho1.Echo(Edit1.Text);
09:   ShowMessage('Geçen Zaman: '+FloatToStr[NMEcho1.ElapsedTime]+' Mili Sa-
niye' );
10: end;
11:
12: procedure TForm1.btnBaglantiKesClick(Sender: TObject);
13: begin
14:   NMEcho1.DisConnect;
15: end;

```

Tablo 2: Bileşenlerin OnClick olayları için gerekli kod.

Edit2.Text içine bu değer atanacaktır.

Son olarak kullanıcı aradaki bağlantıyı kesmek için btnBaglantiKes düğmesine basacak ve böylece 14. sa-

tırdaki DisConnect metoduyla sunucuya aradaki bağlantı kopacaktır. ■

Ruhver Barengi
ruhver@hotmail.com

Teknoloji

MM

Makina Magazin'de

İzlenir

www.makinamagazin.com.tr

YENİLENDİ

Visual Basic'te Kısa Kısa Uygulamalar

Visual Basic kullanarak yazmış olduğunuz programlara ekleyebileceğiniz bu kısa kod parçaları çeşitli konularda, takıldığınız noktalarda size yardımcı olacak ve problemlerinizi çözecektir. Bu ay sizlere çok farklı alanlardan kod örnekleri vermeye çalıştık.

Görsel bir dil ile programlama yaparken işletim sisteminin görsel ve işitsel bazı özelliklerinden yararlanabilmek gibi bazı avantajlarınız bulunur. Dolayısıyla oynatacağınız film dosyası ve çalacağınız ses için ayrıca kapsamlı

kodlama yapmanız gerekmez. Visual Basic de görsel bir dil olduğu için hazırlayacağınız programlara ses ve görüntü gibi çoklu ortam özellikleri eklemek istemeniz de oldukça doğaldır. Bunun için Visual Basic içinden bazı dll dosyalarını kullanmanız gerekir.

Bu ay sizlere VB içinden çoklu ortam özelliklerini kullanmak için gerekecek çeşitli kod örnekleri vermeye çalıştık. Bunları kullanarak uygulamalarınıza kolayca ses ve hareketli görüntü ekleyebilirsiniz. Kodların uzun olması nedeni ile yanlış yazımı önlemek ve zaman kaybetmeden hemen kullanmaya başlamanız için hazır örnekleri CHIP Web (www.chip.com.tr) sayfasından da indirebilirsiniz.

```
Sub PlayWav(SoundName As String)
```

```
Dim tmpSoundName As String
```

```
Dim wFlags%, X%
```

```
declare statements (Place in a bas module.)
```

```
If Win32 Then
```

```
Public Declare Function sndPlaySound& Lib "winmm.dll" Alias "sndPlaySoundA"  
(ByVal lpszSoundName As String, ByVal uFlags As Long)
```

```
Else
```

```
Public Declare Function sndPlaySound% Lib "mmsystem.dll" (ByVal lpszSoundName  
As String, ByVal uFlags As Integer)
```

```
End If
```

```
Global Const SND_SYNC = &H0
```

```
Global Const SND_ASYNC = &H1
```

```
Global Const SND_NODEFAULT = &H2
```

```
Global Const SND_LOOP = &H8
```

```
Global Const SND_NOSTOP = &H10
```

```
tmpSoundName = pathWavFiles & SoundName
```

```
wFlags% = SND_ASYNC Or SND_NODEFAULT
```

```
X% = sndPlaySound(tmpSoundName, wFlags%)
```

```
End Sub
```

Tablo 1: Ses dosyalarının çalışması için gereken kod dosyası.

1) WAV Dosyalarının Çalınması

İşte size doğrudan WAV dosyalarını çalabilmeniz için bir örnek kod dosyası. Burada tanımlayacağınız alt rutin ile sesleri herhangi birşeye ihtiyaç duymadan kolayca çalabilirsiniz (tablo 1).

2) WAV Dosyalarının Farklı Yöntemle Çalınması

İşte size değişik bir WAV çalma örneği daha. Farklı olarak bunu gerçekleştirirken API ve MMSYSTEM.DLL kullanılmıştır. Ancak bu örnek sadece VB 3 ve VB 4 16 bit'te test edildi.

Tablo 2'deki API ve sabitleri bir .BAS dosyası içinde tanımlayın.

Burada parametreler içinde yer alan lpszSoundName\$ çalınacak dosyanın adını belirlemektedir. Fonksiyon ilk önce WIN.INI dosyası içinde

[sounds] bölümünü arayacak, burada bulunamazsa atanan ses dosyasını çalacaktır. Bu parametre NULL, yani boş ise çalan ses de durdurulacaktır. NULL değeri için 0& kullanabilirsiniz.

Diğer bir parametre olan wFlags% ise ses çalarken aşağıda anlatacağımız seçenekleri tanımlamanıza yarar.

SND_SYNC: Bu seçenek senkronize ses çalmaya yarar. Sesin çalınması bitmeden fonksiyondan geri döndülmez.

SND_ASYNC: Bu seçenekte senkro-

nizasyon yoktur ve sesin çalınması başlar başlamaz fonksiyondan döndülür.

SND_NODEFAULT: Eğer ses dosyası bulunamazsa Default ses çalınmadan geri döndülür.

SND_LOOP: Ses dosyası sndPlaySound fonksiyonu tekrar NULL parametresi ile çağrılana kadar çalmaya devam eder. Aynı zamanda SND_ASYNC'i de belirlemeniz gerekiyor.

SND_NOSTOP: Eğer bir ses çalınıyorsa fonksiyon yenisini çalmadan

geri dönecektir.

Tablo 3'teki kodu da uygulamanızda uygun bir yere ekleyin.

3) AVI Dosyalarının Çalınması

API kullanarak bu işlemi kolay bir biçimde çözümlerabiliriz. Bu şekilde daha hareketli uygulamalar yaratabilirsiniz.

Aşağıdaki API'yi tanımlayın:

```
Declare Function mciSendString Lib "MMSYSTEM" (ByVal pszCommand$,  
ByVal lpstrReturnStr As Any, ByVal wReturnLen%, ByVal CallBack%)
```

Aşağıdaki kodu da uygulamanız içinde gerekli olan Event altına yerleştirin.

```
Dim CmdStr$  
Dim ReturnVal$  
  
CmdStr$ = "play G:\FWF_CI-  
NEAK1.AVI"  
ReturnVal$ = mciSendString(CmdStr$,  
0$, 0, 0&)
```

AVI'yi tam ekran çalmak için şu şekilde kullanın:

```
CmdStr$ = "play G:\FWF_CI-  
NEAK1.AVI fullscreen"
```

4) SOUND.DRV'dan Sesler Yaratmak

Bu örnekte sound.driv kütüphanesinden yararlanılarak dört adet değişik ses efekti yaratılmıştır. Siz değerler ile oynayarak daha değişik efektler elde edebilirsiniz. Bu şekilde ses dosyasına gereksiniminiz kalmaz.

Tablo 4'deki API'leri tanımlayın. Tablo 5'deki kod parçasını Siren Sesi kod parçası ile kullanmak için ekleyin. İşte size dört değişik ses efekti (tablo 6).

5) API Kullanarak CD'lerin Çalınması

Bu örnek size CD'den nasıl müzik çalacağı hakkında yardımcı ola-

```
Declare Function sndPlaySound Lib "MMSYSTEM.DLL" (ByVal lpzSoundName$,  
ByVal wFlags%)
```

```
Global Const SND_SYNC = &H0000  
Global Const SND_ASYNC = &H0001  
Global Const SND_NODEFAULT = &H0002  
Global Const SND_LOOP = &H0008  
Global Const SND_NOSTOP = &H0010
```

Tablo 2: Ses dosyalarının farklı yöntemle çalınması için gerekli tanımlamalar.

```
Dim SoundName$  
Dim wFlags%  
Dim x%  
  
SoundName$ = "c:\windows\tada.wav"  
wFlags% = SND_ASYNC Or SND_NODEFAULT  
x% = sndPlaySound(SoundName$, wFlags%)
```

Tablo 3: Ses dosyalarının farklı yöntemle çalınması için gerekli kod.

```
Declare Function OpenSound Lib "sound.driv" ()  
Declare Function VoiceQueueSize Lib "sound.driv" (ByVal nVoice%, ByVal nByte$)  
Declare Function SetVoiceSound Lib "sound.driv" (ByVal nSource%, ByVal Freq$,  
ByVal nDuration%)  
Declare Function StartSound Lib "sound.driv" ()  
Declare Function CloseSound Lib "sound.driv" ()  
Declare Function WaitSoundState Lib "sound.driv" (ByVal State%)
```

Tablo 4: Sound.driv'da sesler yaratmak için tanımlamalar.

```
Sub Sound (ByVal Freq As Long, ByVal Duration As Integer)  
Dim S As Integer  
Freq = Freq * 2 ^ 16  
S = SetVoiceSound(1, Freq, Duration)  
S = StartSound()  
While (WaitSoundState(1) <> 0): Wend  
End Sub
```

Tablo 5: Sesler yaratmak için gerekli kod.


```

**Dikkat Sesi*
Sub AttenSound1 ()
Dim Succ, S As Integer
Succ = OpenSound()
S = SetVoiceSound(1, 1500 * 2 ^ 16, 50)
S = SetVoiceSound(1, 1000 * 2 ^ 16, 50)
S = SetVoiceSound(1, 1500 * 2 ^ 16, 100)
S = SetVoiceSound(1, 1000 * 2 ^ 16, 100)
S = SetVoiceSound(1, 800 * 2 ^ 16, 40)
S = StartSound()
While (WaitSoundState(1) <> 0): Wend
Succ = CloseSound()
End Sub

**Tıklama Sesi*
Sub ClickSound1 ()
Dim Succ, S As Integer
Succ = OpenSound()
S = SetVoiceSound(1, 200 * 2 ^ 16, 2)
S = StartSound()
While (WaitSoundState(1) <> 0): Wend
Succ = CloseSound()
End Sub

**HataSesi*
Sub ErrorSound1 ()
Dim Succ, S As Integer
Succ = OpenSound()
S = SetVoiceSound(1, 200 * 2 ^ 16, 150)
S = SetVoiceSound(1, 100 * 2 ^ 16, 100)
S = SetVoiceSound(1, 80 * 2 ^ 16, 90)
S = StartSound()
While (WaitSoundState(1) <> 0): Wend
Succ = CloseSound()
End Sub

* SirenSesi*
Sub SirenSound1 ()
Dim Succ As Integer
Dim J As Long
Succ = OpenSound()
For J = 440 To 1000 Step 5
    Call Sound(J, J / 100)
Next J
For J = 1000 To 440 Step -5
    Call Sound(J, J / 100)
Next J
Succ = CloseSound()
End Sub

```

Tablo 6: Dört değişik ses efekti için gerekli kod.

caktır. Kod içinde yer alan alternatif örnekler ile istediğiniz parçadan da çalmaya başlatabilirsiniz. Bu örnek de sadece VB 3 ve VB 4'ün 16 bit sürümü ile test edilmiştir.

Aşağıdaki API'leri tanımlayın

```

Declare Function mciSendString& Lib
"MMSYSTEM" (ByVal lpstrCommand$,
ByVal lpstrReturnStr As Any, ByVal
wReturnLen%, ByVal hCallback%)

```

Aşağıdaki kodu uygulamanızda uygun bir yere yerleştirin:

```

Sub cmdPlay_Click ()
Dim lRet As Long
Dim nCurrentTrack As Integer

'Aygıtın başlatılması
lRet = mciSendString("open cdaudio ali-
as cd wait", 0&, 0, 0)

'Zaman diliminin ayarlanması(Default=milliseconds)
lRet = mciSendString("set cd time for-
mat trmsf", 0&, 0, 0)

'Parçayı baştan çalmak için.
lRet = mciSendString("play cd", 0&, 0, 0)

'Herhangi bir parçayı çalmak için. Örne-
ğin 4. Parça.
nCurrentTrack = 4
lRet = mciSendString("play cd from" &
Str(nCurrentTrack), 0&, 0, 0)
End Sub

```

'Çalma sona erdiği zaman aygıtı sonlandırmayı unutmayın.

```

Sub cmdStop_Click ()
Dim lRet As Long
lRet = mciSendString("stop cd wait",
0&, 0, 0)
DoEvents 'Let Windows process the
event
lRet = mciSendString("close cd", 0&, 0,
0)
End Sub

```

Mahmut Karşoğlu
mkars@chip.com.tr

Yeni Başlayanlar İçin

CHIP
KURSLARI

CHIP bilgisayarla yeni tanışan okurlarını her konuda eğitmeye devam ediyor. CHIP kursları tecrübeli kullanıcıların eksiklerini tamamlamaları için de iyi bir fırsat.

Bu Bölümde:

Windows 95/98 ve NT için Access

Kadir Tuztas - chipyaz@chip.com.tr

Açılış Sifre Koymak	45
Kullanıcı Tanımlamak	45
Kullanıcı Hakları Tanımlamak	45
Kullanıcıları Gruplandırmak	46
Verilere Aynı Anda Ulaşmak	46
Windows 95/98 & NT için Access Sözlüğü	47

Grafik Kursu

Mahmut Karslıoğlu - mkars@chip.com.tr

Web Grafikleri İpuçları	41
İlginç Metin Efektleri İçin İpuçları	47

Star Office Kursu

Mahmut Karslıoğlu - mkars@chip.com.tr

Tüm Yazılarınız İçin Star Writer	5
----------------------------------	---

Açılış Şifre Koymak

1) Veri tabanını yetkisiz girişlerden korumak için Access'in açılışta şifre sormasını sağlayabilirsiniz.

Araçlar/Güvenlik/Kullanıcı ve Grup Hesapları komutunu çalıştırın ve Giriş Parolasını Değiştir kartını aktif hale getirin.

2) Eski Parola kutusunu boş bırakın ve TAB tuşuna basın.

3) Yeni Parola kutusuna bir şifre girin. Burada diğer kişilerin görmesini engelle-

mek amacıyla girdiğiniz şifrede karakterler yerine sadece yıldızlar ekrana gelir.

4) TAB tuşuna basın ve Doğrula kutusuna yeni şifrenizi tekrar girin.

5) Yaptığınız işlemi Tamam düğmesine tıklayarak onaylayın.

6) Access'i kapatın ve tekrar çalıştırın.

7) Kullanıcı ismi olarak Yönetici girin ve TAB tuşuna basın. Parola kutusuna belirlediğiniz şifreyi girin ve Tamam düğmesine tıklayarak Access'i çalıştırın.

Açılıştaki şifreyi kaldırırsa kadar Access'in her çalıştırılması esnasında Oturum Aç penceresi ekrana gelecektir.

Kullanıcı Tanımlamak

Eğer PC'nizdeki Access'i başka kişiler kullanmak zorundaysa, bu kullanıcıların veri tabanınıza girişini sınırlandırabilirsiniz.

1) Araçlar/Güvenlik/ Kullanıcı ve Grup Hesapları komutunu çalıştırın.

2) Siz Yönetici olarak tanımlı olduğunuz için pencere Yönetici için açılır. Bu pencerede Yöneticiler ve Kullanıcılar olarak iki tür grup bulunur.

Access isimleri ve kimlikleri kaydedecektir. Bu kombinasyon çalışma grubu içerisinde tek olmalıdır.

çalıştırın.

6) Bu komut sadece Yöneticiler için kullanılabilir durumdadır. Normal kullanıcılar herhangi bir kullanıcı ekleyip kaldıramazlar.

3) Yeni düğmesine tıklayın. İsim olarak Test ve Kişisel Kimlik olarak da 1212 girin. Tamam düğmesine tıklayarak kullanıcı penceresini kapatın.

4) Access'i kapatın. Bu sefer Access açılışında şifre girmeden sadece isim olarak Test yazın.

5) Araçlar/Güvenlik/ Kullanıcı ve Grup Hesapları komutunu

Kullanıcı Hakları Tanımlamak

1) Access'i kapatın ve Yönetici olarak bir kere daha çalıştırın.

2) MOBİLYA veri tabanı dosyasını açın ve Güvenlik/Kullanıcı ve Grup İzinleri komutunu çalıştırın.

3) İzinler kartı üzerinde bulunan Gruplar seçeneğini işaretleyin ve Kullanıcı/Grup Adı olarak da Kullanıcıları seçin.

4) Nesne Adı kutusu içerisinde bulunan tüm girişleri seçin ve İzinler altında bulunan

Tasarım Değiştirme seçeneğindeki işareti kaldırın.

5) Uygula ve Tamam düğmelerine tıklayarak işlemi sona erdirin.

6) Access'i kapatın ve bu sefer daha önce oluşturduğunuz "Test" isimli kullanıcı adı altında tekrar çalıştırın.

7) MOBİLYA isimli veri tabanını açın ve bir formu Tasarım Görüntümün'de açın.

Test isimli kullanıcının kendine ait özel olarak tanımlanmış hakları olmamasına rağmen, Kullanıcılar isimli gruba dahil olduğu için, bu gruba ait hakları kullanabilir. Kullanıcılar formunu tasarım görüntüsünde sadece salt okunur olarak açabilirler. Eğer form yapısında değişiklik yapmak isterseniz, formu başka bir isim altında kaydetmelisiniz.

Kullanıcıları Gruplandırmak

Aynı haklara sahip kullanıcılar tanımlayabilmek için en kolay yol gruplar oluşturmaktır.

1) Access'i kapatın ve Yönetici olarak bir kere daha çalıştırın. Mobilya isimli veri tabanı dosyasını açın.

2) Araçlar/Güvenlik/Kullanıcı ve Grup Hesapları komutunu çalıştırın ve açılan pencere üzerindeki Gruplar kartını aktif hale getirin.

3) Yeni düğmesine tıklayın ve isim olarak "VeriDüzenleyiciler" verin. Kişisel Kimlik olarak "1313" girdikten sonra işlemi sona erdirmek için

Tamam düğmesine tıklayın ve Kullanıcılar kartını aktif hale getirin.

4) Kullanıcı listesinden Test isimli kullanıcıyı seçin. Kullanılabilir Gruplar kutusu içerisinde bulunan VeriDüzenleyiciler grubunu seçin ve Ekle düğmesine tıklayın. Tamam düğmesine tıklayarak pencereyi kapatın. Test isimli kullanıcı yeni oluşturduğunuz grup içerisine eklendi.

5) Access'i kapatın. Çalışma Grupları-Yönetici uygulamasını çalıştırın ve Kabul düğmesine tıklayın. SYSTEM.MDW isimli sistem veri tabanı dosyasını tekrar düzenleyin. İki kere Tamam düğmesine tıklayın ve SON düğmesine tıklayarak işlemi sona erdirin.

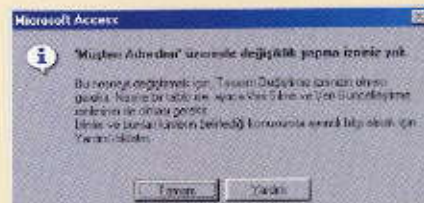
Verilere Aynı Anda Ulaşmak

Eğer bir ağ içerisinde dahilseniz, birden fazla kullanıcı aynı anda aynı veri tabanı içerisine bağlanmak isteyebilir. Bu bağlantıyı sağlayabilmek için:

1) Access'i çalıştırın ve açılış penceresini İptal düğmesine tıklayarak kapatın.

2) Dosya/Veri tabanı Aç komutunu çalıştırın. Aç penceresi üzerinde bulunan Özel Kullanım seçeneğindeki işareti kaldırın ve Mobilya veri tabanı dosyasını iki kere tıklayarak çalıştırın. Müşteri tablosunu açın, Posta Kodu sütununa tıklayın ve bir rakam silin.

3) Access'i çalıştırın ve Mobilya isimli veri tabanı dosyasını ve Müşteri tablosunu bir kere daha

İzinler kutusu içerisinde bulunan seçenekler nesne türüne bağlı olarak değişir.

çalıştırın. İlk adımı aynen uygulayın fakat bu sefer aynı veri tabanı içerisinde iki tane numara silin. Diğer veri tabanına geri dönün ve bir sonraki veri grubunu aktif hale getirin.

4) Görev Çubuğu üzerinde bulunan birinci Access oturumuna ait düğmeye tıklayın ve bir veri grubu aşağı gidin. Ekranı gelecek bir uyarı penceresi, şu an üzerinde bulunduğunuz verinin başka bir kullanıcı tarafından düzenlendiğini bildirecektir. Uyarı penceresi üzerinde bulunan Değişikliklerden Vazgeç düğmesine tıklayın ve açık olan tüm pencereleri kapatın.

Windows 95/98 & NT için Access Sözlüğü

ACCESS

Alan Büyüklüğü

Eğer tablolarınızın kapladığı sabitdisk alanı sizin için önemli ise, bazı alanlara ayrılan alan büyüklüklerine dikkat etmelisiniz. Diğer taraftan, alan içerisine girilmesi muhtemel tüm verileri alabilecek kadar büyük olmalıdır, ama bu durum veri grubu çok olduğu zaman tablonun gereksiz yer kaplamasına neden olabilir. Metin alanları için standart olarak ayrılan 50 karakterlik alanı 30'a düşürmek, 1000 veri grubu bulunan bir veri tabanında size 20 KB kazandıracaktır.

Birincil Anahtar

Her kayıt için farklı bir değer içermesi gereken alandır. Bu alandaki bir değer iki kayıta da aynı olamayacağı için genellikle tanımlamalar için kullanılır. Sadece Birincil Anahtar alanına sahip tablolar ilişki kurmak üzere kullanılabilir.

Denetim Elemanları

Denetim elemanları formlar veya raporlar üzerinde istediğiniz noktalara yerleştirilebileceğiniz tablo alanları, grafikler, açıklamalar vs.'dir. Denetim elemanı özelliklerini kullanarak form veya bulundukları alan üzerindeki görünümünü sınırlandırabilirsiniz.

Deyim

Deyimler veri tabanı içerisinde çeşitli işlemler yapmak üzere kullanıcı tarafından oluşturulan formüllerdir. Kısaca deyim, değer hesaplayan formüllerdir. Bir deyim, işlev, tanımlayıcı, işlec, mutlak değerler ve sabitler içerebilir.

Eklenti Yöneticisi

Eklenti Yöneticisi, Araçlar menüsü içerisinde Eklentiler/Eklenti Yöneticisi komutu ile çalıştırılabilir. Bu yöneticiyi kullanarak özel şifirbazlar eklenebilir, kaldırılabilir veya düzenlenebilir.

Erisim Hakları

Access kurulumundan hemen sonra tüm nesneler ve içerisinde bulunan tüm verilerle ilgili her türlü işlemi yapabilmek için tüm haklara otomatik olarak sahip olursunuz. Araçlar/Güvenlik komutu altında, Access "tüm hakları kullanıcılara özel olarak tanımlama şansını sunar. Birden fazla kullanıcının bulunduğu sistemlerde veri tabanı içerisinde değişiklik yapılmasını veya izinsiz silmeleri engelleyebilmek amacı ile kullanıcı hakları sınırlandırılabilir. Kullanıcılar için erişim hakları tanımlarken, her kullanıcı için mümkün olduğunca az ve gerektiği kadar hak vermeye dikkat etmelisiniz.

Form

Veriler veri tabanına ne şekilde girilmiş olursa olsun, sonuçta tablolar içerisinde tutulurlar. Bir tabloya doğrudan bilgi girilebilir ama bu işlem bazen çok karmaşık olabilir ve oldukça zaman alır. Bunun için verileri daha rahat girmek amacıyla üzerinde gerekli verilerin girilmesi için boş alan vs. bulunan bir arayüz (Form) oluşturmak mümkündür. Formlar direkt olarak tabloya bağlanır ve forma girilen bilgiler yine tablo içerisinde saklanır.

İşlev

Uzun süren işlemler yerine Access içerisinde bulunan işlevleri kullanarak sizi kısıyoldan çözüme kavuşturabilecek deyimler oluşturabilirsiniz. İşlevler, üzerinde değişiklik yapılamayan ve Access içerisinde hazır olarak sunulan formüllerdir. Uygulamalar için Visual Basic ile kendi hazırlayacağınız işlevler geliştirebilirsiniz.

Rapor

Veri görmek için ekran üzerinde kullanılan formlara karşılık, bu bilgilerin paylaşılmasını sağlayan ve yazıcı çıktısı alınabilen raporlar bulunur. Raporlar, istediğiniz doğrultusunda düzenlenen, özel olarak biçimlendirilmiş veri gruplarıdır.

Sorgu

Sorguları veri tabanı içerisindeki veriler arasından sadece o an işinize yarayabilecek bölümü bulup ekrana getirmek için kullanabilirsiniz. Bu bir anlamda süzme işlemidir. Karmaşık sayılabilecek bu işlemi Access içerisinde bulunan özel sihirbazını kullanarak rahatlıkla yapabilirsiniz.

Tablo

Veriler, veri tabanına sanki bir metin editörü kullanırmış gibi girilemez. Bunlar tablolar içerisinde satır ve sütunla ayrılmış yerlere girilmeli. Her bilgi tipi kendi sütununda tutulur ve buna "alan" denir. Alan tanımlamalar sayesinde, veriler çeşitli sorgu tipleri kullanılarak sıralanabilir veya süzülebilirler. Bir alan ile satırın kesişiminde o belli kayıt için bir veri bulunur. Bu alana da hücre denir. Veri tabanı içerisine girilen verilerin (mesela isim, soyadı, adres vs.) alanlara ve hücelere ayrılması sonucu aranan veriye daha hızlı ulaşılması mümkündür.

Veri Normalizasyonu

Karışıklık ve hata olasılığını yok etmek için tabloları mümkün olduğunca verimli ve özlu yapma işlemidir.

Veri Normalizasyon Kuralları

Veri normalizasyon kuralları, tabloları ileride mümkün olduğunca verimli kullanma ve ortaya çıkabilecek sorunları engellemek amacı ile, veri tabanı oluşturulurken dikkat edilmesi gereken kurallardır. Temel olarak aşağıdaki üç kural bulunur.

Kural 1:

Tablo içerisinde hiçbir alan bir kereden fazla kullanılmamalı ve gereğinden fazla bilgi istenmemeli, girilmemeli.

Kural 2:

Birincil Anahtar'a dahil olmayan alanların hepsi bu alan ile bağlantı olmalıdır. Birincil anahtar birden fazla alandan oluşuyorsa ve bunlar Birincil Anahtar'ın sadece bir bölümü ile ilgiliyse, bu alanlar tablo içerisinden çıkarılmalı.

Kural 3:

Tüm alanlar sadece Birincil Anahtar'a bağlı olabilir, diğer alanlara değil.

Veri tabanı

Veri tabanı, birtakım ortak özelliklere sahip veriler topluluğuna verilen isimdir. Örneğin bir işyerinde çalışan kişilerle ilgili bilgilerin (isim, soyadı, adres vs.) birarada tutulması sonucu bir çalışan veri tabanı oluşturmak mümkündür.

Web Grafikleri İçin İpuçları

1- Yuvarlak 3 Boyutlu Tuslar:

Aşağıdaki adımları izleyerek Internet'te gezerken gördüğünüz o yuvarlak 3-boyutlu tuslardan yapabilirsiniz.

+Öncelikle yeni bir tane kare resim alanı açın ve ortasına Marquee'nin daire seçim aracı ile bir daire seçimi oluşturun.

+İlk renk için açık, ikinci için ise daha koyu bir renk seçin ve Degradate aracını kullanarak istediğiniz açıda bunu seçime uygulayın.

+Daha sonra içine ondan biraz daha küçük bir daire seçim alanı oluşturun ve bu sefer tam ters yöne doğru Degradate verin.

+Son olarak tam ortasına seçtiğiniz renk ile kontrast yaratacak bir renk kullanarak metninizi yerleştirebilirsiniz. İşte tusunuz hazır.

2- Web'de Büyük Resimler İçin Ön İzleme Hazırlama:

Özellikle Internet'te büyük boyutlardaki kaliteli resimlerin yüklenmesi sırasında ekranda daha düşük çözünürlüktekileri göstererek izleyicilerin sıkılmasını engelleyebilirsiniz. İşte bunun adım adım Photoshop'a düşen kısmı.

+Öncelikle büyük boyuttaki renkli resminizi yükleyin.

+Image menüsünden Duplicate seçeneği ile çoğaltın ve çoğalttığınız resmi Mode menüsünden Grayscale seçeneğini kullanarak "siyah beyaz"a çevirin.

+Daha sonra yine Mode menüsünden Bitmap seçeneğini seçin ve "Diffusion Dither"ı işaretleyip Screen değerini 75 dpi olarak işaretleyin. Tekrar Grayscale'e çevirip GIF formatında kaydedin.

+Bunu HTML olarak kullanmak için ise şu kodu kullanmanız gerekiyor:

`<IMG LOWSRC="ufak.gif" SRC="buyuk.gif">`. Böylece sayfa ilk yüklendiğinde, önce siyah beyaz resim gözükecek, sonra renklisi yavaş yavaş yüklenecektir.

+Eğer daha havali bir efekt istiyorsanız, önce renkli resme gidip tümünü seçip CTRL-A, kopyalayın CTRL-C. +Daha sonra siyah beyaz resme dönün ve Magic Wand ile siyah alanı işaretleyin. Select menüsünden Similar seçeneğini seçin. Daha sonra CTRL-H ile seçimi gizleyin ve resmi Image-Mode'dan RGB'ye çevirin.

+Son olarak Edit menüsünden Paste Into'yu seçtiğiniz zaman sadece siyah alanlar renk ile doldurulacak ve çok hoş bir efekt yaratılacaktır. Resim boyutunu ufak tutmak için resmi Index Color'a dönüştürürken 3 veya 4 bit renk derinliğini seçin.

3- Web İçin Logolu Arka Planlar:

Web sayfalarınızın arkasında yer alacak olan logonuzu içeren soluk arka planların nasıl hazırlandığını merak ediyorsanız aşağıdaki adımları izleyin.

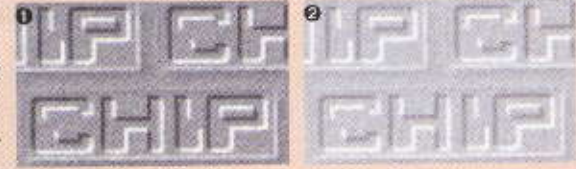
+Önce logonuz büyüklüğünde bir resim alanı oluşturun.

+Daha sonra Filter menüsünden Stylize-Emboss'u seçin. Height için 2, Amount için 75 değerini girin. Monochrome'un seçili olduğuna emin olun ve OK'a basın.

+Sonra resmi soldurmak için Image menüsünden Adjust-Levels'i seçin ve alttaki kaydırma çubuğu ile Black değerini 180'e getirin.

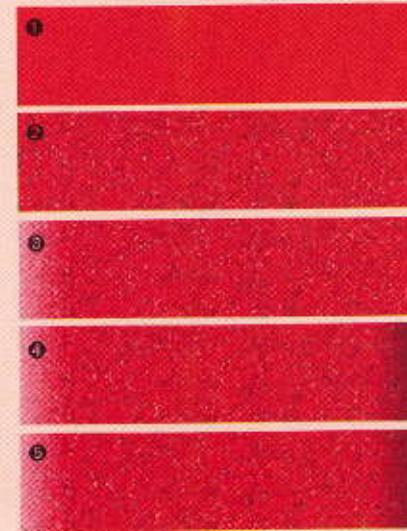
+Tamamını seçip (CTRL-A) kopyalayın (CTRL-C) ve Filter menüsünden Other-Offset ile Width bölümüne boyutun yarısını girin. "Wrap Around"u seçip OK'a basın.

+Canvas Size'i Image menüsünden Canvas seçeneği ile aşağı doğru iki katına çıkarın ve CTRL-V ile eski resmi üstte yapıştırın. Gif olarak kaydedip arka plan olarak döşeyebilirsiniz.

4- Web Sayfaları İçin Dikine Arka Planlar:

Aslında Web sayfaları içinde yer alan ve tüm sayfayı kaplayan dikine arka planlar yatay olarak ince ve uzun boyutlara sahip resimlerden başka birşey değildir. Browser'ların arka plan resmini döşemesi mantığına dayalı sistemde resim yatay olarak çok uzun olduğundan, sadece aşağı doğru döşenecektir. Genelde CHIP Online'da olduğu gibi sayfaların

nın sol tarafında gördüğünüz menü bölümlerinin arka planları bu şekilde hazırlanmaktadır. Bunun yanında sonsuz tasarım tamamen sizin hayal gücünüze kalmış.

+Öncelikle fazla büyük olmayan dikdörtgen yeni bir resim belgesi açın (CTRL-N) ve seçmiş olduğunuz bir renk ile doldurun (CTRL-F).

+Örnek olarak biraz doku eklemek için Filter menüsünden Noise-Add Noise seçeneğini seçin. Burada kaplamayı beğenene kadar kaydırma çubuğu ile oynayabilirsiniz. Tek renk bir efekt için "Monochromatic" seçeneğini işaretleyin.

+Şimdi ön plan rengini beyaz olarak seçin ve Gradient aracına çift tıklayın. Ayarlardan "Foreground to Transparent" seçeneğini işaretleyin.

+Sonra resmin sol tarafından içeriye doğru bir miktar Degradе verin. Aynı işlemi siyah renk kullanarak bu sefer sağ taraftan içeriye doğru yapın.

+Şimdi rengi Web sayfasının ana rengi ile aynı seçin ve resim boyutunu büyütün (ALT-I-S). Burada ortada soldaki kutucuğu işaretleyin ve büyüme değeri olarak da 40 piksel gibi bir değer girin.

+Yeni oluşacak alanı seçin ve bu alana daha önce seçtiğiniz renk ile Degradе verin. Bu bölüm basit bir gölge efekti yaratacaktır.

+Artık resim boyutunu yene doğru bir kez daha büyütebilirsiniz (ALT-I-S). Ancak bu sefer değer olarak 1200 piksel gibi çoğu monitörün destekleyemeyeceği gibi bir değer girin ki, istenmeyen tekrarların önüne geçilsin.

5- Basılabilir Tuslar Hazırlama:

Birçok insan Web sayfalarında kullandıkları tuslara Java ve Javascript kullanarak sanki basılabilirmiş gibi efektler verirler. Bu efektin içinde kullanılacak tusları basılı ve basılı olmayan şekilde yaratmak için ise şu yol izlenmelidir:

+Öncelikle bir tuş yaratmanız gerekir. Bunun için önce ister bir arka plan, ister sabit tek renk üzerine daire seçim alanı ile seçim yaratın. Sonra da seçimi kaydedin (Selection-Save Selection).

+Ön plan rengi için açık, arka plan rengi için de koyu bir renk seçip dairenin içine sol üstten sağ alt tarafa doğru bir Degradе verin.

+Daha sonra Selection menüsünden Modify-Contract'ı kullanarak seçiminizi 5 piksel daraltın ve SHIFT-CTRL-D tuş kombinasyonu ile de 2 piksel Feather verin.

+Bu sefer de sağ alttan sol üst tarafa doğru ters tarafa Degradе işlemini tekrarlayın.

+Eğer tuşun üzerine bir yazı yazmak istiyorsanız, orta kısmına sığacak şekilde bunu yaratın.

+Daha sonra yeni bir Layer yaratın ve seçiminizi geri yükleyin CTRL-ALT-4. Ön plan rengi olarak siyah seçin. Edit menüsünden Stroke konutunu kullanarak tuşun çevresine 2 piksel kalınlığında bir çerçeve çizin. Tuşunuzun basılı olmayan konumu hazır. Bunu File menüsünden Export-GIF89 seçeneğini kullanarak GIF olarak kaydedin.

+Şimdi tuşumuzun basılı durumunu hazırlayabiliriz. Başka yeni bir Layer yaratın ve bunu yazı Layer'ı ile çerçeve Layer'ı arasına taşıyın. Sonra tekrar CTRL-ALT-4 ile daire seçimini geri yükleyip CTRL-F ile %30 siyah doldurun.

+Yeni Layer'a SHIFT-CTRL-D ile 3 piksel Feather verip seçimi tersine çevirin CTRL-SHIFT-I. Bu Layer'ı ALT tuşuna basılı iken ok tuşlarını kullanarak sağa ve aşağı 4 piksel taşıyın.

+Şimdi tekrar CTRL-ALT-4 ile seçimi geri yükleyin, SHIFT-CTRL-I ile tersine çevirip Delete tuşuna basarak fazlalık olan siyah bölümleri silin.

+Daha gerçekçi bir görünüş için metin Layer'ını da bir iki piksel aşağı ve sağa kaydırabilirsiniz.

6- GIF Animasyonları İçin Renk Paleti Optimizasyonu:

Birçok insan yaptığı GIF animasyonlarının temiz ve hoş görünmesini ister. Bunun için dikkat edilmesi gereken tek nokta ise, animasyondaki her karenin aynı renk paletine sahip olmasıdır. Hem bu şekilde GIF animasyonunun daha da az yer kaplaması sağlanacak ve daha hoş gözükecektir. Aynı zamanda bu yöntem ile sürekli kıpırdayan arka plandan da kurtulmuş olursunuz.

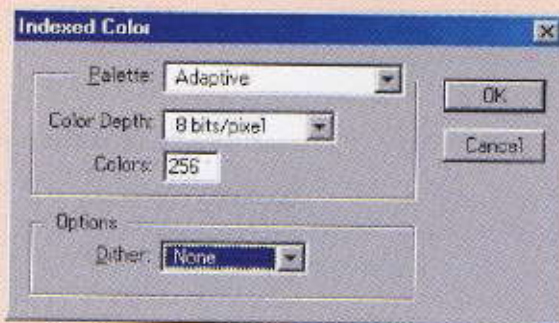

Image menüsünden Mode-Indexed Color ile 8 bit, 256 renge düşürün. Bunu yaparken Adaptive Color ile No Dither seçeneklerinin seçili olmasına dikkat edin.

+Dönüştürmeden sonra Image menüsünden Mode-Color Table seçeneği ile .act veya .pal olarak kaydedin. Sonuçta bu adım ile tüm karelerdeki renkleri içeren bir renk paleti yaratmış olacaksınız.

+Daha sonra her resmi tek tek açıp "Previous Color Palette" seçeneğini kullanarak in-

da kurtulmuş olursunuz.

+Önce animasyonunuzu oluşturacak kareleri istediğiniz bir program ile hazırlayıp Photoshop içinden tümünü açın.

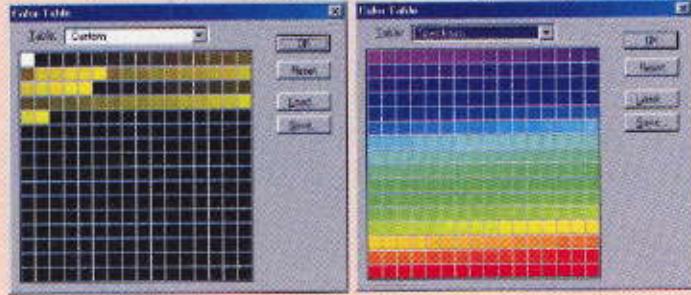
+Tüm kareleri içine alacak şekilde yeni bir resim belgesi açıp CTRL-N ile bu resimleri yeni belgenin içine tek tek yapıştırın.

+Yaratmış olduğunuz bu belgeyi

dex Color'a çevirmeniz ve kaydetmeniz gerekiyor. Bu tüm animasyon karelerine aynı renk paletini tanımlayacaktır.

+Son olarak bu kareleri örneğin GIF Construction Set gibi bir animasyon programında birleştirirken de yapılması gereken bazı adımlar bulunuyor. Ya programın kendi Default Global paletini kullanacaksınız ya da resimlerden alınmış paleti. Bu durumda kendi paletimizi daha önceden yarattığımız için Global paleti kullanmamak gerekiyor. Çünkü programın Global paleti belli bir renk için en

fazla 10 ila 20 çeşit tonlama içerir. Ancak resminizde belirli bir renk ağırlıkta ise, karşınıza çok kötü bir görüntü çıkabilir. Her zaman kendi yarattığınız renk paletini kullanmak daha hoş görüntü verecektir. Aynı zamanda her kare için tek bir renk paleti bulunacak ve böylelikle çok da az yer kaplayacaktır.

7- Image Map'ler İçin Resim Dilimleme:

View	Window	Help
New View		
CMYK Preview	Ctrl+Y	
Garage Warning	Shift+Ctrl+Y	
Zoom In	Ctrl++	
Zoom Out	Ctrl+-	
Fit on Screen	Ctrl+0	
Actual Pixels	Alt+Ctrl+0	
Print Size		
Hide Edges	Ctrl+H	
Hide Grid	Ctrl+G	
Hide Guides	Ctrl+R	
Hide Guides	Ctrl+G	
✓ Snap To Guides	Shift+Ctrl+G	
Lock Guides	Alt+Ctrl+G	
Clear Guides		
Show Grid	Ctrl+G	
✓ Snap To Grid	Shift+Ctrl+G	

Web sayfası üzerindeki resimlerde kullanılabilecek en geçerli yöntemlerden biri onları parçalara ayırmaktır. Bu zor bir olay değildir, ama biraz zaman alabilir. Ancak sonuçta tasarımcıya birçok avantaj sunar. Örneğin 1)Bu şekilde resmin sadece bir kısmı hareketlendirilebilir, 2)Uzun yükleme süreleri birkaç resme dağıtılmış olur, 3)Aynı renge sahip bloklar tek bir resim olarak saklanabilir, 4)Resmin sadece belirli bir bölümüne Java uygulanabilir, 5)Resmin değişik bölümlerine farklı Link'ler tanımlanabilir ve 6)Image Map kullanmak gerekmez. Şimdi nasıl yapacağımıza bir bakalım:

+Önce resminizi Photoshop ile açın ve CTRL-R ile Cetvel özelliğini aktif hale getirin.

+Daha sonra bu cetvele tıklayıp elinizi kaldırmadan aşağı ya da sağa doğru hareket ettirip ayrım çizgilerini oluşturabilirsiniz. Açık mavi renkte olan bu Grid çizgilerinin daha sonra Move aracı ile konumunu değiştirebilirsiniz. Resminiz bu şekilde

istediğiniz gibi bölümlenene kadar bu çizgilerden oluşturun. Burada eğer hareketli bölümler kullanacaksanız, bunları içine alacak en küçük bölümü diğerlerinden ayırmanız doğru bir hareket olacaktır.

+View menüsünden "Snap to Guides"ı işaretleyin. Artık seçim aracını kullanarak yaptığınız ayrımlar arasında istediğinize göre kutucukları oluşturabilirsiniz. Örneğin hareket etmeyecek en büyük dikdörtgeni bir kutu olarak tanımlayabilirsiniz.

+Secimi yaptıktan sonra, CTRL-C ile bunu kopyalayın ve CTRL-N ile yeni bir resim belgesi oluşturup CTRL-V ile buraya yapıştırın. Tüm parçalar için bunu tekrarlayın.

+Daha sonra hepsini kaydedin. HTML içinde tablolar kullanarak yan yana yapıştırın. Table özelliklerinden Border=0 olarak ayarlamayı unutmayın. Aksi takdirde resim bölük gözükecektir.

8- Web Sayfaları İçin Resimlerin Boyutlandırılması:

Aslında resimlerin boyutlandırılması çok zor bir işlem değildir. Ancak Web sayfalarında genelde ufak ve anlaşılabilir resimlere ihtiyaç duyulduğu için bunun dikkatli yapılması gerekir. Aksi halde resmin anlaşılabilirliği ve kalitesi ka-

bul edilebilir sınırların altına düşecektir.

+Öncelikle boyutunu değiştirmek istediğimiz resminizi açın. Daha sonra bunu Image menüsünden Mode-RGB Mode seçeneğini kullanarak RGB mode dönüştürün. Bu mod, boyutlandırmalarda en iyi sonuçları veren moddur.

+Artık resmimizi boyutlandırabiliriz. Image menüsünden Image Size seçeneğini kullanın. "Resample Image" ve "Constrain Proportions" seçeneklerinin işaretli olduğuna emin olduktan sonra daha küçük bir

Width (genişlik) değeri girip OK tuşuna basın. Resim otomatik olarak boyutlandırılacak ve küçülecektir. Bu işlemde genelde çok fazla problem yaşanmaz. Ancak resim boyutunun büyütülmesi gerektiği zaman yapılması gereken bazı adımlar bulunur.

+Yine aynı menüden Image Size penceresini açtıktan sonra Width değerini bu sefer daha fazla, örneğin resmin normal genişliğinin iki katı olarak girin ve Ok tuşuna basın. Bu durumda resim büyüyecek ancak flulaşma ile birlikte belirgin bir kalite kaybı görülecektir. Bunu engellemenin maalesef bir yolu yoktur, ancak oluşan etki biraz azaltılabilir. Bunun için şunları yapın:

+Resmi öncelikle büyütme istediğiniz boyutundan daha fazla büyütün. Yani aslında boyutun 100'den 200'e çıkmasını istiyorsanız, öncelikle 300'e çıkarın.

+Filter menüsünden Noise-Despeckle seçeneğini seçin ve bazı kırık çizgilerden kurtulun.

+Daha sonra yine aynı menüden Gaussian Blur seçeneğini 0.3 değeri ile kullanıp resmi biraz daha flulaştırıp Despeckle etkisini yok edin.

+Image menüsünden Image size seçeneğini kullanarak resmi istediğiniz son boyutuna geri düşürün (örneğimizde 200) ve son olarak da Filter menüsünden Sharpen-Unsharp Mask seçeneğini 30 değeri ile kullanıp resimdeki konturları keskinleştirin. Sonuçta resim orijinali gibi kaliteli olmayacak, ama yine de kabul edilebilir sınırlar içinde kalacaktır.

9- Photoshop'ta Başarılı Saydamlık İçin:

Saydam bölümler içeren resim dosyaları aslında belirli renkleri saydam olarak tanımlanmış GIF dosyalarından farklı bir format değildir. İnternet üzerinde oldukça fazla kullanım alanı bulurlar. Kullanıldıkları zaman resimler arka plan ile bütünsel gibi gözüktüğü için çok daha canlı ve hoş tasarımlar yapılabilir. Photoshop içinden de File menüsünden Export GIF89 Plug-in'i ile hazırlanabilen bu tür dosyaların hazırlanması sırasında ise dikkat edilmesi gereken birkaç nokta bulunur. Öncelikle bir resim dosyasının Export edilebilmesi için mutlaka RGB ya da Indexed Color modunda olması gerekir. Seçili olan renk moduna göre de karşınıza değişik bir Export menüsü çıkacaktır.

Eğer Indexed Color bir resmi ya da GIF'i saydam renk ile Export etmek istiyorsanız, bu durumda karşınıza gelecek olan Export penceresinde resmin ön izlemesi ile beraber resimde bulunan renkler de listelenecektir. Burada gerek listeden, gerekse ön izlemeyen saydam gözükmemesini istediğiniz renkleri seçebilirsiniz. Saydam olacak olan resimler ön izlemeye gri renkte gözüktür. Tüm renkleri seçtikten sonra OK tuşuna tıkladığınızda resmi kaydedilecektir. Ancak bu yöntemi sadece daha sonradan tekrar düzenleyeceğiniz ve sadece saydamlık bilgilerini korumak istediğiniz resimler üzerinde kullanın.

Web sayfalarında kullanacağınız resimler için ise resimleri RGB modda iken Export etmeyi daha çok tercih etmeniz gerekir. Bu şekilde karşınıza biraz daha farklı ve daha çok seçenek içeren bir Export penceresi çıkacaktır. Bu pencerede diğerinden farklı olarak renk paletini ve renk derinliğini seçebileceğiniz ek seçenekler de yer alır. Ancak burada saydam rengi belirlemeniz mümkün değildir ve bunu daha önceden Layer'dan yapmış olmanız gerekir. Saydamlık daha önceden tanımlı olduğu için OK tuşuna tıklayarak resmi hemen kaydedebilirsiniz.

Photoshop Anti-alias tekniğini kullandığı için arka plan renginin resim üzerinde doğrudan etkisi olur. Yani bu teknik sayesinde bir resim arkaplan üzerine yapıştırılırken, resim kenarları arka plan rengi kullanılarak yumuşatılır. Ancak saydam renk tanımlama sırasında bu yöntem biraz problem yaratır. Arka plan kesilip çıkarılsa bile kenarlarda kalan renk kötü bir görüntü verir. Bunu engellemek için resminizi hazırlarken Photoshop'ta kullanacağınız arka plan ile Web sayfanızda kullandığınızı aynı tutmaya özen gösterin. Yoksa çirkin farklı renkteki çerçeveden kurtulamazsınız.

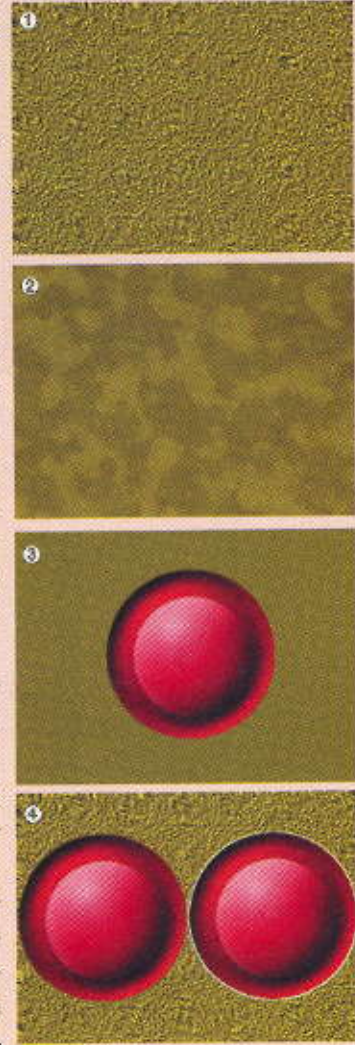
+Önce Web arka planınızı Photoshop'ta açın.

+Filter menüsünden Artistic-Sponge seçeneğini seçip şu değerleri girin: Brush Size=10, Definition=0, Smoothness=15.

+Daha sonra Eyedropper aracını kullanarak resimde en yaygın olan rengi seçin ve CTRL-A ile tüm resmi seçip SHIFT-F5 ile doldurun.

+Daha sonra yeni bir Layer açıp tuşunuzu buraya yapıştırın. Resmi Indexed Color'a dönüştürüp ardından File menüsünden Export GIF89 seçeneğini seçin ve arkaplan rengi olarak da daha önce seçtiğiniz arkaplan rengini seçin. OK tuşuna basıp kaydedin. Bu şekilde resim arkaplandan renk almış olsa bile, bu renk Web sayfanızdaki ile aynı olduğu için kötü gözükmeyecektir.

+Eğer gölge de kullanmak istiyorsanız, Export sırasında arka plan rengi ile birlikte gölgeyi oluşturan renkten de biraz seçim yapmanız iyi olacaktır.

10- Mouseover İçin Resimler Yaratılması:

Eğer Java ile Mouseover ya da Mousedown komutlarını kullanıyorsanız, tuşların basılı konumu için de resimlere ihtiyacınız olacaktır. Varolan tuşlarınızı basılı gibi gözükecek konuma getirmek ya da onlara değişik efektler vermek istiyorsanız işte size değişik üç örnek:

*Örnek1: Basılı Tuşlar Yaratmak

+Önce daha önceden yaratmış olduğunuz tuşu Photoshop'ta açın.

+Örneğin yuvarlak bir tuşumuz olduğunu varsayalım. Bunun orta noktasını bildiğiniz bir yöntem ile daire şeklinde seçelim ve bu seçimi Select menüsünden Save Selection ile kaydedelim.

+Daha sonra yeni bir Layer yaratım ve Selection menüsünden Feather seçeneğini 3 değeri ile kullanalım.

+CTRL-SHIFT-I ile seçimi tersine çevirip SHIFT-F5 ile %100 siyahla dolduralım.

+Orijinal seçimi CTRL-ALT-4 ile tekrar yükleyelim. Tekrar CTRL-SHIFT-I ile tersine çevirip silelim (Delete).

+Son olarak seçimi tekrar tersine çevirip bu sefer %20 siyahla dolduralım. Artık basılı durumdaki tuşumuz hazır. Bunu Mousedown komutunda ikinci resim olarak kullanabilirsiniz.

*Örnek2: Rengin Değiştirilmesi ve Tusun Oynatılması

+Öncelikle orijinal tusunuzu yükleyin ve CTRL-A ile tüm şekli seçin.

+V tuşuna basın. Daha sonra ok tuşlarını kullanarak tuşu iki piksel sağa, 2 piksel aşağı taşıyın.

+CTRL-U tuşuna basıp Hue Ayar penceresini açın ve kaydırma çubuğu ile Hue değerini değiştirin. Preview kutusunu işaretleyerek sonucu anında görebilirsiniz. İstediğiniz sonuca ulaştığınız zaman OK tuşuna basın ve kaydedin. Bu resmi artık Mouseover veya Mousedown komutu için ikinci resim olarak kullanabilirsiniz. Hareket ettiği ve rengi değiştiği için çok gerçekçi bir görüntü verecektir.

*Örnek3: Resimlerin Rengini Tersine Çevirmek

+Belki de en kolay yöntemlerden biri olan bu yöntemde sadece renkleri tersine döndürmek yeterli olacaktır.

+CTRL-I'ya basarak resmi Invert edin ve kaydedin, işte bu kadar basit.

İlginç Metin Efektleri İçin İpuçları

1- Metne Çerçeve Vermek:

Yazılara daha fazla etkinlik kazandırmak ve tekdüzelikten kurtarmak için verilecek basit efektlerden biri de kenarlarına çerçeve oluşturmaktır. Bu efekti daha önce de vermiştik. Ancak bu bölüm başlığı altına da uyduğu için bir defa daha anlatmayı uygun gördük.

+Öncelikle metninizi ekran üzerinde oluşturun. Bunu yaparken metin aracı yerine, onun yan menüsü olan metin seçim aracını kullanın. Böylece sadece seçimden oluşan bir yazı oluşacaktır.

+Seçimi Select menüsünden "Save Selection" seçeneği ile saklayın.

+Edit menüsüne girip Stroke seçeneğini seçin ve değerleri 6 ve Center olarak ayarladıktan sonra OK'a basın.

+Metin halen seçili iken, SHIFT-F5 tuşları ile metni istediğiniz renkte doldurun.

2- Parlayan Yazılar:

Çevresi ısıldayan yazılar hazırlamak istiyorsanız, yapmanız gereken oldukça basit birkaç adım bulunuyor. Ama öncelikle yazınızın arka planının düz renkte mi, yoksa bir dokuya mı sahip olacağına karar vermeniz gerekiyor.

+Önce yeni bir resim belgesi açıp CTRL-N, istediğiniz renkte veya dokuda arkaplanınızı oluşturun ve istediğiniz renkte metni metin aracı ile oluşturun.

+Oluşturduğunuz metnin Layer'ına CTRL tuşuna basılı iken tıklayıp yazıyı seçin ve Selection menüsünden Save Selection seçeneği ile kaydedin. Edit menüsünden Stroke seçene-

ğini 4 ve Center değerleri ile kullanın.

+Şimdi tüm alanı CTRL-A ile seçip Filter menüsünden Gaussian Blur'u kullanın ve değer olarak da 3 girin.

+Tekrar seçimi geri yükleyin CTRL-ALT-4 ve

istediğiniz farklı renkte bir renk ya da doku ile doldurun SHIFT-F5.

+İste size çabresi parlayan bir yazı. Eğer daha fazla etki yaratmak istiyorsanız, bu seçim üzerinde 3. Parti Photoshop filtre paketi olan Alien Skin'in Inner Bevel seçeneğini kullanabilirsiniz.

3- Kromdan Yapılmış Yazılar:

Metal plakadan kesilmiş harflerden yazılmış gibi bir izlenim veren bu teknik, görsel güzelliğine oranla aslında oldukça basit.

+Öncelikle yeni bir resim belgesi oluşturun ve arka planına istediğiniz bir rengi verin. Koyu bir arka plan yazının etkisini artıracaktır.

+ Daha sonra yeni bir Layer yaratın ve resmin alt yarısını dikdörtgen biçiminde seçip siyahtan orta renkte griye doğru yukarıdan aşağıya Degradе verin.

+Seçiminizi tersine çevirip CTRL-SHIFT-I, bu sefer yine üstten aşağı doğru fakat orta griden beyaza doğru Degradе verin.

+Tümünü seçip CTRL-A, CTRL-X ile bu seçimi kesip hafızaya alın.

+Seçimli metin aracını açıp metnizi oluşturun ve bu seçimi Selections menüsünden Save Selection ile kaydedin.

+Seçime üstten aşağı doğru beyazdan siyaha Degradе verin.

+Şimdi yine Selection menüsünden Modify-Contract seçeneğini 2 değeri ile kullanıp seçimi daraltın ve daha önceden kesmiş olduğunuz dokuyu buranın içine yapıştırın CTRL-SHIFT-V.

+Daha sonradan V tuşuna basıp ok tuşları ile bunu çeşitli yönlerde taşıyarak en uygun konumu bulun.

+İsterseniz diğer fırçalar içinde yer alan assorted.abr'yi yükleyip bunun içinde yer alan Sparkle fırçası ile çeşitli parlamalar yaratabilirsiniz.

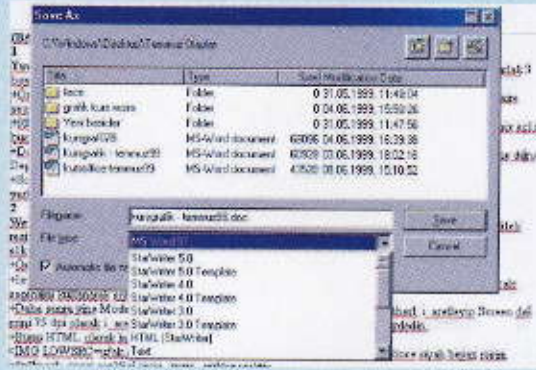

Tüm Yazılarınız İçin Star Writer

Star Office paketi içinde yer alan ve en çok kullanılan bileşenlerden biri olan Star Writer, basit mektup yazma işinden ödev hazırlamak ya da kitap oluşturmak gibi daha birçok yazım işinin tümünü üstlenen bir kelime işlemci. Microsoft'un Office paketi ile karşılaştırıldığında ise Star Writer doğrudan Microsoft Word programına karşılık geliyor. Alışılmış olan herhangi bir kelime işlemciden farklı bir arabirime sahip değil ve bu yüzden en azından bir Office programı ile çalışmış kullanıcı için alışmak kolay oluyor. Bu yüzden burada Star Writer ile ilgili ufak detaylar yerine, kullanıma hemen başlamak için gerekenek ön kullanım bilgileri ile benzer diğer programlarda olmayan bazı artı özelliklerinin nasıl kullanılabileceği işlenecektir.

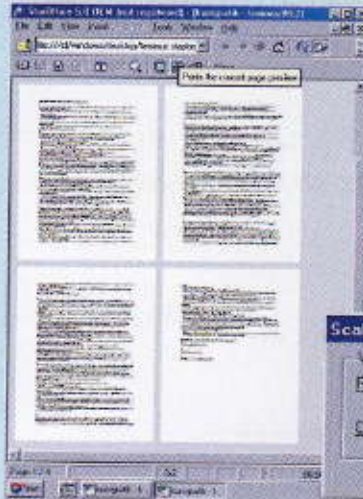
Belgelerin Açılması ve Kaydedilmesi

Yeni yazmış olduğunuz metin, bilgisayarı ya da programı kapattığınız zaman, eğer kaydetmediyseniz kaybolacaktır. Diğer programlarda olduğu gibi burada da kaydetme (Save) fonksiyonuna File menüsü altından ulaşabilirsiniz. Aynı menü altında yer alan Open seçeneği ile de kaydetmiş olduğunuz metin belgelerini tekrar yükleyebilirsiniz. İki durumda da karşınıza dosyayı kaydedeceğiniz ya da yükleyeceğiniz klasörü belirlemeniz için bir pencere açılacaktır. Burada dosyaya tanımlayıcı bir ad vermeye dikkat ederek istediğiniz klasöre kaydedebilirsiniz. Elektrik kesilmelerine ve sistem çökmelerine karşın dosyanızı sık sık kaydetmeyi de unutmayın. Bunun için her seferinde File menüsüne gitmenize gerek yok. CTRL-S kısayol tuşlarını kullanarak kolayca aynı isimle dosyayı üzerine kaydedebilirsiniz. Eğer daha önce isimlendirmediyse, tek sefere mahsus olarak size bir isim sorulacaktır.

Belgelerin Yazdırılması

Yazmış olduğunuz metni sadece elektronik ortamda değil de basılı olarak saklamak ya da postalamak için yazdırmak isteyebilirsiniz. Bu durumda eğer sisteminize bağlı ya da ağ üzerinde bir yazıcıya sahipseniz, yine File menüsü altından Print seçeneğini kullanmanız yeterli olacaktır. Eğer sisteminize bağlı bir yazıcınız yoksa, bu durumda metninizi bir dosyaya yazdırarak daha sonra bastırmak üzere saklayabilirsiniz. Dosya içinde yazdırılmak için gerekli tüm bilgiler saklanacaktır. İstenirse bu dosya yazıcıya bağlı herhangi bir bilgisayara taşınarak da çıkış alınabilir. Eğer bir yazıcıya sahip değilseniz bile, belirli bir yazıcı sürücüsünü sisteminize yüklemiş olmanız gerekiyor. Aksi takdirde Star Writer birçok fontu aktif duruma getiremiyor ve

sayfa düzenlemeleri yapamıyor. Yazdırma ile ilgili tüm işlemler Print penceresi ile yürütülüyor ve buradan yazıcı seçimi ile metnin hangi

bölümünün bastırılacağı ve kaç kopya çıkarılacağı gibi tüm ayarlar yapılabiliyor.

Normal yazdırma fonksiyonlarına ek olarak StarOffice'da tek sayfaya birden fazla metin sayfası bastırılması da mümkün oluyor. Bunun için öncelikle File menüsünden Page View seçeneğinin seçilmesi gerekiyor. Daha sonra Object Bar'da yer alan seçenekler yardımı ile burada iki, dört ya da Scale ikonunu kullanıp satır ve kolon sayısını belirleyerek daha fazla sayfanın görüntülenmesini sağlayabilirsiniz. Bu görüntüde iken yine Object Bar'da bulunan Print Page View ikonu ile yazıcı penceresine ulaşip buradan Portrait ve Landscape formatları arasında değişiklik yaparak çıkış alabilirsiniz.

- **Brosür Besilmesi:** Birçok metin belgesi birden fazla sayfadan oluşur. Ancak Star Wri-

ter ile bunlar istenirse otomatik olarak broşür olarak basılabilir. Bunun için belge biraz ufaltılıp Landscape formatında yan yana yazılarak önlü arkalı bir sayfaya basılır. Piyasadaki çoğu yazıcı sayfanın arkasını basmak için kâğıdın tekrar takılmasına ihtiyaç duyar. Böyle

olunca da broşür baskı işi aslında zorlaşır. Ancak Star Writer sayfaları otomatik olarak ayarladığı için bu problem ortadan kalkmış oluyor ve sadece kâğıtları bir araya koyup ortadan keşlemek yeterli oluyor.

- **Ek Yazdırma Fonksiyonları:** Metin içine dahil edilmiş ya da ayrı olarak bulunan grafik ve tabloları bastırırken File menüsünden Page View seçeneğini açın. Böylece sayfayı basıl-madan önce görebek gerekli sayfa kenarı ayarlarını ve sayfa sonu bilgilerini düzenlemeniz mümkün olur. Böylelikle örneğin çok büyük bir tablo basıyorsanız, bunun istediğiniz yer-den bölünmesini sağlamış olursunuz. Ancak eğer belge HTML kodu içeren bir Web bel-gesi ise bu durumda Page View fonksiyonu geçerli olmayacaktır. Son olarak da eğer ya-zıcınızın kâğıtları ters olarak çıkarmasından şikayetçiyseniz, Print penceresi içinde yer alan Option tuşuna basın. Orada Pages altında yer alan Reverse seçeneğini işaretlediği-niz zaman, artık yazıcınız baskıyı tersten başlayarak yapacaktır.

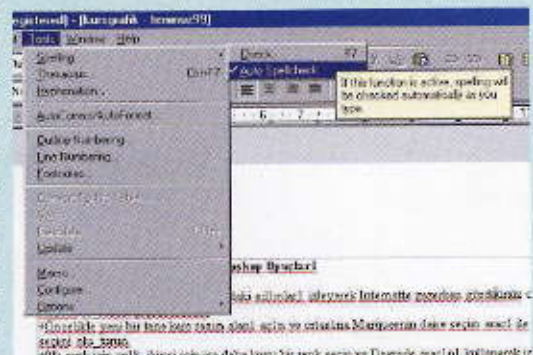
Yazım Denetiminin Yapılması

StarOffice'de otomatik olarak sürekli tarama yapan otomatik yazım kontrolü sayesinde daha yazı girilirken düzeltme yapılacaktır. İstenirse bu fonksiyon yazı tamamlandığında da tüm yazı için uygulanabilir.

- Otomatik yazım kontrolü: Bu fonksiyon Main Toolbar'da yer alan Auto Spellcheck ikonu ile kolaylıkla açılıp kapanabilir. Metni girme esnasında sözlükte olmayan hataların ise altları çizilerek belirtilecektir. Ancak Star Office'in içinde bulunan standart.dic adlı genel sözlük tüm kelimeleri içermeyecektir. Bu durumda ihtiyacınıza göre sıkça kullandığınız özel kelimeleri yeni oluşturacağınız sözlüğe girerek problemi giderebilirsiniz. Bunun için Tools menüsünden Spelling Check seçeneğini kullanmanız gerekiyor. Açılan pencerede More tusuna basın ve Options'ı seçin.

Yazım kontrolü sırasında bazı kelimeler doğru olduğu halde yanlış yazılmış gibi altı çizilmiş olabilir. Bu durum genelde söz-

lükte olmayan ve programa yabancı kelimelerde ortaya çıkacaktır. Ancak düzeltme yapmanıza gerek yoktur, çünkü kırmızı alttan çizgiler baskı sırasında gözükmezler. Düzeltme yapmak için ise en kolay yol olarak altı çizili kelime üzerine gelip sağ tuş tıklayın. Alternatif kelimelerin yer aldığı bir pencere açılacaktır. Kelimeyi seçtikten sonra altı çizili kelime değiştirilecektir.

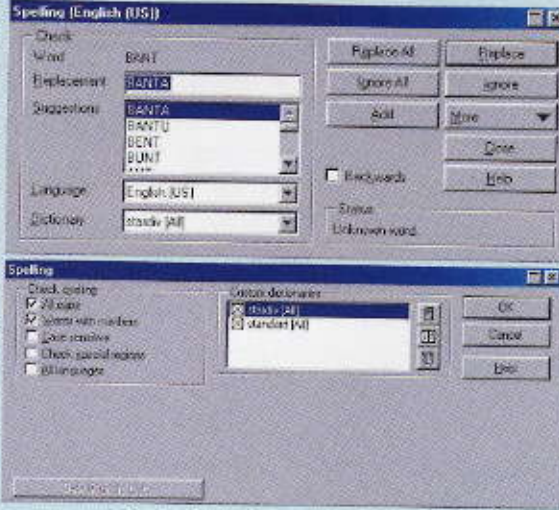

Eğer altı çizili kelime doğru ise de yine bu menü yardımı ile kelimeyi sözlüğe ekleyebilirsiniz. Bir kelimede yazı içinde çok fazla hata yapıyorsanız, yine bu menü aracılığı ile sadece o anlık değil, tüm yazı boyunca aynı hatanın otomatik olarak düzeltilmesini de sağlayabilirsiniz. Yaptığınız her yanlısta Star Office bunu otomatik olarak düzeltecektir.

Sözlüğe bir kelime eklediğiniz zaman aynı anda satır sonunda nasıl otomatik bölüneceğini de ayarlayabilirsiniz. Bunun için bölünmesini istediğiniz yere bir eşittir işareti (=) koymanız yeterli olacaktır. Eğer bölünmesini istemiyorsanız, işareti kelimenin sonuna koyabilirsiniz. Bu durumda satır sonuna gelen kelime doğrudan bölünmeden aşağı atılacaktır. Bu özellik yine HTML formatı içinde desteklenmeyecektir.

• **Metinlerin Yazım Denetimi Dışında Bırakılması:** Eğer yazının bazı bölümlerini ya da tabloları denetim dışı bırakmak istiyorsanız, bu bölümlerin Dil özelliğini

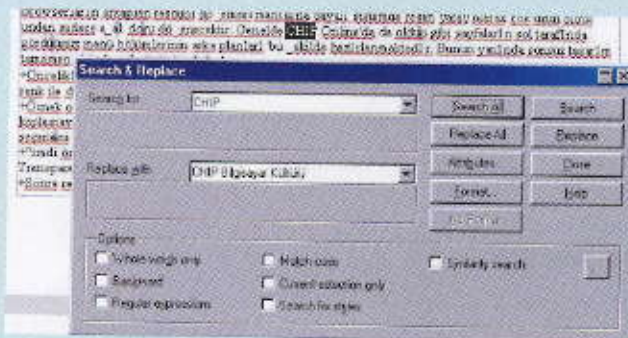
"None" olarak işaretlemeniz gerekir. Genelde yazının içinde geçen yabancı dildeki bölümler için bu gereklidir. Bunun için ya Format menüsünden Character-Font seçeneğini ya da Edit Paragraph Style seçeneği ile belirli bir metin parçasının özelliklerini değiştirme işlemini yapabilirsiniz.

Bul ve Değiştir

Aradığınız bir kelimeyi büyük bir metin içinde bulabilmek kelime işlemlerinin en önemli özellikleri arasında yer alır. Star Office içinde de bu fonksiyon oldukça detaylı bir şekilde yer alıyor. Anahtar kelimeler ile aramanın dışında, aramayı cümlelerin başı, paragrafların sonu gibi çeşitli bölgeler ile sınırlandırmak da mümkün oluyor. Bulunan metin istenirse bir başkası ile de kolaylıkla değiştirilebiliyor.

• **Metin içinde bir kelimenin aranması:** Örneğin yazdığınız oldukça uzun bir yazı içinde "CHIP" kelimesini bulmak istiyorsunuz. Bu durumda CTRL-F kısayol tuş kombinasyonunu

kullanarak Search penceresini açın. Burada aradığınız kelimeyi yani CHIP'i yazıp ENTER'a basın. Arama imlecin olduğu noktadan başlayacak ve bulunduğu zaman da size bir uyarı penceresi ile belirtilecektir. ENTER tuşuna bastığınızda ise bulunan kelime işaretlenecektir.

Ancak bunun ardından Search and Replace penceresi açık kalacaktır. Bunu ekranın herhangi bir yerine taşıyıp ekranda tutabilirsiniz. Çünkü çalışmak için bunu kapamak gerekmeyecektir. Kapatırsanız bile daha sonra tekrar çağırdığınızda aynı arama metni ile açılacağından işiniz de kolaylaşacaktır.

Star Office içinde yer alan oldukça kullanışlı fonksiyonlardan biri de arama ile bütünleşik çalışan çoklu seçim aracıdır. Böylece örneğin yazı içinde geçen bütün CHIP kelimelerini normalden Bold yazı stiline çevirebilirsiniz. Bunun için önce CTRL-F tuşlarına basıp arama penceresini açalım. Daha sonra burada "Search For"un yanına kelimemizi yazdıktan sonra "Search All" tuşuna tıklayalım. Bulunan tüm kelimeler işaretlenecektir. Artık bunlar uze-

rında istediğiniz değişikliği yapabilirsiniz.

Eğer binden fazla kelimeyi aynı anda aratmak istiyorsanız, bu durumda her biri arasında [|] işareti kullanarak aramayı yapabilirsiniz. Yine örnek vermek gerekirse arama met-

niniz şu şekilde olmalı: "CHIPIdergi". Bu durumda iki kelime de aratılacaktır. Ancak bu özelliğin çalışması için mutlaka "Regular Expression" kutusunun işaretlenmesi gerekir.

Basit arama özellikleri içinde yer alan "Whole Words Only" seçeneğini işaretlediğinizde, büyük küçük harf ayrımı yapılmadan

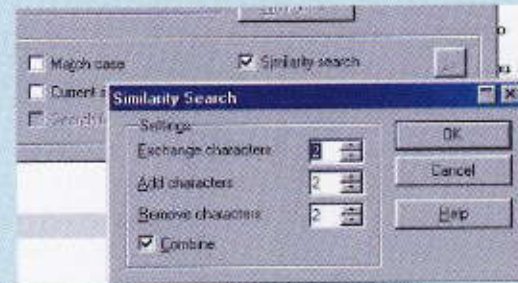
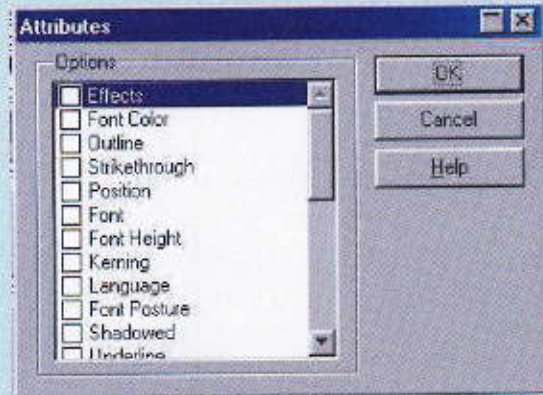
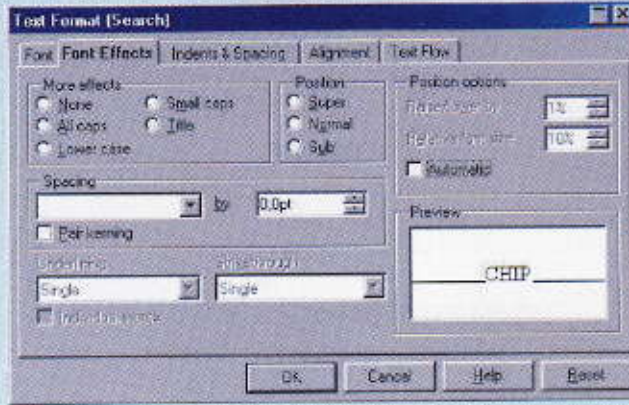
sadece aranan kelimeler bulunacaktır. Örneğin ev aralıyorsa, EV, ev gibi kelimeler bulunurken, dev, ödev gibi kelimeler bulunmayacaktır. "Match Case" seçeneğinin işaretlenmesi durumunda ise büyük küçük harf farkı dikkate alınarak bir arama gerçekleştirilecektir. Bunun yanında aslında gerekmesi de Wildcard'lar da arama fonksiyonu tarafından destekleniyor.

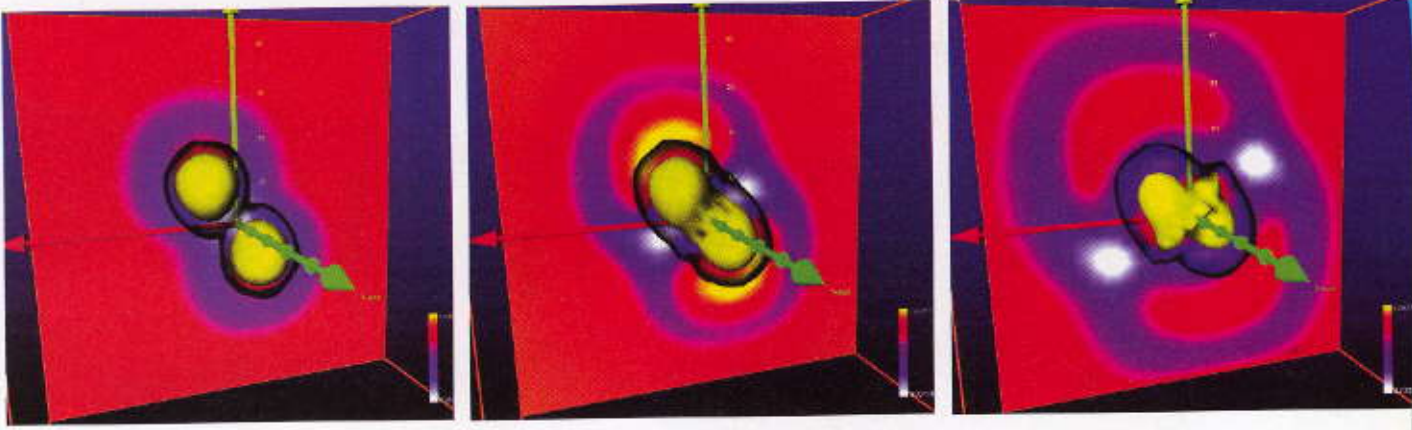
Arama sırasında tüm dokümanı içinde değil de, sadece seçili alan içinde de arama yapılabilir. Yapılması gereken sadece aramadan önce belirli bir alanı seçmek. Kelimelerin aranmasının yanında, Star Office tarafından desteklenen bir başka özellik de yazı stillerine göre arama. Bu şekilde her şey bir kenara en azından tüm metnin ya da bir parçasının yazı stilini bile kolayca değiştirebiliyorsunuz. Örnek vermemiz gerekirse, "Heading 2" stiline sahip başlıklarımız olsun ve bunu "Heading 3." ile değiştirmek isteyelim. Bunun için önce paragraf stilini "Search For"un altında yer alan Drop-Down menüden seçin. Daha sonra da yeni paragraf stilini "Replace with" alanından belirleyin. Replace tuşuna bastıkça tümü değişecektir.

Metin özelliklerine göre arama yapmak için ise Attributes tuşuna tıklamanız gerekiyor.

Açılan pencerede aramak istediğiniz tüm metin özelliklerini belirtebilirsiniz. StarOffice o anki belge içinde belirttiğiniz tüm özellikleri bulacaktır. Örnek olarak "Font Weight" alanını seçerseniz, normal standart fonttan daha ağır olan bütün yazı türlerini seçecektir. Buna sonradan eklenen Bold özelliği dahil olduğu gibi, yazı stillerinin kendisinden gelen ve isimlerinde yer alan "Bold" or "Black"ler de dahil olacaktır.

Bazen arayacağınız kelimeyi de tam olarak hatırlamayabilirsiniz. Bu durumda Star Writer'in benzerleri bulma özelliği ile sadece aradığınız değil, aradığınız kelimeye yakın olanları da bulabilirsiniz. Bu durumda benzerlik için dereceyi önceden ayarlamamız gerekiyor. Çok karışık bir işlem olduğu için kelimeyi bulmak için çeşitli değerler girip tekrar tekrar denemeniz gerekebilir.

Bilinmeyene Yolculuk

Kara delikler birbirlerine çarparsa ne olur? Bilimadamları, deney yapmanın mümkün olmadığı alanlarda bilgisayarda simule ediyorlar. Bugüne kadar bilinmeyen sınırları kalkıyor, yeni bilim alanları açılıyor. Günlük olaylar da bundan faydalanıyorlar.

Hewlett Packard Laboratuvarı'nda (Palo Alto) proje yöneticisi ve araştırmacı olan Ross R. Allen "Bilgisayar simülasyonu olmasaydı mürekkep püskürtmeli yazıcıları asla yapamazdık" diyor. Prototiplerin aynı amaca hizmet edip etmedikleri sorusuna şöyle cevap veriyor: "Bunun imkânsız olduğu ortaya çıktı. Teknikerler yeni yazıcı teknolojinin konstrüksiyonu için temel bilgiye sahip değildi."

Henüz 1981-1983 yıllarında aynı zamanda kimyacı da olan Ross R.

Allen küçük mürekkep damlalarını simule eden bir yazılım üzerinde çalışıyordu. Sıvının püskürtülüp havaya geldiğinde ne olacağını ve kâğıda değdiğinde hangi güçlerin bu küçük damlacıkları etkileyeceğini bilmek istiyordu. Simülasyon yazılımını günümüzdeki yüksek performanslı bilgisayarlar için yazdı- bir Vax.

Makine bir hafta boyunca 10 bin fortran kodu üzerinde çalıştı. Sonunda çıkardığı sonuç belirleyici 100 mikro saniye sonunda mürekkep damlalarına ne olduğuydu. Araştırmacılar mürekkep tüpü için optimal form ve püskürtücü ağzı hakkında bilgi edindikten sonra teknikler mürekkep püskürtücünü yapabildiler.

Allen, simülasyonu için modern fiziğin sıvıların davranışı ile ilgili tüm bilgileri içeren komplike bir yazılım hazırladı. Bilgisayar programının ulaştığı sonuç kendi yaratıcısını bile şaşırtmıştı. O güne kadar hiçbir bilimadamı mürekkep damlasına nasıl şekil verileceğini bilmiyordu.

Bilgisayar Silisyumu Metale Dönüştürüyor

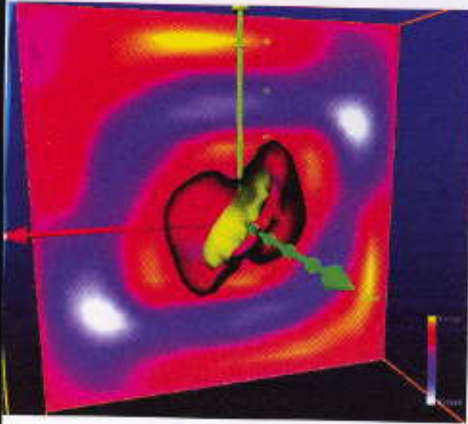
Pratik bilgisayar simülasyonları için gerekli varsayımlar bilimadamlarının yıllar süren çalışmalarla düzelttikleri modeller sayesinde yapıyor. Dr. Ross Allen'in '80'li yıllarda mürekkep damlaları için başardığını Prof. Michele Parrinello silisyum için yaptı.

Sicilya doğumlu Parrinello, 1985 yılında iş arkadaşı Roberto Car ile Trieste Üniversitesi'nde atomlar için bir bilgisayar simülasyonu geliştirdi. Bu görev onun için hayatının işi oldu. Programı "Car-Parrinello Molecular Dynamics" adı ile sadece üniversitelerde değil, araştırma enstitülerinde de yayıldı. Parrinello bizzat kendisi de Stuttgart'taki Max-Planck Enstitüsü'nde sabit gövde araştırması yapıyor. 15 yıldan beri takımıyla sürekli yenilenen sorularla sistemi üzerinde çalışıyor. Arkadaşı Car ise Genfte çalışıyor, diğer bilimadamları yazılımı kullanıyor ve gelişmesinde katkıda bulunuyorlar.

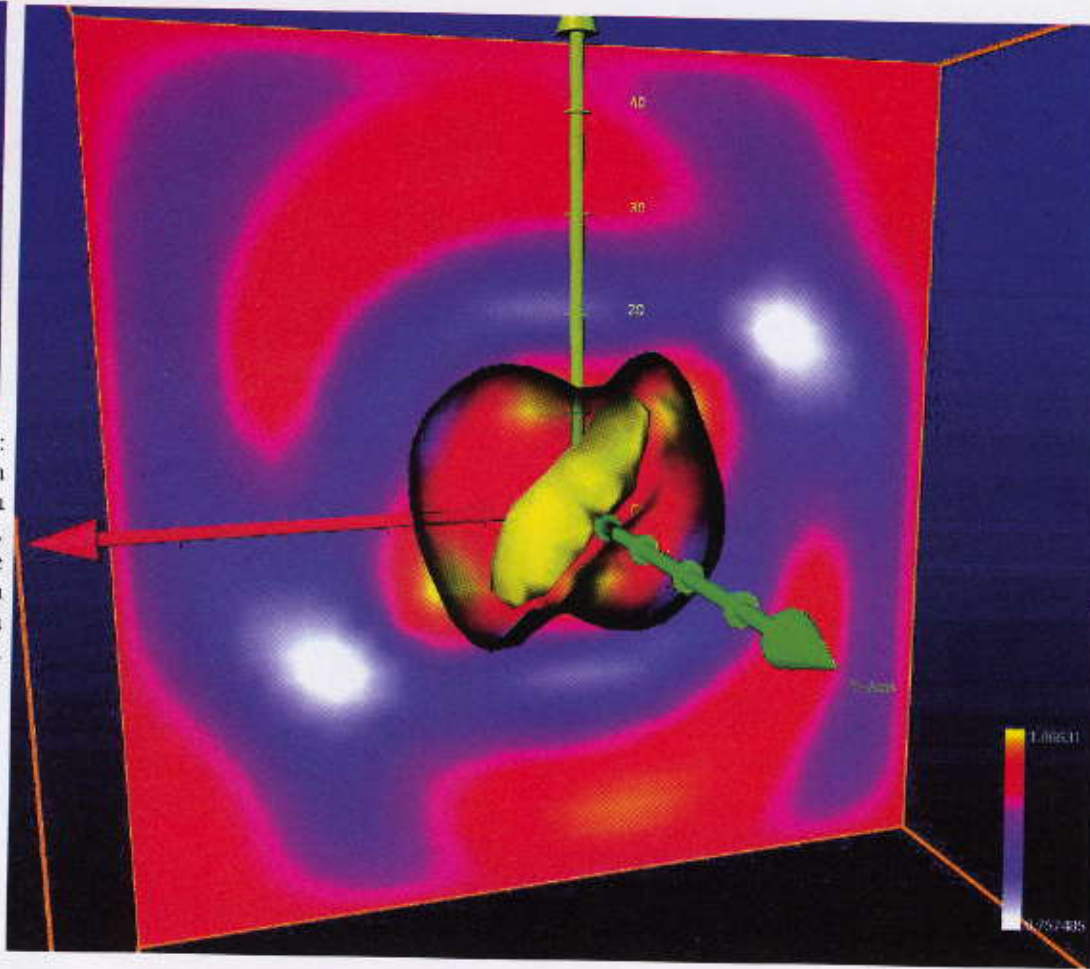

"Bilgisayar simülasyonları sayesinde araştırmacılar birşeyin nasıl işlediğini görebiliyorlar".

Dr. Ross Allen, HP-Laboratuvar, Palo Alto

Nötron yıldızlarının çarpışması: Potsdam'daki Albert Einstein Enstitüsü'nde bilimadamları kozmik felaketi simule ediyorlar. İki yıldız birbirini çekiyor ve eriyorlar, resimde soldan sağa görüldüğü gibi. Bu arada uzayda ışık hızıyla yayılan çok şiddetli Gravitation dalgaları oluşuyor.

Parrinello silisyumla ilgileniyor. Silisyum çok ısıldığında bu madde iletken bir metal haline dönüşüyor. Car ve Parrinello bilgisayar Chip'leri için işe yarayabilecek bu gelişmeyi tek tek atomların bilgisayar simülasyonunda gördü. Bu sırada geliştirilen yazılım aynı zamanda kimya enstitülerinin bilimadamları tarafından ve BASF veya Hoechst gibi endüstri işletmelerinde başka maddeler için kullanılıyor.

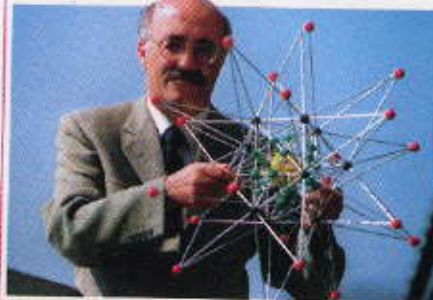
Plastik maddeler üretmek isteyen birisi uzun molekül zincirleri oluşturmak zorundadır. Ek maddeler - katalizör de diyebiliriz - olmadan plastik maddeleri sağlam olarak bağlamak zordur. Bilgisayarda ise değişik maddeleri ısı ve çeşitli dışsal koşullarla birleştirebilirsiniz. Böylelikle araştırmacılar laboratuvar deneylerinde olduğundan çok daha hızlı bir şekilde materyalleri bir araya getirebilirler.

Bunlar arasında en genci astrofizik

Röportaj

"Bilgisayar Simulasyonu Olmadan Araştırma Yapmak Düşünülemez."

Stuttgart Max-Planck Enstitüsü Müdürü Michele Parrinello elinde bir Cluster molekül modeli ile.

algılama yetisi; ilişkileri görebilmeli ve bilgisayarın hesapladığı seçeneklerden doğrusunu seçebilmelidir.

CHIP Gerçi simülasyonlarınız çok etkileyici- mesela suyun Uranüs gezegeninde elektronik enerji ileten metale dönüşmesi. Ancak bu sonuçlar kimin işine yarıyor?

Parrinello: İlk bakışta dünyaya yabancı gelen karmaşık yapıların tamamıyla anlaşılmasına yardımcı oluyor. Ancak bu şekilde insanlığa faydalı gelişmeleri sürdürebiliriz.

CHIP Simülasyonların bilimdeki yeri nedir?

Parrinello: Doğa bilimlerinde araştırma yapmak simulasyon olmadan düşünülemez.

CHIP Bilgisayarlar alimlerin rolünü mü üstleniyor?

Parrinello: Her zaman olduğu gibi önemli olan bilimadamlarının olayları

alanında bir simülasyon yapan İtalyan fizikçi Michele Parrinello. Bilgisayarında (Cray T3E) suyu 6000 Kelvin'e kadar ısıtıyor ve dünyadaki hava basıncından milyonlarca kere daha fazla olan basınç altına oturtuyor. Bu ısının sebebi: Uranüs gezegeni üzerinde uydular bilimadamlarının gezegenin içinde su olduğunu ispat etmelerini sağlayan osilasyonu ölçtüler. Orada oldukça uç ısılar ve yüksek basınç var. Parrinello, simülasyonu ile uzaydaki uyduların ölçüm sonuçlarını fiziksel olarak açıklayabiliyor.

Su Basınç Altında Metal Olursa

Bu tip simülasyonların sonuçları uzay araştırmalarını etkiliyor. Mesela mıknatıs alanı Neptün gezegeninin bulmaca gibi değerleri, gezegen içinde bulunan ve elektrik akımı ileten bir sıvı bulunuyor olsaydı çözülebilirdi. Su, oldukça fazla basınç ve ısı ilişkisi ile bu sıradışı duruma sebep olmuş olabilir mi acaba?

Stuttgart'taki Max-Planck Enstitüsü'nün süper bilgisayarlarının bir hafta hesaplamasından sonra sunduğu sonuç bu alanda uğraşan herkes için bir sürprizdi: Su, yüksek ısı ve yüksek basınçta manyetik özellikler taşıyan bir metal haline dönüşüyor.

Parrinello deneyleri sonunda bulduğu bu modeli gururla sunuyor. Atomlar yeni bağlantılar kuruyor ve kimya derslerinden tanıdığımız H₂O'nun bilinen molekül yapısından tamamiyle yeni bir atom iskeletine dönüşüyor.

Michelle Parrinello şimdiden bir sonraki projeyi düşünüyor- biyolojik sistemleri araştırmak istiyor. Simülasyon yardımı ile bir enzimi HIV- virüsü ile savaşmak için mercak altına alıyor. Eğer projesi başarılı olursa, AIDS korkusu yok olacak.

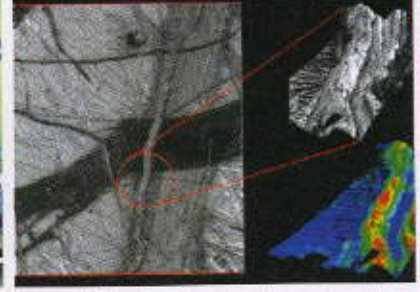
Süper Bilgisayarlar Kara Delikleri Çarpıştırıyor

Bu tip simülasyonlar özellikle astrofizikte hesap gücüne gerek duyarlar. Dr. Ed Seidel, Max-Planck Ensti-

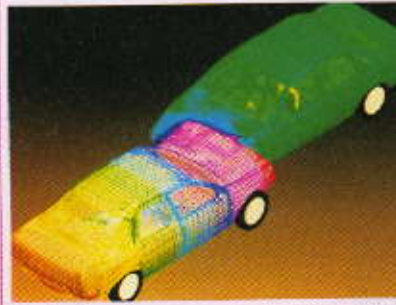
Bilgisayar Simülasyonu Kullanım Alanları

Mimari: Bina ve şehir bölümlerinin üç boyutlu modelleri, resimde Stuttgart istasyonunu görüyorsunuz.

Astrofizik: Sanal deneyler ve teorilerin onaylanması; uydu verilerinin değerlendirilmesi.

Arabalar: Çarpışma testlerinin simülasyonu ile yapılması, yeni modellerin bilgisayarlarla konstrüksiyonu.

Kimya Endüstrisi: Maddelerin geliştirilmesi ve materyal özelliklerinin incelenmesi.

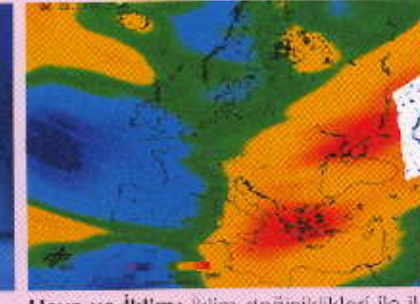
Hava ve Uzay Yolculuğu: Hava akımları ve etkileri, konstrüksiyon; pilot eğitiminde uçuş simülasyonu.

Tıp: Muayene, tedavi ve ameliyat için yardımcı araç; cerrahi müdahalelerde kesin analizler.

Moda: Bilgisayar tarafından oluşturulan sahnede sanal moda gösterileri ve kıyafet tasarımı.

Hava ve İklim: İklim değişiklikleri ile ilgili model araştırması; hava tahmin optimizasyonu.

tüsünde Gravitation (çekim) fiziki üzerinde, Potsdam'daki Albert Einstein Enstitüsü'nde ise kara deliklerin simülasyonu konusunda çalışıyor. Enstitüdeki SGI bilgisayarları artık yeterli gelmiyor. Potsdam'daki araştırmalar için Illinois'deki National Center for Supercomputing Applications (NCSA), Berlin'deki Konrad-Zuse-Merkezi ve Garching'deki bilgisayar merkezinin bilgisayarları kullanılıyor.

Bilgisayarlar saniyede 10 Megabitlik yüksek performanslı hatlar üzerinden iletişim kurarken Seidel'in çalışma gruplarından biri tarafından geliştirilen "Cactus Computational Toolkit" isimli yazılım, hesaplamaları yapıyor. Araştırmacılar iş bölümü ile diferansiyel eşitlik sistemlerini çöz-

meye devam ettikçe evrenin yapısını çözmeye bir adım daha yaklaşıyorlar.

Seidel'in bu uluslararası kooperasyon için inandırıcı bir nedeni var: "Çözülmesi gereken sorunlar o kadar çok ve uzmanlık bilgisi gerektiriyor ki, başarı için aynı konuda çalışan enstitülerin birleştiği bir ağ şart.

Şu anda araştırmacılar, Albert Einstein'ın genel görecelik (RELATIVİTİ) teorisi ile önceden söylediği yer çekimi (Gravitation) dalgaları ile iz üstünde. Şu ana kadar kimse fiziksel alanın şekil değiştirmesi konusunda birşeyler ispat edemedi. Almanya, Amerika ve İtalya'da bilimadamları bu dalgaları hissedebilmek için detektörler inşa ediyorlar.

Hannover Üniversitesi'nde araştırmacılar Albert-Einstein Enstitüsü ve Glasgow Üniversitesi ile birlikte Gravitation dalgalarının ölçüleceği GEO600 isimli bir proje üzerinde çalışıyorlar. Potsdam'dan gelen simülasyon sonuçları gelecekteki ölçümlerde bilimadamlarının değerleri doğru olarak almalarını sağlamalı.

Simülasyonların oldukça etkileyici bir avantajı var: Bilimadamları parametreleri sürekli olarak değiştirip tüm sistem üzerindeki etkilerini görebilirler. Mükemmel püskürtmeli yazıcılar veya kara delikler konusunda çalışmanız fark etmiyor: Bilgisayar simülasyonundaki modeller karmaşık sistemleri açıklıyorlar.

Ancak şimdiye kadar yapılan deneyler ise yaramadı. Potsdam'daki Albert Einstein Enstitüsü'nden Ed Seidel şu noktaya dikkat çekiyor: "Deneyler olmadan oryantasyon çok kolay kaybedilir ve açıklama modelleri yanlış yöne kayar". Buradaki sorun: Çok yüksek ısılar veya basınç değerleri kesirli saniyeler içinde meydana gelir, mesela patlayıcı atom maddelerinin yakılmasında. Bilimadamları askeri araştırmaların sonuçlarını nadiren ele geçirebiliyorlar.

Bilgisayarların hesaplama performansı giderek arttığı için gelecekteki simülasyon günümüzde olduğundan çok daha güçlü bir pozisyon alacaktır.

Üniversitelerdeki eğitim şimdiden buna göre ayarlanmış durumda diyor Ross Allen: "Artık kimyacılar değil, bilgisayar mühendisleri yetiştiriyoruz."

Gelecekteki Yaşamımızı Araştırmalar Belirleyecek

Bilgisayar destekli araştırmaların günlük hayatımız üzerinde tahmin ediliğinden çok daha fazla etki gösterecek. Materyal simülasyonlarından sadece plastik maddeleri çıkıyor. Araştırmacılar eczacılık konusunda ilaçların organizmalar üzerindeki etkilerini inceliyorlar. Araba üreticisi Ford'un geliştirme bölümleri, Roberto Car ve Michele Parrinello'nun yazılımı ile malzemeyi daha iyi hale getirebilmek için alüminyum yüzey konusunda çalışmalar yapıyorlar. Tekerlek üreticisi Pirelli hangi malzemelerin siyah lastiğin yol kavrayışını maksimum düzeye getirebileceğini sınıyor. Kablo üreticileri enerji iletkenlerini kaplamak için en uygun malzemeyi arıyorlar.

Simülasyon yazılımı ile malzeme optimizasyonu yapan ve yeni ürünler geliştiren araştırma enstitüleri ve işletmelerinin listesi oldukça uzun. Bilimadamı Michele Parrinello yazılımının endüstri için ne kadar önemli olduğunu biliyor: "Marjinal iyileştirmelerin bile üretim endüstrisi için çok fazla etkileri var".

Harald Fette'den çeviren
Alis Sırmacıyan

Simülasyon ve Teknik İlerleme

'80'li yıllardan itibaren bilgisayar destekli simülasyon bilimadamları tarafından çok fazla kullanılmaya başlandı. Büyük bilgisayarların ve yazılımın yüksek performansı çok karmaşık sorunlarda bile bilgisayar simülasyonu sayesinde güvenilir sonuçlar alınmasını sağladı. Örnek olarak Roberto Car ve Michele Parrinello'nun kimya endüstrisinde plastik maddelerin üretimi için bilgi topladığı metottur. Rüzgâr kanalı ve araba endüstrisindeki çarpışma testi de bilgisayar simülasyonlarını kullanmaya başladılar. Büyük bilgisayarların kullanıldığı uygulamalar artık kısmen Pentium II PC ile de yapılmaya başladı. Araştırma merkezlerinde bir bilgisayarın gücü 537 Gigaflops, yani saniyede 537 milyon kayan nokta işlemidir. Buna karşılık 400 Megahertz'lik bir Pentium II yaklaşık 170 Megaflops'a ulaşır. Astrofizikteki simülasyonlar, mesela kara deliklerin çarpıştırılması, şu anda süper bilgisayarların birleştirilmiş pek çok merkezinde yapılabilir. Potsdam'daki Albert Einstein Enstitüsü ise Berlin, Washington ve Illinois'deki bilgisayar merkezleri ile birlikte çalışıyor.

Bilgi İçin

Max-Planck Enstitüsü- Stuttgart:
www.mpi-stuttgart.mpg.de

Albert Einstein Enstitüsü-Potsdam:
<http://jean-luc.aei-potsdam.mpg.de/>

Gravitation Dalgaları ve Kara Deliklerle İlgili Animasyonlar:
<http://jean-luc.aei-potsdam.mpg.de/movies/>

Yatırımın Sanalı mı Olurmuş Demeyin...

12 Nisan'dan bu yana ayda bir düzenlenen Sanal Yatırım yarışması sayesinde borsayla tanışmamış binlerce kişi gerçek ortamda olmasa da işlem yapmanın heyecanını yaşadılar.

Demir Yatırım Türk yatırımcı profilinin yıllarca aynı kalmış olmasından yola çıkarak sanal ortamda bir yatırım yarışması düzenledi. İnternet üzerinden kendilerine verilen şifrelerle yarışan katılımcılar arasında ilk üçe girenler Demir Yatırım hisseleriyle ödüllendirildiler. Biz de bu yarışma hakkındaki sorularımızı Demir Yatırım Genel Müdürü Ahmet Erelçin'e yönelttik.

CHIP Sanal Yatırım fikri nasıl doğdu? Hedefleri nelerdi?

Ahmet Erelçin: Sanal Yatırım'la ilgili olarak iki temel amacımız vardı. Birincisi yeni bir yatırımcı kitlesine erişebilmek, daha fazla insanın ve daha farklı bir kitlenin ilgisini borsaya çekilemek. İkincisi de bu ilginin İnternet aracılığıyla işlevsel hale gelebi-

leceğini ve İnternet kanalıyla da borsa yatırımlarının yapılabileceğini göstermek. Mayıs yarışmasına 13 bin kişi katıldı, 17 bin kişi de Haziran yarışmasına katılmak üzere bekliyor. Bence bu çok büyük bir kitleye ulaştığımızın kanıtı. Bu yatırımcı kitlesinin sadece yüzde 45'i daha önce hisse senedi işlemi yapmış, yüzde 55'i daha önce hiç böyle bir faaliyette bulunmamış, ilk defa Sanal Yatırım vasıtasıyla hisse senedi işlemi yapmış. Demek ki hedefimize ulaştık.

İkinci açıdan da hedefimize ulaştık. Sanal Yatırım'da günde 5-10 bin emir veriliyor. Katılımcılar yaptıkları işlemlerin geçerli fiyatlar üzerinden gerçekleştiğini biliyorlar. Dolayısıyla İnternet üzerinden de bu işlemlerin çabuk, ve maliyetsiz bir biçimde ger-

çekleşebileceğini görüyorlar. Tüm bunları göz önüne aldığımızda, yola çıkarken kendimize koyduğumuz iki hedefe de ulaştık diyebiliriz. Bu anlamda kendimizi başarılı ve şanslı buluyoruz.

CHIP Her ay yeni bir yarışma mı düzenleniyorsunuz?

A.E: Sanal Yatırım yarışmalarını düzenlemeye 12 Nisan'da başladık. Birer aylık yatırım dönemlerimiz var. 12 Nisan'da başlayan yarışmamız 12 Mayıs'ta tamamlandı. 12 Mayıs'ta ikinci yarışma başladı. Son yarışma 12 Ekim'de tamamlanmış olacak. Yani 6 ay boyunca 6 kere bu yarışma yapılmış olacak.

Katılımcı Yelpazesi Son Derece Geniş

CHIP Katılımcılar konusunda biraz bilgi verir misiniz?

A.E: Katılımcıların yüzde 72'si üniversite öğrencisi ya da mezunu. Bunlardan yüzde 40'ı hâlâ öğrenci. Yüzde 13 oranında mühendis ve bilgisayar uzmanı var. Katılımcıların yüzde 10'luk bir kesimi finans ve muhasebe kesiminde çalışan kişiler. Ev kadınları, emekliler ve askerler de katılımcı grubunda yer alıyor. Aslında 16 bin kişi örnekleme yapmak açısından oldukça büyük bir grup.

Katılımcıları yaşlarına göre gruplarsak 18-29 yaş grubu yaklaşık yüzde 50-55 arasında, hatta yüzde 60 da denebilir. 30-39 yaş arası ise yüzde 20 civarında. Ama buna karşın 18 ya-

Demir Yatırım Genel Müdürü Ahmet Erelçin.

sın altında yarışmacılarımız var. En küçük yarışmacımız 14 yaşında. En büyük yarışmacımız ise 77 yaşında. Tabii 18 yaşından küçük yarışmacılarımıza ödül veremiyoruz. Genç kuşaktan da bu yarışmaya bu kadar çok ilgi olması bizi çok sevindirdi. 70'in üzerindeki kesimden de ilgi gelmesi ve bunun Internet kanalıyla gerçekleşmesi bizi çok mutlu etti. Ev kadınlarının ilgi göstermesi de çok hoş.

Yarışmaya Yurtdışından Bile Katılım Var

Coğrafik olarak dağılıma baktığımızda yine katılımcıların büyük bir kısmının üç büyük şehrimizden olduğunu görüyoruz. İstanbul, İzmir ve Ankara'dan katılım yüzde 70'lik kısmı oluşturdu. Ağrı'dan, Muş'tan, Bitlis'ten de katılımcılarımız var. Yurtdışından da katılımlar oldu. Almanya, Fransa, Hollanda, ABD, Kazakistan, Kırgızistan gibi yaklaşık 12 ülkeden yarışmacımız var. Bu durum bizi umutlandırdı doğrusu, çünkü biz IMKB'deki yatırımcı kitlesinin hep aynı olmasından şikayet ettik yıllarca. Sanal Yatırım yarışması sayesinde yeni yatırımcıların da geldiğini gördük. 17 bin kişinin yüzde 10'u bile borsada işlem yapsa, bu çok büyük bir rakam.

CHIP *Dünyada bu yarışmanın başka bir örneği var mı?*

A.E: Mutlaka vardır. ABD'de Internet üzerinden yatırım bankacılığı faaliyetleri geniş kitlelere ulaşmış durumda. Toplam 4 milyon kadar kişi ABD'de Internet üzerinden yatırım yapıyor. Mutlaka onların da bu tür bir aktivitesi olmuştur.

CHIP *Demir Yatırım'ın bundan sonrası için bir projesi var mı?*

A.E: Evet, ilk iki aşama Sanal Yatırım ile gerçekleştirildi. Üçüncü aşamada ise gerçek ortamda aynı şeyi yapmayı planlıyoruz. Bu da "Order on Line" dediğimiz Internet üzerinden işlem gerçekleştirme kısmı. Hisse alım satımı, hazine bonusu alımı, repo, yatırım fonları alımı, tüm araştırma raporlarına ulaşım, kendi he-

sap bilgilerini görebilme gibi işlemleri kişiler Internet üzerinden yapabilecekler. Tüm bunların dışında, Internet üzerinden IMKB bilgilerini gerçek zamanlı olarak yayınlıyoruz. Fiyatları görüyorlar, araştırma raporlarımızı okuyup neyi tavsiye ettiğimizi görüyorlar. Ondan sonra da işlemlerini gerçek zamanlı olarak gerçekleştiriyorlar.

Sanal Yatırım'ın Duyurusu TV Kanalıyla Yapıldı

CHIP *Peki Sanal Yatırım'ın duyurusunu nasıl yaptınız?*

A.E: Ağırlıklı olarak TV'de 3 tane reklam filmimiz oynadı. İlk filmde demiryatirim.com.tr, Order on Line, sanal yatırım konseptleri kullanılarak bunlara aşinalık kazandırıldı. Arkasından Sanal Yatırım'dan bahsettik. Onun arkasından da Order on Line'i tanıttık. Zaten yatırımcı kitlemizin büyük bir kısmı bizi reklam filmlerimizden tanıdı. TV filmleri, ekonomi dergileri ve ardından haftalık dergilere verdiğimiz ilanlarla yatırımcı kitlesine ulaştık. Ondan sonra da zaten TV kanalıyla bizi tanımış olan kişiler Internet'ten sitemize bağlanıp gereken bilgileri aldılar.

CHIP *Kazananlara ödül olarak verilen hisse senetlerinin değeri nedir?*

A.E: Evet, birinciye 300 milyon, ikinciye 200 milyon, üçüncüye de 100 milyon liralık Demir Bank hisse senedi armağan edildi. Bir kere katılan bir kere daha katılma hakkına da sahip. Sadece Demir Bank ve Demir Yatırım çalışanları Sanal Yatırım yarışmasına katılamıyorlar.

Bundan sonra yapılacak çok şey var. Bu sadece bir başlangıç. Yolun daha çok başındayız. Piyasada ilk olmanın getirdiği sorumlulukları taşıyoruz. Ben inanıyorum ki Türkiye'de Internet diğer birçok ülkeden çok daha çabuk gelişecek.

Çünkü Internet kullanıcısının yaş profili Türkiye nüfusunun yaş ortalamasına çok uygun.

Banu Cengiz

WEB-CABLE

Bilgisayar oyunlarını
veya en son çıkmış
video CD filmleri sıkıcı
bilgisayar ekranı yerine
70/100 ekran üzeri bir
televizyonda izlemek
çok keyifli olsa gerek.

 -Video CD filmleri kayıpsız
TV ekranında izleyebilir,

 -İnternet ekranını TV
ortamında kullanabilir,

 -Bilgisayar oyunlarını dev
ekranda oynayabilirsiniz.

PROFESYONEL CONVERTER
(1024 x 768- 1600 x 1200 YÜKSEK
ÇÖZÜNÜRLÜKTE KULLANIM)

GENLOCK Modelleri için bizi arayın.

MEGAVİZYON

Digital Video & Multimedia

Tel:0.212.641 33 19 pbx İSTANBUL

http://www.megavizyon.com.tr

2000'e 6 Ay Kaldı!..

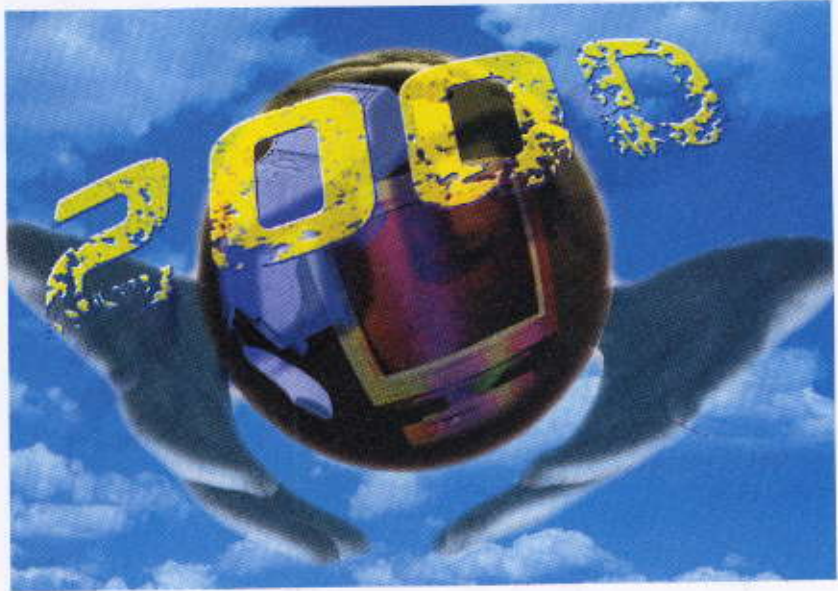
2000 yılına 6 ay, veya 26 hafta, veya 182 gün, veya 130 işgünü kala, CHIP Dergisinin önceki sayılarında açtığı 2000 Yılı (Y2K) Sorunu Dosyasını bu sayıda da sürdürüyoruz.

2 bin yılı sorunu dosyasının bu bölümünde geçen ayın haberlerini, ABD'de gerçekleştirilen üç araştırmanın sonuçlarını ve sorunun akaryakıt sektörü bazında etkisi konusundaki araştırmamızı bulacaksınız.

2000 Yılı Sorunu ve Akaryakıt Sektörü

Bir süre önce ziyaret ettiğimiz bir petrol rafinerisinde, bilgisayar programlarında 2000 yılı sorununun çözümüyle ilgili değişikliklere henüz başlanmadığını, rafineride gömülü yonga içeren üretim sistemlerinin ise bir teknik elemanın sorumluluğunda değerlendirilmeye başlandığını gözlemledik. O teknik elemanın da, rafinerideki tüm yöneticilere bir mektup göndererek, bölümlerinde "2000 yılına uyumlu olmayan" ekipman bulunup bulunmadığını sorarak hepimizin yaşamında önemli bir yer tutan, kimi kuruluşlar için yaşamsal olan akaryakıt rafinerisindeki 2000 yılı sorununu çözme çabası "bürokratik" ve umutsuz "Beklenmedik durum (Contingency)" planlarının adı bile bilinmiyor. 2000 yılı projesi konusunda bilgi edinmiştik. DPT'nin sorumluluğundaki Ulusal Eylem Planı'nın devlet sektöründeki sorunları ne denli çözebileceğini bir kenara bırakarak biz ABD'deki akaryakıt sektörünün soruna nasıl yaklaştığını sizlere aktarıyoruz bu sayıda.

Geçen Mayıs ayında GAO'nun (General Accounting Office) yayınladığı "Readiness of the Oil and Gas Industries" adlı rapor tüm dünyanın gözünü açması için yapılan son uya-

rılardan biri. Raporda, özetle akaryakıt endüstrisinde üretimden dağıtım her adımda 2000 yılından etkilenen ekipmanların kullanıldığı ve endüstrinin tamamının riskte olduğu belirtiliyor. "Sorun abartılıyor, büyük şirketler çözdü, küçük işletmelerde de fazla önem taşımıyor" diye kamuoyunu yanıltan ve kendisinde 2000 yılı sorunu konusunda demec verme yetkisini bulan baylar bu konuda ağızlarını açmıyorlar bile. Eğer rafineriler bir süre çalışmazsa etkisi ne olur? Bunun sorumluluğunu kim taşıyacak?

ABD'de, akaryakıt ve gaz sektöründe binlerce üretici şirket var, ancak üretimin yarısını 24 büyük şirket sağlıyor. Akaryakıt ve doğalgaz ile üretilen enerji ABD'de tüketilen enerjinin yüzde 63'ünü oluşturuyor. 1997'de günde işlediği 6,4 milyon varil ham petrol ABD'nin gereksinimlerini karşılamaya yetmiyordu,

günde 8 milyon varil ham petrolü de dışarıdan alıyordu. Bu nedenle dış kaynaklarda 2000 yılında doğabilecek bir üretim aksaması tüm ülkeler gibi ABD'yi de yakından ilgilendiriyor. ABD bu dış alımının üçte ikisini beş üreticiden alıyor ve taşıma tankerler ile ve boru hatlarıyla yapıyor. Tankerlerin çoğu yabancı bandıralı. Yaklaşık 180 bin km uzunluğundaki boru hatları ise 160 kuruluş tarafından işletiliyor. Boru hatlarında temel olarak pompa istasyonları, depolama tankları ve aktarım (transfer) istasyonları olmak üzere üç işlem noktası var. Bunların tümünde denetimler gömülü yongalar aracılığıyla yapılıyor.

Petrol ürünleri ve gaz endüstrisinde, çıkarma, işleme ve dağıtım sistemlerinin tümünde SCADA (Supervisory Control and Data Acquisition Systems) denen gömülü yongalar ve bilgisayarlar kullanılıyor. Bunlarda

galar) olduğunu belirtti. Sajudi ayrıca ülkelerinde bilgisayar montajı yapan 70 şirketin yıllık gereksinim olan 150 bin bilgisayarın ancak yarısını karşılayabildiğini de sözlerine ekledi (Y2K Today, BBC, IRNA News Agency).

6 Haziran 1999: Şubat ve Mart aylarında Gallup'ın ABD'de gerçekleştirdiği araştırma sonuçlarına göre Amerikalılar'ın yüzde 59'u yıl sonunda bankadan paralarını çekip çekmeme konusunda henüz karar vermediklerini ortaya çıktı (The Boston Globe).

7 Haziran 1999: Avrupa Birliği 15 ülkeyi, küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin (KOBİ) 2000 yılı sorununu çözmede çok geri oldukları konusunda uyardı. Raporda ayrıca Afrika ile Güney Amerika'daki ülkelerin en büyük riski taşıdıkları belirtildi. Raporda, ayrıca, Orta ve Doğu Avrupa'da, bizim CHIP'in geçen sayısında değindirmiş nükleer enerji üretimindeki risklere de dikkat çekiliyor (Computerworld).

8 Haziran 1999: Rusya'da nükleer enerji santrallerinin de bağlı olduğu Birleşik Enerji Sistemi'nin (UES) Genel Müdürü Alexander Remezov, 2000 yılı sorunu çözüm çalışmaları kapsamında, kurumun sahip olduğu 50 bin bilgisayardan 15 bin adedini değiştireceğini açıkladı. Kurum, 2000 yılı sorununun çözüm çalışmaları sırasında 15 milyon dolar harcamayı planlıyor. Bu bütçenin yüzde 70'i yeni bilgisayar alımı için kullanılacak. Sermayesinin yüzde 30'u yabancılarla ait olan UES, Rusya'nın tükettiği elektrik enerjisinin yüzde 75'ini üreten tam 72 kuruluşun eşgüdümünü sağlıyor (Agence France Presse).

9 Haziran 1999: 21 Ağustos'ta oluşması beklenen ve uydur iletişimde coğrafi yeri belirlemek için kullanılan Global Positioning System'ini (GPS) kullanan aygıtlardaki sorunun bir kaos yaratacağı ve 2000 yılı sorunu konusunda bir uyarı anlamına geleceği belirtiliyor. Haberde, sorunun hava ulaşımını pek etkileme-

yeceği, ancak kapasitesi 300 tondan daha düşük olan deniz taşıtlarında iletişim sorunları yaratacağı uyarısı yapılıyor. 300 tondan büyük kapasiteli taşıtlardaki iletişim aygıtlarının ise standartlara uyma zorunluluğu olduğundan sorundan etkilenme olasılıkları diğerlerine göre daha düşük (The Age, Avustralya).

11 Haziran 1999: Şubat ayında Washington DC'de WDCY2K'nın 2000 yılı uzmanları arasında yaptığı araştırmaya göre uzmanların yüzde 45'i 2000 yılı sorununun ekonomiye ciddi etkileri olacağı konusunda (USA Today, CNN'ın, raporun ayrıntıları diğer bölümde yer alıyor).

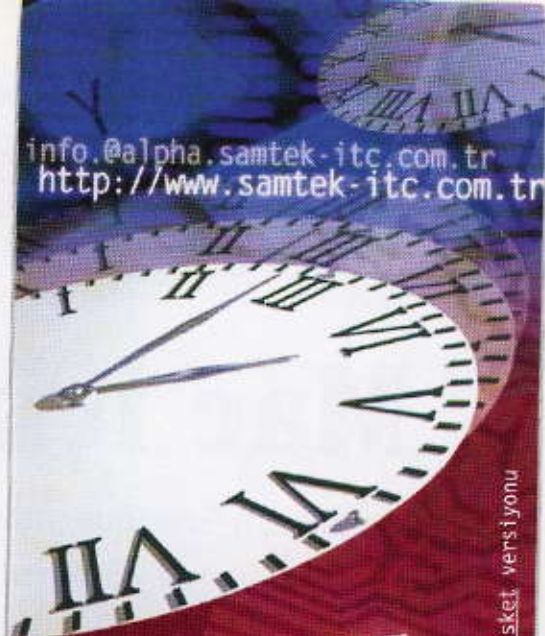
14 Haziran 1999: Aralarında ABD, Japonya, Almanya, Avustralya, Fransa ve Hong Kong'un bankaları da bulunan New York Clearing House ile iletişimlerini sağlayan birçok banka 12-13 Haziran'da uluslararası işlemleri için "Küresel Sokak Sınaması" adını verdikleri 2000 yılı sınaması yaptı (Computerworld).

Öte yandan Kanada'daki Canadian Payment Association'a bağlı olarak çalışan ve 18 ülkeden 30 bankanın üye olduğu Large Value Transfer System'i üzerinde SWIFT aracılığıyla 12-13 Haziran'da yapılan sınamanın başarılı olduğu belirtiliyor (Reuters).

15 Haziran 1999: ABD'de Başkan Clinton'a bağlı olarak çalışan 2000 Yılı Dönüşüm Örgütü (2000 Year Conversion Council) Başkanı John Koskinen'e bağlı olarak çalışacak, ulusal ve uluslararası 2000 yılı dönüşüm sorunlarını duyurmakla görevli Bilgi Eşgüdüm Merkezi (Information Coordination Center) kuruldu (CNET). **16 Haziran 1999:** ABD'de federal hükümetin 2000 yılı sorunu çözüm programının bütçesi 8 milyar dolara çıkarıldı (Yahoo, Associated Press). □

K. Aydın Ergil, Bilişim Mühendisi,
2000 Yılı Sorunu Danışmanı
aydinergil@hotmail.com

info.alpha.samtek-itc.com.tr
http://www.samtek-itc.com.tr

CD ve Disket versiyonu

ZAMANI KAZANCA ÇEVİRİN!

Artık çevirebilirsiniz...

- MacOS
- Win3.1
- Win95
- WinNT

ÇEVİRMEN

İngilizce'den Türkçe'ye
Bilgisayar Destekli Çeviri Sistemi

45.000 kelimelik kullanıcı tarafından genişletilebilir genel amaçlı sözlük

35.000 kelimelik kullanıcı tarafından genişletilebilir; teknik, tıp ve işletme amaçlı sözlük setleri

İlk yılı ücretsiz, kullanım ve güncelleştirme desteği

Scanner ve OCR yazılımı ilavesi ile komple çeviri seti

samtek-itc
ileri teknoloji merkezi a.ş.

Farabi Sk. 31/4 06690 Çankaya / ANKARA
Tel: 0312-467 45 25, Fax: 0312-467 45 24
19 Mayıs Mh. Esin Sk. 9/9 Erenköy
81090 Kozyatağı İSTANBUL
Tel: 0216-467 51 41, Fax: 0216-302 89 52

Mac için Real Basic

Macintosh üzerinde yazılım geliştirmek için yeni bir araç olan REALbasic'in 2.0.1 sürümü geçtiğimiz günlerde duyuruldu.

REALbasic Rapid Application Development (RAD) tarzında, programlama dili olarak Basic kullanan bir görsel yazılım geliştirme ortamı. Macintosh üzerinde yazılım geliştirmek hiç bu kadar kolay olmamıştı. REALbasic Microsoft'un Visual Basic (MS VB) ürünü kategorisinde bir ortam. MS VB biliyorsanız REALbasic'de uygulama geliştirmeniz çok kolay olacaktır. Daha önce MS VB ile uygulama geliştirmişseniz, REALbasic ile basit bir uygulamayı çok kısa bir sürede yazabilirsiniz. Şimdi biraz REALbasic'in özelliklerinden söz edelim.

REALbasic'i Ücretsiz Olarak Edinebilirsiniz

REALbasic uygulama geliştirme ortamını <http://www.realsoftware.com/> adresinden ücretsiz olarak indirebilirsiniz. Burada REALbasic uygulamasının kendisini ve tam dokümantasyonunu bulabilirsiniz. Dokümantasyon olarak Developer's Guide, Language Reference ve Tutorial'ı pdf formatında indirip rahatça okuyabilirsiniz, yazıcıdan çıktı alabilirsiniz. Ayrıca REALSoftware'in Web sitesinden REALbasic Mailing listesine üye olmanız da mümkün.

Geliştirme ortamı ile gelen On-line Help çok kuvvetli. Rahat bir şekilde gezinip aradığınız şeyi kolayca bulabiliyorsunuz. Kullanıcı arayüzü tasarlarken herhangi bir görsel nesnenin üzerine gelip On-line Help'i çalıştırırsanız o nesne ile ilgili yardım görüntüleniyor.

Code gezgininde herhangi bir komutu seçip On-line Help'i çalıştırırsanız, yine o komut ile ilgili yardıma erişebilirsiniz. Yardımda gezinir-

ken program örneklerini basit bir şekilde sürükleyip Code gezginine kopyalayabilirsiniz.

REALbasic'te kullanıcı arayüzü tasarlamak çok kolay (WYSIWYG). Yeni pencereler yaratıp bu pencerelere görsel nesneleri Tools penceresinden sürükleyip bırakmanız yeterli. Görsel nesnelerin özelliklerini o nesneyi seçtikten sonra Properties penceresinden değiştirebilirsiniz. REALbasic ile gelen görsel nesneler şu anda yeterli. Bu görsel nesneleri kullanarak Macintosh Human Interface Guidelines'a uygun kullanıcı arabirimleri çok kısa bir zamanda tasarlamaz ve denemeniz mümkün.

Event'lerle ve Nesnelerle Programlama

Code gezgini, kullanıcı arabirimini geliştirme aracı ile bütünsel olarak çalışıyor. Herhangi bir görsel tasarım yaparken bir nesne üzerine çift tıkladığınızda Code gezgini açılıyor ve bu nesnenin Default Event'i için Event Procedure sizin için hazırlanmış olarak geliyor. Diğer Event'ler de Code gezgininde görünüyor, bunlardan birini seçip Event Procedure'ün içine istediğiniz Code'u yazabiliyorsunuz. Kullanmak istediğiniz nesnenin Property'lerine erişmek ya da o nesneye ait istediğiniz Method'u çağırarak mümkün.

REALbasic ile nesne yönelimli programlama yapabiliyorsunuz. Tamamen kendiniz sıfırdan Business Class'lar yaratabileceğiniz gibi, varolan REALbasic Class'larından da Inherit edebilirsiniz. REALbasic, Virtual Method'ları destekliyor. Sonuç olarak Encapsulation, Polymorphism ve Inheritance REALbasic'te

mevcut. Nesne yönelimli tasarımınızı tam nesne yönelimli olarak programlayabildiğiniz gibi, yeni bir Class yaratmadan tamamen REALbasic'in Object'lerini de kullanabilirsiniz.

Geliştirme ortamı ile bütünsel bir Debugger'ı var. Debug ederken o anda görünür olan tüm değişkenlerin değerlerini gözleyebilirsiniz. Debug etme sırasında değişkenlerin değerlerini değiştirebilirsiniz.

Veri Tabanı Uygulamaları Geliştirme

REALbasic 2.0.1 ile veri tabanı uygulamaları geliştirmeniz mümkün. Denemelerinizi yapmak üzere lokal olarak bir veri tabanı yaratıp kullanabiliyorsunuz. Uygulamalarınızı bu şekilde geliştirip daha sonra bir satır kod değiştirmeden veri tabanınızı ilişkisel bir veri tabanı sunucusuna taşıyıp çalıştırmanız mümkün. REALbasic'ten ODBC ile istediğiniz veri tabanı sunucusuna bağlanabilirsiniz. Görsel olarak bir veri tabanı nesnenizi görsel bir nesneye bağlamanız mümkün. Bu sayede bir satır kod yazmadan veriler üzerinde gezinme ve değişiklik yapma imkanı sağlayabilirsiniz.

REALbasic ile geliştirdiğiniz bir uygulamada MacOS'a ait özellikleri kullanmanız mümkün. Macintosh Toolbox'ları kullanabildiğiniz gibi, Applescript ve Quicktime teknolojilerini de kullanabilirsiniz. Seri porttan yazıp okuyabilirsiniz. Socket Class'ı sayesinde TCP/IP protokolu üzerinden haberleşebilirsiniz. Resource Class'ı ile Resource dosyalarını açmanız, okumanız ve yazmanız da mümkün. ☐

Şükrü Bozkurt

Özel Dedektifiniz Sherlock

Apple Ekim ayında satışa sunduğu işletim sistemi Mac OS 8.5 ile Macintosh kullanıcılarına yine yenilikçi ve hayatı oldukça kolaylaştıran bir teknoloji sundu: Sherlock.

Sherlock teknolojisi ismini aldığı ünlü dedektif Sherlock Holmes gibi bilgisayarda özel dedektifiniz gibi çalışıyor ve bulunmasını istediğiniz herhangi bir dosyayı ya da dosya içinde geçen bir kelimeyi çok kısa sürede sizin için arayıp buluyor.

Şimdiye kadar işletim sistemlerinde alışık olduğumuz arama biçimi, gerçekleştirilen arama işlevinin dosya isimleriyle sınırlı olmasıydı. Sherlock'un Mac OS 8.5 ile gelen ilk sürümünde ise, dizinlenmiş (indekslenmiş) bir sabitdisk üzerinde dosya içinde geçen kelimelerin de aranıp çok kısa sürede bulunabilmesi özelliği vardır. Bu özellik de üçüncü parti adıyla anılan yardımcı uygulamalarla çok da başarılı olmamakla birlikte sağlanabilmekteydi. Yardımcı uygulamaların sağlayamadığı kısım ise Sherlock'un çok başarılı olduğu özet-

leme ve ilgi oranına göre sıralama özelliğidir. Sherlock aranan kelime ya da kelime dizininin içinde bulunduğu dosyayı sizin için bir iki paragraf şeklinde özetler. Bu sayede aradığınız kriterlere uygun bulunan dosyayı açmadan doğru belgeye ulaşmış olabilirsiniz. Aynı metnin içinde geçtiği birçok yazıyı teker teker açıp kapatmak yapacağınız arama işleminin ne kadar uzun süreceğini düşündükçe, Sherlock'un hayatı ne kadar kolaylaştırdığı daha iyi ortaya çıkıyor.

Sherlock Internet'te de Arama Yapabiliyor

Sherlock'un en önemli özelliği Internet'te de arama yapabilmesi ve size en uygun bilgiyi en hızlı şekilde sağlamasıdır. Sherlock'un standart arama motorlarından farkı, pek çok arama motoru üzerinde (ki bu sayı kullanıcı tarafından belirlenmektedir) aynı anda arama yaparak sonuçları tüm sitelerden elde edilen bilgiyi ilgi oranına göre derleyerek sunabilmesidir. Sorgulanan kelime ya da dizin en kapsamlı arama motorlarına gönderilir ve birkaç saniye içinde Sherlock'un sonuçları ilgi oranlarına göre sıraladığı raporu size ulaşır. Sonuçlar kullanımını kolay bir pencerede

izlenebilir ve bir tıklamayla ilgili sonuca tarayıcınız (Browser) aracılığıyla ulaşabilirsiniz. Sabitdiskte yapılan arama sonuçlarını özetleyebildiğiniz gibi, Internet'te yaptığınız arama sonuçlarının özetlerini de tek tıklama ile görebilirsiniz. Kullandığımız arama ölçütlerini daha sonra tekrar kullanmak için saklayabilirsiniz. Ölçütlerin saklanabilmesinin en büyük faydası, daha sonra arama yapıldığında konuyla ilgili en güncel bilgiye Internet kanalıyla ulaşabilmektir.

Tamamen Kullanıcı Taleplerine Uygun

Sherlock, Türkçesi geçtiğimiz günlerde Mac OS 8.5 kullanıcılarına ücretsiz olarak sunulmuş olan Mac OS 8.6 ile kullanıcıların talepleri doğrultusunda geliştirildi. Sherlock tarafından aranabilen motorların sayıca çok fazla olması nedeniyle yer aldıkları pencerenin ölçeklenebilir olması bu özelliklerden birisidir.

Ayrıca Macintosh kullanıcılarının hayatları özel dedektifleri Sherlock ile daha da kolay.

Meltem Uluç
Ürün Pazarlama Müdürü
Bilkom A.Ş.

İsmi ünlü dedektif Sherlock Holmes'tan alan Sherlock, kullanışlı bir arama programı.

Bilgi İçin

Bilkom A.Ş.
Web: <http://bilkom.com.tr/>
E-Mail: info@bilkom.com.tr

CHIP ESKİ SAYI SİPARİŞ FORMU

Ad: Soyad: Tarih: / / 1999
Adres: İl: Posta kodu:
Tel: () Faks: ()

ÖDEME ŞEKLİ

☐ KREDİ KARTI

☐ VISA ☐ Master Card / Eurocard

..... TL

Kredi kartı hesabımdan tahsil ediniz.

Kart No:

Son kul. tarihi:

Tarih:

İmza:

☐ BANKA HAVALESI **Vogel Yayıncılık Ltd. Şti. İstanbul**

☐ Akbank Taksim Şb. Hesap No: 23961 DHN.

Bulduğunuz birimde bu bankanın şubesi yoksa herhangi bir banka şubasından EFT sistemi ile sadece EFT masrafı ödeyerek havale yapabilirsiniz.

☐ POSTA ÇEKİ: 105 30 42

☐ Chip 97 paketi 2.900.000 TL (10 dergi 12 CD)

☐ 1/98	(2 CD'li)	600.000TL
☐ 2/98 ☐ 3/98 ☐ 4/98 ☐ 5/98	(CD'li)	600.000TL
☐ 6/98 ☐ 7/98 ☐ 8/98	(CD'li)	600.000TL
☐ 9/98 ☐ 10/98 ☐ 11/98 ☐ 12/98	(CD'li)	800.000TL
☐ 1/99	(CD'li)	800.000TL
☐ 2/99 ☐ 3/99 ☐ 4/99 ☐ 5/99	(CD'li)	1.050.000TL
☐ 6/99	(CD'li)	1.200.000TL

(Gönderi ücreti tek dergi için) 500.000TL

(Gönderi ücreti iki ve üzeri dergi için) 700.000TL

TOPLAM: TL

Posta Adresi: CHIP Piyalepaşa Bulvarı Zincirlikuyu Ün İş Merkezi Cad. 231/3 80380
Kasımpaşa-İSTANBUL Telefon: (212)297-1724 (Pbx) Faks: (212) 238 73 43
Not: Banka dekontu ya da Posta çekini form ile birlikte göndermeniz rica olunur.

AloCHIP

CHIP DESTEK HATTI

Pazartesi, Cuma **14.00-16.00**

Yazılımdan donanıma kadar tüm teknik sorularınız CHIP Teknik Servisi sayesinde bu saatler arasında anında yanıtlanıyor, problemlerinizi çözüyoruz.

CHIP YAZI İŞLERİ EMRİNİZDE...

Destek Hattı

CHIP CD HATTI

Salı, Perşembe **16.00-18.00**

CHIP CD'siyle ilgili yaşadığınız her türlü problem için bizi arayabilirsiniz. Problemlerinizin daha hızlı çözülebilmesi için, eğer mümkünse lütfen bilgisayarınızın başındayken bizi arayın.

CHIP YAZI İŞLERİ EMRİNİZDE...

CHIPAlo

TÜM SORUNLARINIZ İÇİN CHIP EMRİNİZDE

(212) 297-3507

KÜNYE

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Gökhan Sungurtekin sgokhan@chip.com.tr

Yazı İşleri Koordinatörü
Uluk Yamankeleşoğlu uyaman@chip.com.tr

Yazı İşleri
Garo Antikacıoğlu agaro@chip.com.tr
Mahmut Karşıoğlu mkars@chip.com.tr
Güçlü Aydoğan guclu@chip.com.tr
Tolga Sonalp tsenalp@chip.com.tr
Sevda Kılıp chipyaz@chip.com.tr
Kadir Tuztas chipyaz@chip.com.tr
Batu Cengiz bcengiz@chip.com.tr
Yeliz Avcı (sekreterya) chipyaz@chip.com.tr

Test Merkezi
Şahin Doğuoğlu esahin@chip.com.tr
Ecevit Böküm ecevitb@chip.com.tr

Katkıda Bulunanlar
Berker Güngör, Berkem Çetin,
Ali Şimşirli, Mustafa Başer, Emre Akbaş

Grafik Tasarım
Gökhan Köç gokhank@chip.com.tr

CHIP Reklam Koordinatörü
Gönül Morgül

CHIP Reklam Müdürü
Şenem Karabıyık

CHIP Reklam Servisi
Yeliz Koyun, Sevil Senteş

Reklam Trafikeri
Aynur Kına

Pazarlama Müdürü
Bedia Özerdem

Pazarlama Bölümü
Özlem Çerkez, Aylen Çar

Halkla İlişkiler Müdürü
Güler Okumuş

Abone Servisi
Nur Göçü, Ebru Epik

Dağıtım Sorumlusu
Nezi Danacı

Dağıtım Asistanı
Mehmet Çil

Üretim
Turgay Tekelen

VOGEL Yayıncılık Ltd. Şti. Genel Müdürü
Hermann W. Paul

VOGEL Yayıncılık Ltd. Şti. Adına Sahibi
Gökhan Sungurtekin

Renk Ayırımı-Film Çıkış ve Baskı
Grafiks Ltd. Şti. Tel: (212) 212-2523

Dağıtım
BIRYAY A.Ş.

VOGEL Yayıncılık
Piyalepaşa Bulvarı Zincirlikuyu cad. Ün İş Merkezi

231/3 Kasımpaşa-İSTANBUL
CHIP Tel: (212) 297-1724 (Pbx)

Fax: (212) 297-1733
Abone Fax: (212) 238-7343

Yazı İşleri Fax: (212) 238-7326
Yazı İşleri E-Mail adresi: chipyaz@chip.com.tr

Abone E-Mail: abone@chip.com.tr
İnternet: http://www.chip.com.tr

VOGEL Ankara Temsilcisi
Dilek Özgen

VOGEL Ankara Müşteri Temsilcisi
Sena Yurtman, Batır Odar

Ankara Büro
Çetin Ermeç Bulvarı 4. Cad. 73. Sokak 8/1

Öveçler-ANKARA
Tel: (312) 460-5939 Faks: (312) 460-5958

e-mail: vogelank@chip.com.tr

Copyright by CHIP, VOGEL INTERNATIONAL
VERLAGSGES. mbH, Würzburg, DEUTSCHLAND

ISSN: 1300-9419

Dünyanın çeşitli merkezlerinde kurulu 20 şirketler grubuna sahip Alman medya devi Vogel, 100 yılı aşkın süredir çağdaş teknolojinin kullanımı ve yeni buluşların yaygınlaştırılması amacıyla teknik bilgi iletişimi konusunda hizmet vermekte. Uluslararası aktiviteleri Avrupa ve Asya üzerinde yoğun olan kuruluş, mikroelektronikten bilgisayar teknolojisine, makina mühendisliğinden çevre korumaya dek geniş bir yelpazeyi içeren konularda yayın yapmakta. Hiçbir şeyin değişim kadar kalıcı olmadığı kuralından hareketle, durmaksızın gelişen teknolojinin gerektirdiği bilgi akışını üstlenen Vogel Medya Grubu, İtalya, Ukrayna, İsviçre, Polonya, Çek Cumhuriyeti, Slovakya, Avusturya, Hindistan, Macaristan, Yunanistan, Romanya, Vietnam, Çin, Güney Afrika Cumhuriyeti ve Suudi Arabistan'da faaliyet göstermekte. Türkiye'de yayın dünyasına Subat '96'da önce Chip Bilgisayar Dergisi ile giriş yapan Vogel'in genişleyen ürün yelpazesi simdiçlik sektörüne yönelik yayın Makina Magazin, Level oyun dergisi ve Winners' Club Magazin dergilerini içermekte.

LEVEL: Vogel/Türkiye bünyesinde ve Vogel/Çek Cumhuriyeti ile ortaklaşa hazırlanan oyun dergisi Level'in ilk sayısı Ocak '97'de piyasaya sunuldu. Türkiye'nin ilk CD-ROM'lu oyun dergisi Level'de yeni çıkan tüm oyunların tanıtım, eleştiri ve hileleri yer almakta. Level CD-ROM ise yurtdışında piyasaya çıkan oyunların oynanabilir demolarını içermekte. Derginin okuyucularına sunduğu hizmetler arasında Level Chest Hattı da bulunmaktadır.

MAKINA MAGAZİN/MM: Makina imalat sanayinin teknolojik bilgi gereksinimini karşılamak amacıyla Mayıs '96'da yayın hayatına başlayan dergi, Türkiye ve dünyadaki araştırma ve geliştirme faaliyetleri, yeni ürün haberleri ve etkinliklerin yanı sıra uzmanlarla röportajlar ve köşe yazılarına içermekte. Bayiye çıkmayan dergi abone sistemiyle okuruna ulaşmakta.

REKLAM İNDEKSİ

2M	179	Kont Bilgisayar	215
AEG	143	Koyuncu	85
Aktinet	69	KRN	206-207
Albim	113	Lad Elektronik	55
Alesta	147	Market	258-272
Alonet	65	Mavi Donanım	93
Ant. Net	193	Medya	22-23
APC	17	Megabyte	221
Arma	125	Megavizyon	59-249
Artek	97	Microsoft	O.K.13-67
Asys	76-77	Microsoft OEM	157
Ate	145	Multimedia	57-171
Başarı	103	Nebim	183
Bilgitas	141	Net Bilgi İşlem	174-175
Bilişim 99	225	Olta	107
Bilkom	158	Olçsan	109
Bilsag	199	Pampa	79
Boğaziçi	13-14-15-165-213	PC Gold	36-37
Comnet	45	Philips	35
Compel	167	Photo Digital	191
Cosmostech	131	Piyon	135
Datagate	119	Reklam	161
Deniz Bilgisayar	133-211	Romar	53
Despec	243	Rönesans	177
PCT3	117	Santec	253
Ekin	63	Sentim	Kulaklı Kapak
Eksen	60-61	Seta	121
Elma	149	SKY	111
Emek	189	Smau	173
Empa	25-27	Süret	197
Erboy	73	Test	187
Eryaz	33	Transdata	81
Gen	99-101	Truva	195
General	30-31	Turanlı	A.K.I
Genpaz	168	Turcom	95
Gülen	139	Ufotek	51-83
Halley	137	Vega	5-115
Hesmak	123	Vestel	11
HP	9	Visions	49
İhlas/Acer	201	Yeni Makro	217
Inselberg	129	Yıldız	19
Isık	47	Young New Media	203
Karma		Arka Kapak	

AĞUSTOS SAYISINDA NELER VAR?

Test: Resim İşleme Programları

5 hesaplı resim işleme programı karşılaştırmalı testte, fonksiyon kapsamı ve kullanım konsepti farklılıkları, kime hangi program uygun?

Kendi PC'ni Kendin Topla

En iyi PC, kendi topladığınız, adım adım bir PC kurulumu ve parça satın alma danışmanı

Communicator 5.0

Netscape'in oldukça uyumlu olan en yeni Internet tarayıcısının ön incelemesi

Bedava Homepage

Düğmelerden Javascript'e kadar Web sayfanızın tasarımı için aradığınız herşeyi Internet'te bulabilirsiniz

Geleceğin monitörleri

Süper ince monitörler ve esnek folyo ekranlar

Kablo Modem Nedir?

Kablo modemnin çalışma prensipleri

Test: Scanner

Piyasadaki her bütçeye uygun Scanner'ların karşılaştırmalı testi

Ve Diğerleri

CHIP TOP 10
Aynı Shareware'leri,
Chipucu katalogu,
SuperCHIPman,
Visual Basic, Delphi, Star
Office 5.0, Access,
Grafik Ve Donanım Kursları,
Internet Araçları,
Linux,
2000 Yılı Sorunu...

Yazılarda güncel gelişmelerden kaynaklanan değişiklikler yapılabilir.